

ภาคผนวก ค
บทสนทนาของขงเบ้ง

บทสนทนาของขงเบ้ง

บทสนทนาที่ 1

ฝ่ายขงเบ้งแสร้งทำหลับอยู่ช้านานประมาณสี่โมงแล้ว ก็พลิกตัวขึ้นทำอาการดั่งหนึ่งจะตื่น แล้วก็กลับนอนเสีย เด็กคนใช้เห็นเล่าปี่ขึ้นทรมานอยู่ช้านาน ดังนั้นก็เวทนาจะไปปลุกขงเบ้งให้ตื่นขึ้น

เล่าปี่จึงห้ามว่า : “ท่านอย่าทำวุ่นวายเลย ให้อาจารย์นอนให้สบายเถิด”

และขงเบ้งแสร้งทำนอนเสียวันนั้นช้านาน จนบ่ายห้าโมงแล้วจึงพลิกตัวตื่นขึ้นว่า โคลงสับสนเป็นใจความว่า

ขงเบ้ง : “ผู้ใดนอนหลับใจก็มีรู้สติปัญญา จักขุอันหลับอยู่นั้น จะดูสิ่งใดก็มีให้เห็น หอน้อยเรานี้ ก็เป็นที่สำราญถึงเทศกาลฝนนอนก็อุ่น พระอาทิตย์เจ้าเอ๋ย อย่าเพ้อคล้อยกลับไปหลับหน้าต่าง หุดส่องแสงอยู่ก่อนจะได้นอนให้สบาย ครั้นว่าโคลงแล้วจึงเรียกเด็กน้อยเข้าไปถามว่า ไครมาหาเรา บ้างหรือไม่”

เด็กน้อยจึงบอกว่า : “บัดนี้เล่าปี่มาหาท่านยืนคอยทำอยู่ช้านานแล้ว”

ขงเบ้งก็ทำเป็นโกรธรุกเอาเด็กว่า : “เหตุใดจึงไม่บอกแต่เดิมที นิ่งเสียจนปานนี้ ว่าดังนั้น แล้วก็ลุกเข้าไปในห้อง หวีผมใส่เสื้อแต่งตัวแล้วกลับออกมา” (น.520)

จากบทสนทนาข้างต้น จะเห็นว่า ขงเบ้ง ทราบว่าเล่าปี่มาหา แล้วตนแกล้งนอนหลับ โดยเมื่อตื่นขึ้น จึงแกล้งพูดว่า “ผู้ใดนอนหลับใจก็มีรู้สติปัญญา จักขุอันหลับอยู่นั้น จะดูสิ่งใดก็มีให้เห็น หอน้อยเรานี้ก็เป็นที่สำราญถึงเทศกาลฝนนอนก็อุ่น พระอาทิตย์เจ้าเอ๋ย อย่าเพ้อคล้อยกลับไปหลับหน้าต่าง หุดส่องแสงอยู่ก่อนจะได้นอนให้สบาย” จากคำกลอนที่ขงเบ้งพูดนั้น ขงเบ้งแกล้งพูด เพื่อให้เด็กน้อยเข้าใจว่า เวลาที่ผ่านมานั้นตนนอนหลับมีรู้อะไร เป็นการพูดให้สาระข้อมูลที่เหมาะสม ความจำเป็นในการสนทนา เพื่อต้องการบิดเบือนว่าตนหลับมิได้รู้อะไรว่าเล่าปี่มาขอพบ จากนั้นจึงถามเด็กน้อยว่ามีไครมาหาตนบ้างหรือไม่ การไม่ถามในสิ่งที่ขงเบ้งต้องการรู้ตรงๆนั้น แต่มีการให้ข้อมูลเหมือนว่าตนหลับมิรู้เห็นสิ่งใด เป็นการพูดจงใจให้เด็กน้อยเกิดความเข้าใจผิด คิดว่าขงเบ้ง

กลับไปจริง จากการพูดดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการละเมิดหลักปริมาณ คือ ให้สาระข้อมูลมากเกินไปจนจำเป็น จงใจให้ผู้ฟังเข้าใจผิด

จากนั้นเด็กน้อยจึงตอบไปตามความจริงว่า เล่าปี่มาคอยพบขงเบ้งอยู่นานแล้ว ขงเบ้งจึงแกล้งทำโกรธ และพูดว่า “เหตุใดจึงไม่บอกแต่เดิมที นี่งเสียจนปานนี้” จะเห็นว่าขงเบ้งแกล้งพูดปิดบังข้อมูลความจริง ที่ตนรู้ว่าเล่าปี่มารอพบอยู่นานแล้ว จงใจให้เด็กน้อยเข้าใจผิดว่าตนไม่รู้ว่เล่าปี่มาขอพบ จากการพูดครั้งนี้ของขงเบ้ง จึงสอดคล้องกับการละเมิดหลักคุณภาพ คือ ไม่พูดในสิ่งที่เป็นความจริง จงใจให้ผู้ฟังเข้าใจผิด

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้งใช้การละเมิดหลักปริมาณ และการละเมิดหลักคุณภาพ ในการสนทนากับเด็กน้อย ทำให้การพูดสัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 2

เล่าปี่แลเห็นขงเบ้งรูปร่างใหญ่โต สูงถึงหกศอก สีหน้าขาวเหมือนหยวกแดงตัวโอโถง ท่วงที่เป็นอาจารย์ผู้ใหญ่ จึงเข้าไปคำนับแล้วว่า

เล่าปี่ : “ข้าพเจ้าตั้งใจมาหาท่านบัดนี้ เพราะมีความปรารถนาจะขอสติปัญญาท่าน ด้วยแผ่นดินทุกวันนี้เป็นจลาจลจวนจะสาบสูญอยู่แล้ว ตัวข้าพเจ้านี้เป็นเชื้อพระวงศ์พระเจ้าเหี้ยนเต้แต่ทว่ามีสติปัญญาน้อย แลก็เป็นชาวบ้านนอกเมืองต้วนกัวน แจ้งว่าท่านเป็นคนดีมีสติปัญญาปรากฏเอิกเกริกเสมือนเสียงฟ้า ข้าพเจ้ามีความยินดี มาคำนับท่านถึงสองครั้งแล้วก็ได้พบ จึงเขียนหนังสือฝากไว้หวังจะให้ท่านแจ้ง”

ขงเบ้งจึงตอบว่า : “ข้าพเจ้าเห็นในหนังสือนั้นก็แจ้งอยู่ แต่ข้าพเจ้าคิดว่าตัวยังหนุ่มนัก ทั้งสติปัญญาความคิดก็อ่อน ครั้นจะไปทำราชการด้วยท่านก็จะเสียการของท่านไป”

เล่าปี่ได้ฟังขงเบ้งเจรจาถ่อมตัวดังนั้นจึงว่า : “ซึ่งท่านว่าสติปัญญาอ่อนนั้น ข้าพเจ้าก็แจ้งอยู่แล้ว ด้วยสุมาเต็กโฆแลซีซีได้บอกให้รู้ทุกประการ ขอท่านได้เมตตาอย่าบิดพลิ้วเลย จงช่วยข้าพเจ้าบำรุงแผ่นดินด้วยเถิด”

ขงเบ้ง ได้ฟังดังนั้นจึงว่า : “ซึ่งท่านจะให้ข้าพเจ้าไปช่วยคิดอ่านทำราชการนั้น ความคิดท่าน จะทำประการใด จงชี้แจงให้ข้าพเจ้าแจ่มก่อน”

เล่าปี่ขยับเข้าไปใกล้ขงเบ้งแล้วว่า : “ทุกวันนี้พระเจ้าเหี้ยนเต้ครองราชย์สมบัติ มีศัตรูทำหยาบ ฆ่าต่างๆ ข้าพเจ้ามีใจเจ็บร้อนด้วยการแผ่นดินนี้ จึงเที่ยวไปแสวงหาผู้มีสติปัญญา ซึ่งจะช่วยคิดอ่าน กำจัดศัตรูราชสมบัติเสียก็ยังมีสำเร็จ แต่ผู้คนที่ปวงนั้นก็ช่องสุ่มไว้พร้อมอยู่แล้ว ซึ่งมาหาท่าน ทั้งนี้หวังจะให้ช่วยทำนุบำรุง จงเอ็นดูข้าพเจ้าด้วย”

ขงเบ้งจึงตอบว่า : “อันแผ่นดินเกิดจลาจลรบทำทุกวันนั้นก็เพราะตั้งโต๊ะนั้นเป็นต้น ฝ่ายโจโฉเล่า ที่ช่องสุ่มทหารทั้งปวงแล้วยกไปกำจัดอ้วนเสี้ยวได้นั้น ไซ้ว่าจะสำเร็จด้วยกำลังทหาร มากก็หาไม่ ทหาร โจโฉน้อยกว่าทหารอ้วนเสี้ยวอีก และอาจสามารถทำการใหญ่หลวงสำเร็จได้ ทั้งนี้ เพราะปัญญาและความคิดของตัว ถึงมาตรว่าโจโฉเป็นคนชั่ว มิได้มีความกตัญญูต่อพระเจ้า เหี้ยนเต้ คิดอ่านทำการหยาบฆ่าถึงเพียงนี้แล้วก็ดี ก็ยากที่จะกำจัดโจโฉได้โดยง่าย

ฝ่ายซุนกวนอันเป็นเจ้าเมืองกังต๋งนั้น ถึงจะมีกำลังน้อยก็เสมือนมีกำลังมากด้วยอาณา ประชากรราษฎรทั้งปวงรักใคร่เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ท่านอย่าฟังประมาทแก่ซุนกวน ควรที่จะรักใคร่ เป็นไมตรีต่อกัน อันเมืองเกงจิวนั้นเล่าก็เป็นเมืองหน้าศึก เหมือนศัตรูมีอยู่รอบทั้งสี่ด้าน ถ้าผู้ใด มีสติปัญญาสามารถก็จะรักษาได้ และเมืองนี้มานานไปก็จะได้แก่ท่าน และเมืองเสฉวนเล่าก็เป็น หัวเมืองใหญ่มุ่งคั่งไปด้วยทรัพย์สมบัติเป็นอันมาก และครั้งพระเจ้าฮั่น โจโกตั้งตัวได้ในเมืองนั้นก่อน บัดนี้เล่าเจี้ยงเจ้าเมืองเสฉวนก็เป็นคนโหดอยู่หาแน่นอนไม่ แล้วก็มีได้อาริรอบคอบที่จะปลุกเลี้ยง ทหาร ถึงจะมีสมบัตินั้นก็วันจะสาบสูญ บัดนี้ทหารทั้งปวงก็คอยที่จะเอาใจออก หากอยู่ตัวท่านก็เป็นเชื้อวงศ์พระเจ้าเหี้ยนเต้แล้วประคองไปด้วยสติปัญญาอันรอบคอบ ถ้าคิดจะ เอาเมืองเกงจิวแล้วเมืองเสฉวนก็จะได้โดยง่าย แต่ทว่าได้แล้วจงทำไมตรีให้รอบคอบต่อหัวเมือง ทั้งปวง อันซุนกวนนั้นก็จะได้เป็นที่พำนักของท่านไปจะได้ตั้งทำนุบำรุงทหารให้พร้อมมูล ถ้าเห็นแผ่นดินระส่ำระสายแล้วเมื่อใด ก็จะได้คิดอ่านทำการสืบไปได้สะดวก ฝ่ายอาณาประชาราษฎร ทั้งปวงก็จะมีใจรักใคร่ท่านเป็นอันมาก ซึ่งท่านมีความปรารถนาจะให้ช่วยทำนุบำรุงนั้น ข้าพเจ้า ก็สั่งสอนให้ได้ตามสติปัญญาแต่เพียงนี้ แม้ท่านมีความอุตสาหุ่กระทำตามถ้อยคำของข้าพเจ้าก็จะ สำเร็จความปรารถนา” (น.522-523)

ขงเบ้งสนทนาด้วยเล่าปี่ดั่งนั้นแล้ว ก็เรียกให้เด็กหีบแผนที่ตำบลเมืองเสฉวน อันมีหัวเมือง ขึ้นห้าสิบหัวเมืองมาแขวนให้ดู แล้วขงเบ้งจึงว่า

ขงเบ้ง : “ถ้าท่านมีความอุตสาหะพยายามคิดอ่านทำการได้เมืองเสฉวนนี้แล้ว ก็จะได้เป็นใหญ่สมความปรารถนา”

เล่าปี่ได้ฟังขงเบ้งบอกดั่งนั้นจึงว่า : “ซึ่งท่านมีความเมตตาสั่งสอนแนะนำให้ ข้าพเจ้ามีความยินดีนัก สว่างในดวงใจคิดว่าพระอาทิตย์มีปริมณฑลอันปราศจากเมฆ ส่องสว่างไปทั่วโลก แต่ทว่าเมืองเสฉวนแลเมืองเกงจิ๋ว นั้น ก็เป็นเชื้อสายญาติวงศ์ของพระเจ้าเหี้ยนเต้ ถ้าข้าพเจ้าจะคิดทำการเอาเมืองทั้งสองนี้ก็เหมือนหนึ่งขบถต่อแผ่นดิน ดังคนหาความกตัญญูมิได้”

ขงเบ้งจึงว่า : “ท่านว่าทั้งนี้ก็ชอบอยู่ แต่พิเคราะห์เห็นว่า เล่าปี่เป็นคนนี้อายุจะไม่ยี่ดยาว สืบไป ฝ่ายเล่าเจียงนั้นเล่า ก็เป็นคนโกลเลหามั่งคงไม่ ทั้งอาณาประชาราษฎร์ก็มีได้รักใคร่ ถึงว่าท่านมีความกตัญญูต่อพระเจ้าเหี้ยนเต้ มิได้คิดจะทำร้ายคนทั้งสองนี้ก็ดี นานไปจะเกิดอันตรายเอง เมืองทั้งสองนี้ก็จะได้แก่ท่านเป็นมั่นคง”

ฝ่ายเล่าปี่ได้ฟังขงเบ้งว่าดั่งนั้นแล้วก็ค้ำับแล้วว่า : “ถ้าดั่งนั้นขอเชิญท่านไปอยู่ทำราชการ ช่วยทำนุบำรุงสั่งสอนข้าพเจ้าสืบไป”

ขงเบ้งจึงว่า : “ตัวข้าพเจ้าเป็นคนชาวบ้านนอกสติปัญญาน้อย เคยทำการหยาบ ซึ่งจะไปอยู่ทำราชการสั่งสอนท่านนั้นเป็นการละเอียดสุขุมนัก เห็นจะทำไปมิได้ก็จะเสียการของท่าน”

เล่าปี่ได้ฟังดั่งนั้นก็อ้อนวอนว่า : “ถ้าท่านมิได้ทำนุบำรุงแผ่นดินแล้ว นานที่อาณาประชาราษฎร์ทั้งปวงจะได้รับความเดือดร้อน”

เล่าปี่ว่าเท่านั้นแล้วก็ร้องไห้สะอึกสะอื้นไม่ยอมหน้าขึ้นได้

ขงเบ้งเห็นดั่งนั้นก็รู้ว่าเล่าปี่มีความรักโดยสุจริตจึงว่า : “ถ้าท่านมีความรักใคร่ข้าพเจ้ามั่นคง อยู่แล้วก็อย่าร้องไห้วิตกไปเลย ตัวข้าพเจ้าก็จะไปทำราชการด้วยท่าน ถึงมาตรว่าข้าพเจ้าจะเป็นประการใดก็ดี ก็จะช่วยทำนุบำรุงตามสติปัญญา” (น.523-524)

จากบทสนทนาข้างต้น เล่าปีเดินทางมาพบขงเบ้งเพื่อเชิญไปอยู่ทำราชการด้วย โดยกล่าวขย่งขงเบ้งว่าเป็นคนมีสติปัญญา ดังที่ว่า “ท่านเป็นคนมีสติปัญญาปรากฏเอิกเกริกเหมือนเสียงฟ้า” และเล่าว่าตนมาค้ำับถึงสองครั้งแล้วมิได้พบขงเบ้ง”

ขงเบ้งจึงตอบกลับไป“ข้าพเจ้าเห็นในหนังสือนั้นก็แจ้งอยู่ แต่ข้าพเจ้าคิดว่าตัวยังหนุ่มนัก ทั้งสติปัญญาความคิดก็อ่อน ครั้นจะไปทำราชการด้วยท่านก็จะเสียการของท่านไป” จากการพูดดังกล่าวขงเบ้งพูดต่อมตนว่าตนยังเป็นหนุ่ม สติปัญญาขย่งน้อย การพูดดังกล่าวเป็นการ**ละเมียดหลักคุณภาพ**ในการสนทนา โดยขงเบ้งนั้นรู้ยู่ว่ากำลังสติปัญญาของตนสามารถช่วยเล่าปีได้ แต่ขงเบ้งต้องการดูความคิดเล่าปีว่ามีความตั้งใจในการมาเชิญตนไปอยู่ด้วย และมีแผนการอย่างไรในการทำศึก ดังจะเห็นได้จากบทสนทนาต่อมาที่ขงเบ้งถามเล่าปีว่า “ซึ่งท่านจะให้ข้าพเจ้าไปช่วยคิดอ่านทำราชการนั้น ความคิดท่านจะทำประการใด จงชี้แจงให้ข้าพเจ้าแจ้งก่อน”

เมื่อเล่าปี ได้ฟังขงเบ้งถามดังนั้นจึงตอบกลับไปว่า “ซึ่งมาหาท่านทั้งนี้หวังจะให้ช่วยทำนุบำรุง จงเอ็นดูข้าพเจ้าด้วย” เมื่อขงเบ้ง ได้ฟังความคิดเล่าปี ขงเบ้งจึงพูดให้ข้อมูลถึงสิ่งที่ตนรู้และเป็นความจริง คือ กล่าวถึงสิ่งที่เป็สาเหตุของการเกิดจลาจล ซึ่งต่อมาโจโฉ ได้คิดกำจัดและยังทำการรบกับอ้วนเสี้ยวชนะ เพราะความฉลาดของโจโฉเอง จึงยากที่จะกำจัดโจโฉ และเตือนเล่าปีไม่ให้ประมาทแก่ซุนกวน ให้ผูกมิตรแก่ซุนกวน แล้วนานไปเล่าปีจะได้เมืองเกงจิ๋ว แลเสฉวน โดยง่าย จากการพูดดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการใช้**หลักคุณภาพ** คือ ขงเบ้งพูดในสิ่งที่ตนรู้จริง ซึ่งต่อมาเล่าปีก็ได้เมืองเกงจิ๋วเพราะการผูกมิตรแก่ซุนกวน

เมื่อเล่าปีได้ฟังคำแนะนำจากขงเบ้ง ก็กล่าวแก่ขงเบ้งว่า คำแนะนำของขงเบ้งนั้นทำให้ตนมีความสว่างในใจ แต่เกรงว่าถ้าคิดเอาเมืองเกงจิ๋ว ซึ่งมีเล่าเปียวที่เป็นญาติคนปกครองนั้นจะเป็นการกตัญญูแก่แผ่นดิน

ขงเบ้งจึงกล่าวให้ข้อมูลว่าเล่าเปียวนั้นคงอยู่ไม่นาน ส่วนเล่าเจี้ยงราษฎรก็มีได้รักใคร่นานไปเกงจิ๋วจะได้แก่เล่าปีแน่นอน การพูดให้ข้อมูลดังกล่าว จึงสอดคล้องกับการใช้ **หลักปริมาณ** ในการสนทนา คือ ให้ข้อมูลที่จำเป็นเพื่อเป็นเหตุผลแจ้งให้เล่าปีคลายความกังวล และจากการพูดดังกล่าวทำให้เล่าปีเกิดความศรัทธาในสติปัญญาขงเบ้ง จึงเอ่ยปากชวนขงเบ้งไปทำราชการด้วย

อีกครั้ง แต่ขงเบ้งตอบปฏิเสธ โดยพูดถ่อมตนว่าเป็นคนบ้านนอกสติปัญญาน้อยเกรงว่าจะทำให้เล่าปี่เสีงาน จากการพูดดังกล่าว ขงเบ้งใช้ประโยชน์จากข้อมูลที่เป็นความจริง มาพูดปฏิเสธแก่เล่าปี่ การพูดความจริงดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการใช้**หลักคุณภาพ**ในการสนทนา

เมื่อเล่าปี่ได้ฟังคำปฏิเสธจากร่ำไห้ออกมา ขงเบ้งจึงเห็นแก่ความจริงใจของเล่าปี่ จึงกล่าวว่า “ถ้าท่านมีความรักใคร่ข้าพเจ้ามั่นคงอยู่แล้วก็อย่าร้องไห้วิตกไปเลย ตัวข้าพเจ้าก็จะไปทำราชการด้วยท่าน ถึงมาตรว่าข้าพเจ้าจะเป็นประการใดก็ดี ก็จะช่วยทำนุบำรุงตามสติปัญญา” จากการพูดดังกล่าวจะเห็นว่าขงเบ้งตอบเล่าปี่อย่างตรงไปตรงมาว่า หากเล่าปี่มีความต้องการตนก็อย่าเป็นกังวล ตนจะไปอยู่ทำราชการด้วย จึงสอดคล้องกับการใช้**หลักตรงประเด็น**ในการสนทนา ซึ่งเมื่อเล่าปี่ได้ฟังก็มีความยินดี ให้เดิยวหุยนำสิ่งของมามอบแก่ขงเบ้ง

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้งใช้การละเมิดหลักคุณภาพ และหลักคุณภาพ หลักปริมาณ หลักคุณภาพ และหลักตรงประเด็นในการสนทนากับเล่าปี่ ซึ่งเป็นผลให้เล่าปี่เคารพในสติปัญญา ขงเบ้งมากยิ่งขึ้น ถึงกับร่ำไห้ออกมาเมื่อขงเบ้งปฏิเสธ ทำให้การพูดของขงเบ้งสัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 3

ฝ่ายทหารซึ่งเล่าปี่ใช้ให้ลอบไปฟังราชการเมืองกังตั๋ง ได้เนื้อความมาบอกเล่าปี่ว่า บัดนี้ ชุนกวนยกกองทัพไปตีเมืองกังแฮ หม่าหองจ้อเจ้าเมืองเสียว แล้วยกกลับมาเมืองเตรียมทหาร ให้จิวยี้ยกกองทัพเรือไปตั้งอยู่ปากน้ำเองฮอ แลตัวชุนกวนนั้นคุมทหารออกตั้งป้องกันรักษาเมืองอยู่ตำบลซีสอง เล่าปี่แจ้งดังนั้นจึงให้เชิญขงเบ้งมา แล้วบอกเนื้อความทั้งปวงให้แจ้งทุกประการ ขงเบ้งยังไม่ทันว่าประการใด พอคนใช้มาบอกเล่าปี่ว่า เล่าเปียวเชิญให้ไปเมืองเกงจิ๋วจะปรึกษาซื้อราชการด้วย

ขงเบ้งได้ฟังดังนั้นจึงว่าแก่เล่าปี่ว่า : “ซึ่งเล่าเปียวให้มาหาท่านไปปรึกษาราชการ เพราะเหตุว่าชุนกวนฆ่าหองจ้อเจ้าเมืองกังแฮเสียว ซึ่งท่านจะไปในนั้นข้าพเจ้าจะขอไปด้วยจะได้ช่วยคิดการทั้งปวง”

เล่าปี่จึงถามว่า : “เมื่อเราไปถึงเล่าเปียวแล้วท่านจะให้ว่าประการใด”

ขงเบ้งจึงตอบว่า : “เมื่อท่านไปถึงแล้วจงรับสารภาพโทษแก่เล่าเปียวก่อนว่า ซึ่งมีใด้อยู่รับ
ค่านับขุนนางแทนตัวเล่าเปียวนั้นคิดอยู่แล้ว แม้เล่าเปียวจะ让您ขกกองทัพไปตีเมืองกังตั้ง
ท่านอย่าเพื่อรับคำ จงว่ากล่าวบิดพลิ้วว่า จะขอกลับมาจัดแจงการเมืองชินเอี้ยก่อน” (น.534)

จากบทสนทนาข้างต้น เล่าปี่ปรึกษาขงเบ้งว่า เล่าเปียวให้ตนไปปรึกษาข้าราชการเกี่ยวกับ
ทัพซุนกวนที่ยกมา ขงเบ้ง จึงให้คำแนะนำโดยให้ข้อเสนอแนะไปว่า ให้เล่าปี่กล่าวขอโทษเล่าเปียว
ในความคิดที่ไม่ใด้อยู่รับค่านับขุนนางแทนเล่าเปียว และถ้าเล่าเปียวให้ขกกองทัพไปตีกังตั้งก็อย่า
รับคำ เพราะขงเบ้งต้องการให้เล่าปี่ผูกมิตรกับซุนกวนไว้ จากการพูดดังกล่าวจึงเป็นการสอดคล้อง
กับการใช้หลักปริมาณ คือ พูดให้คำแนะนำโดยให้ข้อมูลที่สอดคล้อง และเหมาะสมกับการสนทนา

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้งใช้หลักปริมาณในการสนทนากับเล่าปี่ ทำให้การให้
คำแนะนำสัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 4

ครั้นเวลารุ่งเช้าเล่าปี่แกล้งทำป่วย แล้วหาขงเบ้งเข้ามาว่า เวลาวานนี้เล่าก็มาค่านับเรา วันนี้
ครั้นเราจะไปตามประเพณีบ้างเราก็ป่วยอยู่ ท่านจงไปแทนตัวเราหน่อยหนึ่งเถิด

ขงเบ้งก็รับคำแล้วลาไปหาเล่าก็ ค่านับกันตามธรรมเนียมแล้ว

เล่าก็จึงเล่าเนื้อความให้ขงเบ้งฟังว่า : “ทุกวันนี้มารดาเลี้ยงข้าพเจ้า คิดจะทำร้ายข้าพเจ้า
อยู่มิได้ขาด ท่านจงเอ็นดูด้วยช่วยคิดอ่านอย่าให้มีภัยมาถึงข้าพเจ้าเลย”

ขงเบ้งจึงตอบว่า : “ตัวข้าพเจ้าเป็นแขกมาภายนอก ซึ่งจะลวงเข้าไปคิดอ่านการภายในให้
ญาติพี่น้องท่านร้ายฉานกันนั้นไม่ควร แม้เนื้อความรู้ถึงเล่าเปียวเราก็จะไม่พ้นความคิด” แล้วขงเบ้ง
ลุกขึ้นจะลาไป

เล่าก็จึงแกล้งลงว่า : “ท่านอย่าเพื่อไป หนังสือโบราณของข้าพเจ้ามีอยู่ฉบับหนึ่ง เชิญท่าน
ขึ้นไปดูเล่นบนหอก่อน จึ่งจูงมือขงเบ้งขึ้นไปบนหอสูง แล้วร้องให้อ้อนวอนถามขงเบ้งว่า ชีวิต
ข้าพเจ้าจะถึงแก่ความตายเพราะมารดาเลี้ยงอยู่แล้ว เป็นไฉนท่านจึงไม่เอ็นดู ช่วยคิดอ่านให้ข้าพเจ้า

รอดจากความตาย แม้ท่านไม่โปรดข้าพเจ้าก็จะถึงแก่ความตายในที่นี้” แล้วเล่าก็ชักกระบี่ออก จะเชือดคอตาย

ขงเบ้งเห็นดังนั้นก็ตกใจ จึงเข้ายุคนครบีไว้แล้วห้ามว่า : “ท่านอย่าเพ่อทำอันตรายแก่ชีวิต เสียเลย ข้าพเจ้าจะช่วยคิดอ่านแก้ไขให้ท่านพ้นภัยจงได้ แล้วว่าตัวท่านก็ได้เรียนหนังสืออยู่ไม่รู้หรือ ในนิทานครั้งเจ้าสิบแปดองค์ได้ครองราชย์สมบัติทั้งสิบแปดหัวเมืองนั้น พระเจ้าจิ้นเฮียนกั๋งได้ครอง เมืองจิ้น พระมเหสีนั้นมีพระราชบุตรสององค์ ชื่อชินแสงหนึ่ง ตงยี่หนึ่ง แลนางลิกี้เป็นพระสนม ก็มีบุตรสององค์ ชื่อฮีเจ้หนึ่ง ตักจูหนึ่ง ครั้นอยู่มาพระมเหสีถึงแก่ความตายฝ่ายนางลิกี้นั้นมีใจริษยา คิดว่านานไปแม้พระเจ้าจิ้นเฮียนกั๋งสวรรคตราชสมบัติก็จะได้แก่ชินแสงกับตงยี่ อันลูกเราทั้งสอง ก็จะอยู่ในเงื้อมมือ นางลิกี้ทูลว่าข้าพเจ้าฝันเห็นว่าพระมเหสีของพระองค์ซึ่งถึงแก่ความตายนั้น เดินเข้ามาอยู่ที่ข้างใน แล้วร้องไห้ร่ำว่าอดข้าวปลาอาหาร ข้าพเจ้าตื่นขึ้นในมีความสงสารจึงร้องไห้ รักพระเจ้าจิ้น จักรจะคิดกลอุบายให้พระเจ้าจิ้นเฮียนกั๋งชินแสงกับตงยี่เสีย ราชสมบัติจะได้ตกแก่ ลูกเรา

ครั้นอยู่มากลางคืนวันหนึ่ง เวลาประมาณสามยามเศษนั้น นางลิกี้ตื่นนอนขึ้นแล้ว แสร้งทำ ร้องไห้ร่ำไรเป็นอันมาก พระเจ้าจิ้นเฮียนกั๋งเห็นดังนั้นจึงตรัสถามนางลิกี้ว่าเหตุใดจึงร้องไห้ นางลิกี้ จึงทูลว่าข้าพเจ้าฝันเห็นว่าพระมเหสีของพระองค์ซึ่งถึงแก่ความตายนั้น เดินเข้ามาอยู่ที่ข้างใน แล้ว ร้องไห้ร่ำว่าอดข้าวปลาอาหาร ข้าพเจ้าตื่นขึ้นในมีความสงสารจึงร้องไห้รัก พระเจ้าจิ้นเฮียนกั๋งมิได้ รู้ในกลสตรีจึงตรัสว่า เจ้าอย่าโศกเศร้าเลย เราจะได้แต่งโต๊ะไปเซ่น มเหสีของเราก็จะได้กิน

ครั้นเวลาเช้ารับสั่งให้หาชินแสงกับตงยี่เข้ามาตรัสบอกเนื้อความทั้งปวงให้ฟัง แล้วให้เร่ง แต่งโต๊ะเซ่นศพมารดา ชินแสงกับตงยี่ก็มีความสงสารจึงทำให้ตามบิดาสั่ง แล้วเอาของซึ่งเซ่นนั้น มาถวายจะให้บิดาเสวยตามธรรมเนียม ฝ่ายนางลิกี้จึงเอายาพิษลอบใส่ลงในของทั้งปวง ครั้น พระเจ้าจิ้นเฮียนกั๋งจะเสวย นางลิกี้จึงว่าพระองค์อย่าเพ่อเสวยก่อน อันของนี้ทำมาแต่ภายนอก อย่าไว้ใจเกลือกจะมีอันตราย ขอให้ขันสุตรคูก่อนจึงเสวย พระเจ้าจิ้นเฮียนกั๋งเห็นชอบด้วย จึงให้ เอนักโทษถึงตายซึ่งจำไว้ ณ คุณนั้นมากินของขันสุตรคู คนโทษนั้นกินเข้าไปก็ถึงแก่ความตาย พระเจ้าจิ้นเฮียนกั๋งเห็นดังนั้นก็ทรงพระโกรธจึงว่า ชินแสงกับตงยี่ใส่ยาพิษจะแก่งฆ่าเราเสียหวัง จะชิงเอาราชสมบัติ จึงสั่งขุนนางทั้งปวงให้เร่งไปจับชินแสงกับตงยี่ฆ่าเสีย ขุนนางทั้งปวงก็ออกไป

ในขณะนั้นคนสนิทจึงรีบออกไปบอกเนื้อความแก่ชินเสง ตงยี่ตามรับสั่ง แลตงยี่ผู้น้องแจ้งดังนั้นก็ปรึกษาแก่ชินเสงผู้พี่ว่า บัดนี้ภัยมาถึงตัวเราแล้ว เราจะหนีเอาตัวรอดก่อน ชินเสงจึงตอบว่า ตัวเราเป็นบุตร พระราชบิดาจะให้ลงโทษถึงตาย ครั้นจะหนีไปให้พ้นภัยนั้น ก็เหมือนหนึ่งหากศัตรูต่อบิดามีได้ ประการหนึ่งเล่า ธรรมดาผู้เป็นเสนาบดีซึ่งเป็นข้าราชการนั้น ทำความผิดสิ่งหนึ่งสิ่งใดก็ดี แม้พระมหากษัตริย์จะลงโทษ และจะหนีซึ่งราชทัณฑ์นั้นไม่ควร เหมือนคนมิได้มีสัตย์ซื่อต่อพระมหากษัตริย์ อันตัวพี่นี้จะขอเข้าไปรับราชอาญากว่าจะสิ้นชีวิต ตงยี่ได้ฟังชินเสงผู้พี่ว่าดังนั้นก็ว่า ตัวข้าพเจ้าไม่ยอมตายเลย แล้วก็รีบหนีออกไปจากเมือง ฝ่ายชินเสงก็เข้ามา ครั้นขุนนางก็จับเอาตัวไปฆ่าเสียตามรับสั่ง

ครั้นอยู่มาพระเจ้าจิ้นเยียนกึ่งสวรรคต อีเจ้ากับตักจูได้เสวยราชสมบัติอยู่สิบเก้าปี ฝ่ายตงยี่ซึ่งหนีไปอยู่นอกแดนนั้น ช่งสุมทหารได้เป็นอันมาก แล้วยกกองทัพกลับมาตีเอาเมืองจับอีเจ้ากับตักจูฆ่าเสีย ตงยี่ก็ได้เสวยราชสมบัติแทนบิดามา แลณิทานนี้ท่านก็แจ้งอยู่ว่า ซึ่งจะอยู่ในเมืองนั้นก็ย่อมมีอันตรายจะหนี ซึ่งไปอยู่นอกเมืองนั้นก็กลับได้ดีภายหลัง อันเมืองกังแฮนั้นก็ว่างเปล่าอยู่ ท่านจงคิดอ่านอ่อนวอนเล่าเปียวผู้เป็นบิดาขอไปอยู่รักษาเมืองกังแฮดีกว่า แลแล้วุดสำหรับกระทำ ความเพียรให้เหมือนตงยี่นั้น ภายหน้าก็จะมีความสุขสืบไป”

เล่าก็ได้ฟังดังนั้นก็มีความยินดีจึงคุกเข่าคำนับแล้วว่า : “ซึ่งท่านชี้แจงให้นี้คุณหาที่สุดมิดได้ ข้าพเจ้าจะขอคิดอ่านทำตามคำท่าน” (น.535-536)

จากบทสนทนาข้างต้น เล่าก็ได้ปรึกษาขงเบ้งว่ามารดาเลี้ยงคิดทำร้าย และขอร้องให้ขงเบ้งช่วยคิดแก้ไขด้วย ขงเบ้ง จึงตอบกลับอย่างตรงไปตรงมาว่า ตนเป็นแขก จะคิดทำการให้คนในครอบครัวเล่าก็ราวฉานนั้นไม่สมควร หากเล่าเปียวรู้ตัวก็จะมีความคิด การพูดตรงไปตรงมา ดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการใช้หลักตรงประเด็นในการสนทนา

เล่าก็ได้ฟังคำปฏิเสธ จึงกล่าวถึงสิ่งที่เกิดขึ้นว่าตนจะตายเพราะมารดาเลี้ยงอยู่แล้ว หากขงเบ้งไม่ช่วยก็จะฆ่าตัวตาย

เมื่อขงเบ้งเห็นเล่าก็กระทำได้ดังนั้นก็เข้าห้าม และพูดอย่างตรงไปตรงมาว่า จะช่วยคิดให้การพูดตรงไปตรงมาดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการใช้หลักตรงประเด็นในการสนทนา จากนั้นจึงใช้ประโยชน์จากการให้ข้อมูลที่เหตุการณ์ตัวอย่างในนิทาน ที่มีเนื้อหาคล้ายกับเหตุการณ์

ที่เล่าก็ประสบอยู่ เพื่อประกอบแนะนำให้เล่าก็เห็นถึงปัญหาที่เกิดขึ้น จากนั้นจึงให้คำแนะนำแก่เล่าก็ว่าให้ให้อ้อนวอนเล่าเปียว ไปอยู่ที่เมืองกังแฮ และให้ปฏิบัติตนเช่นเดียวกับตงยี ก็จะช่วยแก้ปัญหานี้ได้

จากการให้ข้อมูลดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการใช้**หลักปริมาณ** เพราะเป็นการพูดให้ข้อมูลที่จำเป็นแก่การสนทนา

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้งใช้หลักตรงประเด็น และหลักปริมาณในการสนทนากับเล่าก็ ทำให้เล่าก็รับปากแก่ขงเบ้งว่าจะปฏิบัติตาม ซึ่งทำให้การสนทนาสัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 5

ขงเบ้งเดินมาเห็นเล่าปี่นั่งถักขนจามรีก็โกรธจึงว่า : “การซึ่งจะป้องกันรักษาตัวเหตุใดจึงไม่คิด ท่านมานั่งถักขนจามรีเล่นอยู่ละนี้ไม่ควร”

เล่าปี่ได้ฟังดังนั้น จึงวางหมวกนั้นเสียคำนับขงเบ้งแล้วว่า : “เราไม่สบายใจจึงเอาขนจามรีถักหมวกเล่นหวังจะให้คลายความทุกข์”

ขงเบ้งจึงว่า : “ทุกวันนี้ทหารเรามีประมาณหมื่นเศษ แลท่านนั่งเสียไม่คิดอ่านป้องกันรักษาตัวละนี้ แม้โจโฉจะมาท่านจะคิดอ่านประการใด”

เล่าปี่จึงว่า : “ทุกวันนี้เราก็คิดวิตกอยู่ ถ้าท่านจะให้คิดอ่านป้องกันประการใดก็จะช่วยแนะนำให้เกิด”

ขงเบ้งจึงว่า : “บัดนี้ทหารเราก็น้อยนัก ให้ท่านเร่งคิดอ่านเกลี้ยกล่อมทหารให้มากขึ้นอีก แม้กองทัพโจโฉจะมาข้าพเจ้าจะรับจัดแจงสู้รบมิให้เสียที” (น.541)

จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้งถามเล่าปี่จากสิ่งที่เห็นว่าทำไมไม่คิดการป้องกันตัว จากคำถามดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการใช้**หลักคุณภาพ** และกล่าวอย่างตรงไปตรงมาต่อไปว่า ท่านมานั่งถักขนจามรีเล่นอยู่ละนี้ไม่ควร การพูดเฉพาะสิ่งที่เกี่ยวข้องหรือสัมพันธ์กับการสนทนานั้นๆ จึงสอดคล้องกับการใช้**หลักตรงประเด็น**

เล่าปีได้ฟังดังนั้นจึงให้ความร่วมมือในการสนทนาตอบกลับไปว่า คนไม่สบายใจ ถักขมจามรีเล่นหวังจะคลายทุกข์ ขงเบ้งได้ฟังดังนั้น จึงพูดกลับโดยละเมียดหลักคุณภาพแบบมีนัย คือพูดในสิ่งที่เป็นการจริงว่าเล่าปีไม่คิดทำการป้องกันรักษาตัว หากโจโฉยกทัพมาจะคิดอ่านประการใด คำถามดังกล่าวแฝงความหมายประชดประชัน ให้เล่าปีควรสำนึกในหน้าที่ของตน

เล่าปีได้ฟัง จึงตอบกลับไปว่า ตนก็วิตกอยู่ และขอคำแนะนำจากขงเบ้ง ขงเบ้ง จึงใช้หลักปริมาณ คือพูดให้ข้อมูลที่เป็นคำแนะนำเล่าปีไปว่าให้เล่าปี หากกองกำลังทหารเพิ่มเติม และหากโจโฉยกมาตนจะจัดการรบไม่ให้เสียทีโจโฉ

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้งใช้หลักคุณภาพ หลักตรงประเด็น การละเมียดหลักคุณภาพแบบมีนัย และหลักปริมาณในการสนทนากับเล่าปี ทำให้การสนทนาสัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 6

เล่าปีจึงหาขงเบ้งมาปรึกษาว่า : “บัดนี้โจโฉให้ยกทัพมาท่านจะคิดอ่านป้องกันประการใด”

ขงเบ้งจึงว่า : “ซึ่งกองทัพโจโฉยกมานั้นไม่เป็นไรนัก พอจะคิดอ่านแก้ไขเอาชัยชนะได้ แต่น้องท่านทั้งสองนั้นน้ำใจคือคิงมิได้นับถืออยู่ในถ้อยคำข้าพเจ้า แม้ท่านจะให้ข้าพเจ้าจัดแจงสู้กับกองทัพโจโฉครั้งนี้ ข้าพเจ้าจะขอกระบี่กับตราอาญาสิทธิ์ไว้ จะได้บังคับทหารทั้งปวงให้สิทธิ์ขาด” (น. 542)

จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้งตอบกลับเล่าปี โดยพูดอย่างตรงไปตรงมาว่า พอจะคิดอ่านแก้ไขเอาชนะกองทัพโจโฉได้ แต่กังวล กับเดียวหุยนั่นไม่เชื่อในถ้อยคำของขงเบ้ง ขงเบ้งพูดขอกระบี่อาญาสิทธิ์เล่าปีไว้บังคับทหาร ซึ่งเล่าปีได้เห็นด้วยและมอบกระบี่กับตราอาญาสิทธิ์ไว้แก่ขงเบ้ง

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้งใช้หลักตรงประเด็น ในการสนทนากับเล่าปี ทำให้การสนทนาสัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 7

ฝ่ายขงเบ้งจึงว่าแก่ทหารทั้งปวงว่า : “ตำบลทุ่งพกบ้องนอกเมืองซินเจี้ยนนี้เป็นที่ชอบกล มีเขาอิ๋สั่นอยู่ข้างขวา ป่าอันหลิมอยู่ข้างซ้าย เห็นเราจะชุมนุมทหารไว้ได้”

ขงเบ้งจึงให้มีหนังสือไปหาตัวจู่งมาแต่เมืองห้วนเสียด แล้วจึงแต่งให้กวนอู เตียวหุย คุมทหารคนละพัน ให้กวนอูยกไปตั้งชุมนุมอยู่ ณ เขาอิ๋สั่น ให้เตียวหุยไปตั้งชุมนุมอยู่ ณ ป่าอันหลิม ขงเบ้ง : “ถ้าเห็นกองทัพแฮหัวตุ้นยกมาแล้ว ท่านจงสงบทหารไว้อย่าเพ้อยกออกตีก่อน ปล่อยให้กองทัพล่วงเข้ามา ถ้าเห็นแสงเพลิงข้างทิศใดเมื่อใด จึงให้ยกทหารออกตีกระหนาบตัดท้ายเผาเสบียงเสียให้จงได้ แล้วจึงแต่งให้กวนเป้งกับเล่าสอง สองนายคุมทหารห้าร้อย มีคบเพลิงทุกตัวคน ให้ยกไปชุมนุมอยู่ ณ ชายทุ่งพกบ้องแล้วกำหนดว่า ถ้าเห็นแฮหัวตุ้นยกทหารมาถึงที่นั่นแล้วเวลากลางคืนให้จุดเพลิงขึ้น จึงแต่งให้จู่งคุมทหารยกไปเป็นกองหน้า แล้วสั่งว่า ท่านจะรบกับแฮหัวตุ้นครั้งนี้อย่าเห็นแก่ชัยชนะเลย จงทำแพ้อยเสียที ให้ไล่เลยเข้ามาเถิด แล้วขงเบ้งจึงกำชับว่า ซึ่งเราสั่งไปครั้งนี้ท่านทั้งปวงอย่าได้ละเมิด จงทำตามถ้อยคำเราทุกประการ” แล้วให้เล่าปี่นั้นคุมทหารยกเป็นกองหนุนจู่ง

กวนอูจึงว่าแก่ขงเบ้งว่า : “ท่านจัดแจงเราทั้งปวงให้ยกไปทำการทั้งนี้ก็เห็นชอบอยู่แล้ว และตัวท่านนั้นจะทำการใดเล่า”

ขงเบ้งจึงบอกแก่กวนอูว่า : “ท่านทั้งปวงยกไปแล้วเราก็จะอยู่รักษาเมือง”

เตียวหุยจึงตบมือหัวเราะแล้วว่า : “ท่านจะอยู่รักษาเมืองจงแต่งโต๊ะกินเล่นให้สบายใจเถิด”

ขงเบ้งจึงว่า : “บัดนี้เล่าปี่ก็ให้กระบี่อาญาสิทธิ์อยู่กับมือเรา แลท่านมาบิณฑลขัดขวางอยู่ ฉะนั้นเห็นไม่ชอบ แม้เราไม่ทำตามอาญาสิทธิ์ นานไปเบื้องหน้าที่ไหนจะบังคับทหารสืบไปได้ ก็จะเสียการไป”

เล่าปี่จึงว่าแก่กวนอู เตียวหุยว่า : “ท่านทั้งสองไม่รู้หรือว่าท่านผู้มีสติปัญญาฉนั้น ถึงมาตราว่าจะนั่งนอนหลับตาอยู่ในเรือน มิได้เห็นกิจการทั้งปวงเลยก็ดี ก็อาจสามารถคิดเอาชัยชนะแก่ข้าศึก ร้อยพันได้ น้องเราทั้งสองอย่าได้ขัดขวางขงเบ้งเลย กวนอูได้ยินดังนั้นจึงพูดแก่เตียวหุยว่า แม้เรา

จะขัดขวางไว้ทั้งนี้ก็จะเคืองใจที่เรา จำจะทำตามถ้อยคำของขงเบ้งก่อน เมื่อมีสมเหมือนปัญญาและความคิดภายหลังจึงค่อยว่า” กวนอู เตียวหุยก็ลาออกมายังที่อยู่

ขงเบ้งจึงว่าแก่เล่าปี่ว่า : “เวลาพรุ่งนี้กองทัพแฮหัวตุ้นจะยกมาถึง ขอท่านยกทหารรีบออกไปตั้งอยู่เป็นกองหนุนจูล่ง ณ เชิงเขือตันเถิด ข้าพเจ้ากับบิ๊ตัก บิฮองจะคุมทหารอยู่รักษาเมือง แล้วจะแต่งโต๊ะให้ขุนเขียนกับกันหยงออกไปรับท่าน ณ กลางทาง ให้ทหารกินเลี้ยงเล่นให้สบายใจ” เล่าปี่ได้ฟังขงเบ้งว่าดังนั้นก็ยกกองทัพไป แต่ว่ายังสงสัยมิได้เชื่อลงเป็นแท้ (น. 542-543)

จากบทสนทนาข้างต้น เป็นการสนทนาในขณะที่มีการสั่งการให้ทำศึก จะเห็นว่าขงเบ้งเริ่มพูดอธิบายในสิ่งที่จำเป็นให้ทหารรับทราบถึงภูมิศาสตร์ของทุ่งพกบ้อง และบอกกลยุทธ์ให้ทหารทราบ เป็นการให้สาระข้อมูลที่จำเป็นในการสนทนา จึงสอดคล้องกับการใช้**หลักปริมาณ** ในการสนทนา และต่อมาจึงพูดอย่างเป็นลำดับขั้นตอนถึงกลวิธีการรบ ตามกลยุทธ์ที่ตนคิดไว้ การพูดดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการใช้**หลักวิธีพูด** ในการสนทนา และปิดท้ายด้วยการพูดอย่างตรงไปตรงมากำชับทหารว่าอย่าได้ละเมิดที่ตนสั่งการไว้ เพื่อต้องการให้อุบายดังกล่าวสำเร็จ การพูดดังกล่าวจึงสอดคล้องกับ**หลักตรงประเด็น**ในการสนทนา

เมื่อกวนอูได้ฟัง ขงเบ้งสั่งการ ตัวกวนอูไม่ไว้ใจในความคิดขงเบ้งจึงแกล้งว่าแก่ขงเบ้งว่าที่จัดแจงให้ตนไปทำการต่างๆ ก็เห็นชอบอยู่ แต่ตัวขงเบ้งนั้นจะทำอะไร คำพูดนั้นแฝงน้ำเสียงประชดประชันขงเบ้งด้วย

ขงเบ้ง จึงตอบกลับไปโดยการอธิบายให้ข้อมูลที่ ตนจะกลับไปรักษาเมือง เป็นการพูดให้ข้อมูลเท่าที่จำเป็นในการสนทนาเพื่อตอบคำถามขุนกวน จึงสอดคล้องกับการใช้**หลักปริมาณ**

เมื่อเตียวหุยได้ฟัง จึงกล่าวประชดขึ้นว่า “ท่านจะอยู่รักษาเมืองจงแต่งโต๊ะกินเล่นให้สบายใจเถิด” เป็นการพูดแฝงความหมายโดยนัยว่าขงเบ้งไม่ต้องทำอะไร เอาแต่สั่งทหาร

ขงเบ้งรู้ว่าทั้งกวนอู และเตียวหุย ยังไม่เชื่อใจในความคิดขงเบ้ง ขงเบ้งจึงกล่าวอ้างถึงกระบี่อาญาสิทธิ์ที่เล่าปี่ให้ไว้ มาสั่งการให้ทหารเชื่อฟังคำสั่งตน เพื่อไม่ให้เสียการที่คิดไว้ เป็นการพูดโดยใช้**หลักคุณภาพ**ในการสนทนา เพราะพูดถึงสิ่งที่เป็นความจริง มีหลักฐานปรากฏให้เห็น

เล่าปีเห็นดังนั้น จึงพูดกับกวนอู และเตียวหุย ว่า หากคนมีสติปัญญาแม้จะนั่งนอนหลับตา อยู่ในเรือก็คิดเอาชนะข้าศึกได้ ขอร้องไม่ให้ทั้งสองขัดขวางขงเบ้ง

เมื่อการพูดประชดประชันจบลง ขงเบ้ง จึงว่าแก่เล่าปีโดยพูดย้าถึงแผนการเดิมอย่างเป็น ขึ้นเป็นตอนว่า “เวลาพຽຽນนี้กองทัพแฮหัวตุ้นจะยกมาถึง ขอท่านยกทหารรีบออกไปตั้งอยู่เป็น กองหนุนจูล่ง ณ เชนงเขาอีสันเถิด ข้าพเจ้ากับบิ๊ตัก บิฮองจะคุมทหารอยู่รักษาเมือง” จากการพูด อย่างเป็นลำดับขึ้นตอน และขงเบ้งพูดด้วยความมั่นใจว่าฝ่ายเล่าปีจะชนะแน่นอน ดังที่ว่า “แล้วจะ แต่งโต๊ะให้ขุนเขียนกับกันหยงออกไปรับท่าน ณ กลางทาง ให้ทหารกินเลี้ยงเล่นให้สบายใจ” การพูดดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการใช้หลักวิธีพูดในการสนทนา

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้งใช้หลักปริมาณ หลักวิธีพูด หลักตรงประเด็น และ คุณภาพ ในการสนทนากับทหาร กวนอู เตียวหุย และเล่าปี ทำให้การสนทนาสัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 8

ขงเบ้งจึงว่าแก่เล่าปีว่า : “ท่านมีชัยแก่แฮหัวตุ้นครั้งนี้ ท่านอย่าเพื่อยินดีก่อน เห็นว่าโจโฉ จะยกกองทัพมาตอบแทนแก้แค้นท่านเป็นมั่นคง”

เล่าปีจึงถามว่า : “ถ้าจะนั้นท่านจะคิดอ่านประการใดเล่า”

ขงเบ้งจึงว่า : “ซึ่งข้าพเจ้าจะคิดอ่านต่อสุโจโฉนั้นพอจะได้อยู่ ต่อมาเห็นว่าเมืองซินเอี๋ยนี้ คับแคบนัก จะคิดอ่านผ่อนปรนยาก บัดนี้เล่าเปียวป่วยหนักอยู่ แต่ก่อนก็ได้อนุญาตว่าจะให้เมือง เกงจิ๋วแก่ท่าน ครั้งนี้ก็ไว้ท่วงที่อยู่แล้ว แม้ท่านยกไปเมืองเกงจิ๋ว ถึงมาตรว่าโจโฉจะยกกองทัพมา ก็จักคิดอ่านผ่อนผันทำการรบพุ่งได้ถนัด เพราะเมืองเกงจิ๋วกว้างขวางเป็นเมืองใหญ่”

เล่าปีจึงว่า : “ท่านว่าดังนี้ก็ชอบอยู่ แต่ที่ว่าเล่าเปียวมีคุณแก่เรามาแต่ก่อนเป็นอันมาก ครั้นจะยกไปบัดนี้ก็เหมือนไปชิงเมืองท่านอยู่”

ขงเบ้งจึงว่า : “ซึ่งข้าพเจ้าว่านี้ไซ้จะให้ท่านทำร้ายแก่เล่าเปียวนั้นหาไม่ อันเมืองเกงจิ๋วนี้ ก็จะได้แก่ท่านเป็นมั่นคงอยู่ แม้มียกไปตามคำข้าพเจ้า นานไปจะมีอันตราย เมื่อมีเหตุขึ้นแล้วท่าน จึงจะรู้จักสำนึก”

เล่าปีจึงว่า : “ถึงมาตรว่าจะมีอันตรายประการใดก็ดี ตัวเราก็จะสู้ตาย ซึ่งจะทรยศต่อผู้มีคุณ นั้นเราทำมิได้”

ขงเบ้งจึงว่า : “ซึ่งท่านมิเต็มใจที่จะทำตามถ้อยคำข้าพเจ้าก็ตามอธยาศัยเถิด จึงจะคิดอ่าน ผ่อนผันต่อไป” (น. 546)

จากบทสนทนาข้างต้น เมื่อเล่าปีรบชนะ โจโฉ ขงเบ้ง จึงพูดแก่เล่าปีว่าอย่าเพิ่งดีใจที่ชนะ โจโฉได้ โจโฉต้องยกทัพมาแก้แค้นแน่นอน เป็นการพูดเตือนในสิ่งที่เป็นความจริง และมีหลักฐานเพียงพอ จึงสอดคล้องกับหลักคุณภาพ เล่าปีได้ฟังดังนั้นจึงถามกลับไปว่า ขงเบ้งคิดแก้ไขอย่างไร

ขงเบ้งจึงตอบกลับไปโดยอ้างถึงข้อมูลที่ว่า เมืองซินเอี้ยที่เล่าปีตั้งรับอยู่นี้คับแคบ ถ้าจะสู้กับ โจโฉต้องยกไปตั้งรับที่เมืองเกงจิ๋ว เพราะเป็นเมืองใหญ่ เป็นการพูดโดยให้ข้อมูลที่จำเป็นแก่ การสนทนา จึงสอดคล้องกับการใช้หลักปริมาณ

เล่าปีได้ฟัง จึงตอบกลับไปว่า เห็นด้วยกับความคิดขงเบ้ง แต่ถ้าตนทำดังนั้นเหมือนเป็นการไปชิงเอาเมืองกับเล่าเปียวซึ่งมีบุญคุณกับตน

ขงเบ้งจึงใช้การพูดอธิบายแก่เล่าปีว่า ยกทัพไปครั้งนี้ไม่ได้ให้คิดทำร้ายเล่าเปียว ในภาย หน้าเล่าปีก็จะได้เมือง เกงจิ๋วอยู่ การอธิบายดังกล่าวเป็นการให้ข้อมูลแก่เล่าปี จึงสอดคล้องกับการใช้หลักปริมาณในการสนทนา จากนั้นขงเบ้ง จึงว่าแก่เล่าปีว่า หากไม่ทำตามคำแนะนำของตน เมื่อเกิดความเดือดร้อนเล่าปีจะารู้สำนึกถึงคำของตน การพูดดังกล่าวขงเบ้งพูดโดยแฝงน้ำเสียง ประชดเล่าปีอย่างตรงไปตรงมา หวังให้เล่าปีได้คิด การพูดดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการใช้หลัก ตรงประเด็นในการสนทนา เมื่อเล่าปีได้ฟัง ก็ตอบกลับขงเบ้งโดยยืนยันในความคิดตนว่า ถึงแม้หากเกิดอันตราย ก็จะสู้ตาย แต่จะให้ทรยศกับผู้มีบุญคุณนั้นตนทำไม่ได้

ขงเบ้งได้ฟังดังนั้น จึงตอบกลับไปยังตรงไปตรงมาว่า หากเล่าปีไม่ทำตามคำแนะนำของตนก็ตามใจ จะต้องคิดอ่านแก้ไขต่อไป การพูดของขงเบ้งครั้งนี้แฝงน้ำเสียงน้อยใจเล่าปีที่ไม่เชื่อ คำตน จะเห็นได้จากคำพูดที่ว่า “ซึ่งท่านมิเต็มใจที่จะทำตามถ้อยคำข้าพเจ้าก็ตามอธยาศัยเถิด” จึงสอดคล้องกับการใช้หลักเป็นการพูดโดยใช้หลักตรงประเด็น

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้งใช้หลักคุณภาพ หลักปริมาณ และหลักตรงประเด็น ในการสนทนากับเล่าปี่ แต่การสนทนาครั้งนี้ ไม่ สัมฤทธิ์ผล เพราะเล่าปี่เป็นคนที่มีความกตัญญูมาก ยอมตายแทนคิดว่าจะให้ทรยศผู้มีพระคุณ

บทสนทนาที่ 9

ขงเบ้งจึงว่าแก่เล่าปี่ว่า : “อันฮีเจี๊ยะกล่าวท้วงนี้ก็เห็นชอบกลอยู่ ขอท่านจงกระทำตามเถิด”

เล่าปี่ได้ฟังขงเบ้งว่าดังนั้นก็ร้องไห้ จึงว่า : “เล่าเปียวพี่เราเมื่อป่วยหนักอยู่นั้นก็ได้หาไปว่ากล่าวฝากฝังลูกเต้าทั้งปวง แลบัดนี้เล่าเปียวหาบุญไม่แล้ว เราจะกลับทำร้ายแก่บุตรซึ่งเอาเมื่อนั้น คูมิควร แม้ชีวิตยังมีตายก็จะดูหน้าคนมิเต็มตา”

ขงเบ้งจึงว่า : “บัดนี้โจโฉก็ยกกองทัพมาถึงแดนเมืองอ้วนเซียแล้ว แลท่านมาคิดการีรอรอยู่ มิไปตีเอาเมืองซงหยงนั้น ท่านจะคิดอ่านป้องกันประการใดเล่า”

เล่าปี่จึงว่า : “ถ้าเช่นนั้นเราก็จะยกหนีไปหลบอยู่เมืองอ้วนเซีย” (น. 553)

จากบทสนทนาข้างต้น เมื่อขงเบ้ง ได้ฟังคำพูดของฮีเจี๊ยะว่า ให้เล่าปี่ยกทัพไปร่วมกับเล่ากั เพราะเล่าจ้งตั้งตนเป็นใหญ่ที่เมืองซงหยง และชวมอกับนางซัวฮุยินคิดอ่านยกหัวเมืองทั้งเก้าให้ โจโฉ จึงบอกให้เล่าปี่แต่งคนไปค้ำนัศพล่าเปียวแล้วลงให้เล่าจ้งออกมา หลังจากนั้นจึงจับเล่าจ้ง ฆ่าเสีย เมื่อได้ฟังดังนั้น ขงเบ้งเริ่มการสนทนาหลังจากที่ได้ฟังแผนการของฮีเจี๊ยะแล้ว จึงแสดงความเห็น ให้เล่าปี่กระทำตาม ด้วยเห็นด้วยกับแผนการของฮีเจี๊ยะ จึงพูดแก่เล่าปี่ว่า “อันฮีเจี๊ยะกล่าวท้วงนี้ ก็เห็นชอบกลอยู่ ขอท่านจงกระทำตามเถิด” จากการพูดดังกล่าวขงเบ้งพูดแนะนำขงเบ้งอย่างตรงไป ตรงมา ว่าให้ทำตามแผนการของฮีเจี๊ยะ การพูดเช่นนี้จึงสอดคล้องกับการใช้หลักตรงประเด็น ในการสนทนา

เมื่อเล่าปี่ได้ฟังคำแนะนำของขงเบ้งก็ร้องไห้ แล้วพูดถึงคำสั่งเสียของเล่าเปียวว่าฝากลูก ทุกคนไว้กับเล่าปี่ แล้วจะให้ตนคิดชิงเอาเมืองจากลูกของเล่าเปียวนั้นเป็นการกระทำที่ไม่เหมาะสม

ขงเบ้งได้ฟังดังนั้น จึงพูดแก่เล่าปี่ถึงสถานการณ์ที่เกิดขึ้นว่า “บัดนี้ โจโฉก็ยกกองทัพมาถึง แคนเมืองอ้วนเซียแล้ว แลท่านมาคิดการวีรกรรมมิไปตีเอาเมืองชงหยงนั้น ท่านจะคิดอ่านป้องกัน ประการใดเล่า” การพูดโดยอ้างสถานการณ์ที่กำลังเกิดขึ้น เป็นการให้ข้อมูลความจริงที่มีหลักฐาน เพียงพอมานพุด จึงสอดคล้องกับการใช้หลักคุณภาพในการสนทนา เล่าปี่จึงตอบกลับไปว่าจะ หลบหนีไปอยู่เมืองอ้วนเซีย

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้งใช้หลักตรงประเด็น และหลักคุณภาพ ในการสนทนา กับเล่าปี่ แต่การสนทนาครั้งนี้ ไม่ สัมฤทธิ์ผล เพราะเล่าปี่เป็นคนที่มีความกตัญญูมาก ไม่ยอมชิงเอา เมืองชงหยงที่บุตรเล่าเปียวปกครองอยู่ ยอมหนีไปอยู่อ้วนเซีย

บทสนทนาที่ 10

ฝ่ายเล่าปี่จึงถามขงเบ้งว่า : “อันโจโฉยกมาครั้งนี้เราจะคิดกลอุบายแก้ไขประการใด”

ขงเบ้งจึงว่า : “อันเราจะตั้งรับกองทัพโจโฉในเมืองอ้วนเซียนี้มิได้ จำจะทิ้งเมืองอ้วนเซีย แล้วไปตั้งเอาเมืองชงหยงเป็นที่มั่นจึงจะได้”

เล่าปี่จึงว่า : “ซึ่งจะทิ้งเมืองอ้วนเซียแล้วไปอยู่เมืองชงหยงนั้นก็ชอบอยู่ แต่ทว่าเราก็มีความวิตกด้วยอาณาประชาราษฎร์ทั้งปวง เสียแรงเขาติดตามมาด้วย แลจะทิ้งเขาเสีย หนีไปเอา แต่ตัวรอดนั้นก็เอ็นดูแก่เขานัก”

ขงเบ้งจึงว่า : “ถ้าดังนั้นจงให้คนไปประกาศว่า บัดนี้โจโฉยกมาจะทำอันตรายแก่เรา เราเห็นเหลือกำลังนัก จะตั้งรับอยู่ที่นี้มิได้ เราจะผ่อนผันไปอยู่เมืองชงหยง ถ้าผู้ใดจะไปกับเราก็ตไป ถ้าสมัครอยู่มิไปก็ตามอริยาศัยเถิด” (น.558)

จากบทสนทนาข้างต้น เล่าปี่ได้ปรึกษาขงเบ้งว่าโจโฉยกทัพมาครั้งนี้คิดป้องกันประการใด ขงเบ้งจึงตอบเล่าปี่ไปโดยให้ความเห็นว่า จะตั้งรับทัพโจโฉที่เมืองอ้วนเซียไม่ได้เพราะเป็นเมืองเล็ก เสบียงน้อย จำเป็นต้องย้ายไปตั้งรับที่เมืองชงหยง จากการพูดดังกล่าวเป็นการพูดให้ข้อมูลที่จำเป็น ในการสนทนา เมื่อเล่าปี่ถามว่าจะทำอย่างไร จึงสอดคล้องกับการใช้หลักปริมาณในการสนทนา

เล่าปีได้ฟังคำแนะนำจากขงเบ้ง ก็คิดกังวลเป็นห่วงประชาราษฎร ขงเบ้งจึงใช้หลักวิธีพูด ให้คำแนะนำแก่ขงเบ้งอย่างเป็นขั้นเป็นตอนว่า ให้ไปประกาศแก่ราษฎรว่า หากอยู่ที่นี้ไม่อาจต้านทานกำลังโจโฉได้ จะผ่อนผันไปเมืองซงหยง ใครที่ต้องการติดตามเล่าปีไปก็ให้ไปด้วยกัน หากใครไม่สมัครใจไปก็ตามใจเถิด เป็นผลให้เล่าปีทำตามคำแนะนำดังกล่าว

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้งใช้หลักปริมาณ และหลักวิธีพูด ในการสนทนากับเล่าปี ทำให้การสนทนาสัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 11

เล่าปีเห็นดังนั้นจึงว่า : “เรามาบัดนี้ก็ตั้งใจจะอนุเคราะห์อาณาประชาราษฎรให้มีความสุขพร้อมมูลกัน แต่เรายังมีทันจะเข้าไปถึงในเมืองสิมาเกิดรบพุ่งกันขึ้น กลับทำให้อาณาประชาราษฎรได้รับความเดือดร้อนถึงเพียงนี้แล้ว ถ้าเราเข้าไปในเมืองจะมิได้รับความเดือดร้อนยิ่งกว่านี้หรือ ซึ่งเราตั้งใจให้เป็นประโยชน์นั้นก็สูญเสียเปล่า แม้จะเข้าไปบัดนี้ก็เหมือนมาทำให้อาณาประชาราษฎรได้รับความเดือดร้อนอีก เราไม่เข้าไปแล้ว”

ขงเบ้งจึงว่า : “ถ้าดังนั้นเมืองกังเหลงก็เป็นแคว้นแคว้นเมืองเกงจิ๋ว ขอให้ท่านยกไปอยู่เถิด เห็นพอจะป้องกันรักษาตัวได้” (น.560)

จากบทสนทนาข้างต้น เล่าปี เห็นอูยเอี้ยนกับบุญเพ่งสู้รบกันเพราะบุญเพ่งร้องคำอูยเอี้ยนที่เปิดประตูรับเล่าปีเข้ามา จึงพูดขึ้นด้วยความน้อยใจว่า ตั้งใจจะพาราษฎรมาอยู่ที่เมืองนี้ให้มีความสุข แต่ยังไม่ทันเข้าถึงในเมืองก็มาสู้รบกันเพราะตัว หากตนเข้าไปในเมืองคงเกิดความเดือดร้อนมากกว่านี้ จึงไม่ต้องการเข้าไปในเมืองแล้ว

ขงเบ้งได้ยิน เล่าปีว่าดังนั้น จึงพูดแนะนำ ให้เล่าปียกไปเมืองกังเหลงแคว้นเมืองเกงจิ๋ว ก็พอจะป้องกันรักษาตัวได้ การพูดดังกล่าวเป็นการให้ข้อมูลที่จำเป็นแก่เล่าปี เมื่อขงเบ้งได้ฟังเล่าปีกล่าวว่าเล่าปีไม่ต้องการเข้าเมืองซงหยงแล้ว เล่าปีจึงย้ายไปอยู่เมืองกังเหลง จึงสอดคล้องกับการใช้หลักปริมาณในการสนทนา เพราะเป็นการพูดให้ข้อมูลที่จำเป็นแก่การสนทนา

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้งใช้หลักปริมาณ ในการสนทนากับเล่าปี่ ทำให้การสนทนา สัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 12

ฝ่ายเล่าปี่จึงปรึกษาด้วยขงเบ้งว่า : “โจโฉยกมาครั้งใหญ่หลวงนักเกลือกจะยกติดตามมาอีก เราจะคิดอ่านประการใดดี”

ขงเบ้งจึงว่า : “อันจะอยู่เมืองกังแฮนี้เห็นขัดสนนัก ถ้าโจโฉยกมาก็จะเสียที่อีก ขอให้ท่าน ยกไปอยู่เมืองกังตั้งอาศัยขุนกวนเคิด ถ้าแลโจโฉรู้ว่าท่านไปอยู่กับขุนกวนก็จะตามไป ดิรัยโจโฉ กับขุนกวนก็จะผัดใจกันขึ้น เราก็จะอยู่หว่างกลาง ถ้าใครเพื่องพล้างเห็นได้ทีเราก็จะฆ่าเอา เมื่อปลายมือ เห็นจะได้ชัยชนะโดยง่าย”

เล่าปี่จึงว่า : “ซึ่งท่านคิดทั้งนี้ก็ชอบอยู่ แต่ขุนกวนนั้นมีผู้ก่อปรไปด้วยสติปัญญาทำนุบำรุง เป็นอันมาก เกลือกจะมิยอมให้เราอยู่ก็จะอภัยแก่เขา”

ขงเบ้งหัวเราะแล้วจึงตอบว่า : “โจโฉยกกองทัพมาครั้งนี้อีกเกริกคังแผ่นดินจะถล่ม เห็นว่า ขุนกวนจะสะดุ้งตกใจอยู่ ดิรัยจะใช้คนสอดแนมมาถึงเรา ถ้าแลผู้ใดมาถึงท่านแล้ว ข้าพเจ้าจะขอ อาสาเอาแต่เรือลำหนึ่งไปกับลิ้นข้าพเจ้าสามนิ้วเท่านี้ ไปยุให้ขุนกวนผัดกับโจโฉจงได้ ถ้าโจโฉแพ้ ก็จะเข้าช่วยขุนกวน เห็นได้ท่วงทีแล้วเราก็จะเข้าชิงเอาเมืองเกงจิ๋ว เป็นกำไรเปล่า แม้ขุนกวนแพ้ เราก็จะคิดแก้ไขชิงเอาเมืองกังตั้งไว้ได้”

เล่าปี่จึงว่า : “อันความคิดทั้งนี้เราก็เห็นด้วยอยู่ แต่ทว่าผู้ใดซึ่งจะมาหาเรานั้นยังไม่เห็นเลย”

พอเล่าปี่ว่าแก่ขงเบ้งยังมีทันขาดคำ ทหารวิ่งเข้ามาบอกว่า บัดนี้ขุนกวนใช้ให้โลซกเอา เครื่องเช่นมาแต่เมืองกังตั้งจะมากำนักศพเล่าเปียว

ขงเบ้งได้ยินดังนั้นก็ตบมือหัวเราะ จึงถามเล่าปี่ว่า : “ขณะเมื่อขุนเทียนบิดาขุนกวนถึงแก่ ความตายนั้น ท่านได้แต่งไปกำนักศพหรือ”

เล่าก็จึงว่า : “เมืองกังตั้งกับเมืองเกงจิวเป็นอริกัน อยู่มาบิดาข้าพเจ้ามาบิดาเขาถึงแก่ความตายแล้ว จะกลับไปคำนับศพกระไรได้”

ขงเบ้งจึงว่า : “ถ้าดั่งนั้น โลกษมาครั้งนี้เห็นจะมีมาคำนับศพโดยสุจริต จะมาสืบเอากิจการบ้านเมืองเป็นมั่นคง จึงว่าแก่เล่าปี่ว่า ถ้าโลกษมาหาท่าน จะพูดจาใดถามถึงโจโฉประการใด ท่านจงบอกปฏิเสธเสียว่าหาไม่รู้ แม้จะซักไซ้ใดถามสืบไปก็จงบอกว่า ให้ไปถามขงเบ้งดูเถิด” (น.576)

จากบทสนทนาข้างต้น เล่าปี่ปรึกษาขงเบ้งว่า โจโฉยกทัพมาครั้งนี้จะทำอย่างไรดี ขงเบ้งจึงให้ความร่วมมือในการสนทนาโดยการตอบเล่าปี่ว่า “อันจะอยู่เมืองกังแฮนี้เห็นขัดสนนัก ถ้าโจโฉยกมาก็จะเสียทีอีก ขอให้ท่านยกไปอยู่เมืองกังตั้งอาศัยขุนกวนเถิด ถ้าแลโจโฉรู้ว่าท่านไปอยู่กับขุนกวนก็จะตามไป คิร้ายโจโฉกับขุนกวนก็จะผัดใจกันขึ้น เราก็จะอยู่หว่างกลาง ถ้าใครเพเลียงพล้าลงเห็นได้ทีเราก็จะเข้าเอาเมื่อปลายมือ เห็นจะได้ชัยชนะโดยง่าย” จากการตอบคำถามของขงเบ้งวิเคราะห์ได้ว่า ขงเบ้งให้คำแนะนำแก่เล่าปี่อย่างชัดเจน และเป็นขั้นเป็นตอน ว่าให้ไปอาศัยขุนกวน อาจจะทำให้โจโฉผัดใจกับขุนกวน หากโจโฉและขุนกวนผัดใจกันแล้วรบกัน ถ้าใครเพเลียงพล้าก็จะเข้าเข้าฝ่ายนั้น แล้วเล่าปี่จะเป็นฝ่ายชนะ การพูดในลักษณะดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการใช้หลักวิธีพูดในการสนทนา

เล่าปี่นั้นเห็นด้วยกับความคิดขงเบ้ง แต่มีความกังวลอยู่ว่า ขุนกวนจะไม่ยอมง่ายๆ ขงเบ้งจึงพูดว่า “โจโฉยกกองทัพมาครั้งนี้เอิกเกริกดั่งแผ่นดินจะถล่ม เห็นว่าขุนกวนจะสะดุ้งตกใจอยู่ คิร้ายจะใช้คนสอดแนมมาถึงเรา” จากการพูดดังกล่าวเป็นการให้ข้อมูลตามการวิเคราะห์กลศึกของขงเบ้ง จึงสอดคล้องกับการใช้หลักปริมาณในการสนทนา

จากนั้นขงเบ้ง ได้กล่าวอย่างชัดเจนว่า “ถ้าแลผู้ใดมาถึงท่านแล้ว ข้าพเจ้าจะขออาสาเอาแต่เรือลำหนึ่งไปกับล้นข้าพเจ้าสามนิ้วเท่านี้ ไปยุให้ขุนกวนผัดกับโจโฉจงได้ ถ้าโจโฉแพ้ก็จะเข้าช่วยขุนกวน เห็นได้ทั่วทั้งที่แล้วเราก็จะเข้าชิงเอาเมืองเกงจิว เป็นกำไรเปล่า แม้ขุนกวนแพ้ เราก็จะคิดแก้ไขชิงเอาเมืองกังตั้งไว้ได้” การพูดดังกล่าวเป็นการพูดอย่างเป็นลำดับขั้นตอน อธิบายถึงแผนการที่ขงเบ้งคิดให้เล่าปี่เข้าใจ ดังนั้นจึงสอดคล้องกับการใช้หลักวิธีพูดในการสนทนา เล่าปี่เมื่อแจ้งในแผนการขงเบ้งก็เห็นด้วย แต่ยังคงกังวลอยู่ว่าไม่เห็นมีใครที่โลกษส่งมา พอดีทหารเข้ามาบอกว่า ขุนกวนให้โลกษแต่งเครื่องเช่นมาคำนับศพเล่าเปียว ขงเบ้งจึงถามแก่เล่าปี่ อย่างตรงไปตรงมาว่า เมื่อครั้งขุนเทียนบิดาขุนกวนตาย เล่าปี่แต่งคนไปคำนับศพหรือ

การถามตรงไปตรงมาเช่นนี้จึงสอดคล้องกับหลักตรงประเด็น เล่าก็จึงบอกขงเบ้งว่าเมื่อกังตั้ง กับเงงจิ๋วเป็นอริกัน ขงเบ้งจึงกล่าวขึ้นว่า “ถ้าดังนั้น โลกษมาครั้งนี้เห็นจะมีมาค้ำบศพ โดยสุจริต จะมาสืบเอากิจการบ้านเมืองเป็นมั่นคง” การพูดดังกล่าวเป็นการพูดให้ข้อมูลตามการวิเคราะห์ของขงเบ้งว่า โลกษมาเพื่อจุดประสงค์ใด จึงสอดคล้องกับหลักปริมาณ เพราะผู้พูดให้ข้อมูลที่จำเป็นแก่การสนทนา

จากนั้นจึงพูดแนะนำเล่าปี่อย่างเป็นขั้นเป็นตอนว่า “ถ้าโลกษมาหาท่าน จะพูดจาไต่ถามถึงใจโณประการใด ท่านจงบอกปฏิเสธเสียว่าหาไม่รู้ แม้จะซักไซ้ไต่ถามสืบไปก็จงบอกว่าเป็นไปถามขงเบ้งเถิด” การพูดดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการใช้หลักวิธีพูดในการสนทนา

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้งใช้หลักวิธีพูด และหลักปริมาณ ในการสนทนากับเล่าปี่ และหลักตรงประเด็นในการสนทนากับเล่าก็ ทำให้การสนทนาสัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 13

เล่าปี่จึงเรียกขงเบ้งออกมาหาโลกษ ต่างคนต่างค้ำบกัน

โลกษจึงว่าแก่ขงเบ้งว่า : “ข้าพเจ้าได้อินคำสรรเสริญปัญญาท่านนี้เอิกเกริกนักหนา ซึ่งได้มาพบท่านวันนี้เป็นวาสนาหาที่สุดมิได้ ข้าพเจ้าจะขอถามท่านหน่อยหนึ่ง ซึ่งท่านได้ทำการรบพุ่งกับโจโฉครั้งนี้ ได้คิดอ่านกลอุบายเป็นประการใดบ้าง”

ขงเบ้งจึงว่า : “อันโจโฉประกอบด้วยปัญญาความคิดมาก เราหรืออาจจะทำการจับเดี่ยวด้วยโจโฉได้ เพราะกำลังทหารก็น้อยกว่า จึงอุตสำหรับหลบหลีกหนีมาเสียเอาตัวรอด”

จากบทสนทนาข้างต้น เมื่อโลกษได้พบขงเบ้ง จึงยกย่องขงเบ้งว่า “ข้าพเจ้าได้อินคำสรรเสริญปัญญาท่านนี้เอิกเกริกนักหนา ซึ่งได้มาพบท่านวันนี้เป็นวาสนาหาที่สุดมิได้” เป็นการพูดเพื่อให้ผู้ฟังเกิดความชื่นชมยินดีที่ได้รับการสรรเสริญ การพูดของโลกษมีจุดมุ่งหมายเพื่อต้องการผูกมิตรกับขงเบ้ง และถามขงเบ้งว่า คิดกลอุบายใดป้องกันโจโฉ

ขงเบ้ง ให้ความร่วมมือในการสนทนา ตอบคำถามกลับ โดยใช้ประโยชน์จากการตอบตามความจริง ว่าฝ่ายตนมีกำลังทัพน้อยกว่าโจโฉ ทำให้ต้องถอยทัพหนี การตอบคำถามเช่นนี้ เพื่อต้องการให้ผู้ฟังรู้สึกว่าคุณก็ต้องการรบแต่ด้วยมีกำลังทัพที่น้อยกว่า การพูดดังกล่าวจึงเป็นการสอดคล้องกับการใช้หลักคุณภาพในการสนทนา

โลซกจึงว่า : “อันตัวท่านกับเล่าปี่จะต่อด้วยโจโฉมิได้ พวกกันหลบหลีกหนีมาจะหยุดเพียงนี้หรือ หรือจะคิดต่อไปประการใดอีก”

ขงเบ้งจึงบอกว่า : “อ้าวสิ่วเจ้าเมืองซังงาวเป็นคนชอบกันกับเล่าปี่นายเรา บัดนี้เล่าปี่คิดว่า จะผ่อนผันไปอาศัยอยู่ด้วย”

จากบทสนทนาข้างต้น โลซก ถามคำถามขงเบ้งด้วยความต้องการทราบว่าจะขงเบ้งคิดแก้ไขปัญหาเรื่องการหาที่อยู่ของเล่าปี่อย่างไร แต่ขงเบ้งจงใจตอบโดยกล่าวว่า “อ้าวสิ่วเจ้าเมืองซังงาวเป็นคนชอบกันกับเล่าปี่นายเรา บัดนี้เล่าปี่คิดว่าจะผ่อนผันไปอาศัยอยู่ด้วย” การตอบคำถามของขงเบ้งดังกล่าว เพื่อต้องการดูความคิดของโลซกว่า มาเจรจาครั้งนี้มีจุดประสงค์ใด จึงตอบโดยให้โลซกเข้าใจผิดคิดว่าเล่าปี่จะไปอาศัยอยู่เมืองซังงาว ทั้งๆที่ตนคุยกับเล่าปี่ก่อน โลซกเข้ามาว่าต้องการให้เล่าปี่ไปอยู่ด้วยกับซุนกวน เป็นการละเมิดหลักคุณภาพในการสนทนา ไม่ตอบตามความจริง แต่ตอบในสิ่งที่ทำให้คู่สนทนาเข้าใจผิดไป และจากการตอบคำถามดังกล่าวก็เป็นผลให้โลซกเอ่ยปากชวนเล่าปี่ไปอยู่ด้วยกับซุนกวน

โลซกจึงว่า : “อันเมืองซังงาวนั้น ผู้คนข้าวปลาอาหารก็น้อย แต่ตัวอ้าวสิ่วเองก็ยังรักษามิใคร่ได้ เหตุใดจึงจะอาจรรักษาผู้อื่นได้เล่า เรามิเห็นด้วย

ขงเบ้งจึงว่า : “ซึ่งท่านว่าทั้งนี้ก็ชอบอยู่ แต่ว่าบัดนี้จิตใจอยู่แล้วด้วยหาที่จะอาศัยมิได้ จำเป็นจะไปพึ่งอยู่ก่อนพอได้ตั้งตัวก็จะได้คิดทำการต่อไป”

จากบทสนทนาข้างต้น เมื่อโลซกได้ฟัง ก็รู้ไม่ทันความคิดขงเบ้งจึงพูด ชี้ให้เห็นข้อเสียของเมืองซังงาวว่ามีกำลังทหารน้อย ข้าวปลาอาหารไม่พอ แม้แต่จะป้องกันตนเองยังไม่ได้ และบอกขงเบ้งว่า ไม่เห็นด้วยกับความคิดที่จะไปอาศัยอยู่กับอ้าวสิ่ว ดังคำพูดที่ว่า “อันเมืองซังงาวนั้น ผู้คนข้าวปลาอาหารก็น้อย แต่ตัวอ้าวสิ่วเองก็ยังรักษามิใคร่ได้”

ขงเบ้ง จึงแกล้งพูดไม่ตรงความจริง ว่า ตนก็เห็นด้วยในความคิด โลซก แต่ด้วยจิตใจไม่มีที่อยู่จึงต้องไปขอฟังเมืองซ่งยาวชั่วคราว การพูดดังกล่าวขงเบ้งพูดเพื่อให้โลซกเชื่อเชิญเล่าปี่ไปอยู่เมืองกั๋งตั้ง การพูดดังกล่าวจึงเป็นการละเมิดหลักคุณภาพในการสนทนา คือ มีจุดมุ่งหมายให้โลซกเข้าใจผิดว่าเล่าปี่จะไปอยู่เมืองซ่งยาว

โลซกจึงว่า : “ท่านจะไปอาศัยอยู่เมืองกั๋งตั้งจะมีดีหรือ อันขุนกวนนายเราก็น้ำใจอารี ทั้งอาณาประชาราษฎร์ก็รักใคร่เป็นอันมาก แล้วข้าवलลาอาหารก็บริบูรณ์ ขอท่านให้คนไปหาขุนกวน พูดจาเกลี้ยกล่อมให้เป็นน้ำหนึ่งใจเดียว ช่วยกันคิดอ่านกำจัดโจโฉเสีย เห็นจะสำเร็จความคิดของท่าน”

ขงเบ้งจึงว่า : “ท่านว่านี่บุญคุณหนักหนา แต่ว่าเล่าปี่กับขุนกวนก็ไม่คุ้นเคยกันมาแต่ก่อน ถึงจะให้ไปว่ากล่าวก็เห็นขุนกวนจะไม่ผ่อนผันกรุณา จะป่วยการเสียเปล่า อนึ่ง คนที่จะใช้ไปเจรจาต่างตาต่างใจนั้นก็ซัดสน” (น.578)

จากบทสนทนาข้างต้น เมื่อโลซกได้ฟังขงเบ้งตอบว่าจะไปอยู่เมืองซ่งยาว โลซกจึงพูดชวนให้ขงเบ้งคิดไปอยู่กับขุนกวน จะได้ช่วยกันกำจัดโจโฉ

ขงเบ้ง ได้ยินการเชื่อเชิญเช่นนั้น จึงกล่าวว่า “ท่านว่านี่บุญคุณหนักหนา” และใช้ประโยชน์จากหลักคุณภาพเพื่อพูดให้โลซกเชิญตนไปเมืองกั๋งตั้ง ว่า เล่าปี่กับขุนกวนไม่คุ้นเคยกันมาก่อน จะให้เล่าปี่ไปเจรจากับขุนกวน ขุนกวนคงจะไม่ยอม และไม่สามารถหาคนไปเจรจาด้วยได้ การพูดตามความจริงดังกล่าว จึงสอดคล้องกับการใช้หลักคุณภาพ และเป็นผลให้โลซกเชิญขงเบ้งเป็นผู้ไปเจรจากับขุนกวนที่เมืองกั๋งตั้ง โดยตนจะรับอาสาพาขงเบ้งไปหาขุนกวน

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้งใช้หลักคุณภาพ และการละเมิดหลักคุณภาพ ในการสนทนากับโลซก ทำให้การสนทนาสัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 14

เมื่อมาถึงเมืองกั๋งตั้ง วันรุ่งขึ้น โลซกก็เชิญขงเบ้งให้เข้าพบขุนกวน แต่ก่อนจะพบขุนกวน บรรดาขุนนางที่รู้ว่าขงเบ้งเป็นที่ปรึกษาของเล่าปี่ และต้องการมาเจรจากับขุนกวนรวมทั้กับเล่าปี่

จึงไม่มีท่าทีที่เป็นมิตร ต่างคนก็รู้ว่าเรื่องชื่อด้านสติปัญญา จึงใช้คำพูดเหน็บแนมหวังที่จะให้ขงเบ้งได้รับความอับอาย และต้องการลองปัญญา แม้ขงเบ้งจะได้คำนับตามราชประเพณีทูตแล้วก็ตาม

เตียวเจียว : “แต่ก่อนข้าพเจ้าแจ้งว่าอาจารย์สกลอยู่ตำบลเขาโง่ลังกั้ง เขาเลื่องลือว่ากอปรด้วยสติปัญญามาก เหมือนอาจารย์วันตัง จักเขย่งจะจริงกระนั้นหรือ”

ขงเบ้ง : “อันเขาสรรเสริญข้าพเจ้านั้นเป็นแต่ปัญญาภายนอก ซึ่งได้ทำการมาทั้งนั้นก็เหมือนความคิดคนทั้งปวงไม่ยากนัก ถึงผู้ใดจะทำก็ได้ อันปัญญาภายในนั้นใครยังหาล่วงรู้เห็นปรากฏไม่”

จากบทสนทนาข้างต้น เตียวเจียว ถามขงเบ้ง โดยพูดอ้างถึงชื่อเสียงขงเบ้งที่ตนได้ยินมา แต่ตอนท้ายที่พูดว่ามีสติปัญญามากเหมือนอาจารย์วันตังจริงกระนั้นหรือ คำว่า จจริงกระนั้นหรือ เป็นคำพูดที่มีเจตนาจะดูถูกขงเบ้ง ด้วยต้องการจะลองปัญญาขงเบ้ง

ขงเบ้ง ได้ฟังดังนั้น จึงตอบตาม โดยใช้คำพูดที่ถ่อมตน ว่าชื่อเสียงที่ล่ำลือกันเรื่องสติปัญญาก็เป็นเหมือนคนทั่วไป ซึ่งการพูดดังกล่าวสอดคล้องกับหลักวิธีพูด จากนั้นได้พูดให้ข้อมูล ที่แสดงถึงความทะนงในความสามารถของตนในตอนท้ายของประโยค ซึ่งสอดคล้องกับการใช้หลักปริมาณ

เตียวเจียว : “ข้าพเจ้าได้ยินเขาเลื่องว่า เล่าปีอุตสาห์ทำความเพียรไปเชิญท่านถึงสามครั้งจึงได้ตัวท่านมา เล่าปีมีความยินดีดังปลาได้น้ำ มีใจกำเริบคิดการใหญ่หลวงหมายจะทำการเอาเมืองเกงจิ๋วเห็นจะได้เป็นมั่นคง ดังอยู่ในกำมือเหมือนจะเอาเสื่อมาปูลงนั่ง โดยง่าย เป็น โฉนเมืองเกงจิ๋ว จึงกลับไปได้แก่ใจ โฉนเล่า ท่านคิดอ่านประการใด”

ขงเบ้ง : “ซึ่งเราจะคิดทำการเอาแผ่นดินเมืองเกงจิ๋วนี้ง่ายนัก เหมือนหนึ่งกลับฝ่ามือคว้า แลหงาย จะทำเมื่อใดก็สำเร็จเมื่อนั้น ซึ่งเหตุทั้งนี้ก็เพราะนายของเรามีความซื่อสัตย์ มิได้ปรารถนาจะชิงเอาสมบัติของแซ่เดียวกันไม่กระทำตามเราจึงได้ความเดือดร้อน มาน้อยใจด้วยเล่าจ้องลูกอมมือเชื่อด้วยถ้อยคำคนสอพลอ เอาเมืองซงหยงไปลอบยกให้โจโจ โจโจจึงได้กำเริบทำการใหญ่หลวงมาถึงเพียงนี้ และเล่าปีนายเรามาตั้งอยู่ ณ เมืองกังแฮนั้นก็หวังจะทำการใหญ่หลวงต่อไปอยู่ถึงจะบอกให้ที่ไหนจะรู้ ดังเอาแก้วไปทิ้งลงไว้ในตมก็ลบลรัศมีเสียเปล่า” (น.583)

จากบทสนทนาข้างต้น เดียวเจียวถามขงเบ้งว่า คุณได้อินมาว่าเล่าปี่ไปเชิญขงเบ้งมาถึงสามครั้ง และใช้การอุปมา เปรียบเทียบความยินดีที่เล่าปี่ได้ตัวขงเบ้งมา ว่าดีใจมากเหมือนปลาได้น้ำ จนคิดจะเอาเมืองเกงจิ๋ว แต่ตอนนี้เล่าปี่ต้องเสียเกงจิ๋วให้โจโฉ การพูดเช่นนี้มีจุดมุ่งหมายจะดูถูกสติปัญญาของขงเบ้ง ที่ไม่สามารถช่วยเล่าปี่ยึดเกงจิ๋วได้

เมื่อขงเบ้ง ได้ฟังจึงตอบกลับไป โดยการอธิบายอย่างชัดเจนว่า หากคิดแผนการยึดเมืองเกงจิ๋วแล้ว ง่ายเหมือนพลิกฝ่ามือ แต่ที่เล่าปี่ต้องเสียเกงจิ๋วเพราะความซื่อสัตย์ ไม่ทำตามที่ขงเบ้งบอกจึงต้องเดือดร้อน และเพราะเล่าจ้งไปเข้ากับโจโฉ การพูดดังกล่าวเป็นการพูดที่อธิบายถึงสิ่งที่เกิดขึ้นอย่างชัดเจน จึงสอดคล้องกับหลักวิธีพูด

จากนั้นขงเบ้ง ได้พูดให้ข้อมูลว่า “เล่าปี่นายเรามาตั้งอยู่ ณ เมืองกังแฮนั้นก็หวังจะทำการใหญ่หลวงต่อไปอยู่ ถึงจะบอกให้ที่ไหนจะรู้ ดังเอาแก้วไปทิ้งลงไว้ในตมก็ลบริศมีเสียเปล่า” การพูดดังกล่าวเล่าปี่จึงใจที่จะแสดงให้เดียวเจียวรู้ว่า ถึงเล่าปี่ถอยทัพหนี แต่ก็หวังทำการใหญ่อยู่ และจะถูกเดียวเจียวว่าการจะบอกแผนการดังกล่าวให้เดียวเจียวรู้ ก็คงจะไม่เข้าใจ เหมือนเป็นการเอาแก้วไปทิ้งในโคลนตม จะลบริศมีเสียเปล่า การพูดดังกล่าวเป็นการตอกกลับในคำพูดเดียวเจียวที่คิดจะดูถูกตน จึงสอดคล้องกับการละเมิดหลักปริมาณแบบมีนัย คือ ใช้ประโยชน์จากการพูดให้ข้อมูล เพื่อหวังให้เดียวเจียวเข้าใจในความหมายที่ขงเบ้งกำลังสั่งสอนให้เดียวเจียวอย่าพูดดูถูกตน

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้งใช้หลักวิธีพูด และการละเมิดหลักปริมาณแบบมีนัย ในการสนทนากับโลซก ทำให้การสนทนาสัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 15

เดียวเจียว : “ท่านว่าจะนี้เราลัวจะไม่แน่นอนเหมือนปาก ส่วนปากก็ว่าจะไปทางนี้ เถ้าจะเดินไปทางอื่นจะผิดกันไป อันขวันต้ง จักเย็นนั้นเป็นถึงอุปราชกอบปรด้วยสติปัญญา ช่วยทำนุบำรุงแผ่นดินพระเจ้าจิ๋ววันกั๋งปราบปรามศัตรูให้ราบคาบ บ้านเมืองอยู่เย็นเป็นสุข ก็ควรจะยกย่องสรรเสริญว่ามีสติปัญญาจริง แลตัวท่านเมื่อยังอยู่ในเขาโง่ลังกั๋งนั้น เขาเลื่องว่ามีปัญญาแลความคิดปรากฏ ดังหนึ่งจะหยั่งรู้ตลอดไปในแผ่นดิน เมื่อเล่าปี่ยังมีได้ท่านมาไว้เป็นการอุปถัมภ์นั้นจะคิดทำการสิ่งใดก็สำเร็จ แลแล้วก็ได้มีบ้านเมืองอยู่เป็นสุขตามวาสนาของตัว บัดนี้ได้ตัวท่านมาไว้เป็นที่ทำนุบำรุงแล้ว เห็นว่าการใหญ่หลวงก็สำเร็จโดยง่ายด้วยกำลังความคิดของท่าน เหตุไฉนเล่าปี่จึงได้

ความเดือดร้อนกว่าแต่ก่อนอีกเล่า เทียวหนีโจโจเหมือนหนูติดจั่น แต่แผ่นดินสั๊กเท่าใบพุทราที่ไม่มีที่จะอยู่ นี่แลหรือเล่าปีได้อาศัยความคิดของท่านทำนุบำรุงช่วยอุปกัณฑ์ แลคนทั้งปวงมาสรรเสริญว่าท่านมีปัญญาเหมือนขวันตัง จักเขยนั้นหาสมไม่ ซึ่งเราว่าทั้งนี้ตามความจริงท่านอย่าน้อยใจเลย”

ขงเบ้งได้ฟังดังนั้นจึงเอามือปิดปากหัวเราะแล้วตอบว่า : “ธรรมดาผู้มีปัญญาอันพิสดาร แม้จะคิดการใดก็ลึกลับซึ่ง ผู้มีปัญญาน้อยหาหยั่งรู้ถึงตลอดไม่อุปมาเหมือนพญาครุฑ แม้จะไปทิศใดก็ย่อมบินโดยอากาศอันสูงสุดสายเมฆมิได้บินต่ำเหมือนสกุลชาติซึ่งมีกำลังน้อย อันผู้มีสติปัญญาน้อยนั้นก็เหมือนนกทั้งปวงที่มีกำลังอันน้อย มีอาจบินสูงเสมอพญาครุฑได้ อนึ่งซึ่งคิดทำการใหญ่หลวง แลจะริบรัดให้สำเร็จโดยเร็วนั้นจะได้หรือ อุปมาเหมือนคนไข้หนัก หมอผู้พยาบาลก็แจ้งอยู่ว่าโรคนั้นจะบรรเทาด้วยยาทุเลา ครั้นจะประกอบยาให้กล้า กำลังคนไข้จะน้อย จะสู้กำลังยามิได้ จำจะค่อยวางยาทุเลาให้ผ่อนไปแต่วันละเวลาพยายามไปจนกว่าคนไข้จะถืออาหาร ได้มากมกำลังแล้ว หมอก็จะประกอบยาให้มีฤทธิ์ขึ้นไปกว่าเก่า โรคนั้นก็จะหาย แลเมื่อครั้งเล่าปีนายเราเสียที่แก่โจโจออกจากเมืองยี่หล้ามาอยู่ ณ เมืองซินเอี้ยพึ่งเล่าปีขวันตังเล่า ก็มีทหารเอกแต่กวนอู เตียวหุย จูล่งสามคนนี้ มีทหารเลวไม่ถึงพัน เหมือนหนึ่งคนไข้หนัก อันมาอยู่เมืองซินเอี้ยนั้น ไข้จะปรารณาตั้งตัวเป็นใหญ่อยู่ที่นั่นก็หาไม่ เป็นจำใจอยู่เพราะหาที่อาศัยมิได้ อนึ่งก็เป็นเมืองบ้านนอก ผู้คนก็เบาบาง ข้าวปลาอาหารก็น้อย แลแล้วก็มิได้จัดแจงบ้านเมือง ถึงมาตรวจการณ์ก็ดีเราก็ได้เผาทหารโจโจเสียที่ทุ่งพกบ้องก็ครั้งหนึ่ง ที่แม่น้ำแปะโหเราก็ได้ไขน้ำให้ท่วมทหารโจโจตายเป็นอันมาก ซึ่งท่านว่าขวันตัง จักเขยนั้น ก็ยังหาปรากฏว่าได้ทำกลอุบายในการสงครามเหมือนเราไม่ ถึงว่าโจโจได้เมืองชงหยงบัดนี้ก็เพราะเล่าปีขวันตังไปลอบยกให้ ฝ่ายเล่าปีนายเราก็มิรู้เห็น ขณะนั้นเมื่อนายเรามีรักความสัตย์จะคิดอ่านชิงเอาเมืองเกงจิ๋วก็ได้ ที่ไหนจะได้ความเดือดร้อนถึงเพียงนี้ เพราะมีน้ำใจซื่อตรงมิได้คิดเบียดเบียนแก่แซ่เดียวกัน จึงได้ความระหกระเหิน แล้วเป็นห่วงอาณาประชาราษฎรทั้งสองเมืองติดตามมา จะทิ้งเสียหนีเอาตัวรอดก็มิได้นั้น ก็เป็นประเพณีการแพ้แลชนะในสงคราม ไข้จะมีแต่นายเราก็หาไม่ เมื่อครั้งพระเจ้าฮันโจทำศึก ก็ยังแพ้แก่พระเจ้าฉ้อป้าต้องเป็นหลายครั้ง มาภายหลังเอาชัยชนะได้ พระเจ้าฮันโจก็มิได้เป็นกษัตริย์อันประเสริฐ เนื้อความทั้งนี้ท่านก็ย่อมจะรู้อยู่ แลท่านนี้ดีแต่จะพูดลบหลู่ผู้อื่น ยกยอตัวว่าดี แม้การมาถึงตัวแล้วจะทำไม่ได้เหมือนปากว่า การร้อยสิ่งจะให้ทำแต่สักสิ่งเดียวก็จะไม่ได้อีกนานไปเบื้องหน้าจะได้ความอัปยศแก่คนทั้งปวงอยู่” (น.584)

จากบทสนทนาข้างต้น เดียวเจียวจึงย้อนกลับขงเบ้งว่าสิ่งที่ขงเบ้งพูดนั้นง่าย แต่อาจทำไม่ได้ ดังที่พูด และคุณขงเบ้งว่า ที่คนสรรเสริญว่ามีสติปัญญาเหมือนขวันตงจ๊กเข้้นั้นไม่จริง และแกล้งพูดเห็นใจขงเบ้ง ว่า “ซึ่งเราว่าทั้งนี้ตามความจริงท่านอย่างน้อยใจเลย” ทั้งนี้เพื่อต้องการคุณขงเบ้ง

จากการตอบกลับของขงเบ้ง จะเห็นได้ว่าขงเบ้งละเมียดหลักปริมาณ คือ ให้ข้อมูลเกินความจำเป็น เพื่อต้องการใช้ประโยชน์จากข้อมูลนั้น สื่อความหมายคุณขงเบ้ง เดียวเจียว โดยใช้คำมีความหมายบ่งชี้เป็นนัย ยกการอุปมาเปรียบคนเหมือนพญาครุฑ และเดียวเจียวเป็นนกทั่วไป นอกจากนี้ยังเปรียบตนเป็นหมอที่ต้องรักษาคนไข้หนักซึ่งหมอต้องใช้ยาบ่อยๆรักษา จึงจะหายได้ เป็นการพูดโดยใช้หลักวิธีการ อธิบายเป็นขั้นตอนใช้การเปรียบเทียบให้เกิดความเข้าใจในการวางแผนการของตน แต่ขณะเดียวกันคำพูดดังกล่าวแฝงน้ำเสียงเย้ยหยันผู้ฟัง เช่น “ผู้มีปัญญาน้อยหาหยั่งรู้ถึงตลอดไม่” ต่อจากนั้นใช้หลักคุณภาพ กล่าวถึงวิธีการรบที่ขงเบ้งวางแผนการทำลายกองทัพทหารของโจโฉได้ถึงยี่สิบหมื่น แล้วใช้คำพูดที่ละเมียดหลักการถ่อมตน ยกตนทาบถมขวันตงผู้เป็นที่ยกย่องของเดียวเจียว เพื่อแสดงถึงความสามารถของตนให้เดียวเจียวเห็น ดังคำที่ว่า “ซึ่งว่าท่านขวันตงจ๊กเข้้นั้น ก็ยังหาปรากฏได้ว่าทำกลอุบายในการสงครามเหมือนเราไม่” จากนั้นพูดโดยใช้หลักคุณภาพว่า กำลังทหารน้อยย่อมแพ้กำลังทหารมากก็เป็นธรรมดาของการรบ แลพระเจ้าอันโกก็เคยแพ้ในสงครามมาก่อน ภายหลังก็เอาชนะได้ และปิดท้ายด้วยคำพูดที่ต้องการตอกกลับคำพูดของเดียวเจียวที่พูดคุณขงเบ้ง ขงเบ้งจบคำตอบลงด้วยการใช้หลักวิธีพูด ที่แฝงน้ำเสียงเย้ยหยันเหน็บแนมเดียวเจียวด้วยคำพูดที่ว่า “ท่านนี้ดีแต่จะพูดลบหลู่ผู้อื่น ยกยอตัวว่าดี แม้การมาถึงตัวกลัวจะทำไม่ได้เหมือนปากว่า การร้อยสิ่งจะให้ทำแต่สักสิ่งเดียวก็ไม่ได้อีก นานไปเบื้องหน้าจะได้ความอัปยศแก่คนทั้งปวงอยู่”

จากการตอบกลับดังกล่าวจึงเป็นไปตามความมุ่งหมายของขงเบ้ง เดียวเจียวที่ต้องการจะใช้คำพูดเพื่อให้ขงเบ้งได้รับความอับอาย กลับจนมุมด้วยถ้อยคำโหวารของขงเบ้งจนต้องเจ็บไป

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้งใช้หลักวิธีพูด การละเมียดหลักปริมาณแบบมีนัย การละเมียดหลักปริมาณ หลักคุณภาพ และหลักวิธีพูด ในการสนทนากับเดียวเจียว ทำให้การสนทนาสัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 16

ขณะนั้นยี่หวนเห็นเตียวเจียวนั่งอยู่จึงว่าแก่งเบ้งว่า : “บัดนี้โจโฉยกทหารมาร้อยหมื่น
 ดูกหนึ่งจะมาเหยียบเมืองกังแฮให้จมเสียในมหาสมุทร ท่านจะคิดอ่านป้องกันประการใดเล่า”
 ขงเบ้งจึงว่าแกยี่หวนว่า : “โจโฉยกทัพมาครั้งนี้ท่านกลัวหรือ เราหาวิตกไม่ ถึงมาตรว่าโจโฉ
 มีกำลังทหารร้อยหมื่นก็จริง แต่ว่าเป็นทหารอ้วนเสี้ยวชาวบ้านนอกได้เขลยมาไว้ ถึงทหาร
 เล่าเปียวเล่า โจโฉ ได้ก็เป็นคนสำส่อน จะปรารมภ์อะไร”

จากบทสนทนาข้างต้น คำถามของยี่หวน ถามขงเบ้งโดยการกล่าวถึงกองทัพโจโฉที่มี
 กำลังมาก โดยใช้โวหารอุปมาเปรียบว่า “ดูกหนึ่งจะมาเหยียบเมืองกังแฮให้จมเสียในมหาสมุทร”
 หวังให้ขงเบ้งเกรงกลัวในกองกำลังโจโฉ

ขงเบ้งตอบกลับคำถามดังกล่าวด้วยการย้อนถาม ใช้โวหารปฏิบัติจรรยา “ท่านกลัวหรือ” คือ
 ถามไม่ต้องการคำตอบ และให้ข้อมูลว่าตัวขงเบ้งนั้นไม่กลัว การตอบดังกล่าวจึงสอดคล้องกับ
 การใช้หลักปริมาณ คือพูดให้ข้อมูลยี่หวนรู้ถึงความรู้สึกของตนที่รู้ว่าโจโฉยกกองกำลังทหารมา
 และนอกจากนั้นยังแฝงน้ำเสียงดูถูกยี่หวนว่า ที่พูดว่าโจโฉยกกองกำลังมามากนั้นเป็นเพราะกลัว
 หรือ

จากนั้นจึงพูดให้ข้อมูลความจริงว่า คุณภาพของกำลังทหารโจโฉ ว่าแม้มีมากก็ไม่มีน่ากลัว
 เพราะเป็นเขลยบ้านนอก เป็นทหารไม่มีฝีมืออะไร การพูดในสิ่งที่เป็นข้อมูลจริงดังกล่าว
 จึงสอดคล้องกับการใช้หลักคุณภาพ ในการสนทนา

ยี่หวนหัวเราะแล้วว่า : “เจรจาย่างนี้เหมือนจะยกตัว ซึ่งท่านแตกหนีมาทั้งนี้เพราะมีทหาร
 สำส่อนหรือจึงตกมาเมืองกังฮูเมืองกังแฮ เทียวฮ้วนวนนให้เขาช่วย ยังเจรจาย่ามิกกลัวอีกเล่าใคร
 จะเชื่อ”

ขงเบ้งจึงว่า : “ซึ่งเราแตกมาทั้งนี้ก็เพราะเล่าปี่นายเรามีทหารเลวแต่สามพัน น้อยกว่าน้อยนัก
 จึงผ่อนผันหนีมาอยู่เมืองกังแฮ ไซ้จะกลัวฝีมือโจโฉทีเดียวหาไม่ ยังจะคิดทำการสืบไปอยู่ อันเมือง
 กังตั้งนี้ผู้คนที่มาก ทหารก็พร้อม ข้าวปลาอาหารก็บริบูรณ์ แล้วทะเลก็คั่นอยู่ คับขันมั่นคงกว่า
 เมืองซินเจียอีก เหตุใดจึงคิดอ่านแต่จะให้นายของตัวไปอ่อนน้อมต่อโจโฉเล่า หากมีความละเอียดไม่ว่า
 ที่ว่านายเรากลัวโจโฉนั้นเมื่อพิเคราะห์ดูก็เห็นประหนึ่งจะกลัวน้อยกว่าท่านอีก” (น.584)

จากบทสนทนาข้างต้นจะเห็นว่า คำถามของยี่หวน พุดละเมิดกฎการสนทนา ใช้คำพุดที่ถูก ว่าขงเบ้งยกตนเอง มีน้ำเสียงเย้ยหยันในการตอบทพหนี ใช้โวหารปฏิบัติจุลา ซึ่งท่านแตกหนีมาทั้งนี้ เพราะมีทหารล่าสอนหรือ เป็นการถามแบบไม่ต้องการคำตอบ แต่มุ่งเย้ยหยันในคำพุดของขงเบ้ง ที่กล่าวถึงทหารของโจโฉและมาตั้งเพื่อจะให้ขุนกวนช่วยรบ ด้วยหมายจะเอาชนะขงเบ้ง

ขงเบ้งจึงตอบกลับไปโดยอ้างถึงหลักปริมาณว่า “ซึ่งเราแตกมาทั้งนี้ก็เพราะเล่าปี่นายเรามี ทหารเลวแต่สามพัน น้อยกว่าน้อยนัก” เป็นการพุดให้ข้อมูลเกี่ยวกับกองกำลังทหารเล่าปี่ และ อธิบายด้วยหลักวิธีพุดให้เข้าใจว่าถอยทัพมาเพราะอะไร ดังนี้ “จึงพ่อนผันหนีมาอยู่เมืองกังแฮ ไซ้จะกลัวฝีมือโจโฉทีเดียวหาไม่ ยังจะคิดทำการสืบไปอยู่” และพุดตามหลักปริมาณ ให้ข้อมูลที่ เป็นความจริงมาขยายความว่า “อันเมืองกังตั้งนี้ผู้ตงก็มาก ข้าवलลาอาหารก็บริบูรณ์ แล้วทะเล ก็คั่นอยู่ คับขันมั่นคงกว่าเมืองซินเอี้ยอีก” และละเมิดหลักวิธีพุดแบบมีนัย คือ พุดอธิบายแฝง น้ำเสียงดูถูกผู้ฟัง จงใจให้ผู้ฟังค้นหาความหมายที่แท้จริงในการพุด ดังที่กล่าวไว้ว่า “เหตุใดจึงคิด อ่านแต่จะให้ร้ายของตัวไปอ่อนน้อมต่อโจโฉเล่า หากมีความละเอียดไม่ ที่ว่านายเรากลัวโจโฉนั้น เมื่อพิเคราะห์ดูก็เห็นประหนึ่งจะกลัวน้อยกว่าท่านอีก” เมื่อขงเบ้งตอบเช่นนี้ ยี่หวนจึงเงียบไป

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้งใช้หลักปริมาณ หลักคุณภาพ หลักวิธีพุด และ การละเมิดหลักวิธีพุดแบบมีนัย ในการสนทนากับยี่หวน ทำให้การสนทนาสัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 17

ไปเจ้าเห็นยี่หวนนั่งอยู่จึงว่าแก่ขงเบ้งว่า : “ท่านนี้ได้เรียนพุดมาแต่สำนักโชจินเดียวยี่หรือ ท่านมาว่ากล่าวทั้งนี้หวังจะเกลี้ยกล่อมชาวเมืองกังตั้งให้ปลงใจหรือ”

ขงเบ้งจึงว่า : “ท่านรู้แต่ว่าโชจิน เดียวยี่เป็นคนช่างพุด อันสติปัญญาความคิดของโชจิน เดียวยี่นั้น จะคิดอ่านประการใดท่านหาไม่รู้ไม่ ท่านเจรจาตั้งนี้เหมือนคนครึ่งคน เพราะว่ารู้ไม่ตลอด ด้วยโชจินนี้เป็นอุปราชถึงแปดเมือง เดียวยี่เล่าก็ได้เป็นอุปราชถึงสองแผ่นดิน คนทั้งสองนี้ก็มี ปัญญาอันสามารถ ช่วยทำนุบำรุงแผ่นดินให้ราบคาบด้วย อนึ่งก็แก้วักلاءในการสงคราม แลท่าน มานินทาว่าเป็นคนช่างพุดนั้นหาควรไม่ อันตัวท่านได้ขึ้นแต่ข่าวโจโฉเท่านั้นยังกลัวตัวสันอยู่ ปล่อยให้ร้ายออกไปหาข้าศึกไม่วายปาก รือยังจะมาตีเตียนผู้อื่นเล่า ไปเจ้าได้ฟังดังนั้นก็นิ่งอยู่” (น.585)

จากบทสนทนาข้างต้น เมื่อโปเจ้าเห็นเตียวเจียวและยี่หวน เจียบไป โปเจ้าจึงลุกขึ้นถาม ด้วยการละเมิดหลักสนทนา ด้วยหมายจะดูถูกขงเบ้งว่าเป็นนักพูดมากกว่านักทำ

การตอบคำถามโปเจ้า ครั้งนี้ขงเบ้งละเมิดหลักปริมาณแบบมีนัยในการสนทนา กล่าวคือ พูดดูถูกความรู้ที่มีเพียงน้อยนิดของโปเจ้า ใช้โวหารอุปมาความรู้ของโปเจ้า ดังที่ว่า “ท่านเจรจาครั้งนี้ เหมือนคนครึ่งคน เพราะว่ามีไม่ตลอด” โดยมีจุดมุ่งหมายหวังจะให้โปเจ้ารู้ว่าขงเบ้งกำลังพูดดูถูกปัญญาโปเจ้าอยู่

จากนั้นกล่าวให้ข้อมูลที่เป็นความจริงเกี่ยวกับประวัติของโจโฉ และเตียวอี้ และเล่าถึง ผลงานอันยิ่งใหญ่ของปราชญ์ทั้งสองให้โปเจ้าได้ฟัง เพื่อแสดงภูมิความรู้ของขงเบ้ง การพูดดังกล่าว จึงสอดคล้องกับการใช้หลักคุณภาพ ในการสนทนา และเป็นเหตุให้โปเจ้าต้องเจียบไป

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้งใช้การละเมิดหลักปริมาณแบบมีนัย และหลักคุณภาพ ในการสนทนากับโปเจ้า ทำให้การสนทนาสัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 18

ซีหอง จึงลุกขึ้นถามขงเบ้งว่า : “โจโฉนั้นเป็นผู้ใด ท่านแจ้งหรือไม่”

ขงเบ้ง จึงว่า : “โจโฉนั้นเป็นศัตรูพระเจ้าเหี้ยนเต้ ใครๆ ก็แจ้งอยู่แล้ว เหตุใดท่านจึงมาถาม ดังนี้”

จากบทสนทนาข้างต้น จะเห็นว่า เมื่อซีหองถามขงเบ้ง ว่า โจโฉเป็นใครท่านรู้หรือไม่ ขงเบ้งก็ตอบคำถามซีหอง อย่างตรงไปตรงมาว่า “โจโฉนั้นเป็นศัตรูพระเจ้าเหี้ยนเต้ ใครๆ ก็แจ้งอยู่แล้ว” จากการตอบกลับของขงเบ้ง เหมือนเป็นการตอบอย่างตรงไปตรงมา แต่จากการสนทนานั้น ขงเบ้งรู้ว่า ซีหองต้องการยกย่องโจโฉว่าเป็นผู้มีอำนาจมากกว่าเล่าปี ขงเบ้งจึงพูดกลับโดยการพูด ถึงโจโฉด้านลบ ไม่กล่าวถึงอำนาจของโจโฉ ว่า “โจโฉนั้นเป็นศัตรูพระเจ้าเหี้ยนเต้ ใครๆ ก็แจ้งอยู่แล้ว” ซึ่งจากการตอบคำถามดังกล่าวเป็นการละเมิดหลักคุณภาพแบบมีนัย โดยหวังจะให้ซีหอง ได้คิดว่า โจโฉนั้นเป็นศัตรูแผ่นดิน

ซีหองจึงว่า : “ตั้งแต่พระเจ้าฮั่น โจโกได้เสวยราชสมบัติแผ่นดินเป็นสุขมาช้านาน บัดนี้ถึงกำหนดแผ่นดินเป็นจลาจล โจโกก็ปราชญ์ชอบขัดขืนมาให้อยู่ในอำนาจของตัวเองได้ถึงสองส่วนแล้ว เล่าปี่นายท่านมิได้รู้จักลักษณะการ ควรหรือจะคิดต่อสู้กับโจโกนั้น เหมือนเอาไข่ไปกระทบกับหินก็จะเป็นอันตรายไปเอง”

ขงเบ้งจึงว่า : “ท่านว่าจะนี้มีชอบ อันเล่าปี่นายเราคิดอ่านทำการครั้งนี้ เพราะมีความกตัญญูต่อพระเจ้าเฮี้ยนเต้ เห็นว่าโจโกเป็นศัตรูของแผ่นดิน จึงเจ็บร้อนเพื่อจะสนองคุณเจ้า แลตัวท่านก็เป็นข้าแผ่นดินอยู่ในพระเจ้าเฮี้ยนเต้ไม่มีความภักดีต่อเจ้า กลับเห็นชอบด้วยศัตรูแผ่นดินหากมีความกตัญญูไม่ จะมาถือเอาว่าการแผ่นดินจะสาบสูญนั้นได้หรือ คำข้อนี้ท่านอย่าเจรจาไปเลยเราไม่ขอได้อื่น”

(น.586)

จากบทสนทนาข้างต้น ซีหอง พุดกับขงเบ้งเพื่อต้องการจะยกอำนาจของโจโกที่สามารถรวมแผ่นดินได้ถึงสองส่วนแล้ว ขึ้นมาข่มเล่าปี่ผู้เป็นนายของขงเบ้ง เมื่อขงเบ้งได้รับคำถามเช่นนี้ จึงตอบไปเริ่มจากพุดอธิบายว่าเล่าปี่ทำไป เพราะมีความกตัญญูต่อพระเจ้าเฮี้ยนเต้ และใช้การกล่าวอ้างถึงตัวซีหองว่า ซีหองเองก็เป็นข้าแผ่นดินอยู่ในกษัตริย์พระเจ้าเฮี้ยนเต้ แต่กลับไม่มีความจงรักภักดี คิดจะไปเข้ากับฝ่ายโจโกแสดงให้เห็นว่าไม่มีความกตัญญูต่อแผ่นดิน และปิดท้ายคำตอบด้วยการกล่าวว่าจะไม่อยากจะเจรจาด้วย

ดังนั้น การพุดตอบกลับของขงเบ้ง เป็นการพุดซึ่งสอดคล้องกับหลักวิธีพุด คือ พุดอธิบายถึงเล่าปี่ที่ซีหองกล่าวอ้าง และพุดถึงลักษณะของตัวซีหองให้ซีหองได้รู้ตนว่าตนเองเป็นข้าแผ่นดิน ควรกตัญญูต่อแผ่นดิน ซึ่งคำพุดดังกล่าวได้สร้างความอับอายให้กับซีหอง ทำให้ซีหองหยุดการเจรจาไป

ซีหอง ได้ฟังดังนั้นก็อดสูใจอำปากมื่ออก

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้งใช้การละเมียดหลักคุณภาพแบบมีนัย และหลักวิธีพุด ในการสนทนากับซีหอง ทำให้การสนทนาสัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 19

ลกเจ๊ก จึงลุกขึ้นถามขงเบ้งว่า : “อันโจโฉนี้มาตรว่าทำหยาบช้า แอบรับสั่งพระเจ้าเหี้ยนเต้ เทียวปราบปรามเมืองทั้งปวงให้แผ่นดินเดือดร้อนก็จริง แต่ว่าโจโฉนี้เป็นเชื้อสายของโจโฉ ผู้เป็นอุปราชแต่แผ่นดินก่อน อันเล่าปี่นี้เป็นเชื้อกษัตริย์กระเส็นกระสายพระเจ้าเหี้ยนเต้ นั้นเราไม่รู้แจ้ง แต่ว่าตระกูลของเล่าปี่นั้นเป็นคนอนาถา ตัวเล่าปี่ก็เป็นแต่คนทอเสื้อขาย ควรหรือจะมาองอาจ ไม่คิดเจียมตัว และจะต่อสู้อโจโฉเราไม่เห็นด้วย”

ขงเบ้ง จึงว่า : “ท่านนี้หรือชื่อว่าลกเจ๊ก เมื่อยังเป็นเด็กลักส้มเขาไปให้แก่มารดา นั่งลงเถิด เราจะเจรจาด้วย ซึ่งท่านนับถือโจโฉว่าเป็นเชื้อสายของโจโฉก็จริง แต่โจโฉนั้นเป็นคนกตัญญู ซื่อสัตย์ต่อเจ้าปრაภมาแต่ก่อน อันโจโฉนี้เป็นคนเสียชาติเสียตระกูล มิได้ประพฤติตามประเพณี ปู่ย่าตายาย ทำให้ผิดจากตระกูลของตัว ซึ่งจะนับถือว่าดีนั้นก็แต่คนพาลเหมือนหนึ่งท่าน อันเล่าปี่ นายเรานั้นก็เป็นเชื้อสายพระเจ้าเหี้ยนเต้ พระเจ้าเหี้ยนเต้ก็ทำนุบำรุงให้ยศถาบรรดาศักดิ์ คนทั้งปวง ก็รู้อยู่ เหตุไฉนท่านจึงว่าเป็นคนอนาถา ถึงมาตรว่าเป็นคนทอเสื้อขายก็ถือดี อันนี้ประเพณีเป็นที่ทำมาหากินจะอับอายเป็นกระไรนักหนา ฝ่ายพระเจ้าฮัน โจโฉนั้นเล่าก็มิใช่เป็นเชื้อพระวงศ์ มาแต่ก่อนก็เป็นแต่พันทายบ้าน แต่กอบปรไปด้วยความเพียรก็ได้เป็นกษัตริย์อันใหญ่ จึงได้สืบพระราชวงศ์เสวยราชสมบัติมาตราบเท่าทุกวันนี้ ท่านจะมาประมาทเล่าปี่นายเรานั้นหาควรไม่ ตัวท่านยังเป็นเด็กมีสินกลืนน้ำมัน จะมาอวดรู้กว่าผู้ใหญ่ผู้น้อย่าจะเจรจาเสียไปเลย ลกเจ๊กฟังขงเบ้งว่า ดั่งนั้นก็นั่งอยู่”(น.587)

จากบทสนทนาข้างต้น ลกเจ๊กนั้นพูดขึ้นชมยินดียกย่องโจโฉว่ามีเชื้อสายมาจากอุปราชแผ่นดิน กดเล่าปี่ให้ต่ำต้อยโดยยกเอาเรื่องส่วนตัวของเล่าปี่มาดูถูกว่าเป็นคนทอเสื้อขาย ไม่ควรคิดต่อสู้กับโจโฉ

ขงเบ้งได้ฟังเช่นนี้ จึงตอบไปด้วยการละเมียดหลักการสนทนาแบบมีนัย เพื่อให้ลกเจ๊กตีความในความหมายที่แฝงไปกับคำพูด โดยใช้หลักวิธีพูด โดยยกเอาความผิดที่ลกเจ๊กเคยทำสมัยเป็นเด็ก มาพูดต่อหน้าชุมชนด้วยการใช้คำพูดที่สุภาพแต่แฝงความหมายดูถูก ด้วยหมายจะสั่งสอนลกเจ๊ก เนื่องจากลกเจ๊กใช้คำพูดดูถูกเล่าปี่ก่อน ดังคำกล่าวที่ว่า “ท่านนี้หรือชื่อลกเจ๊ก เมื่อยังเป็นเด็กลักส้มเขาไปให้แก่มารดา นั่งลงเถิดเราจะเจรจาด้วย” และอธิบายถึงเชื้อสายตระกูลโจโฉด้วยหลักคุณภาพว่า แม้พระเจ้าฮัน โกษัตริย์ที่ยิ่งใหญ่ก็ได้สืบเชื้อพระวงศ์มาก่อน และใช้หลักตรง

ประเด็นพูดสั่งสอนลูกเจ๊กว่า “ท่านจะมาประมาณเล่าปีนายเรา นั้นหาควรไม่ ตัวท่านยังเป็นเด็ก มีลิ้นกลิ้นน้ำนม จะมาอวดรู้กว่าผู้ใหญ่ผู้น้อย่าเจรจาเสียไปเลย” คำพูดดังกล่าวทำให้ลูกเจ๊กได้รับความอับอายไปจนถึงไม่สามารถจะเอ่ยเจรจาใดๆ อีก

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้งใช้การละเมียดหลักสนทนาแบบมีนัย ใช้หลักวิธีพูด และหลักคุณภาพ ในการสนทนากับลูกเจ๊ก ทำให้การสนทนาสัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 20

เหยียนจวิน : “ขงเบ้งเจรจาเป็น โวหาร อันจะพูดด้วยจะนี้มีได้ จำจะเอาถ้อยคำซึ่งมีไว้ในกฎหมายมาเจรจาด้วยจึงจะได้”

ขงเบ้ง : “ซึ่งท่านจะให้คั้นคว่ำเอาถ้อยคำโบราณตกแต่งไว้ไพเราะอยู่แล้วมาเจรจานั้น หามีใครนับถือไม่ ด้วยเป็นคนลอกกาดำรา ถ้าท่านมีปัญญาที่จะผ่อนผันด้วยความคิดของตัวเอง ถึงจะทำการณรงค์สงครามก็อาศัยปัญญาเป็นปัจจุบัน จึงจะแก้ไขเอาชัยชนะได้ ซึ่งท่านผู้มีสติปัญญา ก็จะผ่อนผันด้วยความคิดของตัวเอง ถึงจะทำการณรงค์สงครามก็อาศัยปัญญาเป็นปัจจุบัน จึงจะแก้ไขเอาชัยชนะได้ ซึ่งท่านผู้มีสติปัญญาแต่ก่อน ได้ช่วยทำนุบำรุงแผ่นดินนั้น ไซ้จะเอาตำรามาทางคู่มือหาไม่ อันตัวท่านเหล่านี้ก็คิดแต่มีกระดากกับพู่กันตกแต่งถ้อยคำพูดเล่นตามสบาย”(น.588)

จากบทสนทนาข้างต้น เหยียนจวิน ได้ว่าขงเบ้งว่า พูดเป็นโวหาร จะให้พูดโต้ตอบกลับไปมา คงไม่ได้ ต้องเอาถ้อยคำในกฎหมายมาพูดหวังจะกล่าวว่ขงเบ้งใช้โวหารในการเจรจา

ขงเบ้งจึงตอบกลับไป ด้วยการละเมียดหลักการสนทนาแบบมีนัย โดยใช้หลักวิธีการพูด แฝงความหมายดูถูก เย้ยหยัน มาอธิบายอย่างชัดเจนเกี่ยวกับการรักษาปกป้องบ้านเมือง เป็นการแก้ปัญหามาจากปัจจุบันไม่ใช่จากการดูตำรา เหยียนจวินเลยถูกสั่งสอนไปจนไม่กล้ากล่าวถ้อยคำใดอีก

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้งใช้การละเมียดหลักสนทนาแบบมีนัย โดยใช้หลักวิธีพูด ในการสนทนากับเหยียนจวิน ทำให้การสนทนาสัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 21

เทียหยก : “ขงเบ้งนี้พูดใหญ่หลวงนัก เรากลัวแต่จะไม่เหมือนปากว่า นานไปเบื้องหน้า จะกลับให้เราที่เป็นคนเอาการมิได้นี้หัวเราะเยาะเย้ยเล่นอีก”

ขงเบ้ง : “อันลักษณะคนเอาการมิได้นั้นมีสองประการ อันคนเอาการมิได้ที่ดั้นนี้ ก็ย่อมประกอบด้วยความอดสำห้กระทำการสนองคุณเจ้าโดยสุจริตตามสติปัญญา แล้วก็มัธยัสถ์เจียมตัวมิได้ลบหลู่ผู้อื่น ซึ่งเอาการมิได้ที่ช่วงนี้ก็เจรจาโจกเจกเล่น การสักสิ่งหนึ่งก็ทำมิเป็น คนจำพวกนี้ได้ชื่อว่าช่วงนี้ ซึ่งท่านจะเก็บเอาคำโบราณมาเจรจาด้วยเรานั้นจะประโยชน์อันใด เราหาต้องการไม่” (น.588)

จากบทสนทนาข้างต้น เทียหยกพูดดูถูกความสามารถของขงเบ้ง กล่าวว่าขงเบ้งดีแต่พูด เป็นการประชดขั้้นในคำพูดที่ขงเบ้งกล่าว ขงเบ้งจึงตอบกลับด้วยการใช้หลักวิธีพูด คือ พูดสั่งสอนอธิบายถึงลักษณะคนมิเอาการว่ามีสองประเภท และจบการสนทนาด้วยหลักตรงประเด็นว่า “ท่านจะเก็บเอาคำโบราณมาเจรจาด้วยเรานั้นจะประโยชน์อันใด เราหาต้องการไม่”

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้งใช้หลักวิธีพูด และหลักตรงประเด็น ในการสนทนากับเทียหยก ทำให้การสนทนาสัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 22

อุยกาย : “ข้าพเจ้าก็รู้ว่าคุณมีสติปัญญา เหตุใดท่านมิเอาถ้อยคำของท่านไปเจรจาด้วยนายข้าพเจ้า จะมาเจรจาด้วยคนทั้งปวงนี้ จะต้องการอะไร”

ขงเบ้ง : “คนทั้งปวงมิได้รู้จักลักษณะดีแลชั่ว ชวนกันมารุมถามเนื้อความจะให้เราจนครั้นจะนิ่งเสียเล่าก็มิได้ จึงว่าตอบกลับไปทั้งนี้”

จากบทสนทนาข้างต้น อุยกายเห็นว่าที่ปรึกษาขุนกวน ต่างก็นิ่งไปเมื่อขงเบ้งตอบกลับ จึงกล่าวถามขงเบ้งว่าเหตุใดจึงไม่ไปเจรจาด้วยขุนกวน

ขงเบ้งจึงตอบกลับอย่างตรงไปตรงมาว่า ที่ปรึกษาขุนกวนมารุมถามเพื่อต้องการลงปัญญา ขงเบ้ง ตนจึงต้องเจรจาสั่งสอน ซึ่งการตอบกลับไปอย่างตรงไปตรงมานี้ สอดคล้องกับการใช้หลักตรงประเด็นในการสนทนา

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้งใช้หลักตรงประเด็นในการสนทนากับอูยกาย ทำให้การสนทนาสัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 23

จูกัดกิ้นจึงถามว่า : “น้องเรามาถึงเมืองกังตั๋งนี้แล้ว เหตุใดจึงมิไปหาพี่”

ขงเบ้งจึงว่า : “บัดนี้ข้าพเจ้าไปอยู่ด้วยเล่าปี่ มาทั้งนี้เพราะจะเอาข้อราชการมาแจ้ง ครั้นจะไปหาพี่ก่อนเล่าก็จะเสียการไป ขอท่านอย่าได้ถือโทษข้าพเจ้าเลย”

จูกัดกิ้นจึงว่า : “ถ้าดังนั้นจงเข้าไปหาขุนกวนเถิด” (น.588)

จากบทสนทนาข้างต้น เป็นการสนทนายาระหว่างจูกัดกิ้น ผู้เป็นพี่ชายขงเบ้ง เมื่อพบน้องที่เมืองกังตั๋ง จูกัดกิ้น ถามขงเบ้งว่า ขงเบ้งมาถึงเมืองกังตั๋งแล้วทำไมไม่ไปหาตน

ขงเบ้งจึงตอบกลับอย่างตรงไปตรงมาว่า ตนมาทำราชการให้เล่าปี่ ที่ไม่ไปพบพี่น้องอย่าได้ถือโทษโกรธตนเลย จากคำพูดดังกล่าวเป็นการอธิบายถึงสิ่งที่เป็นความจริงอย่างตรงไปตรงมา เพื่อให้จูกัดกิ้นเข้าใจถึงเหตุผล จึงสอดคล้องกับการใช้หลักตรงประเด็น ในการสนทนา ซึ่งเมื่อจูกัดกิ้นได้ฟังก็เข้าใจ และบอกให้ขงเบ้งเข้าพบขุนกวน

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้งใช้หลักตรงประเด็นในการสนทนากับจูกัดกิ้น ทำให้การสนทนาสัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 24

หลังจากนั้น โลกก็พาขงเบ้งไปพบซุนกวน

ซุนกวนจึงว่าแก่ขงเบ้งว่า : “เราได้ยิน โลกมาเจรจาสรรเสริญท่านว่ามีปัญญาความคิดปรากฏ วันนี้เราเห็นหน้าท่านมาก็เป็นบุญ ท่านจงอนุเคราะห์ช่วยสั่งสอนสิ่งใดที่ชอบให้เราบ้าง” ขงเบ้งจึงว่า : “ข้าพเจ้าก็มีสติปัญญาพอประมาณ ซึ่งจะองอาจสั่งสอนท่านประการใดนั้นก็มิควร” (น.590)

จากบทสนทนาข้างต้น ซุนกวนพูดชื่นชมยินดี โดยกล่าวถึงชื่อเสียงทางด้านปัญญาของขงเบ้ง ที่ได้ยินมาจากโลก และการได้พบกันก็เป็นบุญ และถ่อมตนด้วยคำพูดขอให้ขงเบ้งให้คำแนะนำ

เมื่อขงเบ้งได้รับการต้อนรับด้วยคำพูดที่ทำให้เกียรติ ยกย่อง จึงตอบกลับซุนกวนไป โดยการพูดถ่อมตนว่า ”ข้าพเจ้าก็มีสติปัญญาพอประมาณ ซึ่งจะองอาจสั่งสอนท่านประการใดนั้นก็มิควร” จากคำพูดดังกล่าวจะเห็นว่าคำพูดของขงเบ้งแสดงถึงความถ่อมตนในความสามารถของตน และเชื่อมโยงเหตุผลให้เห็นชัดเจน ว่า ไม่ควรบังอาจสั่งสอนซุนกวน ซึ่งเพื่อเป็นการผูกไมตรีกับซุนกวนด้วย การพูดอย่างเป็นลำดับขั้นตอนดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการใช้หลักวิธีพูดในการสนทนา

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้งใช้หลักวิธีพูดในการสนทนากับซุนกวน ทำให้การสนทนาสัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 25

ซุนกวนจึงว่า : “เมื่อท่านอยู่กับเล่าปี่ ณ เมืองซินเอี๋ยนั้น ก็ได้ทำการรบพุ่งกับโจโฉเป็นหลายครั้ง กิจการสิ่งใดในกองทัพโจโฉนั้นท่านย่อมแจ้งอยู่”

ขงเบ้งจึงว่า : “ข้าพเจ้าอยู่กับเล่าปี่ ณ เมืองซินเอี๋ยก็จริง แต่ในเมืองซินเอี๋ยเป็นเมืองเล็ก ผู้คนก็น้อย ทั้งข้าวปลาอาหารก็เบาบาง อันจะสู้โจโฉนั้นก็ขัดสนอยู่ คนน้อยหรือจะสู้คนมากได้” (น.590)

จากบทสนทนาข้างต้น ชุนกวนถามขงเบ้งว่ารู้สิ่งใดบ้างเกี่ยวกับกองทัพโจโฉ ขงเบ้งจึงตอบคำถามโดยใช้ข้อมูลที่เป็นความจริงมาตอบว่า “ข้าพเจ้าอยู่กับเล่าปี่ ณ เมืองซินเอี้ยก็จริง แต่ในเมืองซินเอี้ยเป็นเมืองเล็ก ผู้คนก็น้อย ทั้งข้าวปลาอาหารก็เบาบาง อันจะสู้โจโฉนั้นก็จัดสนอยู่คนน้อยหรือจะสู้คนมากได้” การตอบคำถามของขงเบ้ง เป็นการใช้ประโยชน์จากข้อมูลความจริง เพื่อให้ชุนกวนถามต่อถึงจำนวนทหารของโจโฉ จึงสอดคล้องกับการใช้หลักฐานคือ พุดในสิ่งที่เป็นความจริง มีหลักฐานเพียงพอ เป็นผลให้ชุนกวนถามถึงจำนวนทหารของโจโฉ

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้งใช้หลักฐานภาพ ในการสนทนากับชุนกวน ทำให้การสนทนาสัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 26

ชุนกวนจึงถามว่า : “ทหาร โจโฉนั้นจะมีมากน้อยสักเพียงใด”

ขงเบ้ง จึงว่า : “ทหาร โจโฉยกทัพมาครั้งนี้ทั้งทัพบกทัพเรือประมาณร้อยหมื่นเศษ”

ชุนกวนจึงว่า : “ซึ่งท่านบอกจะนี้จะจริงหรือ”

ขงเบ้งจึงว่า : “ข้าพเจ้าบอกแก่ท่านทั้งนี้จะได้เท็จหามิได้ แลเมื่อโจโฉแรกได้เมืองเงงจิ๋ว กุนจิ๋ว นั้นได้ทหารไว้ยี่สิบหมื่น ครั้นมารบฮ้วนเสี้ยวได้เมืองกจิ๋ว ก็ได้ทหารเขลยอีกหกสิบหมื่น กลับมาอยู่เมืองสูโตยังเกลี้ยกล่อมได้ทหารอีกสี่สิบหมื่น แล้วยกมาตีเมืองเงงจิ๋วได้ทหารอีกสามสิบหมื่น เข้ากันเป็นทหารร้อยห้าสิบหมื่น แลข้าพเจ้าบอกแต่ร้อยหมื่นเศษนี้ ก็เพื่อจะเอาน้ำใจชาวเมืองก้งตั้ง ครั้นจะว่ามากนักกลัวทหารทั้งปวงจะเสียน้ำใจ”

ชุนกวนจึงถามว่า : “ทหาร โจโฉที่มีฝีมือเป็นเอกนั้นจะมากสักเท่าใด”

ขงเบ้งจึงบอกว่า : “มีอยู่ประมาณสองพัน” (น.590)

จากบทสนทนาข้างต้น เป็นการสนทนาระหว่างชุนกวนและขงเบ้ง ขงเบ้งนั้นได้สังเกตลักษณะของชุนกวนตั้งแต่แรกเห็นว่า ชุนกวนมีลักษณะตาแดงหวัดแดงถือเป็นคนมีบุญ แต่มีนิสัยเข้มแข็ง คือคิด การพุดอ้อมโดยสุภาพจะไม่สามารถทำให้ชุนกวนเชื่อขงเบ้งได้ ก็เลยใช้คำพุดุให้

ซุนกวนโกรธก่อน ซึ่งก่อนเข้าพบซุนกวน โลกได้กำชับขงเบ้งว่า มิให้พูดว่าโจโฉมีกองกำลังทหารมาก แต่ขงเบ้ง ได้ตอบซุนกวนโดยกล่าวว่าโจโฉมีกองกำลังถึงร้อยหมื่นเศษ เพื่อเป็นการช่วยทำให้ซุนกวนหวั่นในกองกำลังที่มีมากของโจโฉ จนเป็นผลให้ซุนกวนถามถึงวิธีการที่จะรับมือโจโฉกับขงเบ้งต่อ จากการตอบดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการใช้หลักปริมาณ ในการสนทนาคือให้ข้อมูลถึงกองกำลังทหารโจโฉไปว่า มีกองกำลังทหารมากถึงร้อยหมื่นเศษ และมีทหารฝีมือดีถึงสองพัน

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้งใช้หลักปริมาณ ในการสนทนากับซุนกวน ทำให้การสนทนาสัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 27

ซุนกวนจึงว่า : “บัดนี้โจโฉเที่ยวปราบปรามมาจนได้เมืองเกงจิ๋วแล้วยังจะคิดกำเริบทำการต่อไปอีกหรือ”

ขงเบ้งจึงว่า : “อันโจโฉนี้ที่จะไม่คิดอ่านทำการต่อไปนั้นท่านอย่าสงสัยเลย บัดนี้ข้าพเจ้ารู้ว่าโจโฉให้เตรียมทัพยกทัพเรือไว้ได้พร้อมแล้ว เห็นจะยกมาตีเมืองกังตั๋งเป็นมั่นคง”

ซุนกวนจึงว่า : “ถ้าโจโฉยกทัพมาดังนั้นเราจะรบดีหรืออย่ารบดี ขอปัญหาท่านช่วยผ่อนปรนให้ข้าพเจ้าแจ้งหน่อยหนึ่ง”

ขงเบ้งจึงว่า : “อันถามทั้งนี้ก็ชอบใจว่านับถือข้าพเจ้าอยู่แล้ว ครั้นจะบอกท่านโดยปัญหาคิดเห็นนั้น กลัวท่านจะมีเชื่อถือกระทำตามข้าพเจ้า”

ซุนกวนจึงว่า : “ท่านอย่าแคลงใจเลย แม้ท่านบอกมาประการใด ถ้าเราเห็นด้วยก็จะทำตาม”

ขงเบ้งจึงว่า : “อันโจโฉแลเล่าปีกับบิดาของท่านก็ได้ควบคุมทหารคิดอ่านจะทำการตั้งตัวเป็นใหญ่พร้อมกันมา แลบัดนี้โจโฉมีความเพียรเขม้นทำการปราบปรามบ้านเมือง ทั้งได้ทหารไว้เป็นอันมากถึงเพียงนี้แล้ว ท่านจงประมาทใจดู ถ้าเห็นพอจะสู้โจโฉได้ก็ให้เร่งจัดแจงบ้านเมืองช่องสุมทหารให้พร้อมมูลไว้ ถ้าเห็นสู้มิได้ก็จะผ่อนผันกระทำตามคนทั้งปวงปรักษา ซึ่งจะให้เกิดเคราะห์ถึงทวนเสียเข้าไปค้ำหน้าโจโฉนั้นก็ตามเถิด ซุนกวนได้ฟังดังนั้นก็นิ่งอยู่”

ขงเบ้งจึงว่า : “อันการภายนอกท่านปรึกษาคิดว่าจะไปบนบอบโจโลตามประเพณี ฝ่ายการภายในท่านมีความรังเกียจอยู่ว่า จะเอาบ้านเมืองไปยกให้อ่อนน้อมแก่โจโลนั้นจะได้ความ อภัยศไปภายนอกนี้ เนื้อความทั้งสองประการนี้ขัดข้องอยู่ในอารมณ์ท่านยังหาตกลงข้างไหนไม่ แม้ท่านจะมีตริตรองคิดอ่านให้ตกลงข้างไหน แต่จะรวนรออยู่ขณะนี้ ดีร้ายนานไปข้างหน้าภัย ก็จะมาถึงตัวหาทันรู้ไม่”

ซุนกวนจึงว่า : “ท่านว่านี่ก็ชอบอยู่ แต่เล่าปี่นายของท่านต่อสัวโจโลมิได้ เหตุใดจึงมิไป คำนับโจโลเล่า”

ขงเบ้งจึงว่า : “นายข้าพเจ้าเป็นเชื้อสายพระเจ้าเหียนเต๋ และคนทั้งปวงก็ยกย่องว่ามี สติปัญญาอยู่ ถึงมาตรว่าจะสัวโจโลมิได้ก็ดี ซึ่งจะให้อ่อนน้อมนั้นอย่าฟังนิกเลย กล่าวจะเป็นที่ติเตียน ไปภายนอกนี้ อุดมแก่คนทั้งปวง สำมะหาแต่เตียนหองซึ่งเป็นทหารเลวของพระเจ้าเจฮวนกั๋ง ยังมี ความมานะมิได้ย่อท้อต่อข้าศึกสัวตายในสงคราม อันเล่าปี่นายข้าพเจ้าเป็นถึงเพียงนี้หรือจะไม่มี ความอาย ซึ่งจะอ่อนน้อมแก่โจโลนั้นหามิได้แล้ว ผิดก็จะสัวตายให้ปรากฏไว้” (น.590-591)

จากบทสนทนาข้างต้น เมื่อซุนกวนเห็นว่าโจโลทำการรบจนมีกองกั๋งทหารมาก แล้ว ยังจะคิดทำการรบต่ออีกหรือ

ขงเบ้งจึงตอบกลับโดยพูดในสิ่งที่เป็นความจริงว่า ตนรู้มาว่าโจโลได้เตรียมทัพยกทัพเรือ ไว้พร้อมที่จะยกมาตีเมืองกั๋งตั้งเรียบร้อยแล้ว จึงสอดคล้องกับการใช้**หลักคุณภาพ**ในการสนทนา ซุนกวนจึงปรึกษาขงเบ้งว่าควรทำอย่างไรดี

ขงเบ้งก็ตอบกลับ โดยกล่าวชื่นชมในน้ำใจที่ซุนกวนนับถือตนก่อน และพูดหยั่งเชิง

ซุนกวนว่า เมื่อตนบอกไปแล้วแล้วซุนกวนจะไม่ทำตามคำแนะนำของตน การพูดดังกล่าว จึงสอดคล้องกับการใช้**หลักวิธีพูด** ในการสนทนา โดยขงเบ้งมีจุดประสงค์ในการพูดครั้งนี้เพื่อ ต้องการจะให้ซุนกวนโกรธ เป็นผลให้ซุนกวนตอบขงเบ้งไปว่า ถ้าตนเห็นด้วยกับความคิดขงเบ้ง ก็จะทำตาม

เมื่อขงเบ้งได้ฟังขุนกวนว่าดังนั้น จึงตอบขุนกวนตามแผนการที่ตนคิดจะจะให้ขุนกวน โกรธ ให้ข้อมูลไปว่า โจโฉ เล่าปี่และบิณฑุขกวนได้ร่วมรบกันมา ตอนนี้โจโฉเป็นใหญ่ มีกำลัง ทหารมาก ให้ขุนกวนประมาณใจดูว่า ถ้าคนพริ้วพร้อมก็ให้สู้ แต่ถ้าเห็นว่ายากที่จะสู้ก็ให้ทำตามที่ ปรีชาขุนกวน คือ ถอดเกราะวางอาวุธและไปค้ำบโจโฉ การพูดดังกล่าวจึงสอดคล้องกับ การใช้ **หลักวิธีพูด** ในการสนทนา ซึ่งการตอบเช่นนี้ของขงเบ้ง ทำให้ขุนกวนเริ่มโกรธ เพราะคนที่เข้มแข็ง และคือคือเช่นขุนกวนย่อมไม่ชอบคำแนะนำที่ให้ไปยอมอ่อนน้อม ค้ำบแก่โจโฉ ขุนกวนจึงถาม กลับไปว่า เมื่อเล่าปี่ก็สู้โจโฉไม่ได้ ทำไมเล่าปี่ไม่ยอมค้ำบโจโฉเล่า

ขงเบ้งจึงตอบกลับ ว่า “เล่าปี่ต่างกับขุนกวน เพราะเป็นเชื้อพระวงศ์พระเจ้าเหี้ยนเต้ และ คนทั้งหลายก็ยกย่องว่ามีสติปัญญา จะไปค้ำบโจโฉไม่ได้ จำเป็นต้องสู้รบเพื่อเกียรติหรือศักดิ์ศรี” จากการพูดดังกล่าว ขงเบ้ง ใช้ **หลักวิธีพูด** คือ ใช้วิธีพูดอธิบายเหตุผลอย่างชัดเจน ว่า เล่าปี่เป็นเชื้อ พระวงศ์พระเจ้าเหี้ยนเต้ และได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้มีสติปัญญา จะค้ำบโจโฉไม่ได้ ซึ่งการพูด ดังกล่าวเป็นผลให้ผู้ฟังนั้นตีความได้ว่ากำลังถูกดูถูก ทำให้ ขุนกวน โกรธ ซึ่งก็เป็นไปตามที่ขงเบ้งคิด ขุนกวน โกรธ และลุกไปข้างใน

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้งใช้หลักวิธีพูด ในการสนทนากับขุนกวน ทำให้ การสนทนาสัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 28

โลซก : “ท่านเจรจาหยาบช้าละนี้หาควรไม่ นี่หากว่านายเรามีน้ำใจมั่นคงจึงมีเอาโทษแก่ ท่าน”

ขงเบ้งหัวเราะแล้วจึงว่า : “ซึ่งเรว่ากล่าวทั้งนี้ปรารถนาจะใคร่แจ้งว่า นายท่านจะรู้จักคนดี คนชั่วหรือไม่ เมื่อมิได้พิจารณาให้ตระหนักก่อนมาคว่นโกรธละนี้ก็จกใจ อันอุบายซึ่งจะกำจัด โจโฉเสียนั้นเราก็คิดได้อยู่ แต่ว่ามิได้ไต่ถามก็มิรู้ที่จะเจรจาต่อไป”

โลซกจึงว่า : “ถ้าท่านว่ามั่นคงดังนั้น เราก็จะเข้าไปแจ้งแก่นายเราให้กลับออกมาเจรจาด้วย ท่าน” (น.592)

จากบทสนทนาข้างต้น เมื่อโลซก ได้ฟังขงเบ้งตอบซุนกวน และทำให้ซุนกวนโกรธ จึงต่อว่า ขงเบ้ง ขงเบ้ง อธิบาย ให้โลซกเข้าใจเหตุผลที่ตนพูด ไปเช่นนั้นก็เพื่อจะดูว่าซุนกวนจะรู้จักคนดีชั่ว หรือไม่ แต่มาโกรธเช่นนี้ก็ไม่รู้จะทำอย่างไร การพูดอธิบายเหตุผลดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการใช้ **หลักวิธีพูด** ในการสนทนา และจากนั้น ขงเบ้งจึงพูดให้ข้อมูลแก่โลซกว่า ถึงโจโฉมีทหารมาก ก็เหมือนมด ซึ่งตนได้คิดอุบายกำจัดโจโฉไว้แล้ว การพูดให้ข้อมูลดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการใช้ **หลักปริมาณ** ในการสนทนา ซึ่งเมื่อโลซกได้ฟังขงเบ้งว่าดังนั้น จึงลุกกลับไปตามซุนกวนออกมา

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้งใช้หลักวิธีพูด และหลักปริมาณ ในการสนทนากับโลซก ทำให้การสนทนาสัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 29

ซุนกวนกลับออกมาจึงว่าแก่ขงเบ้งว่า : “เมื่อก็เรามาทันคิด มาถือโทษท่านกลับเข้าไปนั่นเรา ขอภัยเถิด”

ขงเบ้งจึงว่า : “ซึ่งข้าพเจ้าได้ประมาทเจรจาหลังไปให้ท่านเคื่องนั้น โทษของข้าพเจ้าก็ผิด อยู่อย่าถือเลย”(น.592)

จากบทสนทนาข้างต้น เมื่อซุนกวนกลับออกมา ก็กล่าวขอโทษที่โกรธไม่ทันได้คิด แสดงให้เห็นว่าซุนกวนมีความสุขภาพ แสดงให้เห็นถึงความสามารถในการเจรจาของขงเบ้งที่สร้างความนับถือให้เกิดในใจของซุนกวนว่าให้รู้จักคิดพิจารณาในสิ่งที่ได้ฟังเสียก่อน ไม่ควรโกรธง่าย ๆ

ขงเบ้งเมื่อได้ยินดังนั้น จึงตอบกลับด้วยความสุภาพ โดยกล่าวถึงการกระทำของตนที่ทำให้ซุนกวนโกรธ ว่าตนเองก็มีโทษอยู่ จากการพูดดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการใช้ **หลักคุณภาพ** ในการสนทนา คือ พูดในสิ่งที่เป็นเหตุการณ์จริง ต่างคนต่างสำนึกในการกระทำของตน เป็นผลให้ซุนกวนชวนขงเบ้งเข้าไปสนทนาข้างในต่อ

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้งใช้หลักคุณภาพ ในการสนทนากับซุนกวน ทำให้การสนทนาสัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 30

ซุนกวนจึงพาขงเบ้งเข้าไปข้างในให้พ้นขุนนางทั้งปวง ให้แต่งโต๊ะเชิญขงเบ้งกิน

ซุนกวน : “โจโฉนี้มีความเดียดฉันท์คิดร้ายลิโป้ เล่าเปียว อ้วนเสี้ยว อ้วนสุดแลเล่าปีกับเรา แต่คนทั้งปวงนั้นโจโฉก็ได้กำจัดเสียได้สิ้นแล้ว ยังแต่เล่าปี กับเรา แลนายท่านก็พึ่งตั้งตัวใหม่ ทหารก็น้อยจึงเสียทีแก่โจโฉ ฝ่ายเราก็คิดจะรักษาเมืองกังตั้งไว้มิให้ตกไปอยู่ในบังคับโจโฉ แต่บัดนี้มิรู้ที่จะป้องกันประการใดเลยจนใจอยู่”

ขงเบ้งจึงว่า : “ท่านคิดจะป้องกันโจโฉแต่ลำพังนั้นก็ได้ออก แต่มีผู้ดี ข้าพเจ้านี้คิดว่าเล่าปี นายข้าพเจ้าแตกโจโฉมาก็จริง แต่ยังมีทหารให้กวนอูคุมอยู่นั้นหมื่นหนึ่ง ฝ่ายเล่าปีผู้หลานก็มีทหารที่เข้มแข็งหมื่นหนึ่ง ขอให้ท่านกับเล่าปีเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน รวมทหารทั้งสองฝ่ายเข้าช่วยกัน คิดอ่านทำการกำจัดโจโฉเห็นจะได้ ด้วยทหารโจโฉเป็นชาวดอน ถึงชาวเมืองเกงจิวซึ่งชำนาญเรือ นั้นเล่าปีเป็นคนจำใจ จะทำการก็มีเต็มมือ เห็นจะสู้กัน ได้ก็ครั้งนี้ ให้ท่านเร่งตรึงตรองดูเถิด ถ้าเราชนะก็จะได้เมืองเกงจิวไว้เป็นกำลัง”

ซุนกวนมีความยินดีจึงว่า : “ท่านว่าทั้งนี้ก็เห็นว่าเมตตาเราจริง ดูจงมือเราออกมาจากที่มืด มาสู่ที่สว่าง อันอุบายของท่านบอกให้ประการใดนั้นเราก็จะทำตามทุกประการ เรากับเล่าปีก็จะเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันกำจัดโจโฉเสียให้ได้ แล้วจึงให้โลซกไปบอกแก่ที่ปรึกษาทั้งปวงว่า บัดนี้เราจะจัดแจงกองทัพไว้ให้พร้อม ถ้าโจโฉยกมาก็จะต่อสู้แล้วก็ให้โลซกเชิญขงเบ้งออกไปอยู่ที่สำนัก”

จากบทสนทนาข้างต้น ซุนกวน ปรึกษาขงเบ้งถึงวิธีการรับมือโจโฉ ขงเบ้ง จึงตอบโดยกล่าวถึงสิ่งที่เป็นความจริงว่า แม้ลำพังซุนกวนก็สู้โจโฉได้ แต่ถ้าร่วมกับกองกำลังทหารเล่าปี และเล่าปี ช่วยกันคิดอ่านป้องกันโจโฉจะกำจัดโจโฉได้ การพูดดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการใช้หลักคุณภาพในการสนทนาเพราะพูดในสิ่งที่เป็นความจริง

จากนั้น ขงเบ้งจึงพูดให้ข้อมูลว่า กองกำลังโจโฉนั้นไม่ชำนาญการรบทางเรือ การให้ข้อมูลดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการใช้หลักปริมาณ ในการสนทนา จากนั้นเมื่อให้ข้อมูลแล้ว จึงกล่าวแนะให้ซุนกวนคิดดู ถึงการร่วมกันรบกับเล่าปี และพูดแสดงให้เห็นถึงการเป็นพวกเดียวกัน ด้วยถ้อยคำที่ว่า

“ถ้าเราชนะก็จะได้เมืองเกงจิ๋วไว้เป็นกำลัง” จึงสอดคล้องกับการใช้หลักวิธีพูด คือ ใช้คำพูดที่ชัดเจน ไม่กำกวม ให้เห็นว่าเป็นพวกเดียวกัน ซึ่งเป็นผลให้ขุนกวนตกลงใจจะร่วมรบกับเล่าปี่

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้งใช้หลักคุณภาพ หลักปริมาณ และหลักวิธีพูด ในการสนทนากับขุนกวน ทำให้การสนทนาสัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 31

ขงเบ้งเห็นจิวยี่กับ โลกษกุ่มเถียงกันมิได้ตกลง ก็นั่งยิ้มฟังอยู่

จิวยี่จึงว่า : “ท่านหัวเราะเยาะข้าพเจ้าหรือ”

ขงเบ้งจึงว่า : “ซึ่งข้าพเจ้าหัวเราะทั้งนี้มิได้เยาะท่านกลั่นยืมโลกษกุ่มได้ เพราะมิได้รู้จัก ลักษณะผิดแลชอบ มีแต่ปากก็เถียงท่าน”

โลกษกุ่มจึงว่า : “เหตุไฉนท่านจึงหัวเราะเยาะเราว่ามิได้รู้จักลักษณะสิ่งใด”

ขงเบ้งจึงว่า : “อันจิวยี่ว่ากล่าวซึ่งจะไปบนบอบต่อโจโฉนั้นเราเห็นด้วย”

โลกษกุ่มจึงว่า : “เหตุใดท่านจึงมาเจรจาตั้งนี้เล่า”

ขงเบ้งจึงว่า : “อันโจโฉนั้นมีปัญญาความคิดสุขุมนัก รู้จัดแจงทหารในการสงครามก็ชำนาญกว่าคนทั้งปวง แลอันเสี่ยว อ้วนสุดนั้นมิได้รู้จักกำลังสงครามว่าหนักแลเบา อดอาจถือว่าตัวดี ต่อสู้กับโจโฉก็ถึงแก่อันตราย เล่าปี่นายเรานั้นถือทิฐิมานะขึ้นต่อสู้โจโฉ ก็ได้ความเดือดร้อน จนพลัดมาอยู่เมืองกังแฮ อันจิวยี่เป็นคนมีความคิดจะผ่อนผันให้ไปค้ำับโจโฉ ประสงค์จะรักษา บุตรภรรยาแลอาณาประชาราษฎร์ให้เป็นสุขนั้นเห็นควรอยู่”

โลกษกุ่มโกรธว่า : “ท่านว่าทั้งนี้เหมือนจูงมือเราไปให้ลูกเขาค้ำับโจโฉอ้ายศัตรูแผ่นดิน ควรแล้วหรือ”

ขงเบ้งจึงว่า : “ท่านอย่าโกรธาเลย ซึ่งจะไปค้ำับ โจโฉนั้นเรามีให้ลำบากจำเพาะแต่ตัวต้อง
ข้ามน้ำข้ามทะเลไปเจียวหรือ ถึงตัวท่านมิไปก็ได้เหมือนกันด้วยอุบายอันหนึ่งของเรา จะให้เอาแต่
คนสองคนลงเรือลำหนึ่งข้ามไปหาโจโฉ โจโฉก็จะพาทหารร้อยหมื่นเลิกทัพกลับไปดอก”
(น.597-598)

จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้งที่นั่งฟังและรู้ทันความคิดจิตวิญ์จึงหัวเราะออกมา จิตวิญ์จึงถาม
อย่างตรงไปตรงมาว่า ท่านหัวเราะข้าพเจ้าหรือ ขงเบ้งจึงตอบกลับอย่างตรงไปตรงมาว่า ดนหัวเราะ
โงก ที่ไม่รู้จักลักษณะผิดชอบ มีแต่ปากก็เคียงจิตออกไป การพูดดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการใช้
หลักตรงประเด็นในการสนทนา จากนั้นขงเบ้งกล่าวว่าคนเห็นด้วยที่จิตวิญ์จะไปค้ำับ โจโฉ เพราะ
โจโฉมีทั้งปัญญาและกำลังทหาร ใครผู้ก็จะเป็นอย่างเล่าปีนายตน ทำให้ต้องพลัดพรากมาอยู่เมือง
กังแฮ การพูดของขงเบ้งครั้งนี้เป็นการพูดเพื่อหวังจะหยั่งใจจิตวิญ์ เพราะขงเบ้งรู้ว่าจิตวิญ์เป็นนายทหาร
ย่อมไม่ยอมจะไปค้ำับแก่โจโฉ แต่ยั้งลั้งเลใจอยู่ จึงแกล้งพูดออกไปว่าคนที่อยากให้ขุนกวนไป
ค้ำับแก่โจโฉ ทำให้โงกที่ไม่รู้ทันความคิด ถึงกับโกรธ การพูดดังกล่าวจึงสอดคล้องกับ
การละเมิดหลักคุณภาพในการสนทนา คือ มุ่งให้โงกเข้าใจผิดโดยใช้ข้อมูลความจริงขึ้นมาพูด
สนับสนุนว่าถ้ารบกับ โจโฉก็จะเป็นอย่างเล่าปี

จากนั้นขงเบ้งจึงใช้ช่องทางที่โงกถามกลับมาจาก พูดยังนี้จะให้เราไปค้ำับ โจโฉหรือ
อย่างไรกัน โดยให้ข้อมูลที่จำเป็นแก่การสนทนาว่า ถ้าจะให้โจโฉยกทัพกลับไปนั้น ใช้คนสองคน
ลงเรือข้ามไปหาโจโฉ โจโฉก็จะกลับไป ด้วยหมายให้จิตวิญ์ที่ฟังอยู่เกิดความสงสัยว่าสองคนนั้นคือ
ใคร การให้ข้อมูลดังกล่าว จึงสอดคล้องกับการใช้หลักปริมาณในการสนทนา คือ พูดให้ข้อมูลที่
ที่จำเป็นแก่การสนทนา เพื่อให้เกิดการสนทนาต่อตามแผนการของขงเบ้ง

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้งใช้ตรงประเด็น การละเมิดหลักคุณภาพ และการใช้
หลักปริมาณ ในการสนทนากับจิตวิญ์ และโงก ทำให้การสนทนาสัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 32

จิตวิญ์จึงถามว่า : “ซึ่งท่านจะให้แต่คนสองคนข้ามไป ก็อาจสามารถจะให้โจโฉเลิกทัพไป
นั้นฉันทัด จงว่าให้แจ่งก่อน”

ขงเบ้งจึงบอกว่า : “เมื่อเรายังอยู่เขา โง่ลังกั๊งนั้น แย้งว่าโจโฉให้ทำปราสาทไว้แห่งหนึ่งอยู่ริมแม่น้ำเจียงโทเป็นที่สบาย แล้วจัดเอาผู้หญิงที่รูปงามมาไว้เป็นอันมาก ด้วยมีน้ำใจกำริบในมาตุคามอยู่ แล้วรู้ว่านางเกียวก๊กโลอยู่ ณ เมืองกังตั้ง มีบุตรหญิงสองคนรูปงามหาหญิงใดเสมอมิได้ โจโฉมีน้ำใจผูกพันอยู่ได้ว่าไว้ว่า ถ้ารบเมืองกังตั้งได้แล้วจะรับเอาหญิงสองคนนี้ไปไว้เป็นที่บำเรอของตัวเอง ถึงมาตรว่าจะตายไปก็มีได้พะวักพะวนน้ำใจ ซึ่งโจโฉยกทหารมาถึงร้อยหมื่นนี้ก็เพราะปรารถนาหญิงสองคนเป็นค้ำคูณ แม้ท่านเอาทองร้อยตำลึงไปให้นางเกียวก๊กโล ชื่อเอาบุตรสองคนนั้นมาส่งให้แก่โจโฉสมเหมือนความปรารถนาแล้ว โจโฉก็จะเลิกทัพกลับไปเป็นมั่นคง ของท่านได้คิดอ่านปรองดองกันกระทำตามถ้อยคำข้าพเจ้าว่านี่เถิด”

จิวอี้จึงว่า : “เหตุใดจึงจะรู้แน่ ยังมีสิ่งใดเป็นสำคัญอยู่บ้าง”

ขงเบ้งจึงว่า : “อันโจโฉรักหญิงสองคนนี้ผูกเป็นโคลงไว้ ข้าพเจ้าจำได้เป็นสำคัญอยู่

ขงเบ้งว่า โคลงนั้นให้จิวอี้ฟังเป็นใจความว่า ปาร์ศว์ซ้ายขวา ซึ่งเราทำไว้ชื่อว่าหยกหลงกับกิมฮอง ข้าจะกอดนางสองเกี่ยวไว้ทั้งซ้ายขวา ให้มีความสุขทุกเวลามิให้อนาทรเลย”

จิวอี้ได้ฟังออกชื่อนางสองเกี่ยวดังนั้นก็โกรธ ดั่งเอาเพลิงไปจุดเข้าในหัวใจ จึงลุกขึ้นชี้มือไปฝ่ายทิศเหนือตรงเมืองเกงจิว ว่า : “เหม่อ้ายศัตรูแผ่นดินเต๋า มึงโอหังเจรจาประมาทการเล่น”

ขงเบ้งเห็นจิวอี้โกรธดังนั้น จึงลุกขึ้นทำเป็นห้ามว่า : “เหตุใดแผ่นดินท่านมิรัก จะมารักหญิงสองคนนี้ประโยชน์อันใด”

จิวอี้จึงว่า : “ท่านไม่รู้หรือนางได้เกี่ยวผู้พี่นั้นเป็นภรรยาขุนเซ็กนายเรา นางเสียวเกี่ยวผู้น้องก็เป็นภรรยาของเรา โจโฉเจรจาหยาบซ้ำทั้งนี้เราจึงโกรธ”

ขงเบ้ง ทำเป็นตกใจคำนับแล้วว่า : “ข้าพเจ้าไม่รู้เลย ซึ่งได้ว่ากล่าวทั้งนี้ผิดหนักหนาขอท่านจงไต่อดโทษเถิด”

จิวอี้จึงว่า : “อ้ายศัตรูเต๋าคอนนี้ข้ามขอเหยียบแผ่นดินร่วมเลย”

ขงเบ้งจึงว่า : “ท่านอย่าทำการด้วยโทโส จงคิดอ่านผ่อนปรนให้จงดี อันจะรู้ความตามความโกรธนั้นภายหลังก็จะเสียการไป”

จิวยี่จึงว่า : “ท่านว่าทั้งนี้ก็ชอบใจอยู่ อันตัวเราก็ได้รับคำชวนเช็กไว้แต่ก่อน ที่จะไปอ่อนน้อมโจโฉผู้ตายก็มีได้ค่านับ เรามาแต่เมืองกวนหยงบัดนี้ก็คิดว่าจะมาจัดแจงการต่อสู้อยู่ แต่ว่ากำลังความคิดของเราผู้เดียวเห็นจะมีสะดก ขอท่านได้ออนุเคราะห์ช่วยทำนุบำรุงด้วย”

ขงเบ้งจึงว่า : “ถ้าท่านหาความรังเกียจมิได้ จะให้ข้าพเจ้าช่วยก็พอจะได้อยู่ ผิดชอบประการใดไปภายหน้าก็จะช่วยตักเตือนตามสติปัญญา”

จิวยี่จึงว่า : “ท่านว่านี่ก็ดีแล้ว ถ้ากระนั้นเวลาพรุ่งนี้เราจะเข้าไปหาขุนกวนว่ากล่าวให้จัดแจงทหารให้พร้อมยกไปกำจัดโจโฉให้ได้” (น.598, น.600)

จากบทสนทนาข้างต้น เมื่อจิวยี่ได้ฟังจึงถามขงเบ้งถึงคนสองคนดังกล่าว ขงเบ้งผู้รอบรู้ในชีวิตประวัติของคนสำคัญต่างๆ จึงกล่าวถึงหญิงสองคนอันเป็นที่รักของจิวยี่ โดยหมายให้จิวยี่โกรธโจโฉ ว่า คนรู้มาว่าโจโฉมักมากในกาม และสร้างที่พักไว้ริมแม่น้ำเจียง และโจโฉทราบว่ามีหญิงตั้งนี้มีหญิงงามอยู่สองคน โจโฉยกมาครั้งนั้นก็ด้วยปรารถนาหญิงทั้งสองนี้มากกว่าสมบัติอื่นใด หากได้นางทั้งสองมาบำเรอ ก็จะตายอย่างไม่พะวัคพะวนใจ หญิงทั้งสองนี้ คือ ลูกสาวนางเกียวก๊กโล ฉะนั้น ถ้าเอาทองร้อยตำลึงไปขอซื้อลูกสาวจากนางเกียวก๊กโลและส่งไปให้โจโฉแล้ว

โจโฉก็จะยกทัพกลับไป การให้ข้อมูลดังกล่าวเป็นการให้ข้อมูลแก่การสนทนาเพื่อให้คู่สนทนาเกิดรับรู้ข้อมูล และเกิดความรู้สึกโกรธโจโฉ สิ่งที่ขงเบ้งพูดจึงสอดคล้องกับการใช้หลักปริมาณในการสนทนา

เมื่อจิวยี่ได้ฟัง แต่ก็ไม่ได้แสดงความใดออกมา กลับถามกลับด้วยว่าจะมีสิ่งใดที่บอกถึงเจตนาดังกล่าวของโจโฉ ขงเบ้งจึงหยิบยกโคลงบทหนึ่งที่โจโฉแต่งไว้ ขึ้นมาพูดให้จิวยี่ฟังว่า “ปาร์ศว์ซ้ายขวา ซึ่งเราทำไว้ชื่อว่าหยกหลงกับกิมฮอง ข้าจะกอดนางสองเกี่ยวไว้ทั้งซ้ายขวา ให้มีความสุขทุกเวลามิให้อนาทรเลย” จากการพูดดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการใช้หลักปริมาณในการสนทนา ซึ่งเมื่อจิวยี่ได้ยิน ก็เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของขงเบ้ง คือ จิวยี่โกรธ ถึงกับลั่นวาจาออกมาว่า “เหม่อ้ายศัตรูแผ่นดินเฒ่า มึงโอหังเจรจาประมาทกูเล่น”

ขงเบ้งจึงแกล้งถามอย่างตรงไปตรงมาว่า ท่านเป็นใครแผ่นดินไม่รักกลับไปรักหญิงสองคน จากการถามของขงเบ้งมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้จิวยี่ตายใจว่าตนไม่รู้ว่่าหญิงสองคนนั้นคือใคร จึงสอดคค้ดองกับการละเมิดหลักตรงประเด็นในการสนทนา เพราะเป็นการถามเพื่อให้ผู้ฟังเข้าใจผิดคิดว่าตนไม่รู้ในสิ่งที่พูดออกไปว่าหมายถึงใคร จิวยี่จึงตอบกลับ ไปว่า ลูกของนางเกียวก๊กโล้นั้น ผู้เป็นพี่สาวคือ ภรรยาซุนเซ็ก และน้องสาวคือภรรยาของจิวยี่เอง ขงเบ้งจึงแกล้งว่า เรารู้แล้ว และกล่าวขอโทษแก่จิวยี่ และเตือนให้จิวยี่อย่าว่่าวม ซึ่งเป็นการพูดโดยชี้แจงเหตุผลให้จิวยี่เข้าใจ จึงสอดคค้ดองกับการใช้หลักวิธีพูด ในการสนทนา

จากการพูดดังกล่าว จึงเป็นไปตามความมุ่งหมายของขงเบ้ง คือจิวยี่โกรธและประกาศเป็นศัตรูแก่โจโฉ ขงเบ้งจึงพูดแก่จิวยี่ว่า หากไม่รังเกียจก็จะขอใช้ปัญญาช่วยจิวยี่คิดแผนการกำจัดโจโฉ ซึ่งการพูดดังกล่าวสอดคค้ดองกับการใช้หลักวิธีพูด ในการสนทนา คือ เมื่อขงเบ้งเห็นว่าจิวยี่ตัดสินใจรบโจโฉแล้ว แต่ยังเกรงว่าด้วยปัญญาของจิวยี่เพียงผู้เดียวจะเอาชนะโจโฉไม่ได้ จึงใช้โอกาสดังกล่าวเสนอตัวเองเข้าช่วยจิวยี่ โดยกล่าวว่า หากจิวยี่ไม่รังเกียจ ก็จะขอใช้ปัญญาของตนช่วยจิวยี่คิดแผนการกำจัดโจโฉ

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้งใช้หลักปริมาณ การละเมิดหลักตรงประเด็น และหลักวิธีพูด ในการสนทนากับจิวยี่ ทำให้การสนทนาสัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 33

จูกัดกิ้นจึงไปพบขงเบ้ง

จูกัดกิ้น : “แป๊ะอี๋ ซกแจ้ แต่ก่อนนั้นท่านรู้หรือไม่ว่่า”

ขงเบ้งจึงว่า : “แป๊ะอี๋ ซกแจ้ เป็นคนโบราณนั้นจะเอามาว่าไย”

จูกัดกิ้นจึงว่า : “เจ้าว่าดังนี้เหมือนหนึ่งหากคิดถึงพี่น้องไมอันแป๊ะอี๋ ซกแจ้พี่น้องสองคนนี้ เกิดร่วมท้อง กินนมร่วมกัน ถึงไปทำราชการก็มิได้แยกย้ายกันอยู่ ถึงจะตายที่ไหนก็ตายด้วยกัน เพราะสามารถความรัก อันเจ้ากับพี่เกิดมาด้วยกัน แลทำราชการต่างคนต่างอยู่ มิได้เห็นหน้ากัน ทุกเช้าค่ำไม่เหมือนประเพณีพี่น้องแต่ก่อน มิได้ความอภัยสแก่เขาหรือ”

ขงเบ้งจึงว่า : “ซึ่งพี่ว่าทั้งนี้ข้าพเจ้าไม่เห็นด้วย ด้วยเราพี่น้องเกิดในแผ่นดินพระเจ้าเหี้ยนเต้ ควรที่จะถือความกตัญญูต่อแผ่นดิน ข้าพเจ้าจึงสู้ไปอยู่ด้วยเล่าปี่เพราะว่าเป็นเชื้อสายของพระเจ้าเหี้ยนเต้ หวังมิให้เสียประเพณีโบราณ เหตุใดตัวพี่จึงทิ้งแผ่นดินพระเจ้าเหี้ยนเต้เสีย มาอยู่ในเมืองกั๋งตั้งนี้ให้ไกลพี่น้องทั้งปวงหาความอาลัยมิได้ ควรที่จะทิ้งเมืองกั๋งตั้งเสีย ไปอยู่ทำราชการด้วยข้าพเจ้าจะได้เห็นหน้ากันอีก” (น.604)

จากบทสนทนาข้างต้นจูกัดกินได้ถามขงเบ้งว่า รู้จักเปะอี่ ซกแจ้ หรือ ไม่ ขงเบ้งตอบคำถามกลับอย่างตรงไปตรงมาว่า เป็นคนโบราณและถามกลับว่าพูดถึงทำไม อย่างตรงไปตรงมาเช่นกัน การพูดของขงเบ้งจึงสอดคล้องกับการใช้หลักตรงประเด็นในการสนทนา จูกัดกินจึงพูดเกลี้ยกล่อมขงเบ้งโดยยกตัวอย่างว่า “ซกแจ้พี่น้องสองคนนี้เกิดร่วมท้อง กินนมร่วมกัน ถึงไปทำราชการก็มีได้แยกย้ายกันอยู่ ถึงจะตายที่ไหนก็ตายด้วยกัน เพราะสามารถความรัก อันเจ้ากับพี่เกิดมาด้วยกัน และทำราชการต่างคนต่างอยู่ มิได้เห็นหน้ากันทุกเช้าค่ำไม่เหมือนประเพณีพี่น้องแต่ก่อน มิได้ความอัปยศแก่เขาหรือ” ขงเบ้งซึ่งรู้ว่าพี่ชายต้องการมาเกลี้ยกล่อมตน จึงตอบกลับไปว่าไม่เห็นด้วยกับความคิดของจูกัดกิน และพูดแจงเหตุผลให้จูกัดกินฟังว่า เราเกิดในแผ่นดินพระเจ้าเหี้ยนเต้ มีความกตัญญูต่อแผ่นดิน จึงไต่อยู่กับเล่าปี่ที่เป็นเชื้อสายพระเจ้าเหี้ยนเต้ เพื่อไม่ให้เสียประเพณีโบราณ จากนั้นจึงถามย้อนกลับว่าแล้วทำไมตัวจูกัดกินจึงทิ้งแผ่นดินพระเจ้าเหี้ยนเต้ มาอยู่กั๋งตั้งให้ไกลพี่น้อง และกล่าวว่าจูกัดกินควรทิ้งกั๋งตั้งและไปอยู่กับเล่าปี่จะได้อยู่ด้วยกัน การที่ขงเบ้งพูดโดยการยกผลมาอธิบายว่าตนอยู่ด้วยเล่าปี่เพราะอะไร และให้เหตุผลว่าตัวจูกัดกินต่างหากที่ควรทิ้งกั๋งตั้งไปอยู่ราชการกับตน เป็นการพูดเพื่อแจงและทำความเข้าใจแก่ผู้ฟังอีกฝ่าย จึงสอดคล้องกับการใช้หลักวิธีพูด ในการสนทนา ทำให้จูกัดกินที่ตั้งใจจะมาเกลี้ยกล่อมขงเบ้ง กลับถูกขงเบ้งเกลี้ยกล่อมกลับจึงนำความไปบอกจิวี่ทุกประการ

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้งใช้หลักตรงประเด็น และหลักวิธีพูด ในการสนทนากับจูกัดกิน ทำให้การสนทนาสัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 34

เมื่อจิวี่จะยกทัพไปรบโจโฉ ได้ชวนขงเบ้งไปด้วย จิวี่มีความริษยาขงเบ้ง จึงแกล้งใช้ให้ขงเบ้งไปตีเสียบึงโจโฉ หวังให้โจโฉฆ่าขงเบ้งเสีย โลกจึงอาสาไปดูท่วงทีกริยาขงเบ้งว่ารู้ตัวหรือไม่

โลซก : “ซึ่งจิวี่จะให้ท่านไปตีเสียบง โจอโน้น ท่านเห็นจะได้การอยู่หรือ”

ขงเบ้งได้ฟังดังนั้นก็หัวเราะแล้วตอบว่า : “อันตัวเรานี้ชำนาญการสงครามทั้งทางบกทางเรือ และกระบวนม้ากระบวนรถทั้งสี่อย่างนี้ สันทัดสิ้น อันในเมืองกังคังนี้หากคนชำนาญรบยกน้อยตัวนัก ข้าราชการสงครามแต่ข้างเรือรบ ถึงตัวจิวี่ก็เหมือนกัน”

โลซกจึงว่า : “เหตุใดท่านจึงว่าจิวี่ชำนาญแต่การเรือ”

ขงเบ้งจึงตอบว่า : “เราได้ยินเด็ก ๆ ในเมืองกังคังทำเพลงว่า ตัวท่านชำนาญการสงครามฝ่ายบก อันจิวี่นั้นได้แต่ฝ่ายเรือทำเดียว เราจึงว่าธรรมดาเป็นชาติทหาร จำเรียนไว้ให้ครบทุกอย่าง จึงจะควร” (น.605)

จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้งรู้ว่าจิวี่แกล้งใช้ตนเพื่อให้ถูกโจโฉจับฆ่าเสีย เมื่อโลซกเข้ามา จึงรู้ว่าโลซกมาดุษฎีกรรมว่าตนรู้ตัวหรือไม่ เมื่อโลซกถามว่าขงเบ้งจะตีเสียบง โจอได้หรือ ขงเบ้ง จึงแกล้งพูดข้อมูลที่จำเป็นแก่การสนทนาว่า ตนนั้นเก่งรบทั้งทางบกและทางเรือ และในเมืองกังคัง หากคนชำนาญการรบทางบกน้อยนัก แม้จิวี่ก็ชำนาญรบทางเรือ

โลซกจึงถามว่า เหตุใดจึงว่าจิวี่ชำนาญแต่ทางเรือ ขงเบ้งจึงตอบกลับโดยอ้างข้อมูลว่า ได้ยินเด็ก ๆ ในเมืองทำเพลงว่า โลซกชำนาญการรบทางบก และจิวี่ชำนาญการรบทางเรืออย่างเดียว และพูดต่อว่าเป็นทหารควรฝึกให้ครบทุกอย่าง การให้ข้อมูลดังกล่าวของขงเบ้ง มีจุดมุ่งหมาย เพื่อให้โลซกนำข้อมูลนั้นเพื่อต้องการให้โลซกนำข้อมูลนี้ไปบอกแก่จิวี่ จึงสอดคล้องกับการใช้ หลักปริมาณในการสนทนา โลซกจึงนำความไปบอกแก่จิวี่ ทำให้จิวี่โกรธที่ดูหมิ่นตนว่า ไม่ชำนาญการรบ จึงให้โลซกกลับมาบอกขงเบ้งว่าตนจะคุมทหารหมื่นหนึ่งยกไปตีเสียบง โจอเอง โลซกจึงมาบอกแก่ขงเบ้ง

ขงเบ้งก็หัวเราะแล้วว่า : “อันความคิดจิวี่นั้นใช่จะใช้เราโดยสุจริตหามิได้ แกล้งจะให้เรา ไปตายด้วยฝีมือแลความคิดโจโฉ ซึ่งเราว่าจิวี่ไม่สันทัดการรบนั้นเพราะจะแกล้งขั้วใจจิวี่ หวัง จะให้แจ้งว่าเรารู้เท่าอยู่ ครั้นนี้เราคิดจะได้ชุนกวนกับเล่าปี่คิดการเป็นใจเดียวกันอีกเราทั้งปวงผู้เป็น บ่าวตั้งใจประนอมช่วยคิดการจึงจะสำเร็จ เหตุใดจิวี่จึงมาคิดร้ายต่อเราละนี้ การของนาเราจะ

มิเสียไปหรือ ประการหนึ่ง อันความคิดโจโฉนั้นชำนาญการสงครามนัก มักทำกลศึกต่างๆ มีตัดเสบียงอาหารเป็นต้น ซึ่งโจโฉยกมาครั้งนี้ก็จะคิดอ่านป้องกันเสบียงอาหารเป็นสามารรถ ถ้าจิวอี้จะยกไปเห็นจะเสียทีแก่โจโฉ ท่านจงไปว่ากล่าวแก่จิวอี้ให้คิดรบพุ่งป้องกันแต่ฝ่ายเรือ ด้วยทหารโจโฉจะนั้นชำนาญแต่การรบไม่สันตการเรือ แม้กองทัพเราด้านทานรบพุ่งอยู่ข้างเรือให้ทหารโจโฉบอบซ้ำแล้วจึงคิดกลอุบายให้โจโฉเสียทีแก่เราจงได้”

โลซกได้ฟังดังนั้นก็สรรเสริญขงเบ้งว่า : “รู้การศึกซึ่งหาผู้ใดเสมอมิได้” (น.607)

จากบทสนทนาดังกล่าวเมื่อขงเบ้งรู้ว่าจิวอี้จะยกทัพไปเอง จึงพูดชี้แจงให้โลซกเข้าใจว่าที่พูดเช่นนั้นเพราะจิวอี้คิดทำร้ายตน และให้ข้อมูลต่อว่า โจโฉชำนาญการสงครามต้องคิดป้องกันการตัดเสบียง ถ้าจิวอี้ยกไปจะเสียได้ ให้โลซกไปบอกจิวอี้ให้คิดป้องกันแต่ทางเรือ เพราะทหารโจโฉไม่สันตการรบทางเรือ การพูดชี้แจงให้โลซกเข้าใจก่อนในตอนต้นจึงสอดคล้องกับการใช้หลักวิธีพูดในการสนทนา และการให้ข้อมูลการวางแผนการรบ จึงสอดคล้องกับการใช้ หลักปริมาณ คือ ให้สาระที่จำเป็นเหมาะกับวัตถุประสงค์ในการสนทนานั้นๆ

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้งใช้หลักปริมาณ และหลักวิธีพูด ในการสนทนากับโลซก ทำให้การสนทนาสัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 35

ฝ่ายเล่าปี่นั้น เห็นว่าตนกับซุนกวนเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันคิดกำจัดโจโฉ หากไม่ไปตามคำเชิญจะทำให้กินแค้นแกล้งใจ กวนอูจึงขอติดตามไปด้วย เมื่อไปถึงค่าย จิวอี้ให้เชิญเล่าปี่เข้ามาพอเห็นกวนอู และรู้ว่ากวนอูเป็นผู้ฆ่าเงี้ยว บุณทิวทหารอ้วนเสี้ยว จิวอี้จึงไม่กล้าทำร้ายเล่าปี่เล่าปี่จึงออกมาพบขงเบ้ง

ขงเบ้งเห็นเล่าปี่กลับออกมาที่มีความยินดีจึงว่า : “ซึ่งท่านมาหาจิวอี้วันนี้หากได้กวนอูมาด้วยจิวอี้จึงคิดเกรงอยู่ หากไม่ท่านจะถึงแก่ความตาย”

เล่าปี่จึงว่า : “จิวอี้จะคิดประการใดเราไม่แฉ่ง ซึ่งเรามาบัดนี้หวังจะรับท่านไปไว้ ณ ค่ายเฮ่เค้าด้วยกัน”

ขงเบ้งจึงตอบว่า : “ท่านอย่าวิตกถึงข้าพเจ้าเลย ถึงมาตราว่าข้าพเจ้าจะอยู่ในปากเสือปากหมี ก็ดี ก็มีความสบายยิ่งกว่าอยู่ในถ้ำอีก ท่านจงเร่งไปจัดแจงทหารเรือรบไว้ให้พร้อมจะได้ทำการสะดวก ต่อถึงเดือนอ้ายแรมห้าค่ำจึงให้จูล่งเอาเรือน้อยมาคอยรับข้าพเจ้าที่ปากแม่น้ำข้างทิศทักษิณ”

เล่าปี่จึงถามว่า : “ความคิดท่านเห็นประการใดจึงสั่งไว้ดังนี้”

ขงเบ้งจึงบอกว่า : “ท่านคอยดูเถิด ถ้าเห็นลมพัดมาแต่ทิศอาคเนย์เมื่อใด ข้าพเจ้าจะไปหาท่านเมื่อนั้น” (น.608-609)

จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้งเปิดการสนทนาด้วยการแสดงความคิดเห็นว่า ที่เล่าปี่มาพบจิวอี้และไม่เกิดอันตรายเพราะมีกวนอูมาด้วย เป็นการพูดอ้างถึงสิ่งที่เป็นความจริง เชื่อถือได้ เพราะจิวอี้เกรงในความสามารถของกวนอู การพูดดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการใช้**หลักคุณภาพ** ในการสนทนา เล่าปี่จึงตอบกลับไปว่าไม่รู้ว่าจิวอี้คิดร้าย แต่มาเพื่อจะรับขงเบ้งกลับ ขงเบ้งจึงพูดให้เล่าปี่เข้าใจและคลายความกังวลโดยใช้การเปรียบเทียบว่า ถึงตนจะอยู่ในปากเสือปากหมีก็ดี แต่มีความสบายมากกว่าอยู่ในถ้ำอีก การพูดดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการใช้**หลักวิธีพูด** เพราะมีการอธิบายเปรียบเทียบให้เล่าปี่เข้าใจ จากนั้นจึงให้ข้อมูลว่า ให้เล่าปี่จัดทหารเรือรบไว้ พอถึงเดือนอ้ายแรมห้าค่ำให้จูล่งเอาเรือน้อยมาคอยรับตนที่ปากแม่น้ำข้างทิศทักษิณ การให้ข้อมูลที่จำเป็นแก่ดังกล่าว จึงสอดคล้องกับการใช้**หลักปริมาณ**ในการสนทนา

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้งใช้**หลักคุณภาพ** **หลักวิธีพูด** และ**หลักปริมาณ** ในการสนทนากับเล่าปี่ ทำให้การสนทนาสัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 36

จิวยี่นั้นมีความริษยาขงเบ้ง เมื่อทหารมาบอกว่าโจโฉสั่งให้มาช่วยมอ และเตียวอ้วนแล้ว จึงสั่งให้โจซกไปสืบดูว่า ขงเบ้งล่วงรู้แผนการของตนที่ลอบก่อกวนหรือไม่ โจซกรับคำสั่งแล้ว ก็ลาไปหาขงเบ้ง ณ เรือน้อยแล้วว่า

โจซก : “ข้าพเจ้าจะมาเยี่ยมท่านก็ไม่เปล่าเลย เพราะเหตุว่าต้องจ่ายเสบียงอาหารอยู่”

ขงเบ้งจึงว่า : “ครั้งนี้จิวยี่มีความชอบ เราก็พลอยดีใจด้วย แต่ยังไม่ไปคำนับจิวยี่”

โลซกจึงถามว่า : “ท่านยินดีที่จิวยี่มีความชอบนั้นด้วยเหตุสิ่งใด”

ขงเบ้งจึงว่า : “จิวยี่ให้ท่านมาฟังว่า ซึ่งคิดทำการนั้นเราจะรู้หรือไม่ ตัวเราแจ้งแล้วจึงมีความยินดี ด้วยโลซกได้ฟังดังนั้นก็ตกใจหน้าซีดแล้วถามว่า เหตุใดท่านจึงแจ้งเนื้อความดังนี้”

ขงเบ้งจึงตอบว่า : “ความคิดจิวยี่นั้นลงได้แต่เจียวก้าน เจียวก้านไปบอกโจโจ โจโจไม่ทันคิดก็ฆ่าตัวตาย เสียอู่เสียว ครั้นโจโจได้คิดก็มีมานะมิได้ออกปากว่าตัวทำผิด และซึ่งตัวตายเสียแล้วนั้น เมื่องังตั้งก็ไม่มีอันตราย เราจึงมีความยินดีด้วยเพราะเหตุฉะนี้ บัดนี้โจโจตั้งให้ก๊กิม มอกายเป็นนายทัพเรือ ให้ฝึกสอนทหารแทนตัวอู่เสียว อู่เสียวนั้นไม่ชำนาญเรือ จะพาเอาทหารเลวทั้งปวงมาตายเสียสิ้น”

ขงเบ้งจึงแกล้งห้ามโลซกว่า : “ซึ่งเราว่ากล่าวทั้งนี้ท่านอย่าไปบอกจิวยี่เลย เพราะน้ำใจจิวยี่ริษยาคิดจะทำร้ายเราอยู่” (น.618-619)

จากบทสนทนาข้างต้น โลซกแกล้งมาเยี่ยมขงเบ้งตามปกติ แต่ขงเบ้งนั้นรู้ว่าจิวยี่ให้มาสืบดู จึงพูดขึ้นว่า “ครั้งนี้จิวยี่มีความชอบ เราก็พลอยดีใจด้วย แต่ยังไม่ไปคำนับจิวยี่” คำพูดของขงเบ้งนั้นมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้โลซกรู้ว่าตนรู้แผนการของจิวยี่ จึงใช้คำพูดที่แสดงถึงความชัดเจนในความหมาย การพูดดังกล่าวสอดคล้องกับการใช้ **หลักวิธีพูด** ในการสนทนา โลซกจึงแกล้งทำเป็นไม่รู้ว่าจะแสดงความยินดีเรื่องอะไร ขงเบ้งจึงพูดขึ้นว่า จิวยี่ให้โลซกมาสืบดูว่าตนจะรู้ถึงแผนการของจิวยี่หรือไม่ คำพูดของขงเบ้งเป็นการพูดอย่างตรงไปตรงมา ทำให้โลซกที่ฟังถึงกับหน้าซีดที่รู้ว่าขงเบ้งรู้ความจริง การพูดดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการใช้ **หลักตรงประเด็น** ในการสนทนา โลซกจึงแกล้งถามต่อไปว่าขงเบ้งรู้เนื้อความอันใด ขงเบ้ง จึงพูดถึงแผนการที่จิวยี่ลวงเจียวก้าน และให้เจียวก้านนำข่าวไปบอกโจโจ จนโจโจตั้งฆ่าตัวตาย เสียอู่เสียว และตั้งก๊กิม มอกาย ที่ไม่ชำนาญการรบทางเรือเป็นแม่ทัพ การพูดถึงข้อมูลจริงที่ขงเบ้งหยั่งรู้นั้น จึงสอดคล้องกับ การใช้ **หลักคุณภาพ** ในการสนทนา จากนั้นขงเบ้งจึงแกล้งว่าแก่โลซก ว่า มิให้นำความนี้ไปบอกแก่จิวยี่ เพราะจิวยี่คิดร้ายตนอยู่ เป็นการพูดให้ข้อมูลที่จำเป็นแก่การสนทนา เพราะขงเบ้งรู้ว่าโลซกต้องไปบอกจิวยี่ จึงแกล้งพูดห้าม โลซก การพูดดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการใช้ **หลักปริมาณ** ในการสนทนา

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้งใช้หลักวิธีพูด หลักตรงประเด็น หลักคุณภาพ และหลักปริมาณในการสนทนากับโลซก ทำให้การสนทนาสัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 37

โลซกก็รับคำแล้วคำนับลาขงเบ้งไป จึงเอาเนื้อความทั้งปวงเล่าให้จิวยี่ฟัง แต่ข้อซึ่งขงเบ้งว่าน่าใจจิวยี่ริษยาคิดจะทำร้ายขงเบ้งนั้น โลซกมิได้บอก จิวยี่จึงคิดกำจัดขงเบ้ง รุ่งเช้าจิวยี่จึงเชิญขงเบ้งมาปรึกษาราชการ

จิวยี่ถามขงเบ้งว่า : “ซึ่งเราทำการสงครามทางเรือด้วยโจโฉบัดนี้ จะเอาอาวุธสิ่งใดเป็นต้น”

ขงเบ้งจึงว่า : “ถ้าจะรบทางเรื่อนั้นก็สุดแต่เกาทัณฑ์เป็นใหญ่”

จิวยี่จึงทำเป็นยินดีแล้วว่า : “ท่านว่าบัดนี้ต้องกันกับความคิดของเรา อันในกองทัพเรานี้ ลูกเกาทัณฑ์ก็น้อย แลการนี้เป็นของนายเราทั้งสองด้วยกัน ท่านจงช่วยเป็นนายกองเกณฑ์ใช้ช่างทำลูกเกาทัณฑ์ให้ทันในสิบวันนี้ให้ได้สิบหมื่น”

ขงเบ้งได้ฟังดังนั้นก็แจ้งในความคิดจิวยี่ จึงว่า : “ท่านจะเอาลูกเกาทัณฑ์สิบหมื่นในสิบวันนี้ ช้านัก”

จิวยี่จึงว่า : “การศึกจวนอยู่ท่านอย่าว่าเป็นเล่น การของนายเราจะเสียไป”

ขงเบ้งจึงว่า : “ข้าพเจ้าว่านี่ เป็นความจริง เพราะว่าสิบวันนี้ช้านัก อันกองทัพโจโฉก็มาตั้งใกล้กันเพียงนี้เกลือกจะยกมารบพุ่งลูกเกาทัณฑ์ไม่ทันที่จะมีเสียไปหรือ ข้าพเจ้าจะให้ได้ลูกเกาทัณฑ์แต่ในสามวัน ท่านจงให้คนไปคอยรับเอาเถิด”

จิวยี่จึงว่า : “ถ้าไม่ได้ในสามวันท่านจะคิดประการใด”

ขงเบ้งจึงให้ทัพบนว่า : “แม้ในสามวันนี้ไม่ได้ลูกเกาทัณฑ์สิบหมื่นก็ให้ฆ่าข้าพเจ้าเสียเถิด
 แต่ถ้าข้าพเจ้าขัดสนสิ่งใดจะต้องการมาพบท่าน ข้าพเจ้าจะบอกแก่โลซกของท่านให้อนุญาตด้วย”
 (น.619)

จากบทสนทนาข้างต้น จิวอี้มีจุดประสงค์ต้องการให้ขงเบ้งมีความผิดที่ทำลูกเกาทัณฑ์ไม่ทัน
 จึงแก้งถามขงเบ้งว่า ถ้าจะทำสงครามทางเรือจะใช้อาวุธใด จิวอี้ใช้**หลักตรงประเด็น** ในการถาม
 เพราะเป็นการถามอย่างตรงไปตรงมาเพื่อเปิดประเด็นสนทนา ขงเบ้งจึงตอบในสิ่งที่เกี่ยวเนื่องกับ
 คำถามอย่างตรงไปตรงมาเช่นกันว่า ใช้เกาทัณฑ์ การตอบคำถามของขงเบ้งจึงสอดคล้องกับการใช้
หลักตรงประเด็น ในการสนทนา จิวอี้จึงว่าคิดต้องกัน แล้วขอให้ขงเบ้งทำลูกเกาทัณฑ์สิบหมื่นใน
 สิบวัน เป็นการพูดให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการสนทนา จึงสอดคล้องกับการใช้**หลักปริมาณ**
 ในการสนทนา ขงเบ้งรู้ในความหมายโดยนัย แต่จิวอี้ไม่ได้ตั้งใจให้ขงเบ้งเข้าใจถึงความหมาย
 โดยนัยดังกล่าว ขงเบ้งจึงแก้งบอกว่า สิบวันนั้นเข้าไป เป็นการพูดให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับ
 การสนทนา จึงสอดคล้องกับการใช้ **หลักปริมาณ** ในการสนทนา จิวอี้ได้ฟัง จึงกล่าวว่า การศึกจวนตัว
 อย่าพูดเป็นเล่น จิวอี้พูดได้กระชับ และชัดเจนเพราะคิดว่าขงเบ้งจะทำทันในสามวันได้อย่างไร
 การพูดดังกล่าวสอดคล้องกับการใช้ **หลักวิธีพูด** ในการสนทนา ขงเบ้ง จึงรับว่า สิ่งที่พูดเป็น
 ความจริง สิบวันนั้นเข้าไป เพราะกองทัพโจโฉยกมาใกล้ แล้วกล่าวให้จิวอี้ให้คนไปคอยรับเอา
 ลูกเกาทัณฑ์ ในสามวัน ขงเบ้งพูดให้เหตุผลในสิ่งที่ตนกล่าวไปแก่จิวอี้ จึงสอดคล้องคลึงกับการใช้
หลักปริมาณ ในการสนทนา จิวอี้จึงถามว่า หากไม่ได้ในสามวันท่านคิดประการใด จิวอี้พูดอย่าง
 ตรงไปตรงมาเพราะมีความตั้งใจจะให้ขงเบ้งมีความผิดอยู่แล้ว จึงสอดคล้องกับการใช้ **หลักตรง
 ประเด็น** ในการสนทนา ขงเบ้ง จึงกล่าวว่า หากทำไม่ได้ในสามวัน ก็ให้ฆ่าตนเสีย แต่ถ้าคุณต้องการ
 สิ่งใดจะให้โลซกมาขอแก่จิวอี้ ขอให้จิวอี้อนุญาตด้วย การพูดให้คำมั่น และขอความช่วยเหลือ
 ดังกล่าวดังกล่าวเป็นการให้ข้อมูลที่จำเป็นแก่การสนทนา จึงสอดคล้องกับการใช้ **หลักปริมาณ**
 ในการสนทนา

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น จิวอี้ใช้**หลักตรงประเด็น** **หลักปริมาณ** และ**หลักวิธีพูด**
 ในการสนทนากับขงเบ้ง ส่วนขงเบ้งใช้**หลักวิธีพูด** **หลักตรงประเด็น** และ**หลักปริมาณ** ใน
 การสนทนากับโลซก ทำให้การสนทนาสัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 38

ขงเบ้งเห็นโลซกมาจึงว่า : “เราได้ห้ามปรามท่านว่าอย่าให้เอาเนื้อความซึ่งพูดกันนั้นไปบอก จิวอี้ท่านก็ไม่ฟัง บัดนี้จิวอี้เกลียดคิดอ่านจะฆ่าเราเสีย จึงให้เราเป็นนายกองลูกเกาทัณฑ์สิบหมื่นให้ท่าน ในสามวัน อันการนี้เห็นจะไม่ทันทีโทษก็จะมีแก่เรา ท่านจงช่วยคิดอ่านผ่อนผันอย่าให้มีโทษแก่ เราได้”

โลซกจึงตอบว่า : “น้ำใจข้าพเจ้าเป็นคนซื่อ ได้บอกแก่จิวยีนั่นผิดอยู่แล้ว แต่ว่าเดิมจิวอี้ จะให้ทำลูกเกาทัณฑ์ในสิบวัน ท่านขันรับแล้วให้ทัณฑ์บนว่าจะทำให้ทันแต่ในสามวัน ซึ่งท่าน จะให้เราช่วยแก้ไขนั้นเห็นจะขัดสน”

ขงเบ้งจึงว่า : “ถ้าท่านไม่กรุณาอีกจนอยู่ แต่จงเอ็นดูขอพางมาจงมากกับผ้าดำให้หลายพับ และน้ำมันสำหรับจะได้สถนคัดเซ็ดลูกเกาทัณฑ์ กับเรื่อยี่สิบตำ คนล่าละสามสิบสี่สิบมาบรรทุก ลูกเกาทัณฑ์ไปให้จิวอี้เถิด” (น.620)

จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้งได้เริ่มสนทนา โดยกล่าวถึงเหตุการณ์เดิม ที่ตนห้ามมิให้ โลซกนำความไปบอกแก่จิวอี้ ทำให้ตนต้องเดือดร้อน และขอร้องให้โลซกช่วย การพูดดังกล่าว ขงเบ้งพูดอย่างเป็นลำดับขั้นตอน โดยให้โลซกเข้าใจว่า ตัวโลซกมีส่วนทำให้ตนเดือดร้อนในครั้งนี้ และขอให้โลซกช่วยในตอนท้าย เป็นการพูดอย่างเป็นขั้นเป็นตอนจึงสอดคล้องกับการใช้ **หลักวิธีพูด** ในการสนทนา โลซกได้ฟังก็รับผิดและบอกว่าแต่เดิมจิวอี้ให้เวลาสิบวัน แต่ขงเบ้งอาสาเหลือ แค่สามวันตนจะช่วยได้อย่างไร ขงเบ้งจึงบอกสิ่งที่คุณต้องการให้โลซกช่วย คือ ขอพาง ผ้าดำ และ น้ำมัน กับเรื่อยี่สิบตำ คนล่าละสามสิบสี่มาคอยรับเกาทัณฑ์ไปให้จิวอี้ เป็นการพูดให้โลซกรู้ว่า ตนต้องการอะไร จึงสอดคล้องกับการใช้ **หลักปริมาณ** ในการสนทนา

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้งใช้หลักวิธีพูด และหลักปริมาณ ในการสนทนากับโลซก ทำให้การสนทนาสัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 39

ครั้นเวลากลางคืนวันนั้นขงเบ้งจึงให้ไปเชิญโลซกมา และชวน โลซกไปเอาลูกเกาทัณฑ์ด้วยกัน แล้วให้มัดฟางผูกติดไว้ข้างเรือ เอาผ้าดำคลุมไว้ แล้วผูกเรือทุกลำโยงติดกัน แล้วแจวเรือไปยังกองทัพโจโฉ แล้วสั่งให้ทหารโห่ร้องขึ้น โจโฉก็รู้ว่ากองทัพจิวอี้มา แต่เห็นหมอกลงหนักกลัวว่าจิวอี้จะซุ่มทหารไว้ จึงสั่งให้ระดมยิงเกาทัณฑ์ไป ขงเบ้งจึงได้ทัณฑ์มากกว่าสิบหมื่นกลับมาให้จิวอี้

ฝ่ายขงเบ้งเมื่อล่องเรือมานั้นจึงว่าแก่โลซกว่า

ขงเบ้ง : “เราคิดอ่านการทั้งนี้มิได้เสียดทานแต่สักคนหนึ่งแลป่วยการช่างทำ อันเรือยี่สิบลำนี้ได้ลูกเกาทัณฑ์ล้าละห้าพันหกพันบ้าง ทั้งยี่สิบลำคิดเป็นลูกเกาทัณฑ์กว่าสิบหมื่นอีก”

โลซกได้ฟังดังนั้นจึงยกมือคำนับแล้วสรรเสริญขงเบ้งว่า : “มีสติปัญญาดังเทพยดาเข้าคลใจ ล่วงรู้ว่าวันนี้หมอกจะลงหนัก จึงได้มาทำการดังนี้”

ขงเบ้งจึงว่า : “อันธรรมดาเป็นชายชาติทหาร ถ้าไม่รู้จะเนการฤกษ์บนแลฤกษ์ต่ำ ก็มีได้เรียกว่ามีสติปัญญา ซึ่งเราจะมาทำการทั้งนี้เพราะรู้ว่าวันนี้หมอกจะลงหนัก เราจึงอาจให้ทัณฑ์บนจิวอี้ไว้ ซึ่งจิวอี้ให้เราเป็นนายกองทำลูกเกาทัณฑ์ในสิบวันให้แล้วสิบหมื่นนั้น ถึงมาตรว่าจะให้ช่างทำก็ไม่ทัน เหตุทั้งนี้ก็เพราะจิวอี้คิดจะฆ่าเราเสีย แต่หากเทพยดาช่วยเรา เราจึงรู้ว่าวันนี้หมอกลงหนักเราจึงอาจรับแต่สามวัน แลบัดนี้บุญเรามากจึงรอด”

จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้งพูดถึงความสำเร็จในแผนการของตนว่าไม่ต้องเสียดทานสักคน แถมยังได้เกาทัณฑ์มากกว่าสิบหมื่นอีก ขงเบ้งพูดถึงสิ่งที่เกิดขึ้นจริง จึงสอดคล้องกับการใช้ **หลักคุณภาพ** ในการสนทนา เมื่อโลซกได้ฟังจึงกล่าวสรรเสริญขงเบ้งว่ามีสติปัญญา ขงเบ้งจึงพูดอธิบายให้โลซกฟังว่า ตนดูจากฤกษ์ รู้ว่าหมอกลงจัด จึงล้าให้ทัณฑ์บนแก่จิวอี้ไว้ เพราะรู้ว่าให้ทำลูกเกาทัณฑ์สิบหมื่นสิบวันก็ไม่ทัน และรู้ว่าที่จิวอี้ทำดังนี้เพราะคิดฆ่าตน จะเห็นว่าขงเบ้งนั้นพูดอธิบายเล่าให้โลซกฟัง ว่า ตนคิดแผนการนี้ได้อย่างไร และเพราะอะไรจึงกล้ารับปากจิวอี้ในสามวัน เป็นการพูดที่สอดคล้องกับการใช้ **หลักวิธีพูด** ในการสนทนา เพื่อให้ผู้ฟังเกิดความเข้าใจ

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้งใช้หลักคุณภาพ และหลักวิหิต ในการสนทนากับโลซก ทำให้การสนทนาสัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 40

เมื่อจิวอี้รู้จากโลซกว่าขงเบ้งทำอะไรจึงได้ลูกเกาทัณฑ์มา จึงกล่าวชมขงเบ้ง และให้ขงเบ้งช่วยคิดอ่านกำจัดโจโฉ เพราะขุนกวนมีหนังสือมาว่าให้เอาชนะโจโฉให้ได้

จิวอี้สรรเสริญขงเบ้งว่า : “สติปัญญาท่านไปทำการครั้งนี้หาผู้ใดเสมอมิได้”

ขงเบ้งจึงตอบว่า : “อันคิดอ่านกลอุบายแต่เพียงนี้จะนับถือว่าดียังมิได้ก่อน”

จิวอี้จึงชวนขงเบ้งเสพย์สุราแล้วบอกว่า : “เวลาเวลานี้มีหนังสือขุนกวนให้มาถึงเราว่า ให้เร่งคิดอ่านเอาชัยชนะโจโฉให้ได้ ท่านจงเห็นแก่ราชการช่วยคิดอ่านรบพุ่งให้ได้ชัยชนะ”

ขงเบ้งจึงแกล้งตอบว่า : “อันสติปัญญาข้าพเจ้านี้น้อย ซึ่งจะให้คิดอ่านการสงครามนั้น เกลือกจะไม่ตลอด การจะเสียไป”

จิวอี้จึงว่า : “อันกองทัพเรือโจโฉครั้งนี้ใหญ่หลวงเข้มขันนัก จะเข้าหักโหมรบพุ่งซึ่งหน้านั้นเห็นจะขัดสน เราคิดกลอุบายไว้อย่างหนึ่งท่านจะเห็นด้วยหรือประการใด”

ขงเบ้งจึงตอบว่า : “ข้าพเจ้าจะขอคิดลองดู ท่านกับข้าพเจ้าจงเขียนหนังสือซึ่งคิดนั้นใส่ฝ่ามือแล้วแบออกดูให้พร้อมจะต้องกันหรือไม่”

จิวอี้จึงว่า : “เราทั้งสองคิดต้องกัน ท่านอย่าได้แพร่งพรายเนื้อความไปให้เสียการ”

ขงเบ้งจึงว่า : “ท่านอย่าวิตกเลย ข้าพเจ้ามิให้เนื้อความทั้งนี้ฟุ้งซ่านไป ท่านจงเร่งคิดอ่านทำการเถิด” (น.622)

จากบทสนทนาข้างต้น เมื่อจิวอี้พบขงเบ้ง จึงกล่าวชมเชยขงเบ้งโดยตรงไปตรงมาว่า สติปัญญาขงเบ้งนั้นหาใครสู้ไม่ได้ การพูดดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการใช้**หลักตรงประเด็น** ในการสนทนา ขงเบ้งจึงตอบอย่างถ่อมตนว่า อุบายแค่นี้จะเรียกว่าดียังไม่ได้ เป็นการพูดถ่อมตน ที่จิวอี้กล่าวยกย่องตน แต่ได้ความชัดเจน จึงสอดคล้องกับการใช้ **หลักวิธีพูด** ในการสนทนา

จิวอี้จึงกล่าวปรึกษาว่า ชุนกวนมีหนังสือมา ให้คิดอ่านรบพุ่งโจโฉให้ชนะจงได้ ขอให้ ขงเบ้งช่วยกันคิด จิวอี้พูดอย่างเป็นลำดับขั้นตอนว่า ชุนกวนมีหนังสือมาให้คิดรบโจโฉให้ชนะ และ ขอให้ขงเบ้งช่วยคิดแผนการด้วย เป็นการพูดอย่างเป็นลำดับขั้นตอน จึงสอดคล้องกับการใช้ **หลักวิธีพูด** ในการสนทนา ขงเบ้ง จึงกล่าวถ่อมตนกลับไปว่า ตนมีสติปัญญาน้อย เพื่อต้องการให้จิวอี้ พูดถึงแผนการที่จิวอี้คิดไว้ การพูดดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการใช้**หลักวิธีพูด** ในการสนทนา

จิวอี้จึงบอกแก่ขงเบ้งว่า กองทัพโจโฉนั้นใหญ่หลวง ถ้าจะรบพุ่งซึ่งหน้าเห็นจะขัดสน ตนคิดแผนการไว้ ขงเบ้งจะเห็นด้วยหรือไม่ การพูดลักษณะดังกล่าวเป็นการให้ข้อมูลที่เป็นแก่ การสนทนา จึงสอดคล้องกับการใช้ **หลักปริมาณ** ในการสนทนา ขงเบ้งจึงบอกว่า จะลองคิดดู แล้วตนกับจิวอี้จะเขียนแผนการลงบนฝ่ามือ การตอบกลับดังกล่าว เป็นการให้ข้อมูลที่เกี่ยวเนื่อง แก่การสนทนา และต้องการเก็บแผนการไว้เป็นความลับ จึงให้เขียนลงบนฝ่ามือ การพูดดังกล่าว จึงสอดคล้องกับการใช้**หลักปริมาณ** ในการสนทนา

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น จิวอี้ใช้หลักตรงประเด็น หลักวิธีพูด และหลักปริมาณในการสนทนากับขงเบ้ง และขงเบ้งใช้หลักวิธีพูด และหลักปริมาณ ในการสนทนากับจิวอี้ ทำให้ การสนทนาสัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 41

โลซกจึงเอาเนื้อความนั้นมาเล่าให้ขงเบ้งฟังทุกประการ ขงเบ้งได้แจ้งดังนั้นก็หัวเราะ มิได้ ว่าประการใด

โลซกเห็นดังนั้นแล้วก็ถามว่า : “เหตุใดท่านจึงหัวเราะ”

ขงเบ้งจึงตอบว่า : “ตัวท่านนี่ชื่อนัก มิได้ล่วงเห็นความคิดจิวยี่ บัดนี้จิวยี่แจ้งในกลอุบาย โจโฉ ซึ่งคิดอ่านให้ชั่วตั้ง ชั่วโฮมาสมักรอยู่ด้วยนั้น เพราะเหตุว่ากองทัพจิวยี่กับโจโฉตั้งอยู่นี้เป็นชายทะเล ยากที่จะใช้ผู้คนไปมาสอดแนม โจโฉจึงแกล้งให้ชั่วตั้งกับชั่วโฮทำเป็นหนีมาอยู่ด้วยจิวยี่หวังจะได้บอกการแก่โจโฉ อันจิวยี่เอาไว้นั้น เพราะคิดจะซ่อนกลโจโฉ ซึ่งท่านว่ากล่าวห้ามปรามจิวยี่มิให้เอาชั่วตั้ง ชั่วโฮไว้นั้น จิวยี่แกล้งทำโกรธท่านดอก”

โลซกจึงว่า : “เมื่อจิวยี่โกรธนั้นข้าพเจ้าไม่แจ้งจริง ต่อท่านชี้แจงให้ข้าพเจ้าจึงเห็นความคิดจิวยี่” (น.626)

จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้งนั้น เมื่อได้ฟังก็หัวเราะในความซื่อของโลซก โลซกจึงถามว่า เหตุใดจึงหัวเราะ ขงเบ้งจึงอธิบายให้โลซกเข้าใจว่า ตนหัวเราะเพราะโลซกซื่อ และไม่รู้ในแผนการของจิวยี่ และอธิบายแผนการดังกล่าวให้โลซกฟัง จึงสอดคล้องกับการใช้หลักวิธีพูด คือ พูดให้ชัดเจน หลีกเลี่ยงถ้อยคำที่คลุมเคลือในการสนทนา

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้งใช้หลักวิธีพูดในการสนทนากับโลซก ทำให้การสนทนาสัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 42

โลซกจึงตามลงไปเรือว่าแก่ขงเบ้งว่า : “ตัวข้าพเจ้านี้อยู่ในบังคับบัญชาจิวยี่ เห็นจิวยี่ให้ตีอูยกายก็มีความสงสาร แต่จะว่ากล่าวขอโทษนั้นก็เกรงอยู่ ตัวท่านเป็นแขกมา เหตุใดจึงนั่งเสียมได้ขอโทษอูยกาย”

ขงเบ้ง ได้ฟังดังนั้นก็หัวเราะแล้วว่า : “ตัวท่านคิดว่าเราไม่รู้หรือ จึงมาคูลหมิ่นว่าเราจะนี้”

โลซกจึงตอบว่า : “แต่ข้าพเจ้าไปพาท่านมาอยู่ ณ เมืองกังตั้งจนออกมาที่นี้ ข้าพเจ้ายังมิได้ว่ากล่าวหยาบซ้ำสิ่งใดให้เคืองใจ เหตุใดท่านจึงว่าข้าพเจ้าคูลหมิ่นดังนี้เล่า”

ขงเบ้งจึงว่า : “เมื่อจิวยี่ให้ตีอูยกายนั้น เป็นกลอุบายของจิวยี่คิดจะซ่อนกลโจโฉ เราจึงนั่งอยู่มิได้ขอโทษอูยกาย ซึ่งจิวยี่ให้ทำการครั้งนี้หวังจะให้ชั่วตั้ง ชั่วโฮเห็นจริง ก็จะบอกการทั้งปวงไป

ถึงโจโจให้แจ้ง แล้วจะให้อุยกายทำเป็นข้าเกลี้ยกล่อมด้วยโจโจ แม้ท่านจะกลับไปหาจิวอี้ อย่าได้บอกที่เรารู้เนื้อความทั้งนี้ จงบอกแต่ว่าเราเห็นจิวอี้ให้ตีอุยกายนั้นก็มีความน้อยใจอยู่ ด้วยจิวอี้มิได้รักทหาร” (น.629)

จากบทสนทนาข้างต้น โlochซึ่งรู้ไม่ทันความคิดจิวอี้ จึงกล่าวแก่ขงเบ้งว่า เหตุใดขงเบ้งจึงไม่ของดโทษแก่อุยกาย ขงเบ้งได้ฟังจึงตอบกลับโดยใช้การละเมิดหลักตรงประเด็นในการสนทนา คือพูดในสิ่งที่ตรงไปตรงมา แต่ต้องการให้โlochค้นหาความหมายโดยนัย ขงเบ้งจึงว่า “ตัวท่านคิดว่าเราไม่รู้หรือ จึงมาคูดหมิ่นว่าเราจะนี้” ทำให้โlochไม่เข้าใจว่า ตนคูดหมิ่นขงเบ้งในเรื่องใด ขงเบ้งจึงตอบกลับโlochโดยอธิบายให้โlochฟังว่าที่จิวอี้ทำนั้นเป็นกลอุบาย และแกล้งพูดในตอนท้ายว่าอย่าเอาความนี้ไปบอกแก่จิวอี้ ให้บอกว่าขงเบ้งน้อยใจจิวอี้ที่ไม่รักทหาร เป็นการพูดเพื่อให้ผู้ฟังเข้าใจในสิ่งที่พูดให้ชัดเจนขึ้น จึงสอดคล้องกับการใช้หลักวิธีพูด ในการสนทนา

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้งใช้การละเมิดหลักตรงประเด็น และหลักวิธีพูด ในการสนทนากับโloch ทำให้การสนทนาสัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 43

โlochเห็นจิวอี้ป่วย จึงไปปรึกษาขงเบ้ง ขงเบ้งจึงอาสาจะมารักษาโรคจิวอี้ให้ โlochจึงมาแจ้งแก่จิวอี้ว่า ขงเบ้งสามารถรักษาโรคจิวอี้ได้ จิวอี้จึงให้ขงเบ้งเข้ามา แล้วให้คนใช้พยุขึ้น

ขงเบ้งจึงว่า : “ข้าพเจ้าไม่ได้มาหาสองสามวันนี้ ท่านบังเกิดปัจจุบันโรคขึ้นมา ข้าพเจ้าไม่ทันรู้”

จิวอี้จึงตอบว่า : “ธรรมดาเกิดมาเป็นมนุษย์ อันโรคแลความตายนั้นจะกำหนดวันมิได้”

ขงเบ้งได้ฟังดังนั้นก็หัวเราะแล้วว่า : “อันธรรมดาเกิดมาเป็นมนุษย์ยากที่จะรู้การในอากาศ”

จิวอี้ได้ฟังขงเบ้งว่าดังนั้นก็โกรธมิได้ตอบประการใด ทำเป็นครางว่าโรคนั้นกำเริบหนัก

ขงเบ้งจึงว่า : “ในอกท่านนั้นประกอบด้วยความวิตกสะสมเพิ่มพูนขึ้นจึงเกิดโรคดังนี้
จำจะประกอบยาเย็นแก้จึงจะคลาย”

จิวอี้จึงว่า : “ยาเย็นก็ได้กินหลายขนานแล้วโรคนั้นก็ไม่บรรเทา แล้วถามขงเบ้งว่า
ยาเย็นของท่านขนานใด เกลือกจะกินชอบโรคเรา”

ขงเบ้งจึงให้ขันคนทั้งปวงออกไปเสียแล้วเอาพู่กันมาเขียนอักษรสิบหกตัวเป็นใจความว่า
ซึ่งจะคิดกำจัดโจโฉนั้นก็ได้จัดแจงการไว้ทุกสิ่งเสร็จแล้ว เพื่อหวังจะเอาเพลิงเผากองทัพโจโฉเสีย
ยังขาดอยู่แต่ลมสลาตันซึ่งมิได้พัดมาสมความคิดท่านเท่านั้น ครั้นเขียนแล้วก็ส่งให้จิวอี้แล้วว่า

ขงเบ้ง : “อันโรคซึ่งป่วยอยู่นี้อุปมาเหมือนธาตุทั้งสี่ในกายท่าน อันธาตุดินธาตุน้ำปรกติอยู่
แต่ธาตุลมกับเพลิงนั้นหย่อน ถ้าลมพัดมาต้องเพลิงกำเริบขึ้นกล้าแล้วโรคท่านก็จะหาย”

จิวอี้เห็นหนังสือแลได้ฟังขงเบ้งอุปมาดังนั้นก็ตกใจ จิวอี้บอกเนื้อความทั้งปวงซึ่งคิดนั้น
ให้ขงเบ้งฟังทุกประการ แล้วถามขงเบ้งว่า : “ท่านคิดประการใดจึงจะทำให้เกิดลมสลาตันมาได้”

ขงเบ้งนั้นรู้ในตำราว่าเดือนอ้ายแรมห้าค่ำก็จะเกิดลมสลาตัน ครั้นจะบอกตำราให้จิวอี้
รู้สืบไว้เกลือกจิวอี้กับเราจะได้ทำศึกต่อกัน จิวอี้จะไม่เกรงความคิดเรา จำเราจะคิดอุบายบอกจิวอี้
ให้ทำการแล้วจะลอบหนีไป

ครั้นคิดแล้วจึงว่า : “ข้าพเจ้านี้สติปัญญาอ่อน แต่ได้พบอาจารย์คนหนึ่งบอกตำราขอลม
ขอฝนไว้แก่ข้าพเจ้า ถ้าท่านจะประสงค์ลมสลาตันก็ให้ปลุกร้านสามชั้นสูงชั้นละสามสอกเศษ
ขึ้นบนเขาลำปินสานนี้ แล้วขอทหารร้อยสี่สิบคนถือธงต่างๆนั่งล้อมโรงพิธีกับจะได้ใช้การ
ข้าพเจ้าจะขึ้นไปอ่านมนต์ตามตำราทั้งสามวันสามคืน เพื่อขอลมสลาตันให้มีมาสามวันสามคืน
จงได้ ท่านจะได้ยกกองทัพไปกำจัดโจโฉแน่”

จิวอี้จึงว่า : “ท่านอย่าว่าถึงสามวันสามคืนเลย ถ้าลมมีมาแต่คืนเดียวก็จะทำการได้สะดวก
แม้ท่านจะทำแล้วก็ให้ได้ในวันพรุ่งนี้ ถ้าเข้าไปซึ่งความคิดนี้จะรู้ไปถึงโจโฉ”

ขงเบ้งจึงว่า : “ข้าพเจ้าจะทำการเรียกลมต่อเดือนอ้ายแรมห้าค่ำเวลายามเศษ ให้ลมสลา
ตันเกิดหนักจนแรมเจ็ดค่ำจึงสงบ”

จิวอี้ได้ฟังดังนั้นก็มีความยินดี คังขงเบ้งเอายาทิพย์มาทาลงให้โรคซึ่งเป็นไข้ใจนั้นก็หาย จึงลุกขึ้นคำนับขงเบ้ง แล้วสั่งให้ทหาร ไปปลูกโรงพิธี ให้ทหารรักษาตามคำขงเบ้ง

ขงเบ้งจึงว่า : “ซึ่งท่านจะให้ไปขอลมของฝนนั้นข้าพเจ้าจะขออาญาสิทธิ์ไปด้วยจึงจะทำการได้สะดวก”

จิวอี้ไม่ทันคิดก็เอากระบี่ซึ่งขุนกวนให้มานั้นส่งให้ขงเบ้ง (น.651-653)

จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้งพูดแก่จิวอี้ว่า “ข้าพเจ้าไม่ได้มาหาสองสามวันนี้ ท่านบังเกิดปัจจุบันโรคขึ้นมา ข้าพเจ้าไม่ทันรู้” คำพูดดังกล่าวขงเบ้งออกตัวว่าที่ไม่ได้มาหา เลยไม่รู้ที่จิวอี้ป่วย เป็นการพูดเฉพาะในสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการสนทนา เหมือนเป็นการสอบถามถึงอาการเจ็บป่วยของจิวอี้จึงสอดคล้องกับการใช้**หลักตรงประเด็น** จิวอี้ จึงตอบไปว่า ความเจ็บป่วยเป็นธรรมดาของมนุษย์ จะกำหนดวันป่วยและวันตายไม่ได้ เป็นการตอบโดยให้ข้อมูลแก่ขงเบ้งว่าการเจ็บป่วยเป็นเรื่องธรรมดา จึงสอดคล้องกับการใช้ **หลักปริมาณ** คือ พูดให้สาระเท่าที่จำเป็นเหมาะแก่วัตถุประสงค์ในการสนทนาในการสนทนา แต่ขงเบ้งนั้นรู้ว่าจิวอี้ป่วยเพราะไม่รู้ที่ลมสลาตันนั้นจะพัดมาเมื่อใด เพราะรอจะให้แผนการที่คิดจะเผาเรือโจโจลงสำเร็จ ขงเบ้งจึงกล่าวขึ้นให้จิวอี้ค้นหาความหมายโดยนัยว่า “อันธรรมดาเกิดมาเป็นมนุษย์ยากที่จะรู้การในอากาศ” การพูดดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการ**ละเมิดหลักปริมาณในการสนทนาแบบมีนัย** คือพูดให้สาระที่จำเป็นในการสนทนาแก่จิวอี้ ทำให้จิวอี้โกรธที่ขงเบ้งรู้ทันว่าตนคิดอะไร

ขงเบ้งจึงพูดต่อว่า โรคจิวอี้ขึ้นเกิดจากความวิตกกังวลสะสม ต้องใช้ยาเย็นรักษา ถ้อยคำดังกล่าวขงเบ้งพูดให้สาระที่จำเป็นแก่การสนทนา ว่าโรคนั้นเกิดจากอะไรและต้องใช้ยาชนิดใดรักษา จึงสอดคล้องกับการใช้**หลักปริมาณ**ในการสนทนา จิวอี้จึงตอบอย่างตรงไปตรงมาว่า กินยาเย็นไปหลายขนานแล้วก็ยังไม่หาย แล้วถามขงเบ้งว่ายาท่านนั้นชนิดใดเผื่อจะรักษาได้ เป็นการพูดในสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการสนทนา จึงสอดคล้องกับการใช้**หลักตรงประเด็น**ในการสนทนา แล้วขงเบ้งจึงเขียนแผนที่จิวอี้คิดจะเผาเรือโจโจลงบนฝ่ามือ แต่ยंत्रลมสลาตันพัดมาเท่านั้น

จากนั้นขงเบ้ง จึงกล่าวว่า “อัน โรคซึ่งป่วยอยู่นี้อุปมาเหมือนธาตุทั้งสี่ในกายท่าน อันธาตุดิน ธาตุน้ำปรกติดอยู่ แต่ธาตุลมกับเพลิงนั้นหย่อน ถ้าลมพัดมาต้องเพลิงกำเรบขึ้นกล้าแล้วโรค ท่านก็จะหาย” คำพูดดังกล่าวขงเบ้งพูดเปรียบเทียบให้จิวอี้ฟังว่า โรคจิวอี้ก็เหมือนธาตุทั้งสี่ในกาย ธาตุดิน และน้ำปรกติดอยู่ แต่ธาตุลมกับเพลิงนั้นอ่อน ถ้ามีลมพัดมาทำให้เพลิงลุกโรคจิวอี้ก็จะหาย เพราะขงเบ้งรู้ว่าจิวอี้รอลมสลาตันพัฒนาเพื่อให้แผนเผาเรือโจโฉสำเร็จ แต่ไม่รู้วิธีเรียกลมสลาตัน ขงเบ้งพูดโดยใช้การละเมิดหลักปริมาณในการสนทนาแบบมีนัย เพราะต้องการให้จิวอี้รู้ว่าตนรู้ แผนการดังกล่าว จิวอี้รู้ในความหมายแฝง จึงตกใจและถามกลับโดยใช้หลักตรงประเด็นว่า “ท่าน คิดประการใดจึงจะทำให้เกิดลมสลาตันมาได้” คือ ถามในสิ่งที่เกี่ยวเนื่องกับการสนทนาอย่างตรงไปตรงมา

ขงเบ้ง จึงตอบกลับโดยกล่าวให้สาระข้อมูลที่จำเป็นแก่การสนทนา มาบอกแก่จิวอี้ว่า “ข้าพเจ้านี้สติปัญญาน้อย แต่ได้พบอาจารย์คนหนึ่งบอกตำราขอลมขอฝนไว้แก่ข้าพเจ้า ถ้าท่าน จะประสงค์ลมสลาตันก็ให้ปลูกร้านสามชั้นสูงชันละสามศอกเศษ ขึ้นบนเขาลำปินสานนี้ แล้วขอ ทหารร้อยยี่สิบคนถือธงต่างๆนั่งล้อมโรงพิธีกับจะได้ใช้การ ข้าพเจ้าจะขึ้นไปอ่านมนต์ตามตำรา ทั้งสามวันสามคืน เพื่อขอลมสลาตันให้มีมาสามวันสามคืนจงได้ ท่านจะได้ยกกองทัพไปกำจัด โจโฉถนัด” ขงเบ้งนั้นจงใจปิดบังจิวอี้ว่าตนรู้ว่าเดือนห้าจะมีลมสลาตัน แต่กลัวจิวอี้จะรู้จึงให้สาระ ข้อมูลที่จำเป็นแก่การสนทนาบอกถึงวิธีการเรียกลมสลาตัน การจงใจปิดบังและให้ข้อมูลที่จำเป็น แก่การสนทนาดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการละเมิดหลักปริมาณ ในการสนทนา จิวอี้ได้ฟัง จึงตอบ กลับ

ขงเบ้งว่า “ท่านอย่าว่าถึงสามวันสามคืนเลย ถ้าลมมีมาแต่คืนเดียวก็จะทำการได้สะดวก แม้ท่านจะทำแล้วก็ให้ได้ในวันพรุ่งนี้ ถ้าเข้าไปซึ่งความคิดนี้จะรู้ไปถึงโจโฉ” ขงเบ้งจึงว่า “ข้าพเจ้า จะทำการเรียกลมต่อเดือนห้าค่ำเวลายามเศษ ให้ลมสลาตันเกิดหนักจนแรมเจ็ดค่ำจึงสงบ” ขงเบ้งพูดให้สาระข้อมูลที่จำเป็นแก่การสนทนาว่าจะเรียกลมสลาตันให้ได้ จึงสอดคล้องกับการใช้ หลักปริมาณในการสนทนา จากนั้นจิวอี้จึงพูดขอกระบี่อาญาสิทธิ์โดยอ้างว่าจะได้สั่งการได้สะดวก คำพูดของขงเบ้งนั้นเป็นการพูดอย่างเป็นเหตุเป็นผล จึงสอดคล้องกับการใช้หลักวิธีพูด ในการสนทนา

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้งใช้หลักตรงประเด็น หลักปริมาณ การละเมิดหลักปริมาณในการสนทนาแบบมีนัย การละเมิดหลักปริมาณ และหลักวิธีพูดในการสนทนากับจิวอี้ ทำให้การสนทนาสัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 44

จิวอี้ก็มีความยินดีแล้วว่าแก่โลซกว่า อันสติปัญญาของเบ้งรู้ตำราเรียกลมในอากาศหาผู้เสมอมิได้ อุปมาดังจะนับดาวในท้องฟ้าแลหยั่งพระมหาสมุทรอันลึกได้ ครั้นเอาขงเบ้งไว้สืบไปภายหน้าเมืองกังตั๋งก็จะเป็นอันตราย จำจะคิดอ่านฆ่าเสีย เมืองเราจึงจะมีความสุขสืบไป จึงสั่งเตงฮองกับซีเซงให้คุมทหารคนละร้อย แลเตงฮองนั้นเร่งไป ณ เขาคำป็นसान อย่าได้ว่ากล่าวประการใดให้รู้ตัวเลย จับเอาตัวขงเบ้งฆ่าเสีย

ฝ่ายซีเซงมาทันก็ร้องเรียกให้ขงเบ้งหยุดอยู่ก่อน แล้วบอกว่าจิวอี้เชิญให้กลับไป

ขงเบ้งได้ยันทหารร้องเรียกดังนั้นจึงตอบไปว่า : “ท่านจงกลับไปบอกจิวอี้เถิดว่าบัดนี้ลมก็มีมาแล้ว ให้เร่งจัดการกับโจโจจงดี อันตัวเรานี้จะลากลับไปเมืองกังแฮก่อน ต่อวันอื่นจึงจะกลับมาเยี่ยมจิวอี้”

ซีเซงจึงซ้ำว่า : “ให้หยุดอยู่ก่อน เราจะบอกเนื้อความซึ่งจิวอี้สั่งมาเป็นการลับ”

ขงเบ้งจึงว่า : “ซึ่งท่านมานี้เรารู้ที่อยู่ก่อนอีก คือจิวอี้คิดอ่านไว้จะให้ทำร้ายแก่เรา เราจึงให้จูล่งมาคอยรับ ท่านจงกลับไปบอกจิวอี้เถิด แม้ไม่ฟังจีนตามมาก็หาทำอันตรายเราไม่ได้” (น.656)

จากบทสนทนาข้างต้น เมื่อจิวอี้คิดว่าขงเบ้งเรียกลมสลาตันได้ จึงให้ทหารมาตามฆ่าขงเบ้ง เมื่อซีเซงตามมาทันขงเบ้ง จึงร้องให้ขงเบ้งหยุดก่อน ขงเบ้งรู้ว่าจิวอี้ต้องการฆ่าตน จึงกล่าวตอบซีเซงไปว่า ให้จิวอี้เร่งจัดการกับโจโจ ส่วนตนจะกลับไปกังแฮก่อน วันอื่นจะมาเยี่ยมจิวอี้ การพูดดังกล่าวเป็นการพูดให้สาระที่จำเป็นแก่การสนทนา คือต้องการให้ซีเซงกลับไปบอกจิวอี้ จึงสอดคล้องกับการใช้หลักปริมาณในการสนทนา ซีเซง จึงแก้งบอกว่าจิวอี้มีการลับมาบอก ขงเบ้งจึงพูดในตอบกลับไปด้วยต้องการบอกให้ซีเซงรู้ว่าจิวอี้ใช้มาฆ่าตน และให้จูล่งมาคอยรับ หากตามมาก็ทำอะไรตนไม่ได้ เป็นการพูดให้สาระข้อมูลที่จำเป็นแก่การสนทนา จึงสอดคล้องกับการใช้หลักปริมาณในการสนทนา ซีเซงจึงกลับไป

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้งใช้หลักปริมาณในการสนทนากับซีเซ่ง ทำให้
การสนทนาสัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 45

กวนอูเห็นขงเบ้งใช้คนทั้งปวงไปดั่งนั้นจึงคิดน้อยใจว่า ขงเบ้งมิได้กะเกณฑ์ตัวให้ไปทำ
การแห่งใด จึงว่าแก่ขงเบ้งว่า

กวนอู : “ตัวข้าพเจ้านี้มาอยู่กับเล่าปี่ช้านานแล้ว แม้เล่าปี่จะทำการสิ่งใดก็ยอมใช้สอย
ข้าพเจ้าให้อาสาไปทำการก่อนทุกแห่ง ครั้นนี้ท่านแกล้งข้าพเจ้าสิ่งใดหรือจึงไม่ใช้ไปทำการเหมือน
คนทั้งปวง”

ขงเบ้งจึงตอบว่า : “ยังมีที่สำคัญอยู่แห่งหนึ่ง ครั้นจะให้ท่านไปก็มีความสงสัยอยู่”

กวนอูจึงถามว่า : “ท่านสงสัยด้วยเหตุอันใด”

ขงเบ้งจึงว่า : “ซึ่งเราแกล้งท่านนั้นด้วยเหตุว่าแต่ก่อนท่านได้ไปอยู่กับโจโฉ โจโฉก็ได้
เอ็นดูทำนุบำรุงท่าน อันนี้ใจท่านมีความสัจย์ รู้จักคุณคน เวลาวินนี้โจโฉจะแตกไปทางฮัวหยง
ครั้นเราจะให้ไปท่านจะคิดถึงคุณโจโฉอยู่ จะไม่มาโจโฉเสีย”

กวนอูจึงตอบว่า : “อันสติปัญญาของท่านนี้ลึกซึ้งหลักแหลมนัก ซึ่งโจโฉเลี้ยงดูนั้นข้าพเจ้า
ก็ได้อาสาทำงานหนัก บุนทิวแทนคุณโจโฉแล้ว แม้จะให้ข้าพเจ้าไปครั้งนี้ ถ้าพบโจโฉแล้วข้าพเจ้า
มิได้ตัดศีรษะโจโฉมาให้ท่าน ก็ให้ท่านตัดศีรษะข้าพเจ้าแทนเถิด แต่ข้าพเจ้าเกรงอยู่ว่า ถ้าโจโฉ
จะไม่หนีไปทางฮัวหยงอันเป็นทางลัด ฝ่ายท่านจะว่าประการใดเล่า”

ขงเบ้งจึงว่า : “แม้ท่านยกไปไม่พบโจโฉทางนั้นก็ให้เร่งกลับมาเถิด เราจะตัดศีรษะเรานี้ให้
แทนโจโฉ แล้วสั่งกวนอูให้คุมทหารห้าร้อยไปตั้งสกัดอยู่ที่ทางฮัวหยง ด้วยที่นั่นเป็นสองทาง
ร่วมกันจะไปเมืองเกงจิ๋ว แต่ทางใหญ่อ้อมไกลกว่าทางลัดถึงห้าร้อยเส้น อันทางลัดนั้นเร็วแต่เดิน
ยากด้วยเป็นซอกเขา ท่านจงให้ทหารขนเอาปืนแลฟางมากองสุมเพลิงไว้ปากทางลัด โจโฉเห็นแสง
เพลิงก็จะหนีไปทางลัดด้วยเป็นทางตรง”

กวนอูจึงถามว่า : “โจโฉจะหนีความตายด้วยเหตุใด ท่านจึงกลับว่าโจโฉจะเข้ามาตามแสงเพลิงเล่า”

ขงเบ้งจึงตอบว่า : “โจโฉนั้นมีความคิดชำนาญในการล่อลวง ครั้นเห็นแสงเพลิงก็จะคิดว่าจิวอี้แก๊งทำกลให้ไปกองเพลิงไว้ แต่กองทัพไปชุมนุมสกัดอยู่ปากทางใหญ่ โจโฉก็จะไปทางกองเพลิง ท่านจงจับฆ่าเสียดัดเอาศีรษะมา กวนอูรับคำขงเบ้ง” (น.659)

จากบทสนทนาข้างต้น เมื่อกวนอู เห็นขงเบ้งไม่ใช้ตนออกรบ จึงน้อยใจและถามขงเบ้งว่าเป็นเพราะเหตุใด ขงเบ้งใช้การละเมิดหลักปริมาณแบบมีนัย คือ ให้ข้อมูลว่ายังมีอีกที่หนึ่ง ที่จะให้กวนอูไป แต่ยังมีคำสั่งในตัวของกวนอู คือ ขงเบ้งไม่ยอมพูดว่าเป็นที่ไหน และสงสัยกวนอูในเรื่องใด เพื่อต้องการดูความคิดกวนอู ทำให้กวนอู ต้องถามขึ้นว่า “ท่านสงสัยด้วยเหตุอันใด” จากนั้นขงเบ้ง จึงอ้างถึงนิสัยของกวนอู ที่เป็นคนกตัญญู ว่าไปอยู่กับโจโฉเกรงว่า เมื่อโจโฉหนีมาทางฮัวหยง ครั้นจะใช้กวนอูไปก็เกรงว่ากวนอูจะไม่ฆ่าโจโฉ จากการพูดดังกล่าว ขงเบ้ง พูดถึงข้อมูลจริงที่น่าเชื่อถือได้ เพราะกวนอูนั้นเป็นคนกตัญญู และเคยได้รับน้ำใจจากโจโฉ จึงสอดคล้องกับการใช้หลักคุณภาพ ในการสนทนา เพื่อให้กวนอูแสดงความคิดเห็นกับเรื่องดังกล่าว กวนอู จึงบอกว่าบุญคุณของโจโฉนั้นตนได้ฆ่ามันเหลือขมและบุญทิวแทนคุณแล้ว จากนั้นจึงแสดงความมุ่งมั่นว่าหากตนมีฆ่าโจโฉก็หัดศีรษะตนแทน แต่หากโจโฉไม่หนีไปทางนั้นขงเบ้งจะว่าอย่างไร ขงเบ้งจึงตอบกลับโดยใช้หลักวิธีพูด คือ พูดให้คำมั่นชัดเจนว่า หากโจโฉมียกไปทางฮัวหยง ให้กวนอูรีบกลับมาแล้วจะตัดศีรษะของตนให้ จากนั้นขงเบ้งจึงอธิบายแผนการอย่างเป็นขั้นเป็นตอนว่า “ให้คุมทหารห้าร้อยไปตั้งสกัดอยู่ที่ทางฮัวหยง ด้วยที่นั่นเป็นสองทางร่วมกันจะไปเมืองเกงจิ๋ว แต่ทางใหญ่อ้อมไกลกว่าทางลัดถึงห้าร้อยเส้น อันทางลัดนั้นเร็วแต่เดินยากด้วยเป็นซอกเขา ท่านจงให้ทหารขนเอาพื้นแลฟางมากองสุ่มเพลิงไว้ปากทางลัด โจโฉเห็นแสงเพลิงก็จะหนีไปทางลัดด้วยเป็นทางตรง” การสนทนาดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการใช้หลักวิธีพูด คือ พูดให้กวนอูรู้ถึงรายละเอียดของแผนการดังกล่าว กวนอูนั้นยังสงสัยว่าเหตุใดโจโฉจึงจะหนีมาตามแสงเพลิง ขงเบ้งจึงอธิบายให้กวนอูฟังว่าโจโฉเป็นคนชำนาญการศึก เมื่อเห็นแสงเพลิงจะคิดว่าจิวอี้ล่อลวงไว้ จึงจะมาตามแสงเพลิงนั้น เมื่อกวนอูเข้าใจในแผนการจึงรับคำและยกทหารไป

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้งใช้การละเมิดหลักปริมาณแบบมีนัย หลักคุณภาพ และหลักวิธีพูดในการสนทนากับกวนอู ทำให้การสนทนาสัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 46

ขณะเมื่อกวนอูไปแล้วเล่าปี่จึงว่าแก่ขงเบ้งว่า : “ตัวท่านก็รู้น้ำใจกวนอูอยู่ว่าเป็นคนกตัญญูต่อผู้มีคุณ เมื่อท่านให้กวนอูไปครั้งนี้ ถ้ามাত্রว่าจะพบโจโฉเข้า กวนอูก็จะไม่ทำอันตราย เพราะคิดถึงคุณเขาอยู่ แลการทิ้งปวงซึ่งท่านคิดไว้ก็จะมิเสียไปหรือ”

ขงเบ้งจึงตอบว่า : “ข้าพเจ้าดูดาวสำหรับมหาอุปราชก็ยิ่งรุ่งเรืองสูงไกลอยู่เพราะชะตาโจโฉยังไม่ขาด ข้าพเจ้าจึงแกล้งให้กวนอูไปทำการครั้งนี้ หวังจะให้แทนคุณโจโฉเสียให้เสร็จกัน สืบไปภายหน้ากวนอูจะได้ทำการกับโจโฉแน่”

เล่าปี่ สรรเสริญสติปัญญาขงเบ้งว่า : “ท่านคิดสมควรนัก” (น.659)

จากบทสนทนาข้างต้น เล่าปี่นั้นรู้ว่ากวนอูมีความกตัญญู จึงถามขงเบ้งว่า ใช้กวนอูไปจะไม่เสียแผนหรือ ขงเบ้งจึงใช้การพูดให้ข้อมูลเพื่ออธิบายแก่เล่าปี่ว่า ชะตาของโจโฉยังไม่ขาด จึงใช้กวนอูไป หวังให้กวนอูแทนคุณโจโฉ การตอบดังกล่าวเป็นการให้ข้อมูลเพื่อตอบข้อสงสัยที่เล่าปี่ถาม จึงอดคล้องกับการใช้หลักปริมาณในการสนทนา

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้งใช้หลักปริมาณในการสนทนากับเล่าปี่ ทำให้การสนทนาสัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 47

ขงเบ้งครั้นรู้ว่ากวนอูมาถึงหน้าค่าย จึงพาเล่าปี่ทำเป็นออกไปรับ แล้วว่าแก่กวนอูว่า

ขงเบ้ง : “ตัวเรารู้ว่าท่านผู้มีน้ำใจช่วยทำนุบำรุงแผ่นดินไปได้ศิระะโจโฉซึ่งเป็นศัตรูราชสมบัติมา เราออกมารับท่านด้วยความยินดี”

กวนอูได้ฟังดังนั้นก็นิ่งอยู่ ขงเบ้งเห็นกวนอูสะเทินใจดังนั้นจึงแกล้งซ้ำว่า : “ท่านน้อยใจเราหรือไม่ไปรับถึงกลางทาง แล้วว่าแก่ทหารทั้งปวงว่า เหตุใดจึงไม่บอกข่าวให้เราเรารู้ก่อนจะได้ไปรับกวนอู ควรหรือนิ่งเสียได้ แกล้งให้กวนอูโกรธจนไม่พูดกับเรา”

กวนอูได้ฟังขงเบ้งว่าดังนั้นจึงว่า : “ข้าพเจ้าจะมารับโทษ”

ขงเบ้งจึงแกล้งถามว่า : “ท่านไปไม่พบโจโฉ จะกลับมาเอาศีรษะเราหรือ”

กวนอูจึงบอกว่า : “ข้าพเจ้าไปนั้นพบโจโฉเหมือนคำท่าน แต่ข้าพเจ้าหาฝีมือไม่ โจโฉจึงหนีไปได้”

ขงเบ้งหัวเราะแล้วถามว่า : “อันตัวโจโฉหนีไปได้นั้นก็ตามที่เถิดเถิด แต่ท่านยังจับทหารมาได้บ้างหรือไม่”

กวนอูบอกว่า : “ถึงทหารโจโฉนั้นข้าพเจ้าก็จับไม่ได้”

ขงเบ้งทำเป็นโกรธแล้วว่า : “ตัวท่านไปพบโจโฉแล้ว หารคิดถึงคุณเขาอยู่ จึงมิได้เอาศีรษะมานั้นโทษท่านใหญ่หลวงนัก ซึ่งสัญญาไว้แก่เรานั้นลืมนเสียแล้วหรือ”

กวนอูจึงตอบว่า : “ซึ่งข้าพเจ้าสัญญาไว้ว่า ถ้าพบโจโฉแล้วมิได้เอาศีรษะมานั้นก็จะให้ศีรษะข้าพเจ้าแทนตามสัญญา แล้วก็ชักกระบี่ออกจะตัดศีรษะให้ขงเบ้ง”

ขงเบ้งเห็นกวนอูชักกระบี่จะตัดศีรษะให้ดังนั้นก็เข้าขุดมือไว้แล้วห้ามว่า : “ซึ่งเราใช้ท่านไปทั้งนี้ปรารถนาจะให้ท่านแทนคุณโจโฉดอก มิได้คิดว่าจะเอาโทษท่าน ซึ่งท่านจะให้ศีรษะเราตามสัญญานั้นก็ขอบใจที่มีได้เสียความสัตย์ สมเป็นชาติทหารแล้วไปเถิด”

กวนอูได้ฟังดังนั้นก็มีความยินดี จึงเอากระบี่ใส่ฝักเสีย (น.670)

จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้งรู้ว่ากวนอูกลับมา โดยไม่ฆ่าโจโฉ จึงแกล้งพูดประชดกวนอูไปว่า รู้ว่ากวนอูได้ศีรษะโจโฉมาจึงออกมารับหน้าค่าย เมื่อกวนอูเจียมมิได้ตอบประการใด จึงแกล้งพูดซ้ำไปอีกว่า “ท่านน้อยใจเราหรือว่าไม่ไปรับถึงกลางทาง แล้วว่าแก่ทหารทั้งปวงว่า เหตุใดจึงไม่บอกข่าวให้เรา รู้ก่อนจะได้ไปรับกวนอู ควรหรือนิ่งเสียได้ แกล้งให้กวนอูโกรธจนไม่พูดกับเรา” จากการพูดดังกล่าว ขงเบ้งละเมียดหลักคุณภาพในการสนทนา กล่าวคือ พูดในสิ่งที่รู้อยู่แล้วว่า กวนอูไม่ได้ฆ่าโจโฉ แต่พูดประชดกวนอูเท่านั้น เพื่อต้องการดูว่ากวนอูจะว่าอย่างไร ที่ไม่ได้

ศิระะโจโงมาตามคำสัญญา เมื่อกวอนอุได้ฟัง จึงว่า “ข้าพเจ้าจะมารับโทษ” ขงเบ้ง จึงแกล้งพูดโดยละเมียดหลักคุณภาพ ในการสนทนา คือพูดในสิ่งที่เป็นคำสัญญาของตนที่ให้ไว้ก่อนที่กวอนอุจะไป คักรอโจโงว่า หากกวอนอุไปไม่พบโจโงให้กลับมาเอาศิระะตน เพื่อให้กวอนอุคิดถึงคำสัญญาเดิมที่เคยให้กันไว้ เป็นการพูดเรื่องจริงแต่มีจุดมุ่งหมายเพื่อแกล้งประชดกวอนอุ กวอนอุ ได้ฟังดังนั้น จึงรับสารภาพว่าตนไปพบโจโง แต่ปล่อยให้โจโงหนีไปได้ ขงเบ้ง จึงถามว่า ถึงโจโงหนีไปได้ แต่จับทหารโจโงได้บ้างหรือไม่ เป็นการถามในสิ่งที่ต่อเนื่องจากการสนทนา จึงสอดคล้องกับการใช้หลักตรงประเด็นในการสนทนา กวอนอุจึงรับว่า แม้แต่ทหารก็จับไม่ได้

ขงเบ้ง จึงว่า “ตัวท่านไปพบโจโงแล้ว หากคิดถึงคุณเขาอยู่ จึงมิได้เอาศิระะมานั้นโทษท่านใหญ่หลวงนัก ซึ่งสัญญาไว้แก่เรานั้นลืมเสียแล้วหรือ” จากคำพูดดังกล่าวขงเบ้งใช้การพูดถึงคำมั่นที่กวอนอุเคยให้ไว้ก่อนอาสาไปฆ่าโจโง เพื่อเตือนการกระทำของกวอนอุที่ไม่ฆ่าโจโง การพูดถึงข้อมูลเดิมที่เป็นคำสัญญาที่กวอนอุเคยให้ไว้ ดังกล่าวจึงสอดคล้องกับหลักคุณภาพ ในการสนทนา เพื่อหวังให้กวอนอุระลึกถึงคำพูดตน กวอนอุจึงชักกระบี่ออกเพื่อจะตัดศิระะตนให้ขงเบ้ง ตามคำสัญญา ขงเบ้งเห็นดังนั้นจึงรีบห้ามไว้ และพูดอธิบายว่าเป็นแผนการตนที่จะให้กวอนอุแทนคุณ โจโง การพูดดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการใช้ หลักวิธีพูด ในการสนทนา

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้งใช้การละเมียดหลักคุณภาพในการสนทนา หลักตรงประเด็น และหลักวิธีพูดในการสนทนากับกวอนอุ ทำให้การสนทนาสัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 48

ขณะเมื่อจิวอี้สั่งกำแหง เล่งทองนั้น พอม้าใช้มาบอกว่า บัดนี้ขงเบ้งให้ทหารปลอมเป็นทหารโจหยิน ถีอตราแลธงสำหรับเรียกทหารในเมืองเกงจิ๋ว ผู้รักษาเมืองมิได้รู้กลอุบายก็จัดทหารให้ แลเดี่ยวหุยกี้ยกทหารเข้าตีเมืองเกงจิ๋วแล้ว เมืองซงหยงนั้น ขงเบ้งก็ทหารปลอมไปว่าเหมือนกัน ครั้นแหหัวคู้คุมทหารออกมาให้ ฝ่ายกวอนอุก็ยกเข้าตีเมืองซงหยง จิวอี้จึงมีความแค้น และเรียกโลซกเข้ามาปรึกษา โลซกจึงอาสาไปเจรจากับขงเบ้ง ด้วยกล่าวว่า หากจิวอี้ยกไปตีเล่าปี โจโงอาจจวกกลับมาตีถึงตั้ง และเล่าปีอาจไปร่วมมือกับโจโง จึงอาสาไปเจรจาแก่ขงเบ้ง

โลซกคำนับขงเบ้งแล้วว่า : “ซึ่งโจโงคุมทหารประมาณร้อยหมื่นยกกองทัพมานั้นในจะทำอันตรายแก่เมืองกังตั้งนั้นหามิได้ โจโงคิดจะจับเอาแต่ตัวเล่าปี อันชุนกวนกับจิวอี้มิไ้ใจเอ็นดูเล่าปี

จึงปรึกษากันให้จิวยี่ยกกองทัพออกมาต้านทานโจโจ หวังจะช่วยเล่าปี่ให้พ้นความตาย ทั้งจะได้ช่วยป้องกันเมืองกังตั๋งด้วย ซึ่งซุนกวน จิวยี่ทำการทั้งปวงนี้ ท่านก็แจ้งอยู่ว่าเสียเงินทองแลเสบียงอาหารเป็นอันมาก ครั้นโจหยิน โจหงอแตกไป ท่านกับเล่าปี่คิดอ่านกันชิงเอาเมืองเกงจิ๋ว เมืองซงหยง เมืองลำกู่ในวันนี้ไม่สมควร ข้าพเจ้าเห็นผิดประเพณี จึงมาว่ากล่าวหวังจะเตือนสติท่าน”

ขงเบ้งจึงตอบว่า : “ตัวท่านเป็นคนมีสติปัญญาอยู่ ควรหรือมาว่าดังนี้เล่า อันเมืองสามตำบลนี้แม้เป็นเมืองของโจโจ เราก็จะยกให้ซุนกวน อันเมืองทั้งสามนี้เป็นเมืองของเล่าเปียว ท่านก็แจ้งอยู่ว่า เล่าเปียวกับเล่าปี่เป็นพี่น้องกัน ถึงเล่าเปียวตายแล้วเล่ากั๊ผู้บุตรก็ยังอยู่ เรากับเล่าปี่ชิงเอาเมืองสามตำบลนี้ไว้หวังจะให้กับเล่ากั๊ ท่านว่าจะผิดประเพณีด้วยอันใด”

โลซกจึงว่า : “เมืองทั้งนี้เป็นของเล่าเปียวก็จริงอยู่ แต่เล่ากั๊ผู้บุตรนั้นก็ไปอยู่ ณ เมืองกังแฮ จะได้มาอยู่ที่นี้ด้วยหามิได้ เหตุใดท่านจึงว่าจะเอาเมืองนี้ไว้ให้แก่เล่ากั๊”

ขงเบ้งจึงตอบว่า : “ท่านจะใคร่เห็นเล่ากั๊หรือ บัดนี้เล่ากั๊ป่วยอยู่ แล้วก็สั่งให้คนพยุงเล่ากั๊ออกมา”

เล่ากั๊จึงว่าแก่โลซกว่า : “เราขอภัยเกิด ด้วยเราป่วยอยู่จะค้ำบท่านนั้นไม่ได้ แล้วก็ให้พยุงกลับเข้าไป”

โลซกจึงว่าแก่ขงเบ้งว่า : “ซึ่งท่านว่ามาแต่หลังนั้นก็ชอบอยู่ แม้เล่ากั๊มีชีวิตอยู่สืบไปก็จะได้เมืองทั้งนี้แทนบิดา ถ้าเล่ากั๊หาชีวิตไม่ท่านจะว่าประการใดเล่า”

ขงเบ้งจึงตอบว่า : “ถ้าบุญของเล่ากั๊มีอยู่วันหนึ่งสองวันก็ดีเราจะช่วยบำรุงไป แม้หาบุญเล่ากั๊ไม่แล้วจึงค่อยคิดอ่านต่อไป”

โลซกจึงซักถามจะให้แจ้งว่า : “แม้เล่ากั๊ถึงแก่ความตายแล้วท่านยังจะคืนเมืองสามตำบลนี้ให้แก่ซุนกวนหรือ”

ขงเบ้งก็รับคำเคลือบว่าชอบแล้ว แล้วก็เชิญโลซกกินโต๊ะ(น.685)

จากบทสนทนาข้างต้น โลกขกเริ่มบทสนทนาด้วยการพูดถึงว่าการที่เล่าปีชิงเอาเมืองเกงจิ๋ว ล่ากุน ชงหยงนั้นไม่สมควร เป็นการผิดประเพณี ขงเบ้งจึงตอบกลับโดยพูดอ้างอิงข้อมูลเดิมที่มี หลักฐานเชื่อถือได้ คือ อ้างว่าเมืองนี้เป็นของเล่าเปียวพี่น้องเล่าปี จึงว่าที่เล่าปีชิงเอาเมืองก็เพื่อจะคืน เมืองให้เล่าปี บุตรของเล่าเปียว เป็นการ^๑ใช้หลักคุณภาพ คือ พูดในสิ่งที่เป็นความจริง มีหลักฐาน เชื่อถือได้ในการสนทนา ดังที่ว่า “ตัวท่านเป็นคนมีสติปัญญาอยู่ ควรหรือมาว่าดังนี้เล่า อันเมือง สามตำบลนี้แม้เป็นเมืองของโจโฉ เราก็จะยกให้ซุนกวน อันเมืองทั้งสามนี้เป็นเมืองของเล่าเปียว ท่านก็แจ้งอยู่ว่า เล่าเปียวกับเล่าปีเป็นพี่น้องกัน ถึงเล่าเปียวตายแล้วเล่าปีผู้บุตรก็ยังอยู่ เรากับเล่าปี ชิงเอาเมืองสามตำบลนี้ไว้หวังจะให้กับเล่าปี ท่านว่าจะผิดประเพณีด้วยอันใด” โลกขกจึงว่า แต่เล่าปีนั้นอยู่เมืองกังแฮ จะว่าชิงเอาเมืองนี้ให้เล่าปีได้อย่างไร ขงเบ้ง จึงกล่าวขึ้น โดยใช้หลักตรง ประเด็นถามโลกขกว่า “ท่านจะใคร่เห็นเล่าปีหรือ บัดนี้เล่าปีป่วยอยู่” การพูดดังกล่าวเป็นการพูด ในสิ่งที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการสนทนาข้างต้น อย่างตรงไปตรงมา จึงสอดคล้องกับการ^๒ใช้หลักตรง ประเด็นในการสนทนา แล้วให้คนพยุงเล่าปีออกมา เพื่อให้โลกขกเห็นว่าเล่าปีอยู่ที่นี้ เมื่อโลกขก เห็นดังนั้น จึงว่า หากเล่าปีมีชีวิตอยู่ก็จะได้เมืองแทนบิดา แต่หากชีวิตหาไม่ ขงเบ้งจะทำประการใด ขงเบ้งจึงตอบไปโดยใช้หลักปริมาณ คือ ให้สาระข้อมูลเท่าที่จำเป็นว่า “ถ้าบุญของเล่าปีมีอยู่วันหนึ่ง สองวันก็ดีเราจะช่วยบำรุงไป แม้หาบุญเล่าปีไม่แล้วจึงค่อยคิดอ่านต่อไป” เพื่อตอบคำถามโลกขก เท่านั้น โลกขกจึง ถามว่า เมื่อเล่าปีตายแล้วจะยกให้ซุนกวนหรือ ขงเบ้งจึงแก้งตอบรับไป

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้งใช้คุณภาพ หลักตรงประเด็น และหลักปริมาณ ในการสนทนากับโลกขก ทำให้การสนทนาสัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 49

ฝ่ายเล่าปีที่อยู่เมืองเกงจิ๋ว รู้ว่าซุนกวนยกไปตีเมืองฮับป่าเสียดิแก่เดียวเลี้ยวกลับมาเมืองลำชี จึงหาขงเบ้งมาปรึกษา

ขงเบ้ง : “เวลาคืนนี้ข้าพเจ้าดูฤกษ์เห็นดาวดวงหนึ่งตกลงมาข้างทิศตะวันตกเฉียงเหนือ จะเสียดวงศาท่านคนหนึ่งเป็นมั่นคง”

พอทหารมาบอกแก่เล่าปีว่าเล่าปีบุตรเล่าเปียวเป็น ไข้ตายแล้ว เล่าปีแจ้งดังนั้นก็ร้องไห้รัก เล่าปี

ขงเบ้งจึงว่าแก่เล่าปี่ว่า : “อันเกิดมาแล้วสุดแต่จะตายทุกคน มิได้เว้น ท่านจะมาเสว้าโศกอยู่
 ฉะนี้โรคก็จะบังเกิด การเราซึ่งจะทำการสืบไปนั้นยังมากอยู่ ของจงคิดอ่านแต่งให้ทหารไปอยู่รักษา
 เมืองชงหยงแทนเล่าถี้”

เล่าปี่ก็ให้กวนอูแต่งการศพเล่าถี้แล้วให้อยู่รักษาเมืองชงหยง

เล่าปี่ : “บัดนี้เล่าถี้ตายแล้ว เห็นซุนกวนจะให้มาทวงเมืองเกงจิ๋วเป็นมั่นคง ท่านคิดจะแก้ไข
 ได้ตอบประการใด”

ขงเบ้ง : “ท่านอย่าวิตกเลย ตกพนักงานข้าพเจ้าจะรับเป็นธุระ”

จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้งเห็นเล่าปี่ร้องไห้รักเล่าถี้ จึงกล่าวเตือนสติเล่าปี่ขึ้นว่า “อันเกิด
 มาแล้วสุดแต่จะตายทุกคน มิได้เว้น” จากคำพูดดังกล่าว ขงเบ้งใช้หลักการพูดที่เป็นความจริงเตือน
 เล่าปี่ว่า ทุกคนเกิดมาก็ต้องตาย การพูดหลักความจริงดังกล่าวจึงสอดคล้องกับหลักคุณภาพ และ
 ขงเบ้งได้เตือนสติเล่าปี่ต่อไปอีกว่า “ท่านจะมาเสว้าโศกอยู่ฉะนี้โรคก็จะบังเกิด การเราซึ่งจะ
 ทำการสืบไปนั้นยังมากอยู่ ของจงคิดอ่านแต่งให้ทหารไปอยู่รักษาเมืองชงหยงแทนเล่าถี้” จากการพูด
 ดังกล่าว ขงเบ้งใช้การให้ข้อมูลที่จำเป็นแก่การสนทนา เพื่อมุ่งหมายให้เล่าปี่ได้คิดถึงหน้าที่ของตน
 ที่ต้องทำต่อ ไม่ควรมานั่งเสียใจ การพูดดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการใช้หลักปริมาณในการสนทนา
 และเมื่อเล่าปี่ได้ฟังจึงทำตามขงเบ้งว่า ให้กวนอูไปรักษาเมืองชงหยง

จากนั้นเล่าปี่จึงให้ถามขึ้นว่า เมื่อเล่าถี้ตายแล้ว ซุนกวนจะมาทวงเมืองเกงจิ๋วคืน จึงปรึกษา
 ขงเบ้งว่าจะทำอย่างไร ขงเบ้งจึงตอบรับแต่สิ่งที่เกี่ยวข้องกับการสนทนาเพื่อให้เล่าปี่หายกังวลว่า
 “ท่านอย่าวิตกเลย ตกพนักงานข้าพเจ้าจะรับเป็นธุระ” การพูดดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการใช้
 หลักตรงประเด็นในการสนทนา

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้ง ใช้หลักคุณภาพ หลักปริมาณ และหลักตรงประเด็น
 ในการสนทนากับเล่าปี่ทำให้การพูดสัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 50

อยู่ประมาณห้าสิบวันทหารมาบอกเล่าปี่ว่า ชุนกวนให้โลซกมาถามข่าวเล่าปี่ ขงเบ้งจึงชวนเล่าปี่ออกไปรับโลซกเข้ามาในเมือง คำนับกันแล้ว

โลซก : “ชุนกวนแจ้งว่าเล่าปี่หาบุญไม่แล้ว จึงให้ข้าพเจ้าเอารูปเทียนมาถามข่าวท่าน เมื่อข้าพเจ้าจะมานั้นจิวอี้ก็อวยพรมาถึงท่านด้วย”

เล่าปี่กับขงเบ้ง ได้ฟังดังนั้นก็ลุกขึ้นคำนับรับเอารูปเทียน แล้วเชิญให้โลซกกินโต๊ะ ขณะเมื่อเสพย์สุราอยู่นั้น

โลซก : “เดิมท่านว่าแก่ข้าพเจ้าว่า ถ้าบุญเล่าปี่ไม่แล้ว จะคืนเมืองเกงจิ๋วให้ชุนกวน บัดนี้เล่าปี่ตายแล้วท่านจะคืนเมืองให้เมื่อไหร่เล่า จะได้แต่งตั้งทหารมาอยู่รักษา”

เล่าปี่ : “เชิญท่านกินโต๊ะเสพย์สุราให้สบายก่อนเถิด แล้วจึงค่อยปรึกษากัน”

โลซกขัดเล่าปี่มิได้ก็เสพย์สุราต่อไป โลซกเห็นนานแล้วจึงเตือนเล่าปี่ขึ้น เล่าปี่ยังมิได้ตอบประการใด

ขงเบ้งแกล้งทำโกรธว่าแก่โลซกว่า : “ท่านก็มีสติปัญญาแจ้งการทั้งปวงอยู่ แต่จะนิ่งให้เราออกปากก่อนมิได้หรือ เมื่อครั้งพระเจ้าฮั่นโจโกก็มีน้ำใจโอบอ้อมกรุณาแก่ราชบุตรทั้งปวง จึงได้เสวยราชสมบัติสืบพระวงศ์ต่อกันมาจนถึงพระเจ้าเหี้ยนเต้ ทุกวันนี้แผ่นดินก็ไม่ราบคาบ ชุนนางหัวเมืองทั้งปวงที่มีสติปัญญากำลังมาก ก็ไม่ปรองดองช่วยกันบำรุงพระเจ้าเหี้ยนเต้ ต่างคนต่างแข็งเมืองอยู่สิ้น เล่าปี่นายเราเป็นเชื้อพระวงศ์คิดพันมาแต่ครั้งพระเจ้าฮ่าเก้งเต้ ได้ยี่สิบสี่ชั่วกษัตริย์จนถึงเล่าปี่ เล่าปี่ก็เป็นอาพระเจ้าเหี้ยนเต้ แต่แผ่นดินเมืองเกงจิ๋วท่านนี้จะเอาไว้ไม่ได้หรือ ชุนกวนนายท่านเป็นเชื้อผู้คุมเมืองจืดอง บัดนี้ก็ได้เป็นใหญ่ในเมืองกังตั๋งมีเมืองโทหกหัวเมือง เมืองตรีจัตวาแปดสิบเอ็ดหัวเมือง ทั้งไพร่พลทหารก็มั่งคั่งอยู่แล้วยังไม่อึดใจหรือ จึงให้มาทวงเมืองเกงจิ๋วอีกเล่า อนึ่งเมื่อโจโฉยกทัพเรือมาตีเมืองกังตั๋งนั้น เล่าปี่ก็ได้ยกทหารไปช่วยรบพุ่งเป็นสามารภ เราเรียกลมให้ชุนกวนจึงไม่เป็นอันตราย แม้เราไม่ช่วย ก็อย่าว่าแต่บุตรหญิงนางเกียวกกโลเลย ถึงภรรยาแลญาติของท่านก็จะเป็นของโจโฉสิ้น”

โลซก : “อันเมืองเกงจิวนี้เป็นฐานะตัวข้าพเจ้าอยู่ด้วย ซึ่งท่านว่าเปรียบเทียบนี้หาต้องทางความไม่”

ขงเบ้งจึงถาม โลซก ว่า : “เหตุใดท่านจึงว่าไม่ต้องทางความ”

โลซกจึงว่า : “เมื่อครั้งเล่าปีได้ความลำบากแตกโจโจ ฌ เมืองชงหยงนั้น ข้าพเจ้าก็ได้พาท่านไปหาซุนกวน จิวอี้กับซุนกวนก็นับถือท่านกับเล่าปีมีความสัจย์ แม้ข้าพเจ้าไปบอกตามคำท่านว่า ซุนกวนก็จะไม่เชื่อ จะลงโทษข้าพเจ้า ถึงตัวข้าพเจ้าจะตายก็ไม่เสียดายชีวิต แต่คิดวิตกอยู่ว่าเล่าปีกับซุนกวนจะเป็นศัตรูกันไป เมื่อเล่าปีกับซุนกวนจะเป็นศึกกันขึ้น ท่านก็จะไม่มีความสุข คนทั้งปวงที่รู้จักก็จะหัวเราะว่า ท่านเป็นคนมีสติปัญญามาเจรจากลับกลอกจึงเป็นเหตุทั้งนี้”

ขงเบ้งจึงว่า : “ท่านอย่าว่าเลย เราจะกลัวอันใดกับจิวอี้ซึ่งเป็นลูกเด็กเล็กน้อย ถึงมาตรว่าโจโจจะยกทหารมาล้อมห้อมน้เราก็ไม่กลัว แต่ว่าเราเห็นแก่ท่านซึ่งกลัวความผิด เราจะคิดอ่านกับเล่าปีเขียนหนังสือไปถึงซุนกวน ว่าจะขีมเมืองเกงจิวไว้เป็นที่อาศัยก่อน ต่อเล่าปีไปรบเมืองอื่นได้เล่าปีจึงจะคืนเมืองเกงจิวให้ ท่านจะเห็นเป็นประการใด”

โลซกจึงถามว่า : “ท่านตีเมืองใดได้แล้วจึงจะคืนเมืองเกงจิวให้”

ขงเบ้งจึงตอบว่า : “เราคิดจะไปตีเมืองฮูโต แต่เห็นว่าเป็นเมืองใหญ่จะเอาโดยเร็วนั้นไม่ได้ เมืองเสฉวนนั้นเล่าเจียงเจ้าเมืองเป็นคนหาสติปัญญามิได้ เราจะให้เล่าปียกกองทัพไปตี แม่นได้เมืองเสฉวนแล้ว เราจึงจะคืนเมืองเกงจิวให้”

โลซกได้ฟังดังนั้นก็เกรงใจขงเบ้ง ก็ยอมทำตามคำทุกประการ (น.5-7)

จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้งได้ทำการเจรจากับโลซก ที่มาทำหน้าที่ทวงเมืองเกงจิว โดยเมื่อขงเบ้งรู้ว่าโลซกมาถึง ก็ห้ามเล่าปีมิให้ตอบโลซก แล้วขงเบ้งเป็นผู้เจรจาเอง เมื่อโลซกถามถึงเมืองเกงจิว ขงเบ้งจึงแกล้งโกธ และกล่าวอ้างข้อมูลที่เป็นความจริง ว่าขณะนี้แผ่นดินไม่สงบ เล่าปีก็เป็นเชื้อพระเจ้าเหียนเต้ ซุนกวนก็มีเมืองกั๋งตั้งซึ่งเป็นเมืองใหญ่ มีหัวเมืองอีกหลายหัวเมือง และอ้างถึงครั้งที่ขงเบ้งเรียกลมช่วยให้เผาเรือโจโจได้ ทำให้ตัวโลซกและครอบครัวปลอดภัยด้วยนั้น

จะเห็นว่าการกล่าวอ้างดังกล่าว ขงเบ้งมีจุดมุ่งหมายเพื่อจะใช้ประโยชน์จากข้อมูลความจริงอันนั้น บิดพลิ้วจะไม่ยกเมืองเกงจิ๋วคืนให้ซุนกวน การพูดในลักษณะดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการใช้**หลักฐาน** คือ มีการให้ข้อมูลความจริงที่เชื่อถือได้มาพูด เพื่อให้โลซกเห็นใจ

โลซกได้ฟัง จึงว่าแกขงเบ้งว่า เป็นหน้าที่ของคนที่ต้องมาทวงเมืองเกงจิ๋วคืนแก่ซุนกวน ขงเบ้งพูดไม่ควรพูดเช่นนี้ ขงเบ้งจึงถามกลับในสิ่งที่โลซกพูดว่า “เหตุใดท่านจึงว่าไม่ต้องทาง ความ” เป็นคำถามที่สอดคล้องกับ**หลักตรงประเด็น**ในการสนทนา เพราะในสิ่งที่เกี่ยวข้องกับ การสนทนา

โลซกจึงตอบเล่าปี่ไปว่า คนเป็นคนพาขงเบ้งไปเจรจากับซุนกวน และจิวอี้กับซุนกวน นับถือว่าเล่าปี่กับขงเบ้งมีความสัตย์ ถ้าไปบอกว่าจะไม่คืนเมือง ซุนกวนจะไม่เชื่อ และหากคน ต้องโทษก็ไม่เสียดายชีวิต แต่เกรงว่าซุนกวนกับเล่าปี่จะผัดใจกัน และคนก็จะว่าท่านเป็นคนมี สติปัญญาจึงพูดจากลับกลอก ขงเบ้งได้ฟังจึง พูดขึ้นว่า หากต้องผัดใจกันกับซุนกวน คนไม่กลัวแก่ ความคิดจิวอี้ ถึงแม้โจโฉยกทหารมาร้อยหมื่นก็ไม่กลัว และกล่าวให้โลซกเห็นว่า เพราะขงเบ้งเห็น แก่โลซกว่าจะมีความผัด จึงคิดจะเขียนหนังสือถึงซุนกวนว่าจะขอเมืองเกงจิ๋วเป็นที่อาศัยก่อน หากรบเมืองอื่นได้จะคืนให้ และถามโลซกเป็นเชิงว่า โลซกเห็นเป็นประการใด ขงเบ้งพูดเช่นนี้ เพื่อให้โลซกเห็นว่าตนเห็นแก่โลซก เพื่อให้โลซกเกิดความไว้วางใจ การพูดดังกล่าวจึงสอดคล้องกับ การใช้**หลักวิธีพูด** คือ มีการพูดโดยใช้กลวิธีเพื่อให้โลซกเห็นความสำคัญว่า ขงเบ้งนั้นเห็นแก่ตน และมีการถามหยังเชิงว่าโลซกคิดประการใด

โลซกจึงถามว่าตีเมืองใดได้แล้วจะคืนเมืองเกงจิ๋วให้ ขงเบ้งจึงให้ข้อมูลที่จำเป็นแก่ การสนทนา เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของคน ที่จะบิดพลิ้วไม่คืนเมืองเกงจิ๋วให้ซุนกวนว่า คิดจะไป ตีเมือง

ฮูโต๋ แต่ฮูโต๋เป็นเมืองใหญ่จะเอาโดยเร็วไม่ได้ จ จะไปตีเมืองเสฉวนซึ่งมีเล่าเจียงเป็น เจ้าเมือง ถ้าได้เสฉวนแล้วก็จะคืนเกงจิ๋วให้ การพูดดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการใช้**หลักปริมาณ** ในการสนทนา เพราะให้ข้อมูลที่จำเป็นเพื่อตอบคำถาม โลซก และเมื่อ โลซกได้ฟังจึงเกรงใจแก่ ขงเบ้ง และทำตามขงเบ้งทุกประการ

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้ง ใช้หลักคุณภาพ หลักตรงประเด็น หลักวิธีพูด และหลักปริมาณในการสนทนากับโลซกทำให้การพูดสัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 51

เมื่อแผนการจิวอี้ไม่สำเร็จ ชุนกวนกับจิวอี้จึงให้โลซกมาทวงเมืองเกงจิ๋วกับเล่าปี่ ขงเบ้งได้กำชับให้เล่าปี่ไม่ตอบประการใด ขงเบ้งจะแอบฟังอยู่หลังฉาก เมื่อโลซกถามเล่าปี่ เล่าปี่จึงแกล้งร้องไห้มีตอบประการใด ขงเบ้งจึงออกมา

ขงเบ้ง : “เราฟังอยู่นานแล้ว ไม่เห็นได้เนื้อความ ท่านรู้หรือไม่ว่านายเราร้องไห้ด้วยเหตุสิ่งใด”

โลซก : “ข้าพเจ้ามิได้แจ้ง”

ขงเบ้ง : “ท่านไม่รู้เราจะเล่าให้ฟัง เดิมเล่าปี่ให้หนังสือสัญญาไปแก่ชุนกวนว่า ได้เมืองเสฉวนแล้วจะคืนเมืองเกงจิ๋วให้ บัดนี้เล่าเจียงเมืองเสฉวนนั้นก็ป็นเชื้อวงศ์พระเจ้าเหี้ยนเต้ ดัดพันกันอยู่กับนายเรา ครั้นจะยกไปตีเมืองเสฉวนคนทั้งปวงก็จะครหานินทาได้ ครั้นจะนั่งอยู่ในเมืองเกงจิ๋ว ก็เกรงชุนกวนจะขัดเคือง ครั้นจะคืนเมืองเกงจิ๋วให้ก็ไม่มีที่อาศัย เหตุฉะนั้นนายเราจึงร้องไห้”

โลซกมีใจสงสารจึงปลอบเล่าปี่ว่า : “ท่านอย่าร้องไห้วันวายไปเลย จงคิดอ่านกับขงเบ้งแก้ไขให้จงดีก่อน”

ขงเบ้งเห็นโลซกใจอ่อนจึงว่า : “ถ้ากระนั้นท่านจงอนุเคราะห์เอาทุกข้อนี้อ่านไปบอกแก่ชุนกวน ให้ชุนกวนงดก่อน”

โลซกจึงว่า : “ซึ่งจะไปว่าแก่ชุนกวนนั้นก็พอจะได้อยู่ แม้ชุนกวนไม่ยอมท่านจะคิดประการใด”

ขงเบ้งจึงว่า : “บัดนี้นายเราก็เป็นน้องเขยชุนกวนแล้ว อันชุนกวนจะไม่ยอมนั้นไม่เห็นด้วยให้ท่านว่ากล่าวอนุเคราะห์ให้จงดีเถิด” (น.37)

จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้งนั้นรู้ว่าโลซกเป็นคนใจอ่อน เมื่อต้องมาทำหน้าที่ทวงเมือง เก่งจิวคิน ขงเบ้งจึงคิดเจรจาด้วยตนเอง โดยให้เล่าปีแก่โลซกร้องไห้ และตนแอบฟังอยู่หลังจาก เมื่อได้ จังหวะ จึงออกมาแล้ว พูตกถามโลซกขึ้นว่า คนนั้นฟังอยู่นานแล้ว โลซกรู้หรือไม่ว่าเล่าปีร้องไห้ด้วย เหตุใด การพูดของขงเบ้งมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้โลซกถามถึงสาเหตุที่เล่าปีร้องไห้ จึงพูดแต่สิ่งที่ตรง ประเด็นของการสนทนา ซึ่งสอดคล้องกับการใช้**หลักตรงประเด็น**ในการสนทนา โลซกจึงตอบ ไปด้วยความเชื่อว่าตนไม่ทราบ

ขงเบ้งจึงพูดให้ข้อมูลแก่โลซกฟัง เพื่อให้โลซกเห็นใจและสงสารเล่าปี จึงใช้การพูด ทำความถึงสาเหตุของการเสียใจ ว่าเล่าปีจะไปตีเสฉวนยังไม่ได้ เกรงคนจะครหานินทาด้วย เล่าเจียงเจ้าเมืองเป็นญาติกันอยู่ จะนั่งเฉยอยู่ในเมืองเก่งจิวก็เกรงขุนกวนขัดเคือง จะกินเมืองให้ ก็ไม่มีที่อาศัย ซึ่งเมื่อโลซกได้ฟังถึงกับใจอ่อนและสงสารเล่าปี เอ่ยคำปลอบเล่าปีว่าจะช่วยคิดแก้ไข การพูดดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการใช้**หลักวิธีพูด**ในการสนทนา จากนั้นเล่าปีจึงขอร้องให้โลซก ไปผิดผ่อนขุนกวน โดยกล่าวขอความอนุเคราะห์แก่โลซก ซึ่งเป็นการกล่าวขออย่างตรงไปตรงมา เพราะขงเบ้งเห็นว่าโลซกใจอ่อน จึงสอดคล้องกับการใช้**หลักตรงประเด็น** ในการสนทนา โลซก จึงแจ้งว่าคนนั้นพูดได้ แต่ถ้าขุนกวนไม่ยอมจะทำอย่างไร ขงเบ้งจึง กล่าวว่าเล่าปีนั้นก็เพื่อน้องเขย ของขุนกวนแล้ว ให้โลซกพูดเจรจาทูลให้ดี ขงเบ้งใช้เหตุผลทางความสัมพันธ์มาพูด เพื่อให้โลซก เห็นว่าเล่าปีไม่ใช่คนอื่น จึงสอดคล้องกับการใช้**หลักวิธีพูด**ในการสนทนา ทำให้โลซกต้องกลับไป มือเปล่า ทวงเมืองเก่งจิวไม่สำเร็จ

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้ง ใช้หลักตรงประเด็น และหลักวิธีพูดในการสนทนา กับโลซกทำให้การพูดสัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 52

เมื่อโลซกกลับมา ขงเบ้งจึงบอกแก่เล่าปีว่า โลซกกลับมาครั้งนี้เป็นอุบายของจิวอี้ แม้โลซก เข้ามาว่ากล่าวประการใดให้แลดูหน้าข้าพเจ้าก่อน

โลซก : “ข้าพเจ้ากลับไปเมืองกังตั๋ง แจ้งความทุกข์ร้อนของท่านให้ขุนกวนฟังทุกประการ ขุนกวนก็มีความยินดีสรรเสริญท่านว่ามีสติปัญญารู้คิดแลชอบ ขุนกวนจึงให้หาขุนนางทั้งปวงมา ปรีกษา จะยกกองทัพไปช่วยตีเมืองเสฉวนให้ท่าน เมื่อได้เมืองเสฉวนแล้วจะได้ขอเมืองเก่งจิวคิน ขุนนางทั้งปวงก็เห็นพร้อมกันสิ้น ขุนกวนจึงให้ข้าพเจ้ากลับมาหาท่านว่า เมื่อจะยกไปตีเมือง

เสถวนนั้นเป็นทางกัณดาร แม้ขัดสนด้วยเสบียงอาหารสิ่งใดสิ่งหนึ่งก็ดี ให้ท่านอนุเคราะห์เป็นธุระด้วย

ขงเบ้งได้ฟังดังนั้น ก็พยักหน้าให้เล่าปี่ว่า : “ซึ่งขุนกวนมีน้ำใจโอบอ้อมอารีเช่นนี้ เพราะเห็นว่าน้องเขยได้รับความเดือดร้อน จึงคิดอ่านแก้ไขเอาเป็นธุระ เล่าปี่ก็ยกมือขึ้นคำนับแล้วว่า ขุนกวนมีใจเมตตาเราจะนี่ก็เพราะโลซกช่วยว่ากล่าว คุณของโลซกอยู่แก่เราเป็นอันมาก”

ขงเบ้งจึงว่า : “แม้ขุนกวนจะยกกองทัพมาเมื่อใด เราจะยกครอบครัวออกไปคอยรับอยู่นอกเมือง แล้วว่าแก่โลซกว่า ให้ท่านกลับไปบอกขุนกวนเถิดว่า ซึ่งจะยกกองทัพไปตีเมืองเสถวนนั้น อย่าให้วัดถึงเสบียงอาหารเลย นายเราผู้เป็นน้องเขยจะรับเป็นธุระมิให้ขัดสน” (น.39)

จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้งรู้ว่าที่โลซกกลับมาเป็นแผนของจิวยี่ จึงสั่งให้เล่าปี่สั่งเกณฑ์หน้าของตนก่อนเจรจา เมื่อโลซกพูดว่า ได้กลับไปเล่าถึงความทุกข์ร้อนของเล่าปี่ให้ขุนกวนฟัง ขุนกวนคิดจะช่วยตีเมืองเสถวน แต่ทางไปเมืองเสถวนนั้นเป็นทางกัณดาร หากขัดสนด้วยเสบียงอาหารหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งขอให้เล่าปี่ช่วยเหลือด้วย ขงเบ้งจึงพยักหน้าให้เล่าปี่ว่า ขุนกวนมีน้ำใจ เพราะโลซกช่วยว่ากล่าวบุญคุณของโลซกมีมาก ขงเบ้งนั้นรู้ว่าเป็นแผนจิวยี่ จึงกล่าวเสริมขึ้นว่า แม้ขุนกวนยกทัพมาเมื่อใดจะคอยรับอยู่นอกเมือง ขอให้โลซกกลับไปบอกขุนกวนว่าอย่าได้วัดเลย นายเราผู้เป็นน้องเขยจะรับไว้เป็นธุระ การพูดของขงเบ้งต้องการให้โลซกมิได้แคลงใจว่าตนล่วงรู้ในแผนการจิวยี่ จึงตอบรับคำของโลซกทุกประการ พร้อมทั้งยืนยันที่จะคอยช่วยเหลือ การพูดดังกล่าวของขงเบ้งเป็นการพูดให้ข้อมูลที่จำเป็นแก่การสนทนา จึงสอดคล้องกับหลักปริมาณ

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้ง ใช้หลักปริมาณ ในการสนทนากับเล่าปี่ทำให้การพูดสัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 53

เล่าปี่จึงถามขงเบ้งว่า : “ซึ่งโลซกว่ากล่าวทั้งนี้ ท่านคิดเห็นประการใด”

ขงเบ้งจึงหัวเราะแล้วว่า : “จิวยี่จะถึงที่ตายอยู่แล้ว อันความคิดจิวยี่ครั้งนี้แต่จะลงเด็กก็ไม่ได้ ควรหรือมาลงเรา”

เล่าปี่ถามว่า : “ความคิดจิตยี่ประการใด”

ขงเบ้งจึงว่า : “จิตยี่คิดอ่านว่ากล่าวมาครั้งนี้เหมือนเมื่อพระเจ้าจันเสียนกั๋ง จะยกไปตีเมืองเล็กทางข้ามเมืองหงีไป เมืองสามเมืองนี้เป็นทางเดียวกัน พระเจ้าจันเสียนกั๋งจึงหาขุนนางทั้งปวงมาปรึกษาว่าเราจะยกไปตีเมืองเล็กบัดนี้ เกลือกเจ้าเมืองหงีจะยกทหารออกตีสกัดเราไว้มิเสียการไปหรือ ชุนเซ่งซึ่งเป็นขุนนางผู้ใหญ่จึงทูลว่า เจ้าเมืองหงีเป็นคนโลภรักทรัพย์นัก ขอพระองค์แต่งเครื่องบรรณาการแลแก้ววิเศษสำหรับเมืองเรานี้ไปให้เจ้าเมืองหงีเสียนั้น ถึงมาตรว่าจะได้เมืองเล็กก็จะเหมือนแก้ววิเศษของเราหรือ ชุนเซ่งจึงทูลว่า ขอพระองค์อย่าได้วิตกเลย ซึ่งเราจะเอาแก้วไปให้เจ้าเมืองหงีไว้ นั้น เหมือนหนึ่งของอยู่ค้ำในย้ายไปไว้ค้ำนอก แม้เราได้เมืองเล็กแล้วจึงยกกองทัพกลับมาตีเอาเมืองหงีก็จะได้โดยง่าย ทั้งแก้วแลเครื่องบรรณาการทั้งปวงนั้นก็จะเป็นของเราสิ้น หันแหล่งที่ปรึกษาจึงว่าแก่ชุนเซ่งว่า ท่านอย่าดูหมิ่นแก่เจ้าเมืองหงีก่อน อันกั๋งจิกี่ซึ่งเป็นขุนนางผู้ใหญ่ผู้นั้นก็มีสติปัญญาหลักแหลมอยู่ เห็นจะทัดทานเจ้าเมืองหงีมิให้รับเครื่องบรรณาการของเรา ชุนเซ่งจึงว่ากั๋งจิกี่มีสติปัญญาก็จริง แต่กลัวอาญาเจ้าเมืองหงีนั่งอยู่ เพราะเจ้าเมืองหงีเป็นคนโลภ ไม่รู้จักผิดแลชอบ พระเจ้าจันเสียนกั๋งได้ฟังดังนั้นก็เห็นชอบด้วย จึงแต่งเครื่องบรรณาการแลแก้วให้เจ้าเมืองหงีตามคำชุนเซ่งว่า เจ้าเมืองหงีเห็นแก่ทรัพย์มิได้พิเคราะห์หน้าหลังก็รับเครื่องบรรณาการไว้ กั๋งจิกี่จึงว่าแก่เจ้าเมืองหงีว่า ซึ่งท่านรับเครื่องบรรณาการไว้แล้วให้พระเจ้าจันเสียนกั๋งได้เมืองเล็กแล้วก็จะมาตีเมืองเราเป็นมั่นคง เจ้าเมืองหงีไม่ฟังตวาดเอากั๋งจิกี่ ฝ่ายพระเจ้าจันเสียนกั๋งยกกองทัพผ่านเมืองหงีไปรบเอาเมืองเล็กได้แล้ว ก็ยกทหารกลับมาตีเอาเมืองหงีได้

บัดนี้ จิตยี่คิดดูบายว่า จะยกไปตีเมืองเสฉวนให้เรา หวังจะให้เราไว้ใจ แม้จิตยี่ยกกองทัพมาถึงหน้าเมืองเราแล้ว ถ้าท่านเอาเสบียงอาหารออกไปเลี้ยงทหารทั้งปวง จิตยี่ก็จะจับท่านฆ่าเสียชิงเอาเมืองเกงจิ๋วคืน”

เล่าปี่จึงถามขงเบ้งว่า : “เราจะคิดประการใดจึงจะแก้ความคิดจิตยี่ได้”

ขงเบ้งจึงว่า : “ท่านอย่าวิตกเลย อันการครั้งนี้เราจำต้องคิดไว้ให้พร้อมเหมือนขัดเร้วดักเสือเกี่ยวเหยื่อตกปลา จะนั่งไว้ต่อแลเห็นตัวเสือแลปลาหุดจึงจะจับทำการนั้นไม่ได้ อันจิตยี่ครั้งนี้เห็นจะแพ้ความคิดเราตรอมใจตายเป็นมั่นคง” (น.39-40)

จากบทสนทนาข้างต้น เมื่อโลซกกลับไปแล้ว เล่าปีจึงถามขงเบ้ง ว่าที่โลซกเจรจານั้น ขงเบ้งคิดอย่างไร ขงเบ้งจึงตอบกลับไปโดยละเมียดหลักตรงประเด็น คือ ไม่ตอบไปตรงๆ ว่าเป็นแผนการจิวอี้ แต่พูดว่าจิวอี้จะถึงที่ตายอยู่แล้ว อันความคิดนี้จะใช้ดวงเด็กไม่ได้ควรหรือจะมา ดวงเรา ทำให้เล่าปีถามว่า แผนการของจิวอี้คืออะไร เพราะไม่รู้แจ้งในคำตอบดังกล่าว

ขงเบ้ง จึงใช้การกล่าวอ้างถึงเหตุการณ์ในอดีต ที่คล้ายกันกับแผนของจิวอี้ อธิบายให้ขงเบ้ง ฟัง และกล่าวถึงแผนจิวอี้ในตอนท้ายว่าเมื่อเล่าปีเอาเสบียงออกไป จิวอี้จะจับตัวเล่าปีฆ่าเสียเพื่อชิง เอาเมืองเกงจิวคิน การพูดดังกล่าวเป็นการพูดเพื่ออธิบายให้เล่าปีเข้าใจอย่างแจ่มแจ้ง โดยจะเห็นว่า มีการยกตัวอย่างให้เกิดความเข้าใจ จึงสอดคล้องกับการใช้ **หลักวิธีพูด** ในการสนทนา

เล่าปีจึงถามต่อว่า ขงเบ้งคิดแก้ไขอย่างไร ขงเบ้งจึงตอบโดยใช้การอุปมาว่า การกระทำของ จิวอี้ครั้งนี้เหมือนขาดรั้วดักเสือ เกี้ยวเหยื่อตกปลา จะนั่งไว้ต่อแผลเห็นตัวเสือแลปลาหูดจึงจะจับ ทำการนั้นไม่ได้ แล้วพูดให้เล่าปีมั่นใจว่า แผนจิวอี้ครั้งนี้จะสู้ความคิดตนไม่ได้ การพูดดังกล่าว จึงสอดคล้องกับ**หลักวิธีพูด** เพราะใช้การอธิบายให้เห็นชัดเจน

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้ง ใช้การละเมียดหลักตรงประเด็น และ**หลักวิธีพูด** ในการสนทนากับเล่าปีทำให้การพูดสัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 54

ครั้นอยู่มาห้าหกวัน ขงเบ้งกับกวนอูนั่งพูดกันอยู่ พอกวนเป้งเข้ามาค้ำบแล้วเอาหนังสือ ขึ้นให้ขงเบ้ง ขงเบ้งรับเอาหนังสือแล้วอ่านคู่มือว่าบังทองถึงแก่ความตาย ขงเบ้งร้องไห้รักบังทอง ทหารทั้งปวงก็ร้องไห้รักด้วยกันสิ้น

ขงเบ้งจึงว่า : “บัดนี้เล่าปีนายเรามาตั้งอยู่ตำบลโปยลิก้วน แลเข้าศึกก็ยกมาประชิดติดพันอยู่ ครั้นจะตีหักเข้าไปถึงก็มีได้ จะถอยหลังออกมาก็มีสะดวก เป็นที่ขัดสนกับขันน้ก แม้เราจะมียกไป ช่วยนายเราบัดนี้ก็จะเสียทีแก่ข้าศึก”

กวนอูจึงว่า : “ซึ่งท่านจะยกไปนั้นก็ชอบอยู่ แต่ทว่าเมืองเกงจิวนี้เป็นที่สำคัญนัก ไม่มีผู้ใด เป็นผู้ใหญ่ที่จะป้องกันรักษา ท่านจะคิดประการใด”

ขงเบ้ง : “ซึ่งเล่าปี่ให้มีหนังสือมาจะให้เราไปทั้งนี้ เราก็รู้อยู่แล้วเล่าปี่เห็นแต่ท่านผู้เดียวจะอยู่รักษาเมืองได้ แลตัวท่านก็ได้สาบานกับเล่าปี่เป็นพี่น้องกันโดยสุจริต ก็อย่าได้คิดรังเกียจสิ่งใดเลย อันเมืองเกงจิ๋วซึ่งท่านจะอยู่รักษาแต่ผู้เดียวนั้น เห็นว่าพะว้าพะวังลำบากจริงอยู่ แต่ท่านจงเอาความภักดีต่อเล่าปี่นั้นเป็นประธานอย่าได้บิดพลิ้วเลย”

กวนอูได้ฟังขงเบ้งว่าดังนั้นก็รับคำ ครั้นเวลาเช้าขงเบ้งจึงแต่งโต๊ะเลี้ยงคุณกันแล้ว จึงเอาตราสำหรับว่าราชการเมืองนั้นจะมอบให้กวนอูตามประเพณี กวนอูกำชับแล้วยกมือขึ้นจะรับเอาตราขงเบ้งก็ยังไม่ยอมให้จึงว่า

ขงเบ้ง : “ถ้าท่านรับเอาตรานี้แล้วกิจการสิ่งใดๆในเมืองเกงจิ๋วจะตกเป็นธุระของท่านทั้งสิ้น”

กวนอูจึงว่า : “ตัวข้าพเจ้าเป็นชายชาติทหาร ถึงมาตรว่าตัวจะตายก็ได้คืนคำเสีย”

ขงเบ้งได้ยินกวนอูเจรจาออกมาด้วยความตายดังนี้ จึงคิดในใจว่า แต่แรกเราจะมอบตราว่าราชการเมืองให้เป็นมงคล แลมาเจรจาเป็นกลางฉะนี้มิบังควรหนักหนา ขงเบ้งจึงแสวงถามว่า

ขงเบ้ง : “ตัวท่านจะอยู่รักษาเมืองเอากิจการทั้งปวงเป็นการธุระนั้น ถ้าโจโฉยกมาตีเอาเมืองเกงจิ๋วท่านจะคิดประการใด”

กวนอูจึงว่า : “ตัวข้าพเจ้าเป็นทหารมิได้กลัวแก่ข้าศึก แม้ว่าโจโฉยกมาข้าพเจ้าจะสู้รบโดยเต็มกำลังกว่าจะแพ้แลชนะมิได้อภัยศ”

ขงเบ้งจึงถามว่า : “แม้ชนกวนกับโจโฉจะบรรจบเข้าด้วยกัน แล้วจะยกมาทำร้ายแก่ท่าน ท่านจะคิดประการใดเล่า”

กวนอูจึงว่า : “ถ้าฉะนั้นข้าพเจ้าก็จะแยกทหารออกเป็นสองกองรบทั้งสองด้าน เมื่อใดตัวข้าพเจ้าตายแล้วชนกวนกับโจโฉจึงจะได้เมืองเกงจิ๋ว แม้มีตายท่านอย่าสงสัยเลยว่าเมืองเกงจิ๋วจะได้แก่ผู้อื่น”

ขงเบ้งจึงว่า : “แม้การศึกมีมาท่านมิได้คิดอ่านทำการด้วยกลอุบาย จะเอาแต่กำลังห้าวหาญ หักเอาข้าศึกนั้น เราเห็นว่าเมืองเกงจิ๋วจะเสียเป็นมั่นคง ซึ่งท่านจะอยู่รักษาเมืองเกงจิ๋วนี้จึงจำเอา ถ้อยคำของเราไว้ ถ้าท่านจะประพฤติดตามแล้ว เมืองเกงจิ๋วก็จะมีอันตราย

กวนอุจึงถามว่า : “ท่านจะให้ทำประการใด”

ขงเบ้งจึงบอกว่า : “ท่านจะอยู่ภายหลังนั้น จงจัดแจงระมัดระวังตัวข้างฝ่ายเหนือคอยผู้โจ โทให้ดี ฝ่ายใต้นั้นท่านจงทำใจดี ประนอมด้วยขุนกวนโดยปรกติเมืองเกงจิ๋วจึงจะมีความสุข”

กวนอุก็มีความยินดี จึงว่า : “คำของอาจารย์นี้ข้าพเจ้าแหวกอกสวมใส่ไว้ในใจไม่ลืมเลย”

ขงเบ้งสั่งสอนกวนอุคั้งนั้นแล้ว จึงเอาตราสำหรับว่าราชการเมืองมอบให้ (น.133-136)

จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้งได้รับหนังสือจากเล่าปี่ และรู้ว่าเล่าปี่ต้องการให้ตนไปช่วย จึงพูดถึงข้อมูลความจริงว่า “บัดนี้เล่าปี่นายเรามาตั้งอยู่ตำบลโปลยสิทวน แลข้าศึกก็ยกมาประชิด คิดพันอยู่ ครั้นจะตีหักเข้าไปถึงก็มีได้ จะถอยหลังออกมาก็มีสะดวก เป็นที่ขัดสนกับข้าศึก” การพูดดังกล่าวสอดคล้องกับการใช้หลักคุณภาพ เนื่องจากเป็นการพูดในสิ่งที่เป็นความจริง เชื่อถือได้ จากนั้นจึงกล่าวถึงความจำเป็นว่า “แม้เราจะมียกไปช่วยนายเราบัดนี้ก็จะเสียที่แก่ข้าศึก” เป็นการพูดให้ข้อมูลแก่การสนทนาว่าจำเป็นต้องไปช่วย จึงสอดคล้องกับการใช้หลักปริมาณ ในการสนทนา กวนอุจึงว่าถ้าขงเบ้งไปก็ไม่มีใครจะอยู่รักษาเมืองเกงจิ๋วและถามเล่าปี่ว่า ขงเบ้ง คิดประการใด

ขงเบ้ง จึงตอบกลับไปโดยกล่าวให้ขุนกวนรู้ความคิดของขงเบ้งว่า ขุนกวนเหมาะสมที่จะดูแลเกงจิ๋ว และขุนกวนกับเล่าปี่ก็เป็นพี่น้องกันโดยสุจริต ให้กวนอุเอาความภักดีต่อเล่าปี่เป็นที่ตั้ง และขอให้ขุนกวนอย่าบิดพลิ้วเลย ขงเบ้งพูดเพื่อให้ขุนกวนเห็นว่าตัวขุนกวนเหมาะสมที่สุดที่จะอยู่รักษาเกงจิ๋ว ซึ่งเมื่อขุนกวนได้ฟังก็ตอบรับ การพูดดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการใช้หลักวิธีพูด ในการสนทนา

ขงเบ้ง จึงจะมอบตราว่าราชการให้ขุนกวน แต่พูดให้ข้อมูลแก่ขุนกวน เพื่อต้องการเตือนให้ ขุนกวนเห็นว่า ถ้าได้รับตรานี้ไว้แล้ว การทุกอย่างในเกงจิวจะเป็นธุระของขุนกวน การพูดดังกล่าว จึงสอดคล้องกับการใช้**หลักปริมาณ** ในการสนทนา คือ มีการให้ข้อมูลที่จำเป็นแก่การสนทนา ขุนกวนจึงรับเอาและว่าจะแลกด้วยชีวิต ขงเบ้งได้ฟังแล้วจึงคิดว่ากวนอู พูดเป็นกลาง จึงแกล้งถาม กวนอูว่า หากโจโฉยกมาจะทำอย่างไร เป็นการถามเพื่อดูความคิดของกวนอู ในการแก้ไขปัญหา การพูดถามดังกล่าวจึงสอดคล้องกับ**หลักตรงประเด็น** ในการสนทนา เนื่องจากถามในสิ่งที่ เกี่ยวเนื่องกับการสนทนา และเพื่อต้องการรู้ความคิดกวนอู

กวนอูจึงว่าจะสู้เต็มกำลัง จนกว่าจะแพ้โจโฉ ขงเบ้งจึงถามกลับไปว่า หากขุนกวนกับโจโฉ ร่วมมือกันมารบจะทำอย่างไร เป็นการถามอย่างตรงไปตรงมาเพื่อฟังความคิดเช่นกัน จึงสอดคล้อง กับ**หลักตรงประเด็น** ในการสนทนา กวนอูจึงบอกว่าจะแยกกำลังเป็นสองด้าน และจะสู้จนกว่าตัว จะตายขุนกวนหรือโจโฉจึงจะได้เกงจิว ขงเบ้งได้ฟังจึงใช้หลักการพูดสอนแก่กวนอู โดยแนะนำ วิธีการว่า ให้กวนอูคิดอ่านรบด้วยกลอุบาย อย่าใช้แต่กำลัง และอย่าให้กวนอูจำคำนี้ไว้ เป็นการพูดให้ ข้อมูลที่จำเป็นแก่การสนทนาเพื่อการสั่งสอน จึงสอดคล้องกับการใช้ **หลักปริมาณ** ในการสนทนา กวนอู จึงถามว่าจะให้ทำประการใด ขงเบ้งจึงแนะนำวิธีการว่า “ท่านจะอยู่ภายหลังนั้น จงจัดแจง ระมัดระวังตัวข้างฝ่ายเหนือคอยสู้โจโฉให้ดี ฝ่ายใต้ นั้นท่านจงทำใจดี ประนอมด้วย ขุนกวน โดยปรกติเมืองเกงจิวจึงจะมีความสุข” การพูดดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการใช้**หลักปริมาณ** ในการสนทนา กวนอูได้ฟังจึงรับว่าจะจำคำของขงเบ้งไว้ไม่ลืมเลย

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้ง ใช้หลักคุณภาพ หลักปริมาณ หลักวิธีพูด และ หลักตรงประเด็นในการสนทนากับกวนอู ทำให้การพูดสัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 55

เล่าปีกับขงเบ้งยกทัพไปตั้งอยู่ ณ แคนเมืองกิมก๊ก ฝ่ายอุยหวนเจ้าเมืองกิมก๊กก็ให้ลิเหยียน คุมทหารสามพันยกออกไป ด้รบกับสองตงถึงห้าสิบเพลงมิแพ้ชนะกัน ขงเบ้งเห็นดังนั้นก็ตีม้าล่อ หวังจะเรียกสองตงให้กลับมา สองตงได้ยินเสียงม้าล่อก็พาทหารกลับเข้ามา จึงถามขงเบ้งว่า

สองตง : “ข้าพเจ้าได้ที่จะจับตัวลิเหยียนมอยู่แล้ว เหตุใดท่านจึงตีม้าล่อเรียกดังนี้”

ขงเบ้งจึงว่า : “อันลิเหิยมนั้นมีกำลังกล้าหาญ ซึ่งท่านจะรบพุ่งเอาชัยชนะซึ่งหน้านั้นไม่ได้ เราจึงตีม้าล่อเรียกกลับมาหวังจะทำกลอุบายเอาชัยชนะให้ได้ เวลาค่ำวันนี้เราจะแต่งทหารสองกอง ไปชุมนุมอยู่ริมชอกเขา ลิเหิยมตามมาทหารซึ่งชุมนุมไว้ก็จะตีกระหนาบเข้ามา เห็นจะได้ชัยชนะเป็น มั่นคง” สองตงเห็นชอบด้วย (น.155)

จากบทสนทนาข้างต้น สองตงพอได้ยินเสียงตีม้าล่อ กลับเข้ามาจึงถามขงเบ้งว่า เหตุใด จึงเรียกกลับมา ตนกำลังจะจับตัวลิเหิยมได้ ขงเบ้งจึงตอบกลับด้วยการให้ข้อมูล เพื่ออธิบาย เหตุผลการกระทำดังกล่าวว่า จะจับตัวลิเหิยมต้องใช้อุบาย โดยจะแต่งทหารสองกองชุมนุมอยู่แล้ว เข้าตีกระหนาบ ทำให้สองตงเข้าใจในแผนการ การพูดดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการใช้หลักปริมาณ ในการสนทนา

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้ง ใช้หลักปริมาณ ในการสนทนากับสองตง ทำให้การพูด สัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 56

เล่าปี่จัดแจงทหารจะยกไปเมืองเอ็กจิ๋ว พอม้าใช้มาบอกว่า บัดนี้เตียวล่อให้ม้าเถียว ม้าดำย เอียวเป็กยกกองทัพมารบ เบ้งตัดกับฮักจุ่นซึ่งท่านให้อยู่รักษาด่านแฮบ่งก้วนนั้นได้รับพุ่งกันเป็น สามารด แม้ท่านไม่ยกไปช่วยให้ทันที่ด่านนั้นจะเสีย เล่าปี่แจ้งคั้งนั้นก็ตกใจจึงปรึกษากับขงเบ้งว่า

เล่าปี่ : “ท่านจะคิดอ่านประการใด”

ขงเบ้ง : “ข้าพเจ้าเห็นแต่เตียวหุย จูล่งสองนายนี้จะต้านทานกำลังม้าเถียว ม้าดำย เอียวเป็กได้”

เล่าปี่จึงว่า : “จูล่งนั้นไปเกลี้ยกล่อมคน ณ ชายทะเลเมืองเตงกั้งก็ยังไม่กลับมา อยู่แต่เตียวหุย ท่านจงเร่งจัดทหารให้เตียวหุยยกไปช่วยให้ทันที”

ขงเบ้งจึงว่า : “ท่านอย่าเพ่อวุ่นวายไปก่อน ไว้ข้าพเจ้าจะคิดว่ากล่าวแก่เตียวหุยเอง” (น.156)

จากบทสนทนาข้างต้น เล่าปีปรึกษาขงเบ้งถึงการต้านทานกำลังม้าเฉียว ขงเบ้งจึงตอบกลับ โดยการให้ข้อมูลไปว่า เห็นมีแต่เดียวหุยกับจูล่งที่จะต้านทานกำลังม้าเฉียว ม้าดำย เอียวเป็กได้ จึงสอดคล้องกับการใช้หลักปริมาณ ในการสนทนา เล่าปีจึงจะให้เดียวหุยยกไปช่วยทันที ขงเบ้ง จึงห้ามว่า “ท่านอย่าเพ่อวุ่นวายไปก่อน ไว้ข้าพเจ้าจะคิดว่ากล่าวแก่เดียวหุยเอง” การพูดดังกล่าว เป็นการพูดอย่างตรงไปตรงมา เพื่อให้เล่าปีหยุดความคิดดังกล่าวก่อน แล้วตัวขงเบ้งจะเป็นผู้ว่ากล่าวแก่เดียวหุยเอง จึงสอดคล้องกับการใช้หลักตรงประเด็นในการสนทนา

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้ง ใช้หลักปริมาณ และหลักตรงประเด็นในการสนทนากับเล่าปีทำให้การพูดสัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 57

ขณะนั้นเดียวหุยรู้ว่าม้าเฉียวยกมาตีด่านเมืองแฮบ่งก้วน จึงรีบเข้ามาร้องว่าแก่ขงเบ้งว่า

เดียวหุย : “บัดนี้ม้าเฉียวยกมารบเบ้งตัด ฮักจัน ข้าพเจ้าจะขออาสาไปต่อรบด้วยม้าเฉียว” ขงเบ้งทำเป็นไม่ได้ยิน จึงแกล้งว่าเล่าปี หัวใจจะขี้ใจเดียวหุยว่า : “อันม้าเฉียวนั้นมีกำลังแลฝีมืออยู่ จำจะให้ม้าใช้รีบไปเมืองเกงจิ๋วหาตัวกวนอูมา จึงจะต่อสู้กับม้าเฉียวได้”

เดียวหุยได้ฟังดังนั้นก็โกรธจึงว่า : “อันตัวข้าพเจ้านี้ก็มีปัญญาแลฝีมืออยู่บ้าง ครั้นโจโฉคุมทหารถึงร้อยหมื่น ตามมา ณ สะพานเตียงปันเกี้ยว ข้าพเจ้าก็ได้รบต้านทานแล้วคิดอ่านทำกลอุบายจนทหารโจโฉถอยกลับไป อันม้าเฉียวนั้นจะมีปัญญาแลฝีมือสักเพียงไร ท่านจึงจำเพาะให้กวนอูไป”

ขงเบ้งจึงแกล้งตอบว่า : “ครั้นโจโฉคุมทหารร้อยหมื่นตามมา ท่านได้ต้านทานก็จริงอยู่ แต่เหลือกำลังนัก ซึ่งท่านคิดกลอุบายให้ทหารโจโฉถอยไปนั้น หากข้าศึกไม่ทันคิด แม้โจโฉรู้ที่ไหนท่านจะรอดชีวิต ท่านอย่าดูหมิ่นประมาทเลย อันม้าเฉียวนั้นฝีมือกล้าหาญนัก ครั้งรบกับโจโฉตำบลแม่น้ำอุยโหล่นั้น โจโฉเสียที่เป็นหลายครั้ง จนโจโฉถอดเกราะตัดหนวดเสีย เข้าปลอมเหล่าทหารจึงหนีม้าเฉียวได้”

เดียวหุยจึงว่า : “ถ้าท่านแกล้งอยู่ข้าพเจ้าจะให้ทัณฑ์บนไว้ แม้ข้าพเจ้ายกไปไม่ได้ชัยชนะม้าเฉียว ก็ให้ตัดศีรษะข้าพเจ้าเสียเถิด”

ขงเบ้งจึงว่า : “ถ้ายอมรับดังนี้เราพอจะไว้ใจได้”

เตียวหุยก็เขียนทัณฑ์บนให้ขงเบ้ง (น.156-157)

จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้งต้องการดูความคิด และความมุ่งมั่นของเตียวหุย เมื่อเตียวหุย มาขออาสา ขงเบ้งจึงแกล้งทำเป็นไม่ได้ยิน และขอให้หาตัวกวนอูมา เนื่องจากม้าเถียวมีฝีมือมาก การพูดดังกล่าวขงเบ้งละเมิดหลักการปริมาณในการสนทนา คือ ต้องการให้เตียวหุย เข้าใจผิดว่า ขงเบ้งมองข้ามความสามารถตน เป็นผลให้เตียวหุยโกรธ เตียวหุยไม่รู้จึงว่าตนก็มีความสามารถคิด อุบายเอาชนะโจโฉได้ ทำไมจึงต้องเรียกหา กวนอู ขงเบ้งจึงแกล้งตอบกลับไปโดยใช้ข้อมูลความจริงมาพูดขู่เตียวหุยว่า ครั้งนั้นที่เตียวหุยคิดอุบายด้านทานได้ ข้าศึกไม่ทันคิด ถ้าโจโฉรู้ที่ไหน จะรอดชีวิต ม้าเถียวนั้นฝีมือกล้าหาญนัก ขนาดโจโฉยังเสียที่เป็นหลายครั้ง เป็นการใช้ข้อมูล ความจริงที่เชื่อถือได้ มาพูดให้เตียวหุยฟัง เพื่อต้องการสอนให้เตียวหุยไม่คิดประมาทแก่ม้าเถียว จึงสอดคล้องกับการใช้หลักคุณภาพ ในการสนทนา

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้งใช้การละเมิดหลักปริมาณ และใช้หลักคุณภาพ ในการสนทนากับเตียวหุย ทำให้การพูดสัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 58

ขงเบ้ง : “อันม้าเถียวนั้นฝีมือกล้าหาญนัก แม้จะรบกับเตียวหุยจะนี้ อุปมาเหมือนหนึ่งเสือ สองตัวสู้กัน เห็นจะเพลิงข้างหนึ่งเป็นมันคง ข้าพเจ้าจะขอคิดกลอุบายให้ม้าเถียวเข้ามาหาท่าน แต่โดยดี”

เล่าปี่จึงว่า : “เราได้เห็นฝีมือม้าเถียวแล้ว เราก็คิดอยู่จะใคร่ได้มาไว้ด้วย ซึ่งท่านว่านี่เรา ยินดีนัก แต่ท่านจะคิดอ่านประการใดจึงจะได้ม้าเถียวโดยดี”

ขงเบ้งจึงว่า : “เตียวพื่อนั้นมีใจกำเริบ จะตั้งตัวขึ้นเป็นเจ้าในเมืองฮันต๋ง มีที่ปรึกษาคนหนึ่ง ชื่อเอียวสง แลเอียวสงนั้นเป็นคนโลกเห็นแต่จะได้สิ่งของต่างๆไว้เป็นประโยชน์ของตัว ขอให้ท่านจัดสิ่งของอันตระการกับหนังสือให้คนลอบไปให้แก่เอียวสง ให้เอียวสงให้แก่เตียวพื่อเป็น ใจความว่า ตัวท่านยกกองทัพมานี้จะตีเอาแต่เมืองเสฉวน หวังจะช่วยแก้แค้นซึ่งเล่าเจียงให้ฆ่า

มารดาเตียวพ่อเสีย แม่เล่าเจียงเจ้าเมืองเสฉวนจะให้มาว่ากล่าวสิ่งใดแก่เตียวพ่อ ก็อย่าให้เอาธุระเลย ถ้าท่านได้เมืองเสฉวนแล้ว จะตั้งใจบำรุงเตียวพ่อขึ้นเป็นเจ้าในเมืองอันตั้งจงได้ แล้วให้เตียวพ่อมีหนังสือมาหาตัวม้าเถียวกลับไป แลเมื่อม้าเถียวจะเลิกกองทัพกลับไปนั้น ข้าพเจ้าจะแต่งคนให้ไปสกัดเกลี้ยกล่อมม้าเถียวให้มาอยู่ด้วยท่านจงได้”

เล่าปี่ได้ฟังดังนั้นก็มีความยินดี จึงให้แต่งหนังสือตามคำขงเบ้งว่า (น.161)

จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้งนั้นเห็นเตียวหุยรบกับม้าเถียวมิแพ้ชนะ จึงเปิดประเด็นการสนทนา ด้วยการพูดอุปมาว่า ม้าเถียวนั้นฝีมือดี สู้กับเตียวหุยเหมือนกับเสือสองตัวสู้กัน จึงบอกแก่ขงเบ้งว่าจะคิดอุบายเอาชนะม้าเถียว เป็นการพูดเพื่อให้เล่าปี่เข้าใจและรู้ว่าจะชนะม้าเถียวได้ต้องใช้อุบาย จึงสอดคล้องกับการใช้หลักวิธีพูดในการสนทนา เล่าปี่จึงบอกว่า เห็นฝีมือม้าเถียวแล้วอยากได้มาไว้เป็นทหาร แล้วถามถึงอุบายของเบ้ง ขงเบ้งจึงตอบกลับไป โดยวางแผนไว้จะใช้เอียวสงถือหนังสือเข้าไปให้ เตียวพ่อว่าเล่าปี่ยกมาตีเสฉวนหวังแก้แค้นเล่าเจียงให้ที่ฆ่าแม่เตียวพ่อ หลังจากนั้นจะดันให้เตียวพ่อขึ้นเป็นเจ้าเมืองอันตั้ง และเมื่อม้าเถียวเลิกทัพกลับไป จะให้คนไปเกลี้ยกล่อมม้าเถียวมาอยู่ด้วย โดยใช้ประโยชน์จากการรู้ลักษณะนิสัยของคน มาวางแผนการดังกล่าว และพูดอธิบายให้เล่าปี่ฟัง จึงสอดคล้องกับการใช้หลักวิธีพูดในการสนทนา

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้งใช้วิธีพูดในการสนทนากับเล่าปี่ ทำให้การพูดสัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 59

ฝ่ายทหารเล่าปี่ ชวนกันไปจะไปจับตัวอุยก้วน เล่าปี่มาฆ่าเสีย เล่าปี่จึงเกลี้ยสั่งว่าให้ฆ่าเสีย ทั้งพวกพี่น้องด้วย แล้วเล่าปี่ก็ตามไป ครั้นถึงบ้านอุยก้วน เล่าปี่ เล่าปี่จึงห้ามทหารทั้งปวงไว้หวังจะให้ได้อินตระหนักรว่า อันอุยก้วน เล่าปี่ นั้นมีความซื่อสัตย์ต่อท่านนัก ควรเราจะเลี้ยงสืบไป อย่าให้ทหารทั้งปวงทำอันตรายแม้แต่ด้ายเส้นหนึ่งเข็มเล่มหนึ่งเป็นอันขาดทีเดียว ถ้าผู้ใดไม่ฟังเราจะให้ลงโทษถึงตาย อุยก้วน เล่าปี่ ได้ฟังจึงชวนกันมากำชับเล่าปี่ เล่าปี่ก็พาทั้งสองกลับมา

ขงเบ้งจึงว่าแก่เล่าปี่ว่า : “อันเมืองเสฉวนนี้ก็ราบคาบอยู่แล้ว ซึ่งจะเป็นเจ้าเมืองเสฉวนอยู่สองคนนี้ไม่ควร ท่านจงให้เล่าเจียงไปอยู่เมืองกงจิวเถิด”

เล่าปีจึงว่า : “ตัวเราพึ่งได้เมืองเสฉวน ครั้นจะให้เล่าเจียงไปอยู่เมืองเกงจิ๋ว คนทั้งปวงก็จะครหานินทาเราว่า แกล้งเสือกไสเล่าเจียงเสียจากเมืองเสฉวน

ขงเบ้งจึงว่า : “อันเล่าเจียงนั้นมีความคิดน้อย ทั้งป็นคนเสียน้ำใจ แม้จะเอาไว้ในเมืองเสฉวนนี้ นานไปเกลือกมีคนยุยงเล่าเจียงก็จะฟังคำ ตัวท่านก็จะได้รับความเคืองใจ”

เล่าปีก็เห็นชอบด้วย (น.169)

จากบทสนทนาข้างต้น เมื่อเล่าปีได้เมืองเสฉวนแล้ว ขงเบ้ง จึงพูดเตือนเล่าปี โดยการกล่าวว่า เมืองเสฉวนนี้ได้แก่เล่าปีแล้ว ไม่ควรเอาอยู่กวน เล่าปี ซึ่งเป็นญาติเล่าเจียงมาไว้ ควรให้ไปอยู่เมืองเกงจิ๋ว การพูดดังกล่าวมีจุดมุ่งหมายเพื่อเตือนเล่าปี จะเห็นว่าขงเบ้ง ใช้การพูดอย่างตรงไปตรงมา ซึ่งสอดคล้องกับการใช้หลักตรงประเด็นในการสนทนา เล่าปีจึงกังวลว่าถ้าให้เล่าเจียงไปอยู่เกงจิ๋ว จะเป็นที่น่าท้อว่าตนแกล้งเสือกไสเล่าเจียง ขงเบ้งจึงใช้การพูดถึงลักษณะนิสัยของเล่าเจียง ว่ามีความคิดน้อย ไม่มีน้ำใจ หากเอาไว้ในเมืองเสฉวนนี้ นานไปมีคนยุยง จะให้ความเดือดร้อนแก่เล่าปี โดยขงเบ้งพูดเพื่อโน้มน้าวใจเล่าปี การพูดดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการใช้หลักวิธีพูดในการสนทนา

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้ง ใช้หลักตรงประเด็น และหลักวิธีพูดในการสนทนากับเล่าปี ทำให้การพูดสัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 60

เล่าปีให้ป้าร้องไปพรพลงเมืองว่า ภูมิภาคเนาแลเรือสวนไร่นาของผู้ใดก็ให้เข้าอยู่ทำมาหากิน ดังเก่า ราษฎรจึงจะมีความสุขสืบไป

เล่าปีจึงว่าแก่ขงเบ้งว่า : “กฎหมายสำหรับเมืองเสฉวนนั้นเราจะให้เลิกเสีย ท่านจงเร่งแต่งกฎหมายใหม่สำหรับเมือง แต่ให้คาดโทษนั้นให้หนักขึ้นกว่าเก่า คนทั้งปวงจึงจะกลัวเกรงจะได้ทำตามกฎหมาย บ้านเมืองจึงจะราบคาบสืบไป

หวดแจ้งจึงว่า : “ครั้งพระเจ้าฮั่น โจโกได้เสวยราชสมบัตินั้น ให้แต่งกฎหมายคาดโทษ ผู้กระทำผิดไว้เป็นประมาณ มาจนถึงพระเจ้าเหียนเต๋ ครั้งนี้ท่านจะให้แต่งกฎหมายคาดโทษ ผู้ละเมิดให้หนักขึ้นกว่านั้น ข้าพเจ้าเห็นราษฎรทั้งปวงจะได้ความเดือดร้อน ขอให้ผ่อนลง แต่พอประมาณตามกฎหมายเก่า”

ขงเบ้งจึงตอบว่า : “อันความคิดท่านนี้เห็นชั้นเดียว ครั้งพระเจ้าฮั่น โจโกให้แต่งกฎหมายไว้ ได้ใช้ต่อมาจนถึงพระเจ้าเหียนเต๋ ท่านเห็นว่าขุนนางแลหัวเมืองปรกตอยู่หรือ อันเล่าเจียงเล่าก็เป็น คนมีความคิดน้อย หาอาชญาข่มขมิได้ แม้รักผู้ใดถึงหาสติปัญญาไม่ ก็ตั้งแต่งให้เป็นขุนนางผู้ใหญ่ และผู้นั้นมีน้ำใจกำริบ ละกฎหมายเสีย ข่มเหงอาณาประชาราษฎรแต่ตามอำเภอใจ ไพรบ้าน พลเมืองได้ความเดือดร้อนจนเสียเมือง ครั้งนี้เราจึงให้เลิกกฎหมายเก่าเสียให้คาดโทษผู้ทำผิดให้หนักขึ้น หวังจะให้คนทั้งปวงตั้งใจทำความชอบ แม้ขุนนางแลราษฎรเห็นผู้ใดทำความชอบมี บำเหน็จ ก็จะละความชอบของตัวเอง จะได้ดูเยี่ยงอย่างกันทำตามกฎหมายก็จะมีความชอบขึ้น บ้านเมืองก็จะค่อยปรกตราบคาบไป” หวดแจ้งเห็นด้วยก็ค้ำนบเล่าปี (น.170-171)

จากบทสนทนาข้างต้น เมื่อเล่าปีให้ขงเบ้งออกกฎหมายใหม่ แต่คาดโทษให้หนักกว่าเก่า หวดแจ้งจึงแสดงความเห็นว่า ถ้าทำเช่นนั้นราษฎรจะได้ความเดือดร้อน ขงเบ้งจึงกล่าวแก่หวดแจ้ง โดยพูดออกไปตรงๆว่า ความคิดหวดแจ้งแก่ชั้นเดียว แล้วพูดอธิบายว่า เล่าเจียงเป็นคนลำเอียง รักใคร่ก็แต่งตั้งให้เป็นขุนนางผู้ใหญ่ และเมื่อขุนนางนั้นมีใจกำริบก็ละกฎหมาย ทำให้ราษฎร เดือดร้อน ครั้งนี้จึงให้เลิกกฎหมายเก่าและคาดโทษให้หนักขึ้น หวังให้คนทั้งปวงทำความชอบ ผู้ใดมีความชอบก็จะปูนบำเหน็จ เป็นตัวอย่างให้คนทำความชอบให้มากขึ้น ขงเบ้งใช้หลักการพูด อธิบายให้หวดแจ้งฟังถึงข้อดีของการเขียนกฎหมายใหม่อย่างเป็นขั้นเป็นตอน จึงสอดคล้องกับการใช้หลักวิธีพูดในการสนทนา

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้ง ใช้หลักวิธีพูดในการสนทนากับหวดแจ้ง ทำให้การพูด สัมฤทธิผล

บทสนทนาที่ 61

ครั้นอยู่มาวันหนึ่ง เล่าปี่ออกว่าราชการ พอคนใช้เข้ามาบอกเล่าปี่ว่า บัดนี้กวนอุใช้ให้ กวนเป้งมากำนันบท่าน เล่าปี่จึงให้หาตัวกวนเป้งเข้ามา กวนเป้งกำนันแล้วบอกเนื้อความว่า กวนอุ บิดาข้าพเจ้ามีความยินดีด้วยท่านปูนบำเหน็จไปนั้นจึงให้ข้าพเจ้ามากำนันบ ข้อหนึ่งบิดาข้าพเจ้าสั่งว่า ได้ยินกิตติศัพท์เลื่องลือว่า ม้าเจียวนั้นฝีมือกล้าหาญนักหาผู้เสมอมิได้ บิดาข้าพเจ้าจะขอมาต่อสู้กับ ม้าเจียว

เล่าปี่ได้ฟังดังนั้นก็ตกใจ จึงปรึกษาขงเบ้งว่า : “กวนอุจะมาลองฝีมือม้าเจียวนั้น ถ้าผู้ใด เพี้ยงพล้ำก็จะมีพยาบาทกันไป ท่านจะคิดประการใด”

ขงเบ้งจึงว่า : “ท่านอย่าวิตกเลย ข้าพเจ้าจะขอแต่งหนังสือไปถึงกวนอุให้คลายอิจฉางได้”

เล่าปี่จึงว่า : “ครั้นจะนั่งอยู่ช้ำกวนอุมาถึงเนื้อความก็จะฟุ้ง่านไป ท่านจงเร่งแต่งหนังสือ ให้กวนเป้งถือกลับไป”

ขงเบ้งก็แต่งหนังสือสรรเสริญกวนอุ ด้วยเราเห็นว่าท่านมีความวิตกด้วยม้าเจียวนั้น ไม่ควร อันฝีมือม้าเจียวนี้เปรียบเสมอแต่กับเตียวหุยน้องท่าน แลการกลศึกนั้นฝีมือท่านยิ่งกว่าม้าเจียวเป็น อันมาก ซึ่งท่านจะละเมืองเกงจิ๋วเสีย จะมาลองฝีมือกับม้าเจียวนั้นไม่ได้ เกลือกมีอันตรายมาถึง เมืองเกงจิ๋วโทษจะมีแก่ท่าน ซึ่งว่ามาที่นี้ท่านจงดำริดูคร”

ครั้นกวนอุแจ้งในหนังสือแล้วก็มีความยินดี คิดว่าขงเบ้งนั้นสมควรเป็นอาจารย์สั่งสอนเรา จึงเอาหนังสือให้ขุนนางแลทหารทั้งปวงดูแล้วว่า เดิมเราวิตกอยู่ว่าม้าเจียวนั้นมีฝีมือกล้าหาญนักคิด จะใคร่ไปลองฝีมือดู บัดนี้เราก็สิ้นวิตกแล้ว (น.171-172)

จากบทสนทนาข้างต้น เล่าปี่ ปรึกษาขงเบ้งว่า จะทำอย่างไรดี กวนอุจะมาลองฝีมือแก่ม้าเจียว เนื่องด้วยเกรงว่าจะผิดใจกัน ขงเบ้งจึงพูดตอบเล่าปี่ ด้วยการให้ข้อมูลว่า อย่าวิตกเลยตนจะแต่ง หนังสือถึงกวนอุให้คลายอิจฉาง การพูดดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการใช้หลักปริมาณ ในการสนทนา เล่าปี่จึงให้ขงเบ้งแต่งหนังสือถึงกวนอุ ขงเบ้งจึงแต่งหนังสือถึงกวนอุให้กวนเป้งถือกลับไป ทำให้ เล่าปี่คลายความกังวลใจ

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้ง ใช้หลักปริมาณ ในการสนทนากับเล่าปี่ ทำให้การพูด สัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 62

ซุนกวนคิดอุบายทำโทษจูกัดกินและครอบครัว เพื่อให้ขงเบ้งซึ่งเป็นน้องจูกัดกิน คินเมือง เกงจิ๋วให้แค้น แล้วให้จูกัดกินถือหนังสือดังกล่าวไปหาเล่าปี่

เล่าปี่แฉียงดังนั้นจึงถามขงเบ้งว่า : “จูกัดกินพี่ท่านจะมาหาเรานี้ด้วยเหตุสิ่งใด”

ขงเบ้งจึงบอกว่า : “ซุนกวนใช้ให้พี่ข้าพเจ้ามาทวงเมืองเกงจิ๋ว”

เล่าปี่จึงถามว่า : “เมื่อจะนี้แล้วท่านจะให้ตอบประการใด”

ขงเบ้งจึงค่อยกระซิบเล่าปี่ให้ได้ตอบพี่ชายแล้วขงเบ้งก็ลาออกไปคำนับรับจูกัดกินเข้าไว้ ณ ตีกรับแขก จูกัดกินทำแกล้งร้องไห้สะอึกสะอื้นเป็นอันมาก

ขงเบ้งจึงแกล้งถามว่า : “พี่มาเห็นหน้าข้าพเจ้าแล้วด้วยเหตุใดจึงร้องไห้จะนี้เล่า”

จูกัดกินจึงว่า : “บัดนี้ซุนกวนจับบุตรภรรยาพี่ไปจำไว้ เห็นจะถึงแก่ความตายสิ้น”

ขงเบ้งจึงว่า : “เป็นเหตุทั้งนี้เพราะซุนกวนจะคินเอาเมืองเกงจิ๋วจึงให้ทำจะนี้ แล้วถามว่า ซุนกวนให้มาหรือ หรือพี่หนีมา”

จูกัดกินจึงบอกว่า : “ซุนกวนใช้พี่ถือหนังสือมาให้เล่าปี่”

ขงเบ้งจึงว่า : “อย่าวิตกเลย เราจะพากันเข้าไปหาเล่าปี่ แล้วข้าพเจ้าจะว่ากล่าวให้เล่าปี่คิน เมืองเกงจิ๋วให้ซุนกวน”

จูกัดกินได้ฟังก็มีความยินดี

ขงเบ้งจึงพาจูกัดกินมาค้ำบเล่ปี แล้วจูกัดกินก็เอาหนังสือที่นั่นยื่นให้เล่ปี เล่ปีรับเอาหนังสือมาอ่านดูเป็นใจความว่า เดิมเล่ปียืมเมืองเกงจิ๋วไว้เป็นที่อาศัย บัดนี้ถึงสัญญาแล้วซุนกวนจะคืนเอาเมืองเกงจิ๋ว เล่ปีแจ้งในหนังสือแล้วก็โกรธ จึงตอบตามคำขงเบ้งกระซิบบอกไว้ว่า

เล่ปี : “เดิมซุนกวนยกน้องสาวให้เป็นภรรยาเรา เราก็ได้พามาไว้ ณ เมืองเกงจิ๋ว ครั้นเรายกมาเมืองเสฉวน ซุนกวนมิได้เกรงใจเรา ทำกลมาล่อลวงพาภรรยาเราไปไว้ ณ เมืองกังต้ง บัดนี้ยังซ้ำให้มาว่าคืนเมืองเกงจิ๋วอีกเล่า แลซุนกวนคิดอ่านทำการทั้งนี้หาสมเป็นผู้ใหญ่ไม่ เราคิดอยู่ว่าจะยกกองทัพไปรบเมืองกังต้งให้ได้”

ขงเบ้งได้ฟังดังนั้นก็แกล้งทำเป็นร้องไห้ว่าแก่เล่ปีว่า : “บัดนี้ซุนกวนให้จับบุตรภรรยาพรรคพวกที่ข้าพเจ้าจำไว้ หวังจะคืนเอาเมืองเกงจิ๋ว แม้ไม่ได้ก็จะทำอันตรายแก่พี่ข้าพเจ้าแลบุตรภรรยาให้ถึงสิ้นชีวิต ถ้าพี่ข้าพเจ้าตายแล้วเห็นข้าพเจ้าจะตายด้วย ท่านจงเอ็นดูคืนเมืองเกงจิ๋วให้ซุนกวนเถิด จูกัดกินกับข้าพเจ้าจะได้มีชีวิตสืบไป”

เล่ปีแกล้งทำบิดพลิ้วไว้ไม่ยอม ขงเบ้งทำร้องไห้อ้อนวอนเล่ปีไปเป็นช้านาน

เล่ปีจึงว่า : “เมืองเกงจิ๋วนี้มีเมืองโทจีนหกหัวเมืองเราเสียไม่ได้ เพราะเห็นแก่หน้าท่าน เราจะคืนแต่เมืองเตยงสา เมืองเลงหลง เมืองสุยเอียง สามตำบลนั้นแบ่งให้ซุนกวนกึ่งหนึ่ง”

ขงเบ้งก็ทำเป็นยินดีจึงว่า : “ถ้าท่านเอ็นดูดังนั้นแล้ว จงแต่งหนังสือให้จูกัดกินถือไปถึงซุนกวนให้แจ้ง จะได้แบ่งเมืองสามตำบลนี้ให้แก่ซุนกวน” (น.173-174)

จากบทสนทนาข้างต้น เมื่อเล่ปีถามขงเบ้งว่า จูกัดกินมาด้วยเหตุใด ขงเบ้งจึงตอบอย่างตรงไปตรงมาว่า ซุนกวนใช้มาทวงเมืองเกงจิ๋ว จึงสอดคล้องกับการใช้หลักตรงประเด็นในการสนทนา เล่ปีจึงถามว่า จะให้ตนตอบจูกัดกินอย่างไร ขงเบ้งจึงกระซิบบอกเล่ปีไว้แล้ว ขงเบ้งก็ไปพบจูกัดกิน เมื่อจูกัดกินเห็นขงเบ้งก็ร้องไห้ ขงเบ้งจึงถามอย่างตรงไปตรงมาถึงสิ่งที่เห็นว่า พี่เห็นตนแล้วร้องไห้ทำไม การพูดดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการใช้หลักตรงประเด็นในการสนทนา จูกัดกินจึงว่าซุนกวนจับเอาบุตรภรรยาตนไว้ เห็นจะตายกันสิ้น ขงเบ้งจึงถามกลับไปในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการสนทนาว่า เป็นเหตุทั้งนี้เพราะซุนกวนจะเอาคืนเมืองเกงจิ๋ว

แล้วถามว่าขุนกวนให้มา หรือพี่หนีมา เป็นการสนทนาอย่างตรงไปตรงมา จึงสอดคล้องกับหลักตรงประเด็นในการสนทนา จู๊ก็ตกใจจึงว่าขุนกวนให้ถือหนังสือมาให้เล่าปี ขงเบ้งจึงพูดพลอบแสดงให้เห็นถึงการเป็นพวกเดียวกันว่าจะพาไปหาเล่าปี ขอให้เล่าปีคืนเมืองเกงจิ๋วแก่ขุนกวน การพูดดังกล่าวจึงสอดคล้องกับหลักวิธีพูด ในการสนทนา

เมื่อพบเล่าปี จู๊ก็ตกใจ ได้มอบหนังสือให้แก่เล่าปี เล่าปีจึงแกล้งโกรธและพูดตามที่ขงเบ้งกระซิบสั่งไว้ว่า ขุนกวนได้ลวงเอาภรรยาตน ที่เป็นน้องสาวขุนกวนไปไว้เมืองกังต๋ง ทั้งยังมาให้ทางเมืองเกงจิ๋วอีก จำจะยกไปรบกังต๋ง ขงเบ้งจึงแกล้งร้องอ่อนวอนว่า ให้เล่าปีคืนเมืองเกงจิ๋วให้ขุนกวนเถิด หากไม่คืนเห็นพี่ตนต้องตาย และขงเบ้งคงต้องตายตามด้วย การพูดดังกล่าวขงเบ้งมุ่งหมายให้จู๊ตกใจเข้าใจคิดว่า ตัวขงเบ้งนั้นขอร้องอ่อนวอนเล่าปี และช่วยพี่ชายตามกำลัง เพื่อให้จู๊ตกใจเข้าใจว่าขงเบ้งไม่รู้ว่าเป็นแผนของขุนกวน การพูดดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการระมัดระวังหลักวิธีพูด ในการสนทนา

เล่าปีจึงว่าจะคืนเมืองโทให้ขุนกวนสามเมือง ขงเบ้ง จึงแกล้งดีใจ และพูดขอให้เล่าปีเขียนหนังสือถึงขุนกวนว่าจะคืนเมืองโทให้สามเมือง แล้วให้จู๊ตกใจถือกลับไป การพูดดังกล่าวเป็นการพูดในสิ่งที่เกี่ยวเนื่องกับการสนทนา จึงสอดคล้องกับ หลักตรงประเด็น ในการสนทนา

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้ง หลักตรงประเด็น และการระมัดระวังหลักวิธีพูด ในการสนทนากับเล่าปี และจู๊ตกใจ ทำให้การพูดสัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 63

ฝ่ายอาณาประชาราษฎรในเมืองเสฉวนแลหัวเมืองขึ้นนั้น รู้กิตติศัพท์ว่า โจโฉยกกองทัพมาตีเอาเมืองฮันต๋งได้ ต่างคนต่างตกใจสะดุ้งสะเทือน กลัวโจโฉจะยกกองทัพล่วงมาตีแดนเมืองเสฉวน เล่าปีจึงแจ้งว่าราษฎรทั้งปวงสะดุ้งตกใจดังนั้น จึงปรึกษาขงเบ้ง

เล่าปี : “ราษฎรชาวเมืองเรากลัวโจโฉจะยกมาทำอันตราย ท่านคิดประการใด”

ขงเบ้งจึงว่า : “ข้อนี้อย่าได้วิตกเลย ข้าพเจ้าจะคิดอุบายมิให้โจโฉยกมาทำอันตรายถึงเมืองเรา จะให้ยกกลับไป”

เล่าปีจึงถามว่า : “ท่านจะทำประการใด”

ขงเบ้งจึงว่า : “โจโฉนั้นเกรงขุนกวนอยู่ จึงให้แฮหัวตุ้นกับเตียวเลี้ยวอยู่รักษาเมืองหับป้า เมื่อโจโฉยกมาตีเมืองฮันตั้งนี้ ก็เอาแฮหัวตุ้นมาด้วย ขอให้แต่งผู้มีสติปัญญาไปว่ากล่าวแก่ขุนกวน ว่า ท่านจะให้เมืองกังแฮ เมืองเตยงสา เมืองฮุยเอี๊ยง แล้วขงเบ้งให้ขุนกวนยกมาตีเมืองฮับป้า โจโฉรู้ก็จะเป็นกังวลหลังเลิกทัพกลับไปช่วยกันเป็นมั่นคง” (น.198-199)

จากบทสนทนาข้างต้น เล่าปีปรึกษาขงเบ้งว่า จะทำอย่างไรดีเมื่อโจโฉจะยกมา ขงเบ้งจึงใช้การพูดให้ข้อมูลที่จำเป็นแก่การสนทนา เพื่อให้เล่าปีคลายวิตกว่า ตนจะคิดอุบายให้โจโฉยกกลับไป การพูดดังกล่าวจึงสอดคล้องการ**หลักปริมาณ**ในการสนทนา เล่าปีจึงถามถึงอุบายดังกล่าว ขงเบ้งจึงอธิบายถึงแผนของตนให้เล่าปีฟังอย่างเป็นเหตุเป็นผลว่า โจโฉเกรงขุนกวน จึงให้แฮหัวตุ้น กับเตียวเลี้ยวอยู่รักษาเมืองฮับป้า จะให้แต่งผู้มีสติปัญญาไปยุขุนกวนให้ยกไปตีฮับป้า โจโฉรู้ก็จะยกกลับไปช่วย การพูดดังกล่าวมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เล่าปีเข้าใจในแผนการ จึงสอดคล้องกับการใช้**หลักวิธีพูด** ในการสนทนา

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้ง ใช้หลักปริมาณ และหลักวิธีพูดในการสนทนากับเล่าปี ทำให้การพูดสัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 64

เตียวหุยเสพยาสุราเมา แล้วก็ให้ทหารร้องคำเตียวคับตลอดเวลา เตียวคับก็มีได้ออกรบพุ่ง ฝ่ายทหารซึ่งเอาเสบียงมาส่งเตียวหุยเห็นดังนั้น ครั้นกลับมาถึงเมืองเสฉวนก็เอาเนื้อความแจ้งแก่เล่าปีว่า เตียวหุยนั้นตั้งรอกันอยู่กับเตียวคับถึงห้าสิบวัน เตียวหุยเสพยาสุราเมาเหล้าแก๊งให้ทหารไปร้องคำเป็นข้อความหยาบซ้ำตลอดเวลา เตียวคับก็มีได้ออกรบพุ่ง

เล่าปีแจ้งดังนั้น จึงปรึกษาแก่ขงเบ้งว่า : “เตียวหุยไปทำการศึก ก่นแต่เสพยาสุราจะนี่ เราจะคิดประการใด”

ขงเบ้งจึงว่า : “ซึ่งเตียวหุยเป็นจะนี่เพราะไม่มีสุราเข้มนในกองทัพ ขอให้จัดสุรากลั่นเข้มนสักห้าสิบไห”

เล่าปีจึงว่า : “เมื่อเดิวยุสเสพย์สุราหนักครั้งใดก็เสียการทุกที เหตุใดท่านยังจะให้สุราไป อีกเล่า เมื่อเดิวยุสกินเข้าไปมากแล้ว การศึกจะมีเสียไปหรือ”

ขงเบ้งได้ฟังก็หัวเราะแล้วว่า : “ท่านเป็นพี่น้องกันมาช้านานแล้ว มิได้รู้จักน้ำใจเดิวยุส แต่ก่อนนั้นเดิวยุสเป็นคนองอาจวาม ครั้นยกมาตีเมืองเสฉวนนี้ข้าพเจ้าเห็นเดิวยุสละพยศอัน ร้ายเสีย คิดจับเงิมหงันได้ด้วยปัญญา ก็เป็นนิมิตประกอบบุญท่านอยู่แล้ว ซึ่งเดิวยุสเกล้งพา ทหารออกไปค่าเดิวยุสกับนั้นเพราะจะทำกลอุบาย”

เล่าปีจึงว่า : “เรายังไม่ไว้ใจ จะให้อูยเอียนไปช่วย” แล้วก็ให้จัดสุราใส่ไหบรรทุกเต็ม ทั้งสามเกวียน (น.232-233)

จากบทสนทนาข้างต้น เล่าปี ได้ข่าวเดิวยุสเสพย์สุราจึงกังวล ปรีกษาขงเบ้งว่าทำเช่นไรดี ขงเบ้ง จึงพูดโดยให้ข้อมูลเพื่อต้องการให้เล่าปีหาความหมายแฝงว่าเล่าปีไม่รู้จักนิสัยเดิวยุสหรือ จึงพูดว่า เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะไม่มีสุราخمในกองทัพ ให้เล่าปีกลับสุราخمไปให้เดิวยุสห้ำหั่นไป การพูดดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการละเมิดหลักปริมาณในการสนทนาแบบมีนัย เมื่อเล่าปีได้ฟัง จึงว่าเดิวยุสเสพย์สุราจะทำให้เสียการทุกที เหตุใดขงเบ้งยังให้อูยเอียนไปให้อีก

ขงเบ้ง จึงหัวเราะ และใช้การพูดถามว่าเล่าปีไม่รู้จักเดิวยุส ซึ่งเป็นน้องหรือ และอธิบายให้ เล่าปีฟังว่า ที่เดิวยุสเสพย์สุราเพราะเป็นแผนการ การพูดดังกล่าวจึงสอดคล้องกับหลักวิธีพูด เล่าปี จึงว่ายังไม่ไว้ใจจะให้อูยเอียนไปช่วย

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้ง ใช้การละเมิดหลักปริมาณในการสนทนาแบบมีนัย และหลักวิธีพูดในการสนทนากับเล่าปี แต่การพูดไม่ สัมฤทธิ์ผล เนื่องจากเล่าปีไม่ไว้ใจเดิวยุส

บทสนทนาที่ 65

ฮักจันเห็นเบ้งตัดทานกำลังเดิวยุสกับไม่ได้ จึงแต่งหนังสือราชการมายังเมืองเสฉวน

เล่าปีแจ้งในหนังสือแล้วจึงปรึกษาด้วยขงเบ้งว่า : “เดิวยุสยกมาตีด่านเมืองเราขณะนี้ ท่านจะคิดประการใด”

ขงเบ้งจึงว่า : “ท่านอย่าวิตกเลย ข้าพเจ้าจะคิดให้ทหารออกไปตีให้เดี๋ยวก็แตกไปจงได้ จึงให้หาขุนนางผู้ใหญ่ผู้น้อยเข้ามาต่อหน้าเล่าปี แล้วขงเบ้งจึงแกล้งว่า อันเดี๋ยวคับนั่นมีฝีมือ กล้าหาญนัก ขอให้หมีหนังสือไปหาตัวเดี๋ยวหุยกมา จึงจะสู้ฝีมือเดี๋ยวคับได้”

สองตงจึงว่าแก่ขงเบ้งว่า : “ท่านอาจารย์หลูทหารทั้งปวงคั้งนี้ จะมิเสียน้ำใจไปสิ้นหรือ แต่ตัวข้าพเจ้าชราเนี่ยจะขออาสาไปตัดเอาศีรษะเดี๋ยวคับมาให้ได้”

ขงเบ้งจึงตอบว่า : “ท่านมีฝีมือก็จริง แต่ทว่าชราแล้ว เราเกรงว่าจะทานกำลังเดี๋ยวคับไม่ได้”

สองตงได้ฟังคั้งนั้นก็โกรธ ลูกขึ้นแล้วว่า : “ถึงข้าพเจ้าชราที่ยังมีกำลังขึ้นเกาทัณฑ์อันทรงของหนักสามร้อยชั่งได้ ควรหรือท่านประมาทข้าพเจ้าว่าจะสู้ฝีมืออ้ายเดี๋ยวคับไม่ได้”

ขงเบ้งจึงว่า : “เมื่อท่านอายุได้ถึงเจ็ดสิบเศษแล้ว ยังขึ้นว่ามีกำลังนั้นเราไม่เห็นด้วย”

สองตงได้ฟังคั้งนั้นก็ยิ่งมีความ โกรธเป็นอันมาก จึงออกมาเอาง้าวสำหรับมือเข้าไปราจนสิ้น เพลงง้าว เล่าปีแลขุนนางทั้งปวงเห็นสองตงระนั้นงามคล่องแคล่วรวดเร็ว จึงสรรเสริญว่า ถึงฝีมือหนุ่มซึ่งชำนาญแลมีกำลังก็หาเสมอสองตงไม่ สองตงจึงเอาเกาทัณฑ์อันแข็งนั้นลองกำลังให้ขงเบ้งดู จนเกาทัณฑ์นั้นหักไปสองคัน

ขงเบ้งจึงว่าแก่สองตงว่า : “ท่านจะไปก็ไปเถิด แต่เอาทหารรองไปด้วยสักคนหนึ่ง จะได้ช่วยกันทำการ”

สองตงจึงว่า : “เจียมหงั้นนั้นเป็นคนชราเหมือนกับข้าพเจ้า จะขอเอาไปด้วย ถ้าไม่ได้ราชการก็ให้ตัดศีรษะหงอกนี้เสียเถิด”

เล่าปีได้ฟังคั้งนั้นก็มิไยยินดี ยอมให้สองตงกับเจียมหงั้นไป (น.237-238)

จากบทสนทนาข้างต้น เล่าปีปรึกษาขงเบ้งเพื่อจะหาผู้ที่จะไปสู่กับเตียวคับ ขงเบ้งจึงตอบ เล่าปีโดยให้ข้อมูลที่เป็นแง่การสนทนาไปว่า อย่าวิตก ตนจะคิดอุบาย จึงสอดคล้องกับการใช้ **หลักปริมาณ** ในการสนทนา แล้วขงเบ้งจึงเรียกทหารมาแล้ว แกล้งพูดถูกเหล่าทหารโดยการบอกว่า เตียวคับมีฝีมือกล้าหาญ มีเตียวหุย เท่านั้นที่จะสู้ได้ เพื่อต้องการให้เหล่าทหารเข้าใจผิดว่ากำลัง ถูกคุก การพูดดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการใช้ **ละเมียดหลักวิธีพูด** ในการสนทนา สองตงมีรู้ใน ความหมาย จึงว่า ขงเบ้งถูกเหล่าทหารให้เสียหน้าใจ และขออาสาออกรบกับเตียวคับ

ขงเบ้งจึงใช้**หลักวิธีพูด** โดยเอาความจริงมาพูดช่วยสองตงว่า สองตงแก่แล้ว จะสู้เตียวคับไม่ได้ เป็นผลให้สองตงโกรธ แล้วกล่าวว่าตนยังมีกำลังยกเกาทัณฑ์หนักสามร้อยชั่งได้ ไม่ควรมาประมาทตน ขงเบ้งจึงใช้ข้อมูลความจริงมาพูดถูกสองตงว่า ขณะนี้สองตงอายุเจ็ดสิบเศษยังมีกำลัง ขงเบ้งหา เชื้อไม้ การพูดดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการใช้**หลักวิธีพูด** เพื่อให้สองตงแสดงความสามารถของตน ให้เห็น สองตงได้ฟังก็โกรธมากจึงลุกขึ้นร่าจันสิ้นเปล่งง้าว ทหารต่างพากันชมในความสามารถ ของสองตง ขงเบ้งจึงพูดอย่างตรงไปตรงมาว่า ท่านจะไปก็ไปเถิด แต่ให้อาหารรองไปด้วยคนหนึ่ง การพูดดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการใช้**หลักตรงประเด็น**ในการสนทนา สองตงจึงขอมียมหนึ่ง ซึ่งเป็นคนชราเช่นกันไปช่วย

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้ง ใช้การละเมียดหลักวิธีพูด และใช้หลักวิธีพูด หลักตรง ประเด็นในการสนทนากับสองตง ทำให้การพูดสัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 66

ขณะนั้นพระเจ้าเหี้ยนเต้มาอยู่เมืองสุโตได้ยี่สิบสามปี (พ.ศ.761) เป็นเทศกาลเดือนเก้า เล่าปี ยกกองทัพออกจากเมืองเสฉวน ครั้นมาถึงด่านแฮบังก้วนให้ตั้งค่ายอยู่นอกด่าน จึงให้ม้าใช้รีบไปหา ตัวสองตงกับเจียมหนึ่งมาปูนบำเหน็จเป็นอันมากแล้วว่า

เล่าปี : “ทหารทั้งปวงดูหมิ่นว่าท่านเป็นคนชราจะทำการศึกไม่ได้ แต่เรากับขงเบ้งรู้ดีว่า ท่านจะทำการสงครามได้ จึงให้อาสาทำการได้ชัยชนะแก่เตียวคับ บัดนี้ท่านก็ได้เสบียงข้างเขา เทียนตองสันแล้ว ยังแต่เสบียงข้างเขาแดงกุนสันซึ่งเสหัวเถียนรักษาอยู่นั้น แม้เราได้เสบียงตำบลนี้อีก เมืองฮันตั้งก็จะอยู่ในเงื้อมมือเรา”

สองตงจึงว่า : “ข้าพเจ้าขออาสาไปทำลายเสียบึง ณ เขาเตงกุนสันให้ได้”

ขงเบ้งจึงว่า : “ท่านผู้เฒ่านี้มีแต่ฝีมือ กำลังนั้นน้อยอยู่แล้ว อันเสี้ยวเอียนคนนี้มีฝีมือยิ่งกว่า เดียวกับ โจโฉนับถือไว้ใจจึงให้มารักษาเมืองฮันต๋ง ซึ่งท่านจะไปหักหาญเอานั้นเห็นจะไม่ได้ จำจะจัดทหารให้ไปรักษาเมืองเกงจิวแทนกวนอู ให้กวนอูมาทำการกับเสี้ยวเอียนจึงจะได้”

สองตงได้ฟังดังนั้นก็โกรธแล้วว่า : “ครั้งนั้นเจ้าเมืองก็มีทหารคนหนึ่ง ชื่อเลียมเกา อายุแปดสิบเศษ มีกำลังเป็นอันมาก กินอาหารเสมอวันละถึงสุกรวันละสิบชั่ง หัวเมืองทั้งปวงยังเกรงเลียมเกาเป็นอันมาก แลตัวข้าพเจ้านี้อายุแต่เจ็ดสิบปี จะขอแต่ทหารเลยไปด้วยสามพัน จะตัดเอาศีรษะเสี้ยวเอียนมาให้ได้”

ขงเบ้งจึงว่าแก่สองตงว่า : “ท่านจะไปก็ตามเถิด เราจะให้หวิดเจ้งไปด้วย ตัวเราอยู่ภายหลัง จึงจะจัดแจงทหารยกหนุนไปช่วย”

สองตงก็จัดแจงทหารแล้วคำนับลาขงเบ้งไป ณ เขาเตงกุนสัน (น.244-245)

จากบทสนทนาข้างต้น เล่าได้ชื่นชมที่สองตงได้ตีเสียบึงข้างเขาเทียนตงตัน ยิ่งแต่ข้างเขาเตงกุนสัน สองตงจึงอาสา ขงเบ้ง ได้ฟังจึงใช้วิธีการพูดประมาทแก่สองตงว่า สองตงแก่แล้ว จะสู้เสี้ยวเอียนไม่ได้ จำจะให้จัดทหารไปรักษาเกงจิวแทนกวนอู ให้กวนอูมา การพูดดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการใช้หลักปริมาณ คือ มีการพูดให้สาระข้อมูลที่จำเป็นแก่วัตถุประสงค์ในการสนทนา สองตงได้ฟังก็โกรธจึงอ้างถึงเลียมเกาที่มีอายุแปดสิบเศษ ก็ยังมีกำลังมากกินอาหารวันละสิบถึงสุกร และคนที่มียุเจ็ดสิบปีจะขอเอาทหารไปสามพัน จะตัดเอาศีรษะเสี้ยวเอียนมาจึงได้ ขงเบ้ง เห็นความตั้งใจของสองตง จึงพูดอย่างตรงไปตรงมาว่า “ท่านจะไปก็ตามเถิด เราจะให้หวิดเจ้งไปด้วย ตัวเราอยู่ภายหลังจึงจะจัดแจงทหารยกหนุนไปช่วย” การพูดดังกล่าวจึงสอดคล้องกับ หลักตรงประเด็น ในการสนทนา

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้ง ใช้หลักปริมาณ และหลักตรงประเด็นในการสนทนากับสองตง ทำให้การพูดสัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 67

ฝ่ายสองตงครั้งก็ได้ชัยชนะ เห็นว่าเล่าสองกับเบ้งตัดเข้าตั้งอยู่ในค่ายเขาเตงกุนสันแล้ว ก็ตัดเอาศิระสะแหหัวเอียนพาหวดเจ้ง ยกทหารกลับมาหาเล่าปี่ ณ ด้านแฮบังก้วน เล่าปี่เห็นสองตง ได้ชัยชนะมาก็มีความยินดี จึงตั้งให้สองตงเป็นเจงไล่ไต่จงกุน แปลว่านายทหารปราบศัตรูฝ่าย ตะวันตก แล้วให้บำเหน็จรางวัลตามสมควร พอเดี๋ยวก็เข้ามาบอกเนื้อความแก่เล่าปี่ว่า โจโฉให้ เดียวกับชนเสียบิง ณ เขาบิซงสันไปไว้ในค่ายฮันซุยเป็นอันมาก บัดนี้ยกทหารประมาณสี่สิบหมื่น เศษมาเขาเตงกุนสันจะแก้แค้นสองตง

ขงเบ้งได้ฟังดังนั้นจึงว่า : “อันโจโฉยกทัพมาครั้งนี้ใหญ่หลวงนัก แม้ทหารผู้ใดเข้มแข็ง ลอบยกทหารไปเผาเสียบิงอาหาร โจโฉ ณ ค่ายฮันซุยเสียได้ โจโฉก็จะเสียทีแก่เราเป็นมังคอง”

สองตงได้ฟังดังนั้นจึงรับว่า : “การแต่เพียงนี้ อย่าให้ถึงท่านผู้อื่นเลย ข้าพเจ้าทหารแก่ จะขออาสาไปเอง”

ขงเบ้งจึงว่า : “ท่านอย่าเพ้อคู้หมิ่นก่อน อันโจโฉนั้นมีสติปัญญาลึกซึ้งอยู่หาเหมือนแฮ หัวเอียนไม่ เล่าปี่ได้ฟังดังนั้นจึงว่า แฮหัวเอียนมีกำลังกล้าหาญก็จริง แต่ความคิดน้อยกว่าเดียวกับ นักถึงจะฆ่าคนอย่างแฮหัวเอียนได้สักสิบคน ก็ยังหาเท่าเดียวกับคนหนึ่งไม่”

สองตงได้ฟังดังนั้นก็คิดมานะ จึงว่าท่านอย่าวิตกเลย : “ข้าพเจ้าไปทำการครั้งนี้จะตัดศิระสะ เดียวกับมาให้ท่านจงได้”

ขงเบ้งจึงว่าแก่สองตงว่า : “ท่านจะไปก็ตามเถิด เราจะให้จูล่งไปด้วย แม้ทำการขัดสนสิ่งใด ก็ให้ปริกษาหารือกัน เราจะดูความคิดแลฝีมือด้วยว่าเมื่อกลับมาผู้ใดจะมีความชอบ สองตงกับจูล่ง ก็จัดแจงทหารยกไป” ขงเบ้งจึงให้เดิวยาคีมทหารเป็นกองหนุนยกตามไปด้วย (น.252-253)

จากบทสนทนาข้างต้น เมื่อสองตงชนะแฮหัวเอียนได้ ก็มีทหารมารายงานว่า โจโฉให้ เดียวกับนำกองทัพใหญ่มาจะแก้แค้นสองตง ขงเบ้งจึงพูดเปิดประเด็นการสนทนาด้วยการพูดให้ ข้อมูลที่จำเป็นแก่การสนทนา คือ ต้องการหาทหารฝีมือดีตีเสียบิง โจโฉว่า “อันโจโฉยกทัพมาครั้งนี้ ใหญ่หลวงนัก แม้ทหารผู้ใดเข้มแข็งลอบยกทหารไปเผาเสียบิงอาหาร โจโฉ ณ ค่ายฮันซุยเสียได้

โจโฉก็จะเสียทีแก่เราเป็นมั่งคั่ง” การพูดดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการใช้ **หลักปริมาณ** ในการสนทนา ของตงจึงรีบอาสา ขงเบ้ง นั้นเห็นว่าสองตงพูดประมาณโจโฉ จึงพูดเตือนขึ้นว่า เดียวกับนั้นมีปัญญา กล้าหาญ จะฆ่าคนอย่างเสหัวเอียนสิบคน หาทำเดียวกับคนเดียวไม่ จะเห็นว่ามี การพูดเปรียบเทียบ ให้เห็นถึงความสามารถของเดียวกับ เพื่อเตือนให้สองตงอย่าได้ประมาณ จึงสอดคล้องกับการใช้ **หลักวิธีพูด** เพราะใช้การเปรียบเทียบว่าถึงจะฆ่าเสหัวเอียนสิบคน ก็ไม่เหมือนกับฆ่าเดียวกับแค่คนเดียว การเปรียบเทียบดังกล่าวทำให้ข้อมูลนั้น ชัดเจนขึ้น ทำให้ผู้ฟังเข้าใจได้ชัดเจน สองตง จึงรับปากว่า อย่าได้วิตก ตนจะตัดศีรษะเดียวกับให้ได้ ขงเบ้งจึงกล่าวแก่สองตงอย่างตรงไปตรงมา ว่าท่านจะไปก็ไปเถิด จะให้จูล่งไปด้วย จะได้ช่วยกันคิด แล้วขงเบ้งจะคอยดูฝีมือว่าเมื่อกลับมาผู้ใด จะมีความชอบ การในสิ่งที่เกี่ยวเนื่องกับการสนทนาอย่างตรงไปตรงมาจึงสอดคล้องกับการใช้ **หลักตรงประเด็น** ในการสนทนา สองตงกับจูล่งจึงจัดทหารออกไป

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้ง ใช้หลักปริมาณ หลักวิธีพูด และหลักตรงประเด็น ในการสนทนากับสองตง ทำให้การพูดสัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 68

ขงเบ้งแลไปเห็นดั่งนั้นก็หัวเราะ แล้วว่าแก่เล่าปี่ว่า : “โจโฉนี้ดีแต่การณรงค์ฝ่ายเดียว หารู้ อุบายศึกไม่ วันนี้ขอเชิญท่านไปตั้งค่ายอยู่ปากข้างโน้นเถิด”

เล่าปี่ได้ฟังดั่งนั้นจึงถามว่า : “ท่านจะให้เราไปนั้น ท่านคิดอุบายไว้เป็นประการใด”

ขงเบ้งจึงว่า : “ข้าพเจ้าคิดไว้ว่า ถ้าโจโฉยกมาครั้งนี้ ฝ่ายท่านกับเล่าสองเบ้งตัดทำเป็นแตก ทิ้งค่ายเครื่องศัสตราวุธเสีย ข้าพเจ้าจะเตรียมทหารไว้ให้พร้อม ทั้งปีกซ้ายปีกขวาไปคอยทำ แม้ข้าพเจ้าโบกรธงสำคัญ จงกลับหน้าเข้าตีเถิด” เล่าปี่เห็นชอบด้วยจึงพาทหารข้ามไป (น.260)

จากบทสนทนาข้างต้น เมื่อโจโฉต้องกลของเบ้ง ที่ขงเบ้งแกล้งจุดประทัด ให้เหมือนว่า กองกำลังจะคอยบุกตลอดเวลา โจโฉจึงสั่งให้ทหารล่าทัพออกไปสามร้อยเส้น ขงเบ้งเห็นดั่งนั้น จึงหัวเราะ แล้วพูดขึ้นด้วยถ้อยคำที่ตรงไปตรงมาว่าโจโฉนี้ไม่รู้อุบาย และบอกแก่เล่าปี่ว่าวันนี้ให้ ไปตั้งค่ายอีกฝั่ง การพูดดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการใช้ **หลักตรงประเด็น** เล่าปี่ได้ฟังจึงถามกลับไ้ ว่า ขงเบ้งคิดอุบายไว้ประการใด ขงเบ้งจึงพูดอธิบายถึงแผนการให้เล่าปี่เข้าใจในแผนการนั้นอย่าง

เป็นลำดับขั้นตอนว่า จะให้เล่าปี เล่าสอง เบ้งตัด ทำเป็นแตกกิ่งศัตรารูช และจัดทหารไว้เตรียม เมื่อเห็นตนโบกธงให้กลับเข้าตีดั้งเดิม การพูดเพื่ออธิบายให้เล่าปีเข้าใจนั้น จึงสอดคล้องกับการใช้หลักวิธีพูดในการสนทนา เป็นผลให้เล่าปีเห็นด้วยกับแผนการดังกล่าว

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้ง ใช้หลักตรงประเด็น และหลักวิธีพูด ในการสนทนากับสองตง ทำให้การพูดสัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 69

ฝ่ายเล่าปี ขงเบ้งซึ่งยกทหารตาม โจโฉมา ก็เข้าไปในเมืองลำเต้ง แล้วเกลี้ยกล่อมอาณาประชาราษฎร์ให้อยู่เป็นปกติ

วันหนึ่งเล่าปีจึงถามขงเบ้งว่า : “ซึ่งโจโฉจะมาทำการด้วยเราครั้งนี้ เหตุใดจึงพลาดพลั้งเสียที่แก่เรานั้นด้วยประการใด”

ขงเบ้งจึงบอกว่า : “โจโฉเป็นคนมีสันดานมักคิดสงสัยมาก ชำนาญแต่ใช้ทหารรบสิ่งเดียว เหตุฉะนั้นจึงพาแม่เราโดยง่าย”

เล่าปีจึงว่า : “บัดนี้เห็นโจโฉจะหนีไปอยู่ที่ด่านเองเปงก้วน เห็นจะอยู่พวกเดียว ท่านจะคิดอุบายประการใดจึงจะได้ตัวโจโฉเล่า”

ขงเบ้งจึงว่า : “ข้าพเจ้าคิดไว้ได้แล้ว จึงให้เดี่ยวหุยกับอุยเอียนพาทหารไปสองทาง ก้าวสกัดตัดเสบียงโจโฉให้ได้ แล้วจึงใช้ให้สองตง และจูล่งนั้นไปเผาหญ้าทางริมเขาซึ่งโจโฉจะไปในั้นเสีย” ทหารสี่เหล่ารับคำสั่งแล้วก็ลาเล่าปี ขงเบ้งคุมทหารให้คนนำทางไป (น.262)

จากบทสนทนาข้างต้น โจโฉนั้นสงสัยในแผนการรบ ที่ขงเบ้งแนะนำให้เล่าปีรบแล้วแก๊งกิ่งศัตรารูช จึงหนีไปได้ทันนั้น เล่าปีจึงถามว่า เหตุใดแผนการขงเบ้งจึงไม่สำเร็จ ขงเบ้งตอบคำถามกลับในสิ่งที่เกี่ยวเนื่องกับการสนทนาโดยตรงไปตรงมา ว่า แม่เพราะโจโฉเป็นคนขี้สงสัย การตอบคำถามอย่างตรงไปตรงมาดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการใช้หลักตรงประเด็นในการสนทนา เล่าปีจึงถามต่อว่าโจโฉหนีไปอยู่ด่านเองเปงก้วน ขงเบ้งคิดอุบายไว้อย่างไร ขงเบ้งจึงตอบโดยการพูด

อธิบายแผนการไปว่า คนคิดอุบายไว้โดยจะให้เตียวหุยกับอู๋เอี้ยนพาทหารไปสองทาง ตีสกัดเสบียงโจโฉ แล้วให้สองตง จู่ลงไปเผาทางที่โจโฉจะหนีผ่านเสียว การพูดเพื่ออธิบายขั้นตอนให้เล่าปี่เข้าใจแผนการของตน จึงสอดคล้องกับการใช้หลักวิธีพูดในการสนทนา

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้ง ใช้หลักตรงประเด็น และหลักวิธีพูดในการสนทนากับเล่าปี่ ทำให้การพูดสัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 70

ฝ่ายชาวเมืองแลขุนนางทั้งปวงคิดกันจะใคร่ยกเล่าปี่ขึ้นเป็นเจ้า แต่ชวนกันคิดมิรู้ที่จะว่าได้ เห็นชวนกันเข้ามาหาขงเบ้ง ข้าพเจ้าชาวเมืองทั้งปวงเห็นพร้อมกันว่า จะให้เล่าปี่เป็นเจ้า

ขงเบ้งได้ฟังดังนั้นจึงว่า : “ใจเราก็คืออยู่”

แล้วพาหวิดแจ้งแลทหารทั้งปวงไปหาเล่าปี่

ขงเบ้ง : “อันโจโฉแห่งการทำสูงศักดิ์มาสู้กับเราแล้วหนีไป บัดนี้อาณาประชาราษฎรหา มิที่พึ่งไม่ เห็นท่านประกอบไปด้วยความสัตย์ ใจเพื่อแผ่ไปในแผ่นดิน และเมืองเสฉวน เมืองฮันตั้ง ซึ่งเป็นเมืองใหญ่ทั้งสองก็ปราบได้ราบคาบแล้ว ฝ่ายขุนนางแลทหารชาวเมืองทั้งปวงปรึกษาเห็น พร้อมกันว่าท่านนี้ควรจะป้องกันศัตรูเป็นที่พึ่งได้ ขอเชิญท่านขึ้นเป็นเจ้าแก่ข้าพเจ้าทั้งปวงเถิด”

เล่าปี่ได้ฟังดังนั้นก็ตกใจจึงว่า : “ท่านมากล่าวคำดังนี้ผิดนัก เราเป็นเชื้อพระวงศ์พระเจ้าเหี้ยนเต้ จะมาทำดังนี้มิเป็นขบถต่อเจ้าแผ่นดินหรือ”

ขงเบ้งจึงตอบว่า : “หาเป็นเช่นนั้นไม่ ด้วยบ้านเมืองทุกวันนี้เป็นจลาจล ต่างคนต่างก็แข็งเมือง เกิดรบพุ่งฆ่าฟันกันเป็นอันมาก บัดนี้คนทั้งปวงหาที่พึ่งมิได้ ตั้งใจจะเอาท่านเป็นที่พึ่งและท่านจะมาว่าดังนี้คนทั้งปวงจะมีเสียใจหรือ”

เล่าปี่จึงตอบว่า : “น้ำใจเราทุกวันนี้ก็หายินดีที่จะเป็นเจ้าไม่ ท่านจงปรึกษาหาที่พึ่งอื่นเถิด” คนทั้งปวงจึงว่า : “ถ้าท่านไม่ยอมดังนั้นข้าพเจ้าทั้งปวงก็จะลาไป”

ฝ่ายขงเบ้งจึงว่า : “ขอเชิญท่านขึ้นเป็นเจ้าฮันตั้งเถิด ข้าพเจ้าเห็นสมควรอยู่แล้ว”

เล่าปี่จึงว่า : “ยังหาไม่รับสั่งตั้งให้เราเป็นเจ้าไม่ ท่านว่าดังนั้นก็เห็นเป็นยกย่องกันเอง มีบังควร”

ขงเบ้งจึงว่า : “ท่านอย่าถือสัจอยู่จะนี่เลย ท่านจงทำตามคำที่ปรึกษาเถิด”

ฝ่ายเตียวหุยผู้ได้ให้สัจแก่เล่าปี่เป็นพี่น้องกันมาแต่ก่อนนั้น จึงร้องว่าแก่คนทั้งปวงว่า

เตียวหุย : “แต่แซ่อื่นยังเป็นเจ้าได้ อันเล่าปี่ที่เรานี้ก็เชื่อพระวงศ์พระเจ้าเหียนเต๋ อย่าว่าแต่เป็นเจ้าฮันตั้งนี้เลย ถึงจะเป็นเจ้าแผ่นดินในเมืองหลวงก็จะได้ เหตุใดจึงว่าไม่สมควร”

เล่าปี่ได้ฟังก็โกรธวาดเอาแล้วจึงว่า : “เจ้าอย่าพูดมากไป”

ขงเบ้งจึงว่าแก่เล่าปี่ว่า : “ท่านจงเป็นเจ้าฮันตั้งก่อนเถิด ข้าพเจ้าจะให้หนังสือไปกราบทูลพระเจ้าเหียนเต๋ต่อภายหลัง ท่านอย่าวิตกเลย”

เล่าปี่มีสมัคร์รืออยู่ถึงสามครั้ง ครั้งเห็นคนทั้งปวงว่ากล่าววิงวอนนักแล้วขัดไม่ได้ก็ยอมเป็นเจ้าเมืองฮันตั้งตามคำปรึกษา” (น.269-270)

จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้งกับทหารคิดที่จะเชิญเล่าปี่ขึ้นเป็นเจ้า เมื่อทหารมาพูดว่า อยากให้เล่าปี่ขึ้นเป็นเจ้า ขงเบ้งที่มีความคิดเช่นนั้นอยู่แล้ว จึงพูดขึ้นว่า ใจเราก็คิดอยู่ เป็นการพูดอย่างตรงไปตรงมา ในสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการสนทนา จึงสอดคล้องกับการใช้หลักตรงประเด็น แล้วจึงพาทหารไปพบเล่าปี่ เมื่อพบเล่าปี่ ขงเบ้งใช้วิธีการพูด อย่างเป็นเหตุเป็นผลว่า โจโฉนั้นหนีไปราษฎรหาไม่ ฟังไม่เล่าปี่ได้มีใจซื่อสัตย์ต่อแผ่นดิน ทั้งยังปราบสองเมืองใหญ่ได้แล้ว และขุนนางทั้งปวงเห็นว่าเล่าปี่มีความเหมาะสมที่จะเป็นที่ฟังได้ และกล่าวเชิญเล่าปี่ขึ้นเป็นเจ้า การพูดดังกล่าว จะเห็นว่ามี การพูดขอโดยใช้เหตุและผล เพื่อให้เล่าปี่เห็นด้วย จึงสอดคล้องกับการใช้หลักวิธีพูด ในการสนทนา แต่เมื่อเล่าปี่ได้ฟังแล้ว ก็ตกใจว่าขงเบ้งพูดไม่ถูก เนื่องด้วยตนเป็นญาติพระเจ้าเหียนเต๋ ถ้าตนขึ้นเป็นเจ้าแล้วเหมือนเป็นขบถต่อแผ่นดิน

ขงเบ้ง จึงใช้การพูดอธิบายอย่างชัดเจนว่า ขณะนี้แผ่นดินได้รับความเดือดร้อน จะให้เล่าปี่เป็นที่พึ่งเกรายกฐร ขงเบ้งคิดเช่นนี้คนทั้งปวงจะมีเสียใจหรือ ขงเบ้งใช้เหตุและผลอ้างถึงคนทั้งปวงที่ต้องการให้เล่าปี่ขึ้นเป็นเจ้า จึงสอดคล้องกับการใช้**หลักวิธีพูด**ในการสนทนา เล่าปี่จึงว่าตนมิเต็มใจให้ไปหาคนอื่นเถิด คนทั้งปวงจึงว่า ถ้าเล่าปี่มิเต็มใจ จะขอลาไป ขงเบ้งจึงใช้สถานการณ์ดังกล่าวนี้พูดเอ่ยขอให้เล่าปี่ขึ้นเป็นเจ้า อย่างตรงไปตรงมาว่า “ขอเชิญท่านขึ้นเป็นเจ้าอันตั้งเถิด ข้าพเจ้าเห็นสมควรอยู่แล้ว” การพูดดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการใช้**หลักตรงประเด็น** ในการสนทนา เล่าปี่จึงอ้างว่ายังไม่มีคำสั่งแต่งตั้งให้ตนเป็นเจ้า เราไม่ควรทำ ขงเบ้งจึงกล่าวขออย่างตรงๆว่า เล่าปี่อย่าถือแต่ความสัตย์อยู่เลย ขอให้ทำตามที่ปรึกษาทั้งปวงเถิด การพูดดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการใช้**หลักตรงประเด็น** ในการสนทนา เดียวหุยจึงพูดว่า แม้แต่คนแซ่อื่นยังตั้งตนเป็นเจ้าได้ แล้วเล่าปี่มีเชื้อวงศ์พระเจ้าเหี้ยนเต้ จะให้เป็นเจ้าแผ่นดินยังได้ เล่าปี่จึงโกรธว่าเดี๋ยวหุยพูดไม่ควร ขงเบ้งจึงรีบกล่าวร้องขอโดยบอกให้เล่าปี่รีบไปก่อน แล้วตนจะกราบทูลพระเจ้าเหี้ยนเต้ภายหลัง จากการพูดดังกล่าวเป็นการพูดโดยเสนอวิธีการให้เล่าปี่ จึงสอดคล้องกับการใช้**หลักปริมาณ** คือพูดให้ข้อมูลที่จำเป็นแก่การตัดสินใจ เล่าปี่นั้นมีความสัตย์จึงมีตกลงใจง่ายๆ แต่เมื่อเห็นคนทั้งปวงอ่อนน้อม จึงรับที่จะขึ้นเป็นเจ้า

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้ง ใช้**หลักตรงประเด็น** **หลักวิธีพูด** และ**หลักปริมาณ** ในการสนทนากับเล่าปี่ ทำให้การพูดสัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 71

ฝ่ายทหารซึ่งไปเที่ยวสอดแนม ได้ข่าวจึงมาบอกแก่เล่าปี่ว่า ข้าพเจ้าได้ยินว่าโจโฉกับซุนกวนคิดกัน จะยกกองทัพไปตีเอาเมืองเกงจิ๋ว เล่าปี่ครั้นรู้ดังนั้นก็จึงปรึกษากับขงเบ้งว่า

เล่าปี่ : “ซึ่งโจโฉจะยกไปตีเอาเมืองเกงจิ๋ว นั้น เห็นจะจริงหรือประการใด”

ขงเบ้งจึงว่า : “ข้าพเจ้าคิดเห็นว่า โจโฉจะยกมาจริง ด้วยเดี๋ยวนี้ซุนกวนเป็นพวกเดียวกันแล้วก็มีคนที่ปรึกษามาก จะให้โจโฉใช้โจหยินมาตีเมืองเกงจิ๋วมันคงอยู่”

เล่าปี่จึงถามว่า : “ถ้าดังนั้นก็เราจะคิดประการใดเล่า”

ขงเบ้งจึงว่า : “ควรเราจะให้ทหารถือหนังสือไป ตั้งกวนอูให้เป็นทหารเสือที่เอก แล้วให้เร่งไปตีเอาเมืองอ้วนเซียให้ได้ก่อน เห็นว่าข้าศึกจะเสียที่ย่อท่อใจ”

เล่าปี่ได้ฟังดังนั้นเห็นชอบด้วยจึงใช้ให้บิสิถือหนังสือไป ณ เมืองเกงจิ๋วตามคำขงเบ้งว่า
(น.322)

จากบทสนทนาข้างต้น เมื่อเล่าปี่ได้ยินมาว่าโจโฉกับซุนกวน จะรวมกันไปตีเกงจิ๋ว จึงถามขงเบ้งขึ้นว่า ข่าวดังกล่าวจริงหรือไม่ ขงเบ้งจึงตอบโดยแสดงความเห็นของตน มีการพูดอย่างเป็นเหตุเป็นผลว่า คิดว่าจริง เพราะซุนกวนนั้นคิดไปเข้าพวกโจโฉ และมีที่ปรึกษา มาก และคิดว่าจะใช้โจหยินไปตีเกงจิ๋ว การพูดดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการใช้**หลักวิธีพูด** ในการสนทนา เล่าปี่จึงถามต่อว่า จะทำเช่นไร ขงเบ้งจึงแนะนำวิธีการโดย จะให้บิสิถือหนังสือไปตั้งให้กวนอูเป็นทหารเสือคนที่หนึ่ง แล้วให้ยกไปตีอ้วนเซีย เมื่อได้เมืองอ้วนเซียแล้ว ข้าศึกก็จะท่อใจ เป็นการพูดเพื่อให้ข้อมูล แนะนำวิธีการแก้ไขแก่ขงเบ้ง จึงสอดคล้องกับการใช้**หลักปริมาณ**ในการสนทนา

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้ง ใช้ หลักวิธีพูด และหลักปริมาณ ในการสนทนากับเล่าปี่ทำให้การพูดสัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 72

เล่าปี่ฝันว่า ลมพัดตะเกียงไฟแทบจะดับ แล้วกลับคิดเป็นปรกติขึ้น และไปเห็นคนยืนอยู่ริมตะเกียงจึงถามไปว่า ใครออกอาจเข้ามาป่านนี้ คนนั้นมิได้พูดด้วย พระเจ้าเล่าปี่สงสัยขึ้นจึงดูและเห็นกวนอูเดินไปมาที่ริมตะเกียงพระเจ้าเล่าปี่จึงว่าน้องเอ๋ยเจ้าอยู่ดื้ออยู่หรือ เข้ามาหาพี่ป่านนี้เหตุผลประการใดเราทั้งสองรักกันเหมือนพี่น้องร่วมสายสะดือเดียวกัน เจ้าโกรธพี่ว่าไรจึงไม่เจรจา กวนอูได้ยินเล่าปี่ก็ร้องไห้แล้วจึงว่าขอให้พี่ท่านยกกองทัพไปแก้แค้นข้าพเจ้าพลมพัดมาถูกตัวพระเจ้าเล่าปี่หนาวก็ตื่นขึ้น และไปไม่เห็นกวนอูก็ตกใจจึงรู้ว่าฝัน เวลานั้นพอได้ยินเสียงกลองยามเที่ยงคืน พระเจ้าเล่าปี่รำคาญใจนึก ครั้นออกห้องพระโรงที่วาระราชการ จึงให้เชิญขงเบ้งเข้ามา พระเจ้าเล่าปี่กระซิบเล่าความฝันให้ฟัง ขงเบ้งเห็นฝันร้ายอยู่ แต่แกล้งทูลบายเบี่ยงเอาพระทัยว่า

ขงเบ้ง : “ฝันดังนี้เหตุเพราะน้ำพระทัยปรารมภ์ถึงกวนอูนึก อย่าทรงพระวิตกเลยหาเป็นไรไม่”

พระเจ้าเล้าปีมีไว้พระทัยจึงถามซ้ำอีกครั้งหนึ่งเล่า

ขงเบ้งเห็นว่าพระเจ้าเล้าปีรักใคร่กวนอู่นักก็ทูลแต่ความดี ขงเบ้งก็ตกลงไปถึงประตู
พบเคาเจ้ง

เคาเจ้งจึงว่า : “ข้าพเจ้ามาหาท่านจะบอกเนื้อความอันหนึ่ง ข้าพเจ้าได้ยินข่าวลือมาว่า
ลอบองยกมาตีเมืองเกงจิ๋ว กวนอูเสียแก่เขาแล้ว ความอันนี้จะจริงหรือประการใด”

ขงเบ้งจึงว่า : “ข้าพเจ้าดูดาวประจำเมืองเกงจิ๋วเห็นเศร้าหมองวิปริตนัก ข้าพเจ้าก็คิดว่า
กวนอูเห็นจะตายเสียแล้ว แต่ว่าข้าพเจ้าไม่ทูลกลัวพระเจ้าเล้าปีจะเป็นทุกข์นัก”

พวกกันยังมีทันจะสิ้นคำ พอพระเจ้าเล้าปีมาถึงได้ยินจึงยุคเอามือเสื้อขงเบ้งแล้วว่า

ขงเบ้ง : “ข่าวร้ายถึงเพียงนี้เป็นไรท่านจึงมิบอกเราตามจริง”

ขงเบ้งกับเคาเจ้งจึงทูลว่า : “เป็นแต่คำตลาดจะเอาเป็นจริงมิได้ ขอท่านอย่าเป็นทุกข์นักเลย”

พระเจ้าเล้าปีจึงว่า ; “กวนอูกับเราได้สัญญากันว่า จะเป็นด้วยกันจะตายด้วยกัน ถ้ากวนอู
ตายเสียจริงข้าพเจ้าจะอยู่ไปไย”

พระเจ้าเล้าปีได้ฟังดังนั้นก็ร้องไห้ กลิ้งเกลือกกลางดินสิ้นสมประดีขุนนางทั้งปวงตกใจ
เข้าประคองพระองค์ขึ้นไว้ อยู่สักครู่หนึ่งจึงได้สมประดีขึ้นมาขุนนางทั้งปวงจึงเชิญเสด็จเข้าไป
ในวัง

ขงเบ้งจึงทูลเอาใจว่า : “คำโบราณท่านว่าอันความตายนี้ย่อมมีทุกคน กวนอูห้าวหาญนัก
จึงเป็นอันตราย ท่านอย่าทุกข์ร้อนนักเลย รักษาตัวไว้ให้ดีเถิดจะได้คิดอ่านยกกองทัพไปแก้แค้น
ดีกว่า”

พระเจ้าเล้าปีจึงว่า : “กวนอู เดียวหุ่ยให้สาบานไว้ว่าจะตายด้วยกัน บัดนี้กวนอูตายเสียแล้ว
เราจะเสวยราชย์เอาความสุขแต่ผู้เดียวหาควรไม่”

ว่ายังมีทันสิ้นคำเห็นกวนหินร้องให้เข้ามา พระเจ้าเล่าปีกลั้น โศกมิได้กร้องให้ไปถึงสิ้น
ห้าวันขงเบ้งกับขุนนางทั้งปวงชวนกันเข้าไปเฝ้าโลมพระเจ้าเล่าปี

พระเจ้าเล่าปีจึงว่า : “อันชาวเมืองก้งตั้งกับเราแต่นี้ไปจะปองล้างกันไปไม่ขออยู่ร่วมฟ้า
อันเดียวกันเลย”

ขงเบ้งจึงทูลว่า : “ข้าพเจ้าได้ยินข่าวว่าขุนกวนเอาศิระกวนอุไปให้โจโฉ โจโฉให้แต่ง
การศพสมควรแก่บรรดาศักดิ์ขุนนางผู้ใหญ่แล้วไปฝังไว้”

พระเจ้าเล่าปีจึงถามว่า : “เหตุใดเขาจึงคิดทำการดังนี้”

ขงเบ้งจึงทูลว่า : “ขุนกวนแกลั้งทำกลหวังจะให้เราโกรธโจโฉ โจโฉก็รู้เท่าขุนกวนจึงให้
แต่งการศพกวนอุ ทั้งนี้ ปรารถนาจะไม่ให้เราพยาบาท โจโฉจะให้เราเห็นว่าขุนกวนฆ่ากวนอุ
เสียเอง”

พระเจ้าเล่าปีจึงว่า : “เราจะยกกองทัพไปรบขุนกวนจะได้แก้แค้น”

ขงเบ้งจึงห้ามว่า : “อย่าเพื่อยกกองทัพไปก่อน ขุนกวนคิดทำการทั้งนี้จะให้เราโกรธโจโฉ
ถ้าเรามีรู้เท่ายกไปรบกับโจโฉ ขุนกวนก็จะเอาชนะเมื่อภายหลัง ฝ่ายโจโฉนั้นก็ใคร่ให้เรารบกับ
ขุนกวน ส่วนตัวจะคอยเอาชัยชนะเมื่อภายหลัง ถ้าเรายกกองทัพไปรบครั้งนี้จะสมความคิดทั้งสองฝ่าย
เห็นว่าความคิดเราต่ำกว่าเขาหารู้เท่าไม่ ขอให้ท่านสงบไว้ก่อนเถิดจะได้แต่งการเช่นกวนอุ คอยดู
ขุนกวนกับโจโฉก็มีความแค้นต่อกันอยู่ ถ้าข้าศึกสองฝ่ายรบกันใครเสียทีเพลิงพล้ำ เราจึงทำการ
ต่อภายหลังเห็นจะสะดวก”

พระเจ้าเล่าปีเห็นชอบด้วย จึงสั่งให้ราษฎรในเมืองเสฉวนแลหัวเมืองทั้งปวงนุ่งขาวห่มขาว
ทั้งหญิงทั้งชาย แล้วให้แต่งเครื่องเซ่นไปตั้งริมประตูทิศทักษิณ พระเจ้าเล่าปีจึงออกไปเช่นวัคตาม
ประเพณี แล้วร้องให้รักกวนอุทุกวัน (น.324-325)

จากบทสนทนาข้างต้น เล่าปีนั้นขอให้ขงเบ้งทำนายฝัน ขงเบ้งเห็นว่าเป็นฝันร้าย แต่รู้ว่าเล่าปีมีใจรักกวนอู จึง**ละเมียดหลักคุณภาพ** คือ พุดในสิ่งที่ไม่เป็นจริงไปว่า เหตุที่ฝันถึงกวนอูเพราะมีใจคิดถึงกวนอู อย่าได้วิตก จากนั้นขงเบ้งจึงออกมาพบเคาเจิ้ง เคาเจิ้งจึงมาถามว่าได้ยินมาว่ากวนอูเสียชีวิตแก่ลิบอง ขงเบ้งเห็นว่าจริงประการใด ขงเบ้งจึงตอบไปโดยการให้ข้อมูลที่จำเป็นแก่การสนทนาว่า ตนได้มองเห็นดาววิปริตดวงหนึ่ง เห็นว่ากวนอู จะตายเสียแล้ว แต่ไม่กล้าทูลเล่าปี การพุดดังกล่าวจึงสอดคล้องคล้อยกับการใช้**หลักปริมาณ** ในการสนทนา เมื่อเล่าปีมาได้ยิน จึงตัดพ้อว่า ชาวร้ายถึงเพียงนี้ทำไมไม่บอกความจริง ขงเบ้ง จึง อ้างว่าชาวดังกล่าวเป็นชาวลืออย่างกังวลเลย ขงเบ้ง**ละเมียดหลักคุณภาพ** เพื่อให้เล่าปีสบายใจ ไม่พุดในสิ่งที่เป็นความจริง แต่บายเบี่ยงไปว่า ชาวที่ได้ยินมาเป็นชาวลือเท่านั้น เล่าปีก็ร้องไห้ว่า ตนกับกวนอูสาบานเป็นพี่น้องกัน ถ้ากวนอูเป็นไรไปแล้วตนจะอยู่ไปใย ขงเบ้งจึงพุดอ้างสิ่งที่เป็นความจริงมาใช้พุดเพื่อปลอบใจเล่าปีว่า อันเกิดมาจะต้องตายทุกคน กวนอูห้าวหาญนักจึงเป็นอันตราย ขอเล่าปีอย่าทุกข์ร้อน รักษาตัวให้ดีไว้แก่แผ่นดินดีกว่า การพุดดังกล่าวมีการใช้ข้อมูลที่**เป็นความจริงตามธรรมชาติ** ว่าทุกคนเกิดมาก็ต้องตาย มากล่าวอ้าง เพื่อให้เล่าปีเห็นว่าเป็นธรรมดาของคน จึงสอดคล้องกับ**หลักคุณภาพ** และจากนั้นขงเบ้งแนะนำให้เล่าปีเลิกเสียใจและดูแลตัวเองไว้แก่แผ่นดินดีกว่า เป็นการพุดแนะนำให้เล่าปีเลิกเสียใจ จึงสอดคล้องกับ**หลักปริมาณ** คือให้ข้อมูลที่จำเป็นแก่การสนทนา

จากนั้นกวนหินมาแจ้งว่ากวนอูตายแล้ว เล่าปีจึงกล่าวขึ้นว่าจะไม่ขอร่วมฟ้าแผ่นดินเดียวกับกั้งตั้งเลย ขงเบ้ง จึงพุดถึงชาวที่ได้ยินมาว่า “ขุนกวนเอาศิระกวนอูไปให้โจโฉ โจโฉให้แต่งการศพสมควรแก่บรรดาศักดิ์ขุนนางผู้ใหญ่แล้วไปฝังไว้” การพุดดังกล่าวเป็นการพุดให้ข้อมูลในสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการสนทนา จึงสอดคล้องกับการใช้**หลักปริมาณ** ในการสนทนา เล่าปีจึงถามว่าทำไมขุนกวนจึงทำเช่นนี้ ขงเบ้งจึงอธิบายให้เล่าปีเข้าใจในแผนการว่า เพราะขุนกวนหวังให้เราโกรธโจโฉ แต่โจโฉรู้เท่าทันขุนกวน จึงให้แต่งศพกวนอูเพื่อให้เราเห็นว่าขุนกวนฆ่ากวนอูไม่ให้เล่าปีแค้นตน ทำให้เล่าปีเข้าใจในอุบายดังกล่าว จึงสอดคล้องกับ**หลักวิธีพุด** ในการสนทนา

เล่าปีจึงว่า จะยกไปรบขุนกวน ขงเบ้งจึงห้ามไว้ และพุดอธิบายให้เล่าปีคิดว่าที่ขุนกวนและโจโฉทำเช่นนี้เพื่อให้เรายกไปรบกับฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ให้คอยดูไปก่อนเพราะโจโฉกับขุนกวนก็มีความแค้นกันอยู่ หากสองฝ่ายนี้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเพลี่ยงพล้ำ เราจึงค่อยคิดการต่อ การพุดดังกล่าวจึงสอดคล้องกับ**หลักวิธีพุด** เนื่องจากทำให้เล่าปีเกิดความเข้าใจ และเห็นชอบด้วย จึงสั่งให้ทุกคนนุ่งขาวห่มขาวไว้ทุกข์แก่ขุนกวน

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้ง ใช้การละเมิดหลักคุณภาพ หลักปริมาณ หลักคุณภาพ และหลักวิธีพูด ในการสนทนากับเล่าปี่ทำให้การพูดสัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 73

ฝ่ายพระเจ้าเล่าปี่ได้ฟังดังนั้นก็ตกใจ จึงให้หาขุนนางที่ปรึกษาทั้งปวงมาพร้อมแล้วจึงว่า

เล่าปี่ : “โจโฉตายแล้ว โจผีผู้ลูกได้นั่งเมืองแทน บัดนี้ข่มขู่พระเจ้าเหี้ยนเตี้ยยิ่งกว่าโจโฉ อีกเล่า ฝ่ายขุนกวนก็ยอมเป็นข้าโจผีแล้ว บัดนี้เราคิดว่าจะให้ยกทัพไปรบขุนกวนเมืองกังตั้ง แก่แก่แทนกวนอู แล้วจึงจะยกไปกำจัดอ้ายศัตรูแผ่นดินเหล่านี้ให้ราบ”

เลียวฮัวได้ยินดังนั้นแล้วก็ร้องไห้ จึงทูลว่า : “กวนอูกวนเป้งตายเสียครั้งนี้ก็เพราะเล่าสอง เบ้งตั๊ดไม่ยกทัพไปช่วย สองคนนี้โทษถึงตาย ขอท่านให้มาเสียจึงจะควร”

พระเจ้าเล่าปี่เห็นชอบด้วยจะให้ไปจับเล่าสองเบ้งตั๊ดมาฆ่าเสีย

ขงเบ้งจึงห้ามว่า : “ท่านจงคิดก่อน เราจะทำการสงครามมากอยู่ จะเร่งรีบกระทำการดังนี้เกรงเล่าสอง เบ้งตั๊ดจะเป็นศัตรูขึ้น ขอท่านตั้งให้สองคนนี้แยกกันอยู่คนละหัวเมือง เราจะทำการเมื่อภายหลังเห็นจะสะดวก”

พระเจ้าเล่าปี่เห็นชอบด้วย จึงสั่งให้กุมตราไปตั้งเล่าสองให้เป็นเจ้าเมืองบิตัก ตั้งให้เบ้งตั๊ดเป็นเจ้าเมืองชงหยง (น.338)

จากบทสนทนาข้างต้น เล่าปี่นั้นเห็นว่าโจโฉตายแล้ว จึงคิดจะยกรบขุนกวนแก่แก่ให้กวนอู เลียวฮัวจึงว่า กวนอูตายเพราะ เล่าสอง เบ้งตั๊ดไม่ยกกำลังช่วย เล่าปี่จึงสั่งให้นำตัวทั้งสองไปฆ่า ขงเบ้งจึงห้ามไว้ว่า ขณะนี้ยังต้องทำสงครามอีกมาก ถ้าเล่าปี่สั่งฆ่าสองคนนี้แล้ว เกรงว่าทั้งสองจะคิดแค้น และแนะนำให้ตั้งสองคนนี้ไปอยู่คนละหัวเมือง ภายหลังจึงค่อยคิดแก้ไข คำพูดของขงเบ้งนั้นมีการใช้ความเป็นเหตุเป็นผลให้ดูน่าเชื่อถือ จึงสอดคล้องกับการใช้หลักวิธีพูดในการสนทนา

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้ง ใช้หลักวิธีพูดในการสนทนากับเล่าปี่ ทำให้การพูดสัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 74

พระเจ้าเล่าปี่จึงปรึกษาขงเบ้งว่า : “แพะเอี้ยวคิดขบถต่อเราดังนี้แล้ว เราจะเลี้ยงสืบไปหรือประการใด”

ขงเบ้งจึงว่า : “อ้ายแพะเอี้ยวคนนี้มีน้เป็นบ้า จะเลี้ยงไว้ไม่ได้ นานไปจะเกิดอันตราย พระเจ้าเล่าปี่จึงสั่งให้จำแพะเอี้ยวไว้ในคุกกว่าจะตาย” (น.340)

จากบทสนทนาข้างต้น เล่าปี่ปรึกษาขงเบ้งว่า แพะเอี้ยวคิดขบถ ควรทำอย่างไร ขงเบ้งจึงพูดอย่างตรงไปตรงมาว่า แพะเอี้ยวที่เลี้ยงไว้นานจะเกิดอันตราย การพูดดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการใช้หลักตรงประเด็นในการสนทนา เป็นผลให้เล่าปี่สั่งจำคุกแพะเอี้ยว

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้ง ใช้หลักตรงประเด็นในการสนทนากับเล่าปี่ ทำให้การพูดสัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 75

พระเจ้าเล่าปี่เห็นหนังสือก็โกรธจึงว่า : “อ้ายศัตรุคิดขบถต่อกูแล้วให้มีหนังสือมาเยี่ยกูอีกเล่า กูจะให้ยกกองทัพไปจับเอาตัวมาให้ได้”

ขงเบ้งจึงห้ามว่า : “ท่านอย่าให้ยกกองทัพไปลำบากแก่ทหารเลย ขอให้หนังสือไปถึงเล่าฮองให้ยกไปจับเบ้งตัดเห็นจะดีกว่า ถ้าเล่าฮองจับเบ้งตัดได้ก็จะเอาตัวมาให้เรา ถ้าจับมิได้เล่าฮองก็จะมาหาเรา เราก็จะฆ่าเสียเห็นจะได้โดยสะดวก”

เล่าปี่เห็นชอบด้วยจึงให้ทหารถือหนังสือไปถึงเล่าฮอง ในหนังสือนั้นว่าเบ้งตัดคิดขบถหนีไปเข้าด้วยโจผี ให้เล่าฮองยกกองทัพไปจับตัวมาให้เราจงได้ (น.341)

จากบทสนทนาข้างต้น เล่าปีโกรธเบ้งตัดที่เขียนหนังสือบอกเล่าปีว่าจะไปอยู่กับโจผี เล่าปีจึงคิดยกกองทัพไปจับเบ้งตัด ขงเบ้งจึงห้ามไว้ โดยแนะนำวิธีการให้เล่าปีทำตามแผนการว่า อย่ายกกองทัพไปเลย ให้มีหนังสือไปถึงเล่าสองไปจับตัวเบ้งตัดดีกว่า ถ้าเล่าสองไม่จับเบ้งตัดมาก็จะได้มาเล่าสองเสีย การพูดอย่างเป็นขั้นตอนดังกล่าวเพื่อให้เล่าปีเข้าใจและทำตามแผนการนั้น จึงสอดคล้องกับการใช้หลักวิธีพูดในการสนทนา

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้ง ใช้หลักวิธีพูดในการสนทนากับเล่าปี ทำให้การพูดสัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 76

เจียวจิ่วจึงว่า : “ข้าพเจ้าขอขอบขันขณฑสีมาเมืองเสฉวนเห็นอัครราชย์ประหลาดหลายประการ อนึ่ง ดวงดาวประจำตัวเล่าปีก็รัศมีสว่างดังพระจันทร์ ซึ่งจะยกเล่าปีให้เป็นเจ้าสืบพระวงศ์นั้น ควรแล้ว”

ขุนนางทั้งปวงก็เห็นชอบด้วย จึงทำเรื่องราวซึ่งจะยกเล่าปีให้เป็นพระเจ้าแผ่นดินเข้าไปถวาย เล่าปีเห็นเรื่องราวดังนั้นก็ตกใจจึงว่า

เล่าปี : “ขุนนางทั้งปวงทำดังนี้จะไม่ให้เราตั้งอยู่ในสัจธรรม”

ขงเบ้งจึงทูลว่า : “คิดอ่านทำทั้งนี้เพราะ โจผีซึ่งเอาราชสมบัติเชื้อพระวงศ์ของท่าน จึงยกท่านให้เป็นเจ้าแผ่นดินต่อเชื้อพระวงศ์ไป”

เล่าปีจึงว่า : “ถ้าเรายอมเป็นเจ้าแผ่นดินดังนั้น ถึงเราไม่ได้ชิงราชสมบัติก็เห็นเป็นชิงราชสมบัติเหมือนอ้ายศัตรุ์นั้น” ว่าแล้วก็ลุกขึ้นกลับเข้าข้างใน (น.352)

จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้งเห็นด้วยกับเหล่าทหารที่จะเชิญให้เล่าปี เป็นเจ้าสืบพระวงศ์พระเจ้าเหียนเต๋ แต่เล่าปีมีขอม ขงเบ้งจึงอธิบายสาเหตุว่า ที่คิดให้เล่าปีขึ้นเป็นเจ้านั้น เพราะโจผีซึ่งเอาราชสมบัติ จึงเห็นว่าเล่าปีควรสืบเชื้อพระวงศ์ต่อไป การพูดดังกล่าวเป็นการพูดเพื่ออธิบายอย่างชัดเจนแก่เล่าปี เพื่อโน้มน้าวใจ จึงสอดคล้องกับการใช้หลักวิธีพูดในการสนทนา เล่าปีจึงว่า ถ้ากระทำเช่นนั้นเหมือนตนไปชิงเอาราชสมบัติ เหมือนกับที่โจผีทำ

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้งใช้หลักวิธีพูดในการสนทนากับเล่าปี่ แต่เล่าปี่เป็นคน
ซื่อสัตย์ทำให้การพูดไม่สัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 77

อยู่มาสามวันขงเบ้งจึงให้หาขุนนางทั้งปวงเข้ามาเฝ้าพร้อมกัน ขงเบ้งขึ้นทูลขอให้เล่าปี่เป็น
เจ้าเป็นสองครั้งสามครั้งเล่าปี่ก็ไม่ยอม ขงเบ้งก็พาขุนนางทั้งปวงออกมาข้างนอก แล้วว่า : “อูบาย
ของข้าพเจ้ามีอย่างหนึ่งจะให้เล่าปี่ยอมให้จงได้ ท่านทั้งปวงคอยอยู่เถิด”

อยู่มาขงเบ้งทำเป็นป่วยไม่ไปเฝ้า พระเจ้าเล่าปี่แจ้งว่าขงเบ้งป่วย จึงไปเยี่ยม ณ บ้าน
เข้าไปนั่งที่เก้าอี้ริมเตียงขงเบ้งนอน

เล่าปี่จึงถามว่า : “ท่านอาจารย์ป่วยเป็นประการใด”

ขงเบ้งจึงบอกว่า : “ในอกข้าพเจ้าให้ร้อนดั่งไฟเผา ซึ่งจะจำเรณูสืบไปเห็นหาไม่แล้ว”

เล่าปี่จึงถามว่า : “ท่านเป็นทุกข์ด้วยอันใด”

ขงเบ้งก็หลับตานิ่งเสีย ถามอีกครั้งหนึ่งก็นิ่งเสีย เล่าปี่จึงถามถึงสามครั้ง

ขงเบ้งจึงว่า : “ข้าพเจ้าพิเคราะห์ดูเห็นใช้ครั้งนี้หนักนัก ตาท้องให้มิดพุดมิใคร่จะออก”

เล่าปี่เห็นว่าขงเบ้งหาใช้ไม่ แกล้งทำเป็นใช้สงสัยนัก จึงถามว่า : “ทุกข์ร้อนประการใด
จึงไม่บอกให้ข้าพเจ้ารู้บ้างเลย”

ขงเบ้งทอดใจใหญ่แล้วจึงว่า : “แต่ก่อนข้าพเจ้าออกจากบ้านมาทำราชการอยู่ด้วยท่านจนได้
เมืองเสฉวน ข้าพเจ้าก็ขอบคุณท่านด้วยจะว่าประการใดท่านก็ทำตามทุกสิ่งทุกประการ บัดนี้อาย
โจผีคิดขบถต่อแผ่นดิน ฝ่าพระเจ้าเหี้ยนเต้แลขุนนางเสีย จึงเอาราชสมบัติ ขุนนางทั้งปวงที่เป็น
พรรคพวกมันก็ยกโจผีให้เป็นเจ้าแผ่นดิน บัดนี้ขุนนางทั้งปวงฝ่ายเราพร้อมกันจะยกท่านให้เป็น
เจ้าแผ่นดินจะได้ยกทัพไปกำจัดโจผีศัตรูแผ่นดินเสีย ท่านไม่ยอม ข้าพเจ้าเห็นว่าขุนนางจะเสีย

น้ำใจ นานไปจะเอาใจออกหากท่าน ถ้าขุนนางเอาใจออกหากแล้ว ชุนกวนโจผี ข้าศึกสองฝ่ายนี้ จะมาทำอันตรายท่าน เห็นเมืองเสฉวนจะขัดสนเสี้ยนกงเหตุผลนี้ข้าพเจ้าจึงเป็นทุกข์หนัก”

เล่าปี่จึงว่า : “เราไม่ยอมทั้งนี้เพราะเกรงราษฎรทั้งปวงไม่เห็นด้วย เขาจะนิินทา”

ขงเบ้งจึงว่า : “ถ้าคนหาสติปัญญาไม่ มิได้เป็นที่พึ่งราษฎรเลย ราษฎรก็ไม่รักใคร่และยกตัวเองให้เป็นใหญ่คนทั้งปวงจะนิินทา นี่ท่านเป็นชาติเชื้อกษัตริย์สืบมาประกอบด้วยสติปัญญาได้ เป็นที่พึ่งแก่ราษฎร ควรแล้วที่ท่านจะยกตัวขึ้นเป็นใหญ่ข้าพเจ้าเห็นว่าหาผู้มีสติเตียนนิินทาไม่เห็นว่าจะเป็นที่พอใจไพร่ฟ้าเทพดาทั้งปวง”

เล่าปี่จึงว่า : “ถ้ากระนั้นแล้วข้าพเจ้าจะยอม แต่จะให้ท่านอาจารย์หายไข้แล้วจึงจะคิดอ่านกัน”

ขงเบ้งได้ฟังดังนั้นก็ดีใจ จึงลุกขึ้นขมิขม้นออกไป เอามือเคาะลับแลเข้าเรียกขุนนาง ออกชื่อเคาเจ้ง บิดัก เซียงกี เล่าเป่า เตียเจ้ โจเตา เงเตียวซ้อง เลียวต้ง ห้องกวน โหเจ้ง อินแบก อินชุน เจียวจิว เตียวอ้อ อองเมา อี้เจีย จิมปัก เป็นขุนนางผู้ใหญ่ตามเสด็จไปคอยฟังอยู่ข้างนอกนั้น ให้เข้าไปข้างใน ขุนนางเข้าไปคำนับแล้วทูลว่า การซึ่งปรึกษานั้นท่านเห็นชอบด้วยแล้วหรือ ถ้าท่านยอมแล้วจะให้หาวันดึกขึ้นเป็นเจ้าแผ่นดิน (น.352-353)

จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้งนั้นไปทูลขอเล่าปี่ขึ้นเป็นเจ้าแต่ไม่สำเร็จ จึงออกอุบายว่า ไม่สบาย ครั้นเล่าปี่มาเยี่ยมจึงถามว่า ขงเบ้งป่วยเป็นอะไร ขงเบ้ง จึงตอบโดยพูดไปว่า “ในอกข้าพเจ้าให้ร้อนดังไฟเผา ซึ่งจะจำเรื้อสืบไปเห็นหาไม่แล้ว” การพูดดังกล่าวจะเห็นว่า ขงเบ้งแฝงความหมายโดยนัย คือ กล่าวว่าร้อนในอก เหมือนกับมีเรื่องทุกข์ร้อนใจ จึงสอดคล้องกับการใช้ **ละเมียดหลักปริมาณแบบมีนัย** เล่าปี่จึงถามว่า ท่านเป็นทุกข์ด้วยอันใด ขงเบ้งจึงแกล้ง ไม่ให้ความร่วมมือในการสนทนา ทำให้เล่าปี่ถามถึงสามครั้ง ขงเบ้ง จึงตอบไปว่า เป็นไข้ครั้งนี้หนักนัก จนพูดไม่ได้ ขงเบ้ง**ละเมียดหลักคุณภาพ**ในการสนทนา เนื่องจากขงเบ้งไม่พูดความจริงออกไป อ้างว่าตนป่วยหนัก พูดออกมาไม่ได้ เล่าปี่จึงถามว่า ทุกข์ร้อนเรื่องใดไม่บอกให้ข้าพเจ้ารู้บ้างเลย

ขงเบ้ง จึงบอกถึงความในใจ เพื่อให้เล่าปีเห็นใจว่า “แต่ก่อนข้าพเจ้าออกจากบ้านมาทำราชการอยู่ด้วยท่านจนได้เมืองเสฉวน ข้าพเจ้าก็ขอบคุณท่านด้วยจะว่าประการใดท่านก็ทำตามทุกสิ่งทุกประการ บัดนี้ อ้ายโจผีคิดขบถต่อแผ่นดิน หม่าพระเจ้าเหี้ยนเต้แลขุนนางเสียดิฉิน ซึ่งเอาราชสมบัติขุนนางทั้งปวงที่เป็นพรรคพวกมันก็ยกโจผีให้เป็นเจ้าแผ่นดิน บัดนี้ขุนนางทั้งปวงฝ่ายเราพร้อมกันจะยกท่านให้เป็นเจ้าแผ่นดินจะได้ยกทัพไปกำจัดโจผีศัตรูแผ่นดินเสีย ท่านไม่ยอม ข้าพเจ้าเห็นว่าขุนนางจะเสียน้ำใจ นานไปจะเอาใจออกหากท่าน ถ้าขุนนางเอาใจออกหากแล้ว ชุนกวนโจผีข้าศึกสองฝ่ายนี้จะมาทำอันตรายท่าน เห็นเมืองเสฉวนจะขัดสนเสียดิฉินคงเหตุฉะนี้ข้าพเจ้าจึงเป็นทุกข์หนัก” การพูดดังกล่าวจึงสอดคล้องกับ **หลักวิธีพูด** คือ พูดเล่าความในใจที่เป็นทุกข์ใจให้เล่าปีฟังอย่างชัดเจน ตั้งแต่เริ่มมาอยู่ทำราชการกับเล่าปี แล้วใช้คำพูดที่อ้างถึงผลที่จะตามมาถ้าเล่าปีไม่ยอมรับเป็นเจ้า อย่างชัดเจน ทำให้เล่าปีบอกความรู้สึกรู้สึกของตนออกมาว่าที่ไม่ยอมเพราะกลัวคนทั้งปวงจะนิินทา ขงเบ้งจึงใช้การพูดในสิ่งที่เป็นความจริงมาพูดว่า “ถ้าคนหาสติปัญญาไม่ได้เป็นที่พึ่งราษฎรเลย ราษฎรก็ไม่รักใคร่เลยยกตัวเองให้เป็นใหญ่คนทั้งปวงจะนิินทา นี่ท่านเป็นชาติเชื้อกษัตริย์สืบมาประกอบด้วยสติปัญญาได้เป็นที่พึ่งแก่ราษฎร ควรแล้วที่ท่านจะยกตัวขึ้นเป็นใหญ่ ข้าพเจ้าเห็นว่าหาผู้มีสติเตียนนิินทาไม่ เห็นว่าจะเป็นที่ชอบใจไพร่ฟ้าเทพดาทั้งปวง” การพูดดังกล่าวจึงสอดคล้องกับ **หลักคุณภาพ** ในการสนทนา เล่าปีจึงยอมรับที่จะสืบเชื้อพระวงศ์

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้ง ใช้การละเมียดหลักปริมาณแบบมีนัย การละเมียดหลักคุณภาพ หลักวิธีพูด และหลักคุณภาพในการสนทนากับเล่าปี ทำให้การพูดสัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 78

พระเจ้าเล่าปีนอนอยู่เห็นม้าเจ๊ก ม้าเลี้ยงนั่งอยู่ที่นั่น จึงขับม้าเจ๊กให้ออกไปแล้วถามขงเบ้งว่า

เล่าปี : “ม้าเจ๊กคนนี้อย่างเห็นความคิดเขาเป็นประการใด”

ขงเบ้งจึงทูลว่า : “ความคิดม้าเจ๊กคืออยู่”

พระเจ้าเล่าปีจึงว่า : “ท่านว่าดีเราไม่เห็นด้วย เราเห็นม้าเจ๊กนั้นเจรจาเกินรู้แน่ จะใช้ราชการไปข้างหน้าให้ท่านพิเคราะห์จงดี”

จากบทสนทนาข้างต้น เล่าปีนั้นนอนป่วยอยู่ ต้องการถามความคิดว่า ขงเบ้งคิดว่าม้าเจ๊กเป็นใคร ขงเบ้งจึงตอบสั้นๆ ไปได้ว่า ความคิดม้าเจ๊กนั้นคืออยู่ การพูดดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการใช้หลักตรงประเด็นในการสนทนา เล่าปีได้ฟังจึงว่า ไม่เห็นด้วยกับความคิดของเบ้ง แต่เห็นว่าม้าเจ๊กเจรจาเกินรู้แน่ นานไปข้างหน้าให้ขงเบ้งพิจารณาให้ดีกว่า

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้ง ใช้หลักตรงประเด็น ในการสนทนากับเล่าปี แต่การสนทนาไม่สัมฤทธิ์ผล เพราะเล่าปีมีความคิดที่ต่างออกไป

บทสนทนาที่ 79

เล่าปีให้หาขุนนางแลที่ปรึกษาเข้ามา พระเจ้าเล่าปีจึงเขียนอักษรมอบราชสมบัติให้บุตรตามประเพณีกษัตริย์ส่งให้ขงเบ้ง แล้วก็ท้อใจใหญ่จึงว่าแก่ขุนนางที่ปรึกษาว่า

เล่าปี : “ท่านทั้งปวงกับเราเดิมจะตั้งตัวนั้น คิดจะกำจัดแซ่โจโฉให้สิ้นเชิง จะบำรุงแผ่นดินพระเจ้าเหี้ยนเต้ แลเราช่วยกันทำการยังมีสำเร็จ บัดนี้กรรมมาถึง เราจะลาท่านไปแต่กลางทางก่อน แต่บุตรเราทั้งสามซึ่งยังอยู่จะทำการแผ่นดินสืบไปนั้น ขอฝากท่านทั้งปวงช่วยทำนุบำรุงต่อไปด้วย”

ฝ่ายขุนนางที่ปรึกษาได้ยินพระเจ้าเล่าปีตรัสดังนั้น ต่างคนต่างร้องไห้ ชวนกันกราบลงแล้ว

ขุนนางทั้งปวง จึงทูลว่า : “พระองค์อย่าวิตกเลย ข้าพเจ้าจะทำนุบำรุงพระราชบุตรต่อไปกว่าจะสิ้นชีวิต”

พระเจ้าเล่าปีได้ยินดังนั้นคิดอาลัยสงสารข้าราชการทั้งปวงก็ร้องไห้ จึงฉินไปยุคนเอามือขงเบ้งแล้วกระซิบบอกความในใจให้ฟังว่า

เล่าปี : “ปัญญาความคิดของท่านนี้ไม่มีใครเสมอ แล้วคิดว่าโจผีสักร้อยละ ท่านดูแลแต่การซึ่งจะบำรุงแผ่นดินให้เป็นสุขพอประมาณเถิด ถ้าเห็นลูกเราไม่อยู่ในสัจย์ในธรรมทำผิดประเพณีไปไม่ฟังท่าน ก็ให้ท่านรักษาเมืองเสฉวนบำรุงแผ่นดินเองเถิด”

ขงเบ้ง ได้ยินพระเจ้าเล่าปี่ว่าดังนั้นตกใจตัวสั่น ถอยลงมาราบลงกับแผ่นดินจนหน้าแตกโลหิตไหลแล้วพูดว่า : “ข้าพเจ้าคิดจะบำรงบุตรพระองค์ไปกว่าจะตาย อย่าได้คิดว่าข้าพเจ้าจะเบียดเบียนบุตรพระองค์เลย”

พระเจ้าเล่าปี่เห็นขงเบ้งตกใจกราบจนหน้าแตกโลหิตไหลดังนั้น จึงคิดว่าขงเบ้งนี้มีความสัตย์รักเราจริง จึงเชิญให้มานั่งใกล้แล้วร้องเรียกเล่าเอ็ง เล่าลี้ผู้ถูกทั้งสองคนเข้ามาลูบหลังลูบหน้าแล้วว่า

เล่าปี่ : “เจ้าค่อยอยู่ให้จงดีเถิดพอจะขอลาแล้ว เจ้าพี่น้องทั้งสามคนจงค่อยเลี้ยงรักษากัน ถ้าขัดสนสิ่งใดไม่รู้จงไต่ถามขงเบ้ง เจ้าจงรักขงเบ้ง เกรงขงเบ้งให้เหมือนหนึ่งบิดา แล้วให้ลูกสองคนกราบขงเบ้ง”

ขงเบ้งเห็นพระเจ้าเล่าปี่ให้ลูกสองคนกราบดังนั้น จึงว่า : “พระองค์อย่าวิตกสงสัยเลย ข้าพเจ้าขอเป็นข้าทามุบำรงบุตรพระองค์ไปจนกว่าจะสิ้นชีวิต” (น.408)

จากบทสนทนาข้างต้น เล่าปี่นั้นป่วย และเรียกทุกคนมาสั่งเสีย และได้บอกความในใจแก่ขงเบ้งว่า ขงเบ้งเป็นคนมีปัญญา หากลูกของตนไม่ตั้งอยู่ในสัตย์ธรรม ให้เล่าปี่บำรงเมืองเสฉวนเอง เล่าปี่ได้ฟังดังนั้น จึงตกใจ และกล่าวออกมาว่า “ข้าพเจ้าคิดจะบำรงบุตรพระองค์ไปกว่าจะตาย อย่าได้คิดว่าข้าพเจ้าจะเบียดเบียนบุตรพระองค์เลย” เป็นการพูดให้ข้อมูลแก่เล่าปี่เพื่อแสดงความสัตย์ การพูดดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการใช้**หลักปริมาณ**ในการสนทนา เล่าปี่เห็นท่าทางขงเบ้ง จึงรู้ว่ามีความซื่อสัตย์ต่อตน จึงเรียกลูกมาสั่งว่าให้เชื่อฟังขงเบ้ง แล้วให้ลูกสองคนกราบขงเบ้ง ขงเบ้ง จึงรับว่า “พระองค์อย่าวิตกสงสัยเลย ข้าพเจ้าขอเป็นข้าทามุบำรงบุตรพระองค์ไปจนกว่าจะสิ้นชีวิต” เป็นการพูดเพื่อให้ข้อมูลที่จำเป็นแก่การสนทนา แสดงถึงความซื่อสัตย์ของตน จึงสอดคล้องกับการใช้**หลักปริมาณ**ในการสนทนา

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้ง ใช้หลักปริมาณ ในการสนทนากับเล่าปี่ ทำให้การพูดสัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 80

ครั้งรุ่งขึ้นวันหนึ่งเสด็จขึ้นรถไปเยี่ยมมหาอุปราชา ครั้นถึงนายประตูเห็นก็ตกใจ เปิดประตูให้แล้วหมอบนึ่งอยู่ พระเจ้าเล่าเสี้ยนก็ลงจากรถเดินเข้าไปในประตูสามชั้น จึงเห็นมหาอุปราชานั่งตกเบ็ดอยู่ริมสระ จึงแก่งย่นนึ่งอยู่ข้างหลังมิให้เห็นแล้วจึงถามว่า

พระเจ้าเล่าเสี้ยน : “ท่านตกเบ็ดสนุกหรือ”

ขงเบ้งเหลียวมาเห็นพระเจ้าเล่าเสี้ยนก็ตกใจถึงเบ็ดเสียกราบลงแล้วทูลว่า : “โทษข้าพเจ้าถึงตาย”

พระเจ้าเล่าเสี้ยนเห็นขงเบ้งกราบลงดังนั้น จึงยึดมือให้ขึ้นขึ้นแล้วว่า : “ข้าพเจ้าไม่ถือโทษท่าน บัดนี้มีข่าวมาว่าโจศจะยกทัพเป็นห้าทางมาตีเมืองเรา ท่านไม่แจ้งหรือจึงนั่งเฉยเสียดังนี้”

ขงเบ้งได้ยินพระเจ้าเล่าเสี้ยนว่าดังนั้นหัวเราะแล้วเชิญนั่งที่ควรจึงทูลว่า : “ข้าพเจ้าตกเบ็ดนั้นคิดความดอก จะได้เอาความสนุกหามิได้ ซึ่งโจศจะยกมาตีเมืองเราทั้งห้าทางนั้นข้าพเจ้ารู้ก่อนพระองค์อีก”

พระเจ้าเล่าเสี้ยนได้ฟังดังนั้นจึงว่า : “ท่านจะคิดประการใดอย่าให้ภัยอันตรายมาถึงเมืองเรา”

ขงเบ้งจึงทูลว่า : “โจศยกมาครั้งนี้ถึงห้าทาง แต่สี่ทางนั้นข้าพเจ้าคิดกำจัดเสียหามิได้ไม่พระองค์อย่าวิตกเลย ยังทางเดียวแต่ที่ซุนกวนจะยกมานั้นข้าพเจ้ายังคิดความอยู่จึงมิได้เข้าไปเฝ้าพระองค์”

พระเจ้าเล่าเสี้ยนได้ฟังดังนั้นคิดสงสัยนักจึงถามขงเบ้งว่า : “ทั้งสี่ทางท่านว่าจะกำจัดเสียได้แล้ว ยังแต่ทางซุนกวนนั้น ท่านจะทำประการใดข้าพเจ้ายังไม่เข้าใจ”

ขงเบ้งจึงทูลว่า : “บิดาของพระองค์ปลงธรรมาศกข้าพเจ้าไว้ให้ช่วยทำนุบำรุง ควรหรือข้าพเจ้าจะเมินเสีย แต่หากข้าพเจ้าทำการโดยลับมิให้ซุนนางแลคนทั้งปวงรู้ ซึ่งข้าพเจ้าว่าจะกำจัด

เสียได้สี่ทางนั้น คือห่อปีจะมาตีด้านแฮบังก้วน ข้าพเจ้าให้มีหนังสือไปถึงม้าเถียว ซึ่งตั้งอยู่ที่นั่น ให้คอยสกัดไว้ และม้าเถียวคนนี้ก็กับห่อปีเคยกลัวกันมาแต่ก่อน เบ้งเฮ็กจะมาทางเอ็กจิว ข้าพเจ้าได้มีหนังสือไปให้อูยเถียนสกัดรับไว้ และให้ทำที่วงเวียนไว้ทั้งสองข้างทั้งซ้ายและขวา ให้ทหารคุมกันเดินเป็นพวกๆ เดินแต่ซ้ายไปขวาแต่ขวาไปซ้าย วันละเจ็ดครั้งกลับแปลกลับนั้นทุกวัน ข้าศึกเห็นว่ามีคนมากก็จะถอยไป เบ้งตัดจะมาทางฮันตัง ข้าพเจ้ารู้ว่าเบ้งตัดคนนี้ก็กับลิเจียมเป็นสหายกินน้ำสปร่วมชีวิตจะเป็นตายด้วยกัน ข้าพเจ้าแต่งเป็นหนังสือลิเจียมไปให้เบ้งตัด ถ้าเบ้งตัดเห็นหนังสือลิเจียมแล้วก็จะทำเป็นป่วยบิดเบือนไปสุดแต่ไม่ยกมา โจหยินจะมาทางเพงก้วนนั้น ทางเดินกันดารลุ่มโคลนนักมายาก ข้าพเจ้าแต่งให้จูล่งคุมทหารออกไปตั้งมั่นไว้รออย่าให้ออกรบ ถ้าโจหยินเห็นจูล่งไม่ออกรบดั่งนั้นก็จะเลิกทัพถอยไปเอง แล้วข้าพเจ้าแต่งให้กวนหิน เตียวเปา คุมทหารชาวนอกเมืองไปสามหมื่นมิให้ผู้ใครรู้ เทียวตรวจตราสอดแนมดูทั้งสี่ทางถ้าเห็นหนักหนาก็ให้ช่วยกัน เพราะข้าพเจ้าทำไว้จะนี้จึงทูลพระองค์ว่าตัดได้สี่ทางแล้ว แต่ทางเมืองกังตั้งนั้นเห็นว่าจะไม่ยกมาเร็ว ด้วยขุนกวนรบกับโจผีผิดกันจะระวังหลังอยู่ ศิร้ายจะคอยดูเมื่อไหร่ทั้งสี่ทางตีเข้ามาเกือบจะได้อ้อมแล้วขุนกวนจึงจะยกมา เราจำจะคิดกลอุบายหาคนซึ่งมีสติปัญญาไปเจรจาด้วยชาวเมืองกังตั้งเห็นขุนกวนจะไม่ยกมา แต่ข้าพเจ้าพิเคราะห์ดูยังไม่เห็นผู้ใดซึ่งมีอชฌาตย์เลย” (น.413)

พระเจ้าเล่าเสี้ยนได้ฟังความขงเบ้งชี้แจงให้ดั่งนั้นก็โลใจนัก

จากบทสนทนาข้างต้น พระเจ้าเล่าเสี้ยนมาหาขงเบ้ง เห็นขงเบ้งนั่งตกลา จึงถามว่าท่านตกลาสนุกหรือ ขงเบ้งนั้นกำลังใช้ความคิดไม่แลเห็นพระเจ้าเล่าเสี้ยนเมื่อหันไปเห็น จึงตกใจและเอ่ยขึ้นว่า โทษข้าพเจ้าถึงตาย ขงเบ้งตอบไม่ตรงคำถาม เพราะตกใจที่เห็นพระเจ้าเล่าเสี้ยนเสด็จมาแล้วตนไม่ได้ออกไปต้อนรับ จึงพูดแสดงความผิดตนออกมาว่า โทษข้าพเจ้าถึงตาย จึงสอดคล้องกับการใช้หลักวิธีพูด คือ พูดอย่างชัดเจน พระเจ้าเล่าเสี้ยนจึงว่าไม่ได้คิดเอาโทษ แต่รู้หรือไม่ว่าโจผีจะยกมา ทำไมจึงนั่งเฉย ขงเบ้ง จึงตอบในสิ่งที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับคำถาม ที่พระเจ้าเล่าเสี้ยนถามว่า ตนนั่งตกลาก็เพราะใช้กำลังคิดแผนการ การพูดดังกล่าวจึงสอดคล้องกับหลักตรงประเด็น คือ ขงเบ้งตอบเฉพาะสิ่งที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับคำถามของพระเจ้าเล่าเสี้ยน พระเจ้าเล่าเสี้ยนจึงถามว่า ท่านคิดประการใด ขงเบ้ง จึงพูดให้ข้อมูลว่า “โจผียกมาครั้งนี้ถึงห้าทาง แต่สี่ทางนั้นข้าพเจ้าคิดกำจัดเสียหามาได้ไม่ พระองค์อย่าวิตกเลย ยังทางเดียวแต่ที่ขุนกวนจะยกมานั้นข้าพเจ้ายังคิดความอยู่จึงมิได้เข้าไปเฝ้าพระองค์” การพูดดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการใช้หลักปริมาณในการสนทนา พระเจ้าเล่าเสี้ยนจึงถามว่าแผนการนั้นเป็นอย่างไร ไม่เข้าใจ ขงเบ้งจึงใช้การอธิบายแผนการต่างๆ ให้พระเจ้าเล่าเสี้ยนฟัง ว่าสี่ทางนั้นจะกำจัดอย่างไร แต่ทางขุนกวนนั้นที่กำจัดไม่ได้เพราะไม่รู้ว่

จะหารใครอาสาไป พระเจ้าเล่าเรียนจึงเข้าใจ การพูดดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการใช้หลักวิธีพูด ในการสนทนา

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้ง ใช้หลักตรงประเด็น หลักปริมาณ และหลักวิธีพูด ในการสนทนากับเล่าเรียน ทำให้การพูดสัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 81

ฝ่ายขงเบ้งก็ชวนเตงจิ้เข้ามานั่งแล้วว่า : “เมืองเรากับเมืองโจผี เมืองซุนกวนเป็นเสี้ยนศึก สามเส้าอยู่ เราจึงคิดเอาสองเมืองมาให้ขึ้นแก่เรา จะยกไปตีเอาเมืองไหนดี”

เตงจิ้ได้ยินดังนั้นจึงว่า : “เจ้านายเราพึ่งได้ราชสมบัติยังไม่เห็นน้ำพระทัยโจทหารจึงไม่ปรกติ อนึ่ง พระเจ้าโจผีก็มีทหารมาก เมืองก็กว้างขวางใหญ่หลวงนัก เห็นจะไปกักเขามิได้ ถ้าเราทำไมตรี กับพระเจ้าซุนกวนก่อน แล้วจึงช่วยกันยกไปตีเอาเมืองพระเจ้าโจผีเห็นจะได้ แต่ไม่แจ้งความคิดของท่านประการใด”

ขงเบ้งได้ยินแล้วหัวเราะ จึงว่า : “เราคิดอยู่ช้านานแล้ว แต่ยังหาคนไม่ได้เหมือนใจจึงนั่งอยู่ ได้ยินท่านว่าบัดนี้ต้องใจเหมือนเราคิดไว้ เห็นแต่ท่านผู้เดียวจะอาสาได้”

เตงจิ้จึงว่า : “สติปัญญาข้าพเจ้าน้อยนัก กลัวเสียราชการของท่านไป”

ขงเบ้งจึงว่า : “เราเห็นดีได้การอยู่แล้ว ท่านอย่าบิดพลิ้วไปเลย พรุ่งนี้เราจะทูลให้ท่านไป”

เตงจิ้รับคำแล้วก็ลาไป (น. 414)

จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้งนั้นสนทนากับเตงจิ้ เพื่อต้องการดูความคิดเตงจิ้ โดยหมายจะให้เตงจิ้ไปเจรจาไมตรีซุนกวน จึงถามเปิดประเด็นสนทนาโดยการให้ข้อมูลไปว่า “เมืองเรากับเมืองโจผี เมืองซุนกวนเป็นเสี้ยนศึกสามเส้าอยู่ เราจึงคิดเอาสองเมืองมาให้ขึ้นแก่เรา จะยกไปตีเอาเมืองไหนดี” การพูดดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการใช้ **หลักปริมาณ** ในการสนทนา เตงจิ้ จึงตอบไป

ว่า ให้ทำไมตรีกับขุนกวนก่อน แล้วจึงยกไปตีโจผี ขงเบ้งได้ฟัง จึงกล่าวขึ้นมาว่า “เราคิดอยู่ช้านานแล้ว แต่ยังหาคนไม่ได้เหมือนใจจึงนั่งอยู่ ได้ยินท่านว่าบัดนี้ต้องใจเหมือนเราคิดไว้ เห็นแต่ท่านผู้เดียวจะอาสาได้” การพูดดังกล่าวขงเบ้งนั้นเมื่อเห็นความคิดของเตงจิตรงกับใจตน จึงไม่รีรอที่จะเอ่ยขอให้เตงจิทำหน้าที่เจรจาขุนกวนอย่างตรงไปตรงมาทันที การพูดดังกล่าวจึงสอดคล้องกับหลักตรงประเด็น ในการสนทนา เตงจิรู้ว่าต้องทำหน้าที่สำคัญ จึงถ่อมตัวว่าสติปัญญาตนนั้นน้อย ขงเบ้งจึงใช้การพูดอย่างตรงไปตรงมาว่า “เราเห็นดีได้การอยู่แล้ว ท่านอย่าบิดพลิ้วไปเลย พรุ่งนี้เราจะทูลให้ท่านไป” การพูดดังกล่าวจึงสอดคล้องกับหลักตรงประเด็น ในการสนทนา

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้ง ใช้หลักปริมาณ และหลักตรงประเด็นในการสนทนากับเตงจิ ทำให้การพูดสัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 82

ฝ่ายพระเจ้าเล่าเสี้ยนเสวยราชย์ได้สามปี (พ.ศ. 768) ขงเบ้งช่วยทำนุบำรุงบ้านเมืองให้มีโจรร้ายไม่ ข้าพลาอาหารก็บริบูรณ์ อาณาประชาราษฎร์ก็อยู่เย็นเป็นสุขทั้งแผ่นดิน ทหารเที่ยวสอดแนมเอาเนื้อความเข้าไปทูลพระเจ้าเล่าเสี้ยนว่า บัดนี้เตียงก็เจ้าเมืองเกียมหลง จูโพเจ้าเมืองโคกุ้น โโกเตงเจ้าเมืองอวดจั้น สามเมืองไปคบคิดกับเบ้งเฮ็กเจ้าเมืองมันอ่อง ยกทหารสิบหมื่นมารบเมืองเองเฉียง ได้เมืองเองเฉียงแล้วจะยกมาตีเอาเมืองเรา บัดนี้อ้ออังก้างเจ้าเมืองเองเฉียงกับลิคิ กงโจ สามคนนี่ยังรบป้องกันเมืองอยู่ แต่ข้าพเจ้าเห็นเมืองเองเฉียงจะเสียอยู่แล้ว

พระเจ้าเล่าเสี้ยนครั้นได้ฟังก็ตกใจ จึงว่ากับขงเบ้งว่า : “เราจะคิดประการใดดี”

ขงเบ้งจึงทูลว่า : “เพราะอ้ายเจ้าเมืองสามคนไส้ของเราออกเป็นหนอน เบ้งเฮ็กจึงคูหมิ่นยกทหารมารบแดนเรา ครั้นจะจัดให้ผู้ใดยกออกไปรบก็ไม่เห็นใคร ข้าพเจ้ายกไปเอง”

พระเจ้าเล่าเสี้ยนจึงว่า : “ท่านจะยกออกไปรบข้างโน้นแล้วฝ่ายพระเจ้าโจผี พระเจ้าขุนกวนรู้ก็จะยกมาตีเมืองเราจะทำประการใด”

ขงเบ้งทูลว่า : “เมืองกังตั้งเป็นไมตรีกับเราแล้วเห็นจะไม่มา ถึงมาครว่า จะยกมาเล่าพวกเราตั้งอยู่เมืองเป็กเต้ปากทางมา เห็นพอจะรบถูกขุนทหารเมืองกังตั้งได้ ฝ่ายพระเจ้าโจผีเล่าก็ยกไปรบ

เมืองกัณฑ์ ทหารพระเจ้าขุนควนฆ่าฟันทหารเสียเป็นอันมาก ยังจะจัดแจงทหารอยู่เห็นจะไม่ยกมาได้
 หนึ่งด่านอันตั้ง เล่ามาเถียวก็คุมทหารตั้งรักษาอยู่ ฝ่ายควนหิน เตียวเปาก็คุมทหารเที่ยวตรวจตราอยู่
 พระองค์อย่าได้วิตกเลย ข้าพเจ้าจะยกไปรบ ได้เบ้งเฮ็กแล้วจึงคิดจะทำการด้วยพระเจ้าโจผี
 นลองค์คุณเล่าปี่สืบไป”

พระเจ้าเล่าเสี้ยนได้ฟังดังนั้นก็ดีใจจึงว่า : “การทั้งนี้สุดแต่ท่านจะคิดเถิด”

ลองเถียนที่ปรึกษาจึงว่า : “ท่านจะยกไปรบเบ้งเฮ็กนั้นข้าพเจ้าเห็นทางก็ไกลกันดารฝืนที่ร้าย
 ความไข้ก็มาก หนึ่งเมืองเองเถียงซึ่งเบ้งเฮ็กยกมารบนั้นเหมือนคนเป็นไข้ไม่สู้หนักนัก พอจะให้
 แต่สถานศิษย์เอาเข้าไปรักษาก็จะหาย ซึ่งตัวท่านจะไปนั้น ข้าพเจ้าเห็นไม่ควร”

ขงเบ้งจึงว่า : “ท่านว่ามาทั้งนี้ก็ควรอยู่ แต่เราเห็นว่าคนในที่นั้นเป็นคนป่าหามีความคิดรู้จัก
 ผิดแลชอบไม่ จะให้ผู้อื่นยกไปนั้นเห็นมันจะไม่เกรงกลัว เราจึงจะยกไปเอง”

แต่เองเถียนว่ากล่าวทัดทานถึงสามครั้งขงเบ้งก็มีฟัง

ขงเบ้งจึงทูลพระเจ้าเล่าเสี้ยนว่า : “พระเจ้าโจผีแตกกลับไปเมืองแล้ว จะขอให้หาจูล่งมา
 เป็นนายกองทัพไปด้วย”

พระเจ้าเล่าเสี้ยนเห็นชอบด้วย ขงเบ้งก็สั่งทหารมิใช้ถือหนังสือไปถึงจูล่งกลับมาแล้ว
 ขงเบ้งก็พาจูล่งเข้าไปถวายบังคมลาพระเจ้าเล่าเสี้ยน แล้วออกไปจัดกองทัพอยู่นอกเมือง จึงตั้งให้
 จูล่ง อูยเอี้ยน สองคนเป็นนายกองทัพ อองเบ้งกับเตียวเอ็กคุมทหารเป็นปีกซ้ายขวา เจียวฮ้วนคุม
 ทหารเป็นสารวัตรตรวจตรา ปี่ฮุย ตังเคียด ฮ้วนเคียนสามคนนี้เป็นที่ปรึกษาแลทหารในกองทัพ
 ห้าสิบหมื่น (น.424-425)

จากบทสนทนาข้างต้น พระเจ้าเล่าเสี้ยน ปรึกษาขงเบ้งว่าจะรับมือเบ้งเฮ็กอย่างไร ขงเบ้ง
 จึงตอบให้ข้อมูลไปว่า “เพราะฮ้ายเจ้าเมืองสามคนไส้ของเราออกเป็นหนอน เบ้งเฮ็กจึงดูหมิ่นยก
 ทหารมารบแดนเรา ครั้นจะจัดให้ผู้ใดยกออกไปรบก็ไม่เห็นใคร ข้าพเจ้ายกไปเอง” การพูดดังกล่าว
 เห็นว่าขงเบ้งให้ข้อมูลในการตอบคำถามที่จำเป็นแก่การสนทนา ไม่มากไม่น้อยเกินไป จึงสอดคล้อง
 กับการใช้หลักปริมาณ ในการสนทนา พระเจ้าเล่าเสี้ยนจึงถามว่า ถ้าขงเบ้งยกทัพไปแล้วขุนควน

จะยกมาตีเมืองเราจะทำประการใด ขงเบ้งจึงอธิบายไปว่า “เมืองกังตั้งเป็นไมตรีกับเราแล้วเห็นจะไม่มา ถึงมาตรงที่จะยกมาเล่าพวกเรากำลังอยู่เมืองเป็กเต๋ปากทางมา เห็นพอจะรบลูกขุนทหารเมืองกังตั้งได้ ฝ่ายพระเจ้าโจผีเล่าก็ยกไปรบเมืองกังตั้ง ทหารพระเจ้าซุนกวนฆ่าฟันทหารเสียเป็นอันมาก ยังจะจัดแจงทหารอยู่เห็นจะไม่ยกมาได้ หนึ่งด่านฮันตั้ง เล่าม้าเด็วก็คุมทหารตั้งรักษาอยู่ ฝ่ายกวนฮิน เด็วเปาก็คุมทหารเที่ยวตรวจตราอยู่พระองค์อย่าได้วิตกเลย ข้าพเจ้าจะยกไปรบ ได้เบ้งเฮ็กแล้ว จึงคิดจะทำการด้วยพระเจ้าโจผี ฉลองคุณเล่าปีสืบไป” การพูดดังกล่าวขงเบ้งพูดอธิบายทุกอย่างอย่างละเอียดเพื่อให้พระเจ้าเล่าเสี้ยนเข้าใจ และรับปากว่าเสร็จจากรบเบ้งเฮ็กแล้วจะกลับมาช่วยคิดรบโจผี การพูดดังกล่าวจึงสอดคล้องกับ **หลักวิธีพูด** พระเจ้าเล่าเสี้ยนจึงว่า แล้วแต่ความคิดของเบ้งหลงเสี้ยน จึงทักทวนเล่าปีว่า ทางไปรบเบ้งเฮ็กนั้นกันดารนัก เมืองเองเฉียงเป็นเหมือนเมืองเล็กเล็ก ให้คนอื่นไปดีกว่า ขงเบ้งจึงว่า “ท่านว่ามาทั้งนี้ก็ควรอยู่ แต่เราเห็นว่าคนในที่นั้นเป็นคนป่าหา มีความคิดรู้จักผิดแลชอบไม่ จะให้ผู้อื่นยกไปนั้นเห็นมันจะไม่เกรงกลัว เราจึงจะยกไปเอง”

ขงเบ้งนั้นพูดกับหลงเสี้ยน โดยกล่าวว่าตนก็เห็นด้วย กับหลงเสี้ยนแต่ก็อธิบายด้วยเหตุผลไปว่าถ้าจะให้คนอื่นไปเห็นเบ้งเฮ็กจะไม่กลัว การพูดดังกล่าวจึงสอดคล้องกับ **หลักวิธีพูด** คือ พูดให้ผู้ฟังเข้าใจ และเห็นความจำเป็นที่ตนต้องไปเอง จากนั้นขงเบ้งจึงว่า “พระเจ้าโจผีแตกกลับไปเมืองแล้ว จะขอให้หาจูล่งมาเป็นนายกองทัพไปด้วย” การพูดดังกล่าวขงเบ้งให้สาระข้อมูลที่จำเป็นแก่วัตถุประสงค์ของการสนทนา คือ พูดให้ข้อมูลว่าพระเจ้าโจผีแตกกลับไปแล้ว ตนจะขอจูล่งไปเป็นแม่ทัพนายกอง การพูดให้ข้อมูลที่จำเป็นแก่วัตถุประสงค์ของการสนทนาจึงสอดคล้องกับ การใช้ **หลักปริมาณ** ในการสนทนา

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้ง ใช้หลักปริมาณ และหลักวิธีพูดในการสนทนากับพระเจ้าเล่าเสี้ยน และหลงเสี้ยน ทำให้การพูดสัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 83

ฝ่ายเตียวเอ็ก อองเป้งปีกซ้ายขวา ครั้นเห็นงากฟันไล่ฮุยเอียนเข้ามา ก็จับทหารรบกระหนาบเข้าไปล้อมวงเข้าไว้ แล้วจับได้ตัวงากฟันมัดเข้าไปให้ขงเบ้ง ขงเบ้งครั้นเห็นทหารมัดงากฟันเข้ามาดังนั้นดีใจนัก จึงสั่งให้แก้มัดงากฟันออกเสียแล้วให้ยกโต๊ะมาให้งากฟันกิน ครั้นกินแล้ว

ขงเบ้งจึงถามว่า : “ท่านเป็นทหารใครใช้มา”

งกฟืนจึงบอกว่า : “ข้าพเจ้าเป็นทหารของโกเตง”

ขงเบ้งได้ยั้ดั่งนั้นจึงว่า : “โกเตงคนนี้ซื่อตรงนัก เราารู้ยู่่ว่าหาเป็นขบถไม่ เพราะอายยงคิโกหกไปอ่อนวอนว่ากล่าว โกเตงจึงหลงไปตามลี้มนัน เราจะปล่อยท่านให้ไปบอกโกเตงให้มาหาเราโดยดีจึงจะพ้นโทษ” (น.426)

จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้ง ต้องการวางแผนจับโกเตง เมื่อจับลูกน้องโกเตงได้ ขงเบ้งจึง เปิดประเด็นการสนทนา โดยการถามว่า เป็นทหารของใครใช้มา การถามดังกล่าวสอดคล้องกับหลักตรงประเด็น คือ ถามเฉพาะในสิ่งที่สัมพันธ์กับการสนทนา งกฟืน ก็ให้ความร่วมมือโดยตอบกลับไปว่า เป็นทหารของโกเตง ขงเบ้ง จึง พูดกล่าวยกย่องโกเตง ว่า รู้ว่าโกเตงไม่ใช่ ขบถ แต่เพราะหลงเชื่อคำยงคิ จะปล่อยให้ทหารนี้ไปบอกโกเตงให้มาหาตนแล้วจะพ้นโทษ การพูดดังกล่าวสอดคล้องกับการใช้ หลักปริมาณ เพราะ ขงเบ้งให้สาระข้อมูลที่จำเป็นแก่วัตถุประสงค์ คือ ต้องการให้ทหารนี้ นำข้อมูลดังกล่าวไปบอกโกเตงเท่านั้น และเมื่อทหารนี้กลับไปบอกความแก่โกเตง โกเตงก็ชื่นชมว่าขงเบ้งนั้นมีน้ำใจ

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้ง ใช้หลักปริมาณ ในการสนทนากับงกฟืน ทำให้การพูดสัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 84

ขงเบ้งครั้นเห็นโกเตง ขงคิยกทัพมาเป็นสองทางดั่งนั้น จึงให้อุยเอี้ยนคุมทหารออกมารับทั้งสองทาง อุยเอี้ยนขึ้นม้าออกมาแล้วจัดทหารให้รบ โกเตงพวกหนึ่ง รบขงคิพวกหนึ่ง แล้วอุยเอี้ยนก็ขับม้าเข้ารบด้วยโกเตง ขงคิเป็นสามารย ยังมีทันแพ้ชนะกัน พอเดียวอีก อองเป้งทหารกองซุ่มสองข้างทาง โห่ร้องยกออกมาล้อมกระหนาบเข้าไว้ฆ่าฟันทหาร โกเตงขงคิล้มตายเป็นอันมาก แล้วจับได้ทหารทั้งสองพวกจึงทำร้องบอกเพื่อนกันว่าจัดได้ทหารโกเตงอย่าให้ฆ่า ถ้าเป็นทหารขงคิก็ฆ่าเสียเถิด แล้วก็มัดทหารเหล่านั้นพาไปให้ขงเบ้ง ณ ค่าย

ขงเบ้งเห็นดั่งนั้นก็ดีใจนัก จึงสั่งให้ทหารพวกขงคิเข้ามาก่อน

ขงเบ้งจึงถามว่า : “เอ็งเป็นบ่าวของใคร”

ฝ่ายทหารขงคิได้ยืนดั่งนั้นก็ตกใจนัก จึงคิดว่า ครั้นจะบอกไปตามจริงเล่าเขาก็จะฆ่าเสีย จึงพร้อมกันกราบลงบอกว่า

ทหารขงคิ : “ข้าพเจ้าเป็นทหาร โทเตรง”

ขงเบ้ง ได้ยืนดั่งนั้นก็ให้แก้มัดเสีย แล้วจึงว่า : “เอ็งเป็นทหาร โทเตรงแล้วเราไม่ฆ่า ถ้าเป็นทหารขงคิจึงจะฆ่าเสีย”

จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้ง ถามคำถามว่า เอ็งเป็นบ่าวของใคร เป็นการเปิดประเด็น การสนทนา โดยใช้คำพูดที่เกี่ยวข้องกับการสนทนาเท่านั้น จึงสอดคล้องกับการใช้หลักตรงประเด็น ในการสนทนา ทหารขงคิ กลัวความผิดจึงตอบไปว่าเป็นทหาร โทเตรง ขงเบ้งจึง แก้งเชื่อ และพูดไปว่า ถ้าเป็นทหาร โทเตรงจะไม่ฆ่า แต่ถ้าเป็นทหารขงคิจะฆ่า การพูดดังกล่าวเป็นการให้สาระข้อมูล ที่จำเป็นแก่การสนทนา จึงสอดคล้องกับการใช้หลักปริมาณในการสนทนา

แล้วสั่งให้ยกเหล่าข้าวมารับกินแล้วก็ขับปล่อยไป จึงสั่งให้เอาทหารพวกโทเตรงเข้ามาแล้ว จึงถามว่า

ขงเบ้ง : “เอ็งเป็นบ่าวผู้ใด”

ทหาร โทเตรงจึงบอกว่า : “ข้าพเจ้าเป็นทหาร โทเตรง”

ขงเบ้ง ได้ยืนดั่งนั้นก็สั่งให้แก้มัดออกแล้วให้เอาเหล่าข้าวมารับกิน จึงว่า : “อุปถ้อยมึงไปครั้ง นี้อย่าได้กลับมารบ ถ้ากลับมารบจับได้จะให้ฆ่าเสีย แล้วสั่งความไปให้บอกโทเตรงว่า ขงคิรู้ตัวกลัว ความผิดใช้ให้คนมาหาเราว่า จะขอตัดเอาศีรษะ โทเตรง จูโปมาที่เราหวังจะแก้โทษซึ่งทำผิดมา แต่หลัง เราคิดเอ็นดูว่าโทเตรงเป็นคนซื่อตรงนัก เอ็งเร่งเอาความไปบอกนายให้ระวังตัว”

ทหาร โทเตรงกราบแล้วก็รีบไป ครั้นถึงเอาความที่ขงเบ้งว่านั้นบอกให้โทเตรงฟังทุกประการ (น.428)

จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้งนั้น ถามคำถามอย่างตรงไปตรงมาว่า เอ็งเป็นบ่าวของใคร เป็นการถามในสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการสนทนา จึงสอดคล้องกับการใช้หลักตรงประเด็นในการสนทนา จากนั้นเมื่อทหาร ตอบว่าเป็นทหารของโกเตง ขงเบ้งจึงทำตามแผนการตอนที่ขงเบ้งอยู่กับ โจโฉ กับ โกเตง ผิดใจกัน จึงพูดแก้ทหารนั้นว่า ปล่อยไปครั้งนี้อย่ากลับมารบ แล้วแกล้งให้ข้อมูลที่ไม่เป็นความจริงไปว่า ขงเบ้งกลัวความคิด ใช้ให้คนมาบอกว่าจะขอตัดศีรษะโกเตง โจโฉ เพื่อได้ความคิดที่ทำไว้ แต่ขงเบ้งนั้นคิดว่าโกเตงเป็นคนซื่อตรง จึงฝากทหารบอกให้ระวังตัว การพูดดังกล่าว ขงเบ้งพูดในสิ่งที่ไม่เป็นความจริง จึงสอดคล้องกับการละเมิดหลักคุณภาพในการสนทนา เพื่อต้องการจะให้สามคน ผิดใจกัน และเมื่อโกเตงได้ฟังความจากทหาร ก็เกิดความระแวงในตัวขงเบ้ง

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้ง ใช้หลักตรงประเด็น และหลักปริมาณ ในการสนทนากับทหารขงเบ้ง และใช้หลักตรงประเด็น กับการละเมิดหลักคุณภาพ ในการสนทนากับทหารโกเตง ทำให้การพูดสัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 85

ขงเบ้งครั้นเห็นโกเตงเอาทหารแลศีรษะขงเบ้งเข้ามา ก็สมความคิด จึงทำเป็นโกรธแล้วร้องสั่งทหารให้เอาตัวโกเตงไปฆ่าเสีย

โกเตงได้ยินขงเบ้งว่าดังนั้นก็ตกใจจึงว่า : “ข้าพเจ้าคิดถึงคุณจึงตัดเอาศีรษะขงเบ้งมาให้ท่าน เป็นไรท่านจึงจะให้ฆ่าข้าพเจ้าเสียเล่า”

ขงเบ้งได้ฟังดังนั้นก็หัวเราะแล้วว่า : “โจโฉให้มีหนังสือมาถึงเราว่า ท่านกับขงเบ้งคบกันกินน้ำสบตไว้ว่าจะร่วมชีวิตเป็นตายด้วยกันแล้วคิดร้ายต่อขงเบ้ง ท่านกลับไปบอกโจโฉว่าจะเข้ามาหาเรา โดยดีนั้นกลัวว่าเราจะสงสัย ท่านจะทำการไม่สนิท จึงแกล้งตัดเอาศีรษะขงเบ้งมาทั้งนี้หวังจะให้เราเชื่อ ถ้าท่านเห็นเราไว้ใจแล้วจึงจะทำร้ายต่อภายหลังนั้นเราไม่รู้เท่าหรือ”

แล้วโยนหนังสือซึ่งเขียนไว้นั้นไปให้โกเตงดู

โกเตงเห็นหนังสือโจโฉดังนั้นก็ตกใจนัก เอามือคอบอกเข้าแล้วว่า : “โจโฉมันซังข้าพเจ้าจึงแกล้งให้หนังสือมาทั้งนี้ หวังจะให้ท่านฆ่าข้าพเจ้าเสีย ท่านอย่าเพื่อเชื่อมั่นก่อน”

ขงเบ้งจึงว่า : “ท่านว่ามาทั้งนี้เราหาเห็นจริงไม่ เมื่อไรได้ตัวจูโงมาแล้วเราจึงจะเห็นจริง”

โกเตงจึงว่า : “ท่านอย่าสงสัยเลย ข้าพเจ้าจะขอไปเอาศีรษะจูโงมาให้ท่านจงได้”

ขงเบ้งจึงว่า : “ถ้าท่านว่าคั้งนั้นเราจะปล่อยให้ท่านไปคูทหนึ่งก่อน ถ้าได้ศีรษะจูโงมาแล้วเราจึงจะเห็นจริง” (น.430)

แล้วก็ยอมให้โกเตงไป โกเตงกราบลงแล้วก็ลาขงเบ้งไป โกเตงกับงากพินก็คุมทหารตรงไป ณ ค่ายจูโง

จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้ง เห็นโกเตงถือศีรษะขงคิมมา จึงแก้งสั่งให้ฆ่าโกเตงเสีย โกเตงไม่รู้ในแผนการ จึงถามขงเบ้งว่า ตนคิดถึงคุณขงเบ้ง จะตัดศีรษะขงคิมมาให้ ทำไมสั่งฆ่าตน ขงเบ้ง จึง พูดในสิ่งที่ไม่เป็นความจริง ว่า “จูโงให้มีหนังสือมาถึงเราว่า ท่านกับขงคิมคบกันกินน้ำสบตไว้ว่าจะร่วมชีวิตเป็นตายด้วยกันแล้วคิดร้ายต่อขงคิม ท่านกลับไปบอกจูโงว่า จะเข้ามาหาเราโดยคั้งนั้นกลัวว่าเราจะสงสัย ท่านจะทำการไม่สนธิ จึงแก้งตัดเอาศีรษะขงคิมมาคั้งนี้หวังจะให้เราเชื่อ ถ้าท่านเห็นเราไว้ใจแล้วจึงจะทำร้ายต่อภายหลังนั้นเราไม่รู้เท่าหรือ” จากการพูดคั้งกล่าว ขงเบ้ง มีจุดมุ่งหมายเพื่อจะ ทำให้โกเตง กับจูโงผิดใจกัน จึงพูดในสิ่งที่ไม่เป็นความจริง เพราะเป็นแผนการที่ตนวางไว้ การพูดสิ่งที่ไม่มืมูลความจริง จึงสอดคล้องกับการละเมิดหลักคุณภาพ เพราะทำให้คู่สนทนาเกิดความเข้าใจผิด

โกเตง เห็นหนังสือที่ขงเบ้งส่งให้ดู ก็เชื่อว่าจูโงเขียน จึงร้องขอขงเบ้งว่า อย่าเพิ่งเชื่อ ขงเบ้ง จึงแก้งพูดว่า ท่านพูดคั้งนี้เราไม่เชื่อ เมื่อไรได้ตัวจูโงมาจึงจะเชื่อ การพูดคั้งกล่าวเป็นการพูดให้ข้อมูลที่จำเป็นแก่วัตถุประสงค์ของการสนทนา จึงสอดคล้องกับหลักปริมาณ เพื่อให้โกเตงนั้นไปฆ่าจูโง ตามแผนการที่วางไว้ การพูดให้ข้อมูลที่จำเป็นแก่วัตถุประสงค์ของการสนทนา จึงสอดคล้องกับการใช้หลักปริมาณในการสนทนา โกเตงจึงรับปากว่าจะไปตัดศีรษะจูโงมาให้ได้ ขงเบ้งจึง ได้ยินคั้งนั้น จึงพูดว่า จะปล่อยตัวไปก่อน ถ้าได้ศีรษะจูโงมาจึงจะเชื่อ เป็นการพูดต่อเนื่องในสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการสนทนา จึงสอดคล้องกับการใช้หลักตรงประเด็นในการสนทนา

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้ง ใช้การละเมิดหลักคุณภาพ หลักปริมาณ และหลักตรงประเด็นในการสนทนากับโกเตง ทำให้การพูดสัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 86

ขงเบ้งจึงสั่งทหารให้เอาตัวเบ้งเฮ็กเข้ามาแล้วจึงว่า : “ที่ท่านสัญญาไว้กับเราที่นี้กลัวเกรงแล้วหรือยัง”

เบ้งเฮ็กจึงว่า : “มิใช่เรารบแพ้ด้วยฝีมือนั้นหาไม่ นี่ทหารเรามันชั่วจึงจับเอาตัวเรามาส่งเรายังไม่เกรง”

ขงเบ้ง ได้ยินดังนั้นจึงว่า : “ท่านยังไม่เกรงเรานั้น จะให้ปล่อยไปหรือจะให้ทำประการใด”

เบ้งเฮ็กได้ยินดังนั้นจึงว่า : “ถึงเราอยู่เมืองบ้านนอกก็ดี การศึกเพียงนี้พอจะสู้ท่านได้อยู่ ถ้าปล่อยให้ไปเมืองแล้ว จะจัดแจงคุมทหารมารบท่านอีก ถ้าแพ้ที่นี้เราจึงจะกลัวเกรงท่าน”

ขงเบ้ง ได้ยินดังนั้นก็หัวเราะ แล้วสั่งให้แก้มัดยกโต๊ะเข้ามาให้กิน

ขงเบ้งจึงว่า : “เราทำการศึกมาหนักหนา แต่ครั้งพระเจ้าเล่าปี่ยกไปตีแห่งใดตำบลใด มีแต่ชัยชนะยังหาแพ้ผู้ใดไม่ท่านเป็นแต่เจ้าเมืองน้อยเท่านั้นเหตุไรจึงไม่กลัวเกรงเรา”

เบ้งเฮ็กก็นิ่งอยู่มิได้ตอบก็มกินโต๊ะไป ครั้นกินแล้วขงเบ้งจึงชวนให้ขี่ม้าพาเบ้งเฮ็กไปเที่ยวดูทุกค่าย ที่ไว้เสบียงอาหาร

ขงเบ้งจึงว่า : “แลอาวุธทั้งปวงของเราพร้อมอยู่ขณะนี้เห็นจะสู้เราได้หรือ ท่านมาเข้าด้วยเราโดยดีเถิด จะไปทูลเจ้าเราให้ตั้งแต่งท่านมาครองเมืองนี้สืบไปชั่วลูกหลาน”

เบ้งเฮ็กได้ฟังดังนั้นจึงว่า : “ไพร่พลเมืองเขาไม่ยอม เราจะมายอมคนเดียวได้หรือ จะไปชวนเขาดูก่อน ถ้าพร้อมกันแล้วข้าพเจ้าจึงจะกลับมาหาท่าน”

ขงเบ้ง ได้ยินเบ้งเฮ็กว่าดังนั้นก็หัวเราะ แล้วว่า : “ท่านไปเถิด” จึงสั่งให้ทหารเอาเรือข้ามส่งเบ้งเฮ็ก (น.433)

จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้ง นั้นจับตัวเบ้งเฮ็กได้และปล่อยไปหลายครั้ง เมื่อจับเบ้งเฮ็กได้ ครั้งนี้อีก จึงพูดกับเบ้งเฮ็กว่า “ที่ท่านสัญญาไว้กับเรานี้ก็แล้วเกรงแล้วหรือยัง” จากคำถามจะเห็นว่า ขงเบ้งถามเฉพาะสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการสนทนาเท่านั้น จึงสอดคล้องกับ**หลักตรงประเด็น**ในการสนทนา เบ้งเฮ็กจึงตอบว่า ตนไม่ได้แพ้ขงเบ้งด้วยฝีมือ เราไม่กลัว ขงเบ้ง จึงถามไปว่า “ท่านยังไม่เกรงเรานั้น จะให้ปล่อยไปหรือจะให้ทำประการใด” จากคำพูดดังกล่าว ขงเบ้ง ถามต่อจากสิ่งที่เบ้งเฮ็กตอบว่าไม่กลัวครั้งนี้จะให้ปล่อยไปอีกหรือจะให้ทำอย่างไร เป็นการพูดในสิ่งที่เกี่ยวข้องต่อเนื่องจากการสนทนา จึงสอดคล้องกับ**หลักตรงประเด็น**ในการสนทนา เบ้งเฮ็กจึงตอบไปว่า ถึงตนเป็นทหารบ้านนอก แต่จะคุมทหารมารบกับขงเบ้งอีก ถ้าแพ้ครั้งนี้ถึงจะกลัว ขงเบ้งจึงตั้งแก้มัดเบ้งเฮ็กแล้วขงเบ้งพูดให้สาระข้อมูลที่จำเป็นในการถามว่า ตนทำศึกมากับเล่าปี่ ยังไม่มีผู้ใดแพ้ เบ้งเฮ็กเป็นเจ้าเมืองเล็กๆเหตุจึงไม่กลัวตน การพูดให้สาระข้อมูลที่จำเป็นกับวัตถุประสงค์การสนทนา ดังกล่าว จึงสอดคล้องกับ**หลักปริมาณ**ในการสนทนา แต่เบ้งเฮ็กไม่ให้ความร่วมมือในการสนทนา คือ ไม่ตอบคำถามกลับ จากนั้น ขงเบ้งจึงพาเบ้งเฮ็กเดินดูค่ายทหารและค่ายเสบียง แล้วพูดถามโดยเอาข้อมูลจากสิ่งที่เบ้งเฮ็กเห็น มาถามว่า “แลอาวุธทั้งปวงของเราพร้อมอยู่ขณะนี้เห็นจะสู้เราได้หรือ” แล้วกล่าวชวนเบ้งเฮ็กว่า “ท่านมาเข้าด้วยเราโดยดีเถิด จะไปทูลเจ้าเราให้ตั้งแต่งท่านมาครองเมืองนี้สืบไปชั่วลูกหลาน” จะเห็นว่าขงเบ้งใช้วิธีการพูดโน้มน้าวใจ ด้วยให้เห็นว่ากำลังและเสบียงตนก็มีมากกว่า และถ้ามาเข้ากับขงเบ้งโดยดีก็จะได้เป็นผู้ครองเมือง มีการพูดเป็นเหตุเป็นผลอย่างชัดเจน ไม่คลุมเครือ การพูดในลักษณะนี้จึงสอดคล้องกับ**หลักวิธีพูด** คือ พูดให้ชัดเจน หลีกเลี่ยงถ้อยคำสำนวนที่คลุมเครือ แต่เมื่อเบ้งเฮ็กได้ฟัง จึงตอบปฏิเสธว่า “ไพร่พลเมืองเขาไม่ยอมเราจะมายอมคนเดียวได้หรือ จะไปชวนเขาก่อน ถ้าพร้อมกันแล้วข้าพเจ้าจึงจะกลับมาหาท่าน ขงเบ้งเห็นว่าเกลี้ยกล่อมไม่สำเร็จ จึง พูดบอกให้เบ้งเฮ็กไปเถิด เป็นการพูดที่สั้นกระชับ และชัดเจน จึงสอดคล้องกับ**หลักวิธีพูด**

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้ง ใช้หลักตรงประเด็น หลักปริมาณ และหลักวิธีพูดในการสนทนากับเบ้งเฮ็ก ทำให้การพูดสัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 87

เบ้งฮิวผู้น้องรู้ว่าเบ้งเฮ็กพี่ชายมา ก็ออกมาค้ำบับแล้วเชิญเข้าไปในเมืองเบ้งเฮ็กก็เล่าเนื้อความหลังให้ฟังทุกประการ แล้วว่าขงเบ้งพาเราไปให้ดูทุกค่ายที่ไว้อาวุธแลเสบียงอาหารนั้นเราเห็นสิ้น เราคิดว่าจะให้เจ้าเอาหน่องาเครื่องทองเงินให้ทหารสักร้อยหนึ่งกุมของข้ามไปให้ขงเบ้ง

ขงเบ้งก็จะไว้ใจ ข้าจะคุมทหารติดตามเข้าไป เจ้าคอยดูการ เห็นเรารบข้างนอกเข้าไปแล้วก็รีบขึ้นข้างในในห้องห幔เห็นขงเบ้งก็จะละล้าละลังจะแพ้แก่เรา เบ้งฮิวได้ฟังดังนั้นก็เห็นชอบด้วย แล้วจัดสิ่งของกับทหารร้อยหนึ่งก็ข้ามไปตามสั่ง ครั้นถึงพอบพบม้าดำคุมทหารเที่ยวตระเวนอยู่จึงบอกว่า เบ้งเฮ็กให้เราผู้น้องคุมสิ่งของมาให้ขงเบ้ง ม้าดำยกรันแจ้ดังนั้นแล้วก็เอาเนื้อความเข้าไปบอกขงเบ้ง ขงเบ้งนั่งปรึกษาการศึกษาอยู่กับม้าเจ๊ก ลิฉี เจียวฮ้วน ปี่ฮุยสี่คน ครั้นได้ฟังดังนั้นจึงว่ากับม้าเจ๊กว่า

ขงเบ้ง : “เบ้งฮิวเอาของมาให้เราครั้งนี้ท่านเห็นว่าจะทำประการใด”

ม้าเจ๊กจึงตอบว่า : “ข้าพเจ้าจะบอกนั้นไม่ได้ จะขอเขียนเป็นหนังสือให้ท่าน”

แล้วก็เขียนหนังสือยื่นให้ขงเบ้ง ขงเบ้งดูหนังสือแล้วตบมือหัวเราะ

ขงเบ้ง : “ต้องกับความคิดข้าพเจ้าแล้ว”

จึงให้หาอุยเอียน อองเป้ง มั่งตง กวนสกเข้ามา แล้วค่อยกระซิบสั่งว่า

ขงเบ้ง : “ท่านห้าคนจงจัดแจงค่ายไว้ทางเข้าทางออกให้ดี แล้วละค่ายเสียคุมทหารออกไปตั้งชุมเป็นกองๆ ไว้ในป่า ถ้าเห็นเบ้งเฮ็กยกมา ปล่อยให้เข้ามาถึงค่ายแล้วชวนกันรบกระหนาบเข้ามา ม้าดำยกรันให้ทำอาการเหมือนทหารเบ้งเฮ็กขี่เรือคอยอยู่ ถ้าเห็นทัพแตกแล้ว ก็ให้เอาเรือเข้าไปคอยรับจับเอาตัวเบ้งเฮ็กมาให้ได้ อันลิฉีนั้นให้แต่งโต๊ะเหล้าข้าวประกอบด้วยยาเบื่อเมายกเข้าไปให้กิน ถ้าเห็นเมาสิ้นสมประดีแล้ว ให้ถอยออกไปจากค่าย”(น.444-446)

นายทัพนายกองทั้งปวงได้ยินดังนั้นแล้วก็ไปทำตามสั่ง

จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้ง สนทนากับม้าเจ๊ก ถึงเบ้งฮิว น้องเบ้งเฮ็กที่น่าขงเบ้งมอบให้ โดยขงเบ้งต้องการถามความคิดเห็นในเรื่องดังกล่าว จึงถามแต่ในสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการสนทนาว่า เบ้งฮิวเอาของมาให้ครั้งนี้ ม้าเจ๊กคิดอย่างไร การถามแต่สิ่งที่เกี่ยวข้องกับการสนทนาจึงสอดคล้องกับการใช้หลักตรรกะประเต็น ม้าเจ๊กจึงบอกว่า จะบอกไม่ได้ขอเขียนเป็นหนังสือ แล้วยื่นให้ขงเบ้งดู เมื่อขงเบ้ง ได้ฟังก็พูดให้ม้าเจ๊ก ฟังว่า ต้องกันกับความคิดของตน เป็นการพูดในสิ่งที่สัมพันธ์กับ

การสนทนา จึงสอดคล้องกับการใช้หลักตรงประเด็นในการสนทนา แล้วขงเบ้งจึงเรียกอุยเอี้ยน อองเป้ง มั่งตง กวนสก มาสั่งการตามแผนการรบของตน โดยอธิบายวิธีการจับตัวเบ้งเฮ็ก อย่างเป็นขั้นตอนว่าให้ห้าคนนี้จัดกำลังค่ายไว้ระวังทางเข้าออกให้ดี แล้วคุมทหารไปชุมนุมไว้ในป่า ลวงให้เบ้งเฮ็กตีเข้ามา แล้วช่วยกันตีกระหนาบ ให้ม้าดำยคอยรับเอาตัวเบ้งเฮ็ก ให้ลี้ลิมอมเหล่าเบ้งเฮ็ก จากนั้นจึงถอยออกไปจากค่าย เป็นการพูดอธิบายให้ผู้ฟังเกิดความเข้าใจอย่างชัดเจนเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ การพูดอย่างชัดเจนเป็นขั้นเป็นตอนจึงสอดคล้องกับการใช้หลักวิธีพูดในการสนทนา

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้งใช้หลักตรงประเด็น และหลักวิธีพูดในการสนทนากับม้าเจ๊ก และอุยเอี้ยน อองเป้ง มั่งตง กวนสก ม้าดำย ลี้ลิม ทำให้การพูดสัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 88

ขงเบ้งจึงสั่งให้เอาตัวเบ้งเฮ็ก เบ้งฮิวเข้ามาแล้ว

ขงเบ้งหัวเราะแล้วจึงถามเบ้งเฮ็กว่า : “ท่านทำกลอุบายใช้ให้น้องเอาของมาให้เราแล้วยกทัพมาตี คิดว่าเราสู้ไม่เท่าหรือ เมื่อจับตัวไว้ได้จะนี้จะกลัวเกรงแล้วหรือยัง”

เบ้งเฮ็กได้ยินดังนั้นจึงว่า : “ท่านจับเราได้ทั้งนี้เพราะน้องเราเห็นแก่กิน จึงถูกยาเมาของท่าน เรายกมาจึงเสียการ แม้น้องเราไม่เห็นแก่กินที่ไหนเราจะแพ้ท่าน เรายังไม่กลัวเกรงก่อน”

ขงเบ้งได้ฟังดังนั้นก็หัวเราะ แล้วว่า : “เราจับได้ตัวก็ปล่อยไปถึงสามหนแล้ว เป็นไรจึงยังไม่เกรงกลัวเรา”

เบ้งเฮ็กก็นั่งนิ่งเสียไม่ตอบประการใด

ขงเบ้งจึงว่า : “จะให้เราปล่อยไปอีกเล่าหรือ”

ฝ่ายเบ้งเฮ็กได้ยินว่าจะปล่อยไปดังนั้นก็ดีใจ จึงว่า : “ถ้าปล่อยไปครั้งนี้เราจะเที่ยวไปบอกพี่น้องญาติกา ป่าวกันมาให้สิ้นจะรบกับท่าน ถ้าแพ้ท่านจับตัวได้ทีนี้จะเกรงกลัวท่าน”

ขงเบ้ง ได้ฟังดังนั้นจึงว่า : “ครั้งนี้ท่านจงไปเรียนความรู้วิชาการให้มากจึงชวนกันมารบ ถ้าแพ้เราจับได้ทีนี้เราไม่ปล่อยท่านไปเลย”

แล้วสั่งให้ทหารแค้นเบ้งเฮ็ก เบ้งฮิวออกแล้วก็ปล่อยเสีย (น.447-448)

จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้ง เมื่อจับตัวเบ้งเฮ็ก ได้อีกครั้งจึงเอาตัวมาถามว่าจะยอมแก้ตน หรือยัง โดยกล่าวถึงแผนการที่เบ้งเฮ็กวางไว้ว่าให้เบ้งฮิวแก๊งเอาของมาให้ แล้วตัวเบ้งเฮ็กก็ยกทัพ มาตี ครั้งนี้ถูกจับได้จะเกรงกลัวหรือยัง จากคำถามเป็นคำถามแบบอ้อมถึงสาระข้อมูลเดิม คือ พุดถึง อุบายของเบ้งเฮ็ก คำถามดังกล่าวจึงสอดคล้องกับ**หลักปริมาณ** คือ มีการให้สาระข้อมูลในการถาม ที่เหมาะกับวัตถุประสงค์การสนทนา เบ้งเฮ็กนั้น ไม่คิดยอมแพ้อย่างที่ถูกรับได้ครั้งนี้เพราะน้อง เห็นแก่กินเลยถูกมอม ตัวยังไม่คิดเกรง ขงเบ้ง จึงพุดถามว่า เราจับตัวได้ถึงสามหน ยังไม่เกรงเราอีก หรือเป็นการถามโดยให้สาระข้อมูลเดิมเพื่อย้ำในความพ่ายแพ้ของเบ้งเฮ็ก การยกข้อมูลเดิม จึงสอดคล้องกับ**หลักปริมาณ** ในการสนทนา คือ มีการให้สาระเท่าที่จำเป็นในการสนทนา แต่เบ้งเฮ็ก นั้น ไม่ให้ความร่วมมือในการสนทนา คือ ไม่ตอบคำถามกลับ ขงเบ้ง จึงพุดถามขึ้นว่า จะให้ปล่อย ไปอีกหรือ เป็นการถามในสิ่งที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับการสนทนา จึงสอดคล้องกับ**หลักตรงประเด็น** เบ้งเฮ็กจึงว่า ถ้าปล่อยไปครั้งนี้แล้วจะไปป่าวประกาศญาติพี่น้องมารบกับขงเบ้ง ถ้าแพ้ครั้งนี้ถึงจะกลัว ขงเบ้ง ได้ฟัง จึงพุดว่า “ครั้งนี้ท่านจงไปเรียนความรู้วิชาการให้มากจึงชวนกันมารบ ถ้าแพ้เราจับ ได้ทีนี้เราไม่ปล่อยท่านไปเลย” จากคำพุดจะเห็นว่าขงเบ้งอย่างพุดบอกให้เบ้งเฮ็กฟังอย่างชัดเจนว่า ให้ไปเรียนรู้วิธีการรบให้ดี เพราะถ้าถูกจับครั้งนี้จะไม่ปล่อยตัว คำพุดดังกล่าวนี้ กระชับและชัดเจน จึงสอดคล้องกับ**หลักวิธีพุด**ในการสนทนา

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้ง ใช้หลักปริมาณ และหลักวิธีพุดในการสนทนากับ เบ้งเฮ็ก แต่ไม่สัมฤทธิ์ผล เนื่องจากเบ้งเฮ็กนั้นไม่ตอบไม่ให้ความร่วมมือในการสนทนา และขงเบ้ง เกลี่ยกล่อมเบ้งเฮ็กไม่สำเร็จ เพราะเบ้งเฮ็กไม่ยอมอ่อนน้อมให้ขงเบ้ง

บทสนทนาที่ 89

ฝ่ายขงเบ้งครั้งปล่อยเบ้งเฮ็ก เบ้งฮิวไปแล้ว ก็ยกทหารข้ามมาจัดแจงอยู่ ณ ค่ายเบ้งเฮ็ก แล้วสั่งให้แต่งโต๊ะเลี้ยงทหารนายทัพนายกองทั้งปวง ครั้นกินพร้อมกันแล้วขงเบ้งจึงว่า

ขงเบ้ง : “เราคิดจะบำรุงแผ่นดินพระเจ้าเล่าเสี้ยนให้เป็นสุขสืบไปจึงทำการทั้งนี้ ท่านทั้งปวงซึ่งรบเหนี่ยวมีรู้จักจะน้อยใจว่าจับเบ้งเฮ็กได้แล้วลปล่อยไปแล้ว เพราะเราเห็นเหตุว่า เบ้งเฮ็กนี้เป็นเจ้าเมืองบ้านนอก น้ำใจกระด้างนักผิดคนเมืองเรา จนได้ตัวมาแล้วมันยังไม่สารภาพแพ้ทีเดียว ซึ่งปล่อยมันไปนั้นเราคิดจะให้มันกลัวเกรงทั้งภายนอกภายในให้จงหนักก่อนจึงจะกลับไปได้ ถ้าจะเอาแต่พอชนะร้อนๆ แล้วกลับไปเมือง จะยกไปทำการด้วยพระเจ้าโจผีเล่าดีร้ายเบ้งเฮ็กจะยกไปตีเมืองเรา ท่านทั้งปวงจงอุทิศสำหรับให้เบ้งเฮ็กรับแพ้แล้วก็จะได้เป็นสุขด้วยกัน”

ทหารทั้งปวงได้ยินดังนั้นเห็นชอบด้วยจึงว่า : “สุดแต่ความคิดของท่านเถิด ข้าพเจ้าจะขออาสารบไปกว่าจะสิ้นชีวิต” (น.448)

จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้งนั้นคิดจะเอาชนะใจเบ้งเฮ็ก จึงจับและปล่อยเบ้งเฮ็กไปถึงหลายหน แต่เกรงว่าเหล่าทหารจะคิดอย่างไร จึงพูดขึ้นว่า “เราคิดจะบำรุงแผ่นดินพระเจ้าเล่าเสี้ยนให้เป็นสุขสืบไปจึงทำการทั้งนี้ ท่านทั้งปวงซึ่งรบเหนี่ยวมีรู้จักจะน้อยใจว่าจับเบ้งเฮ็กได้แล้วลปล่อยไปแล้ว เพราะเราเห็นเหตุว่าเบ้งเฮ็กนี้เป็นเจ้าเมืองบ้านนอก น้ำใจกระด้างนักผิดคนเมืองเรา จนได้ตัวมาแล้วมันยังไม่สารภาพแพ้ทีเดียว ซึ่งปล่อยมันไปนั้นเราคิดจะให้มันกลัวเกรงทั้งภายนอกภายในให้จงหนักก่อนจึงจะกลับไปได้ ถ้าจะเอาแต่พอชนะร้อนๆ แล้วกลับไปเมือง จะยกไปทำการด้วยพระเจ้าโจผีเล่าดีร้ายเบ้งเฮ็กจะยกไปตีเมืองเรา ท่านทั้งปวงจงอุทิศสำหรับให้เบ้งเฮ็กรับแพ้แล้วก็จะได้เป็นสุขด้วยกัน”สิ่งที่ขงเบ้งพูดมาทั้งหมดนี้ เป็นการพูดอธิบายบอกถึงเหตุผล โดยหวังให้ทหารเข้าใจการกระทำของตน จึงอธิบายทุกอย่างให้ความชัดเจน การพูดดังกล่าวจึงสอดคล้องกับหลักวิธีพูดในการสนทนา เหล่าทหารได้ฟัง ก็มีได้ชัดประการใด และกล่าวขออาสาช่วยรบไปตลอดชีวิต จะเห็นว่าทหารนั้นรักและพร้อมที่จะช่วยเหลือขงเบ้ง

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้ง ใช้หลักวิธีพูดในการสนทนากับทหาร ทำให้การพูดสัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 90

เมื่อขงเบ้งกลับมาถึงค่ายเกลี้ยกล่อมทหารเบ้งเฮ็กได้เป็นอันมาก แล้วสั่งให้ทหารเอาตัวเบ้งเฮ็กเข้ามา

ขงเบ้งเห็นเบ้งเฮ็กก็โกรธ จึงว่า : “เราปล่อยตัวไปถึงสามครั้งแล้วก็มีรู้จักคุณกลับมาทำศึกกับเรา บัดนี้เราก็จับได้อีก ท่านจะว่าประการใดต่อไปเล่า”

เบ้งเฮ็กจึงว่า : “เราทำศึกเสียทีแก่ท่านมาทั้งนี้เพราะทำกลอุบายล่อลวงเราต่างๆ จึงจับตัวเราได้ ตัวเราถึงตายบัดนี้ก็ยิ่งเสียตายชีวิตเรานั่นก็อยู่ เพราะทำการกับท่านหาเต็มฝีมือไม่”

ขงเบ้งได้ฟังดังนั้นจึงแกล้งสั่งทหารจะให้อาตมาเบ้งเฮ็กไปฆ่าเสีย เบ้งเฮ็กก็มิได้ครั้นคร้ามสีหน้าสลดซึ้งเป็นปรกติอยู่ ขงเบ้งเห็นดังนั้นจึงคิดว่าเบ้งเฮ็กนี้น้ำใจหยาบคายนัก เราจะฆ่าเสีย บัดนี้ราษฎรชาวเมืองทั้งปวงก็จะกระจัดกระจายกันไป เราจะให้เบ้งเฮ็กสิ้นฝีมือยอมแพ้เอาเมืองจันท์แก่เราจงได้ ขงเบ้งจึงให้ทหารแกล้งมัดเบ้งเฮ็กออกปลอบเอาใจให้กินสุราแล้วว่า

ขงเบ้ง : “แต่จับท่านได้ถึงสี่ครั้งนี้ แล้วเราก็มิได้ทำอันตราย ไมตรีเราก็มียู่กับท่านเป็นอันมาก เหตุไฉนท่านจึงไม่อ่อนน้อมต่อเราบ้าง”

เบ้งเฮ็กจึงว่า : “เรากับท่านเป็นคนต่างแดนผิดภาษา กัน ซึ่งเราจะสมัครอ่อนน้อมต่อท่านนั้นไม่ชอบ เพราะท่านชำนาญแต่กลอุบายฝ่ายเดียว หาชนะเราด้วยฝีมือไม่”

ขงเบ้งหัวเราะแล้วว่า : “บัดนี้เราจะปล่อยท่านไปอีก ท่านจะคิดทำศึกต่อไปหรือไม่”

เบ้งเฮ็กจึงว่า : “แม้ท่านมีคุณปล่อยข้าพเจ้าไปเมืองครั้งนี้แล้วข้าพเจ้าก็จะตั้งใจสนองคุณท่านมิได้คิดทำการศึกษาสืบไป”

ขงเบ้งจึงว่า : “ท่านไปแล้วก็ให้คิดอ่านหน้าหลังจงดี”(น.452-453)

เบ้งเฮ็กก็มีความยินดีนัก กราบขงเบ้งแล้วก็ลาออกไป

จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้งนั้น เห็นเบ้งเฮ็ก จึงถามขึ้นโดยเอาข้อมูลเดิมขึ้นมาถามว่า “เราปล่อยตัวไปถึงสามครั้งแล้วก็มีรู้จักคุณกลับมาทำศึกกับเรา บัดนี้เราก็จับได้อีก ท่านจะว่าประการใดต่อไปเล่า” คำถามดังกล่าวมีการให้สาระข้อมูลที่พอเหมาะกับความวัตถุประสงค์ในการถาม เพื่อจะฟังดูว่าครั้งนี้เบ้งเฮ็กจะว่าอย่างไร เบ้งเฮ็กจึงว่า เสียทีเพราะขงเบ้งทำอุบายมาล่อลวง ถึงตัว

ต้องตายก็เสียดายว่าไม่ได้สู้รบด้วยฝีมือ ขงเบ้ง จึงถามในสิ่งที่สัมพันธ์กับเหตุการณ์ว่า “แต่จับท่านได้ถึงี่ครั้งนี้ แล้วเราก็มีได้ทำอันตราย โมตรีเราก็มีอยู่กับท่านเป็นอันมาก เหตุไฉนท่านจึงไม่อ่อนน้อมต่อเราบ้าง” การถามในสิ่งที่สัมพันธ์กับการสนทนาจึงสอดคล้องกับหลักตรงประเด็น เบ้งเฮ็กจึงว่า ขงเบ้งชนะตนด้วยอุบาย หากด้วยฝีมือไม่ ขงเบ้งจึงถามว่า ถ้าปล่อยไปอีก เบ้งเฮ็กจะคิดทำการศึกอีกหรือไม่ เป็นการถามในสิ่งที่สัมพันธ์กับการสนทนาตั้งแต่ต้น จึงสอดคล้องกับหลักตรงประเด็น ในการสนทนา เบ้งเฮ็กจึงว่า หากปล่อยตนไปครั้งนี้จะสนองคุณไม่คิดทำการศึก ขงเบ้งจึงพูดแก่เบ้งเฮ็กว่า “ท่านไปแล้วก็ให้คิดอ่านหน้าหลังจงดี” จากคำพูดดังกล่าว ขงเบ้งต้องการพูดให้เบ้งเฮ็กได้คิดว่า ควรทำอย่างไรกับขงเบ้ง จะอ่อนน้อม หรือจะสู้ต่อ จึงสอดคล้องกับการใช้หลักตรงประเด็น คือ พูดในสิ่งที่สัมพันธ์กับการสนทนาตั้งแต่ต้นทั้งหมด

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้ง ใช้หลักตรงประเด็นในการสนทนากับเบ้งเฮ็ก แต่การพูด ไม่สัมฤทธิ์ผล เพราะไม่สามารถเกลี้ยกล่อมเบ้งเฮ็กได้

บทสนทนาที่ 91

ขงเบ้งคิดสงสัยจึงขึ้นไปบนเนินหลังธาร และไปเห็นศาลเทพารักษ์เก่ามีอยู่ในรกขงเบ้งก็เห็นแว่วล้วยห้อยตัวขึ้นไปบนศาล เห็นศาลนั้นทำด้วยศิลา มีรูปเทพารักษ์อยู่องค์หนึ่ง ขงเบ้งพิเคราะห์ดูเห็นอักษรจารึกอยู่ที่แผ่นศิลาเป็นใจความว่า ครึ่งพระเจ้าฮั่นเบ้งเต้ได้ราชสมบัติ ม้าอ้วนคนนี้พาทหารมาทางนี้ได้ ขงเบ้งแจ้งดังนั้นก็ฉิวใจ จึงคำนับกราบลงแล้วว่า

ขงเบ้ง : “ตัวข้าพเจ้าขงเบ้งนี้ถือความสัตย์ ตั้งใจจะทำนุบำรุงเชื้อพระวงศ์พระเจ้าฮั่นเบ้งเต้ บัดนี้รับสั่งเจ้าข้าพเจ้าซึ่งเป็นเชื้อพระวงศ์ให้ข้าพเจ้ามาปราบข้าศึกต่างประเทศสำเร็จแล้ว จึงจะกลับรบเอาเมืองกังตั๋งแลเมืองฮูโต่ เชิญเชื้อพระวงศ์พระเจ้าฮั่นเบ้งเต้ขึ้นครองสมบัติสืบไป ข้าพเจ้ามาถึงตำบลนี้มีได้แจ้งเหตุผลประการใด ทหารลงกินน้ำในธารวิปริตเป็นไปไปสิ้น ท่านจงเมตตาข้าพเจ้าคิดถึงคุณพระเจ้าฮั่นเบ้งเต้ เชิญช่วยแนะนำให้สติข้าพเจ้าด้วย”

แล้วขงเบ้งก็คำคับถอยออกมา พอเห็นคนแก่ถือไม้เท้าเดินมาตามริมเนิน

ขงเบ้งก็มีความยินดีร้องเชิญให้ขึ้นนั่งบนศาล คำนับกันตามธรรมเนียมแล้ว

ขงเบ้งจึงถามว่า : “ท่านนี่ชื่ออะไรเป็นแซ่อันใด”

ม้าอั้วนเทพารักษ์ทำไม่ได้ยินจึงว่า : “ตัวข้าพเจ้าคนแก่นี้ได้ยืมกิตติศัพท์มาก็ช้านานว่า มหาอุปราชนี่มีน้ำใจสัตย์ซื่อ โอบอ้อมอารีแก่ราษฎร บัดนี้ข้าพเจ้าเห็นท่านมาก็มีความยินดี จึงมาคำนับท่าน”

ขงเบ้งจึงถามว่า : “ท่านเป็นใหญ่ในตำบลนี้ยังรู้บ้างหรือไม่ว่า น้ำในธารนี้เป็นเหตุ ผลประการใด”

ม้าอั้วนเทพารักษ์จึงบอกว่า : “น้ำในธารซึ่งทหารกินนี้ชื่อแอสวน จึงทำให้เจรจาไม่ออกถึง กำหนดเจ็ดวันก็จะตาย ยังเรียงต่อกันเข้าไปอีกสามธาร ธารหนึ่งน้ำเย็น ถ้าผู้ใดกินเข้าไปพอดกถึงคอ ก็ขาดใจตาย ธารหนึ่งน้ำดำ ถ้าผู้ใดกินแลอาบก็ดำไปทั้งตัวเจ็บปวดจนขาดใจตาย ธารหนึ่งน้ำร้อน ถ้าผู้ใดกินแลอาบก็ร้อนเปื่อยไปทั้งตัวถึงกระดูกจนตาย น้ำในธารทั้งสี่นี้แต่ล้วนน้ำร้าย แล้วก็มี หมอกขึ้นมาจากธารแต่เช้าจนเวลาเที่ยง แม้ผู้ใดเดินมาในเวลานั้น ต้องไอหมอกก็ให้ใช้เจ็บไป จนตาย”

ขงเบ้งได้ฟังดังนั้นจึงว่า : “ถ้ากระนั้นไหนเราจะปราบปรามเบ้งเฮ็กได้สมความคิด เมื่อ เบ้งเฮ็กยังเป็นศัตรูอยู่ก็จะเป็นศึกกระหนาบหลัง เห็นเราจะไปตีเอาเมืองฮูโตแลเมืองกังกตั้งไม่ได้ ตัวเราเป็นคนอาภัพมิได้บำรุงพระเจ้าเล่าเสี้ยนแล้วก็จะตายเสียดีกว่า”

ม้าอั้วนเทพารักษ์จึงว่า : “มหาอุปราชอย่าวิตกเลย ข้าพเจ้าจะบอกยาซึ่งแก่น้ำเบื่อเมานี้ให้”

ขงเบ้งจึงว่า : “ท่านเป็นผู้เฒ่าสูงอายุ แม้รู้เห็นประการใดก็ช่วยแนะนำสั่งสอนข้าพเจ้า ด้วยเถิด”

ม้าอั้วนเทพารักษ์จึงบอกว่า : “เขาชั้นชกอยู่ที่ศตะวันตกไกลเขานิคมตองสันนี้เปดร้อยเส้น ข้าพเจ้าไปอีกยี่สิบเส้นถึงแม่น้ำบันอัน มีคนหนึ่งชื่อเบ้งเจียด ปลูกเรือนอยู่ริมแม่น้ำนั้นกว่าสิบปี แล้ว หลังเรือนเบ้งเจียดนั้นมีธารชื่ออันลจิว ไหลลงมาตามแม่น้ำบันอัน แม้ผู้ใดเป็นโรคได้กิน ได้อาบน้ำนั้นก็หาย หน้าเรือนนั้นมีต้นไม้หอมชื่อสุขเหียบอยู่เป็นอันมาก ถึงมาตรว่าผู้ใดจะกินน้ำ และอาบน้ำร้ายทั้งสี่ธารนี้ ได้ไปไม่นานนั้นมาใส่ปากแต่ใบหนึ่งก็แก้พิษนั้นได้ แม้มหาอุปราชจะใคร่เข้าไปในในเมืองนิคมตองสันให้ได้ ก็เร่งไปเก็บเอาขานี้มาเถิด”

ขงเบ้งได้ฟังดังนั้นก็มีความยินดี คำนับกราบลงแล้วจึงซ้ำถามว่า : “ท่านนี้ชื่ออันใดเป็น
 แชนอันใด บอกให้ข้าพเจ้าแจ้งด้วย เมื่อสำเร็จราชการจะกลับมาแทนคุณท่าน”

ม้าฮ้วนได้ฟังดังนั้นก็ขึ้นไปบนศาลนั่งบนแท่นบอกว่า : “ตัวเราก็คือม้าฮ้วน” แล้วก็หายไป
 (น.457-458)

ขงเบ้งได้เห็นดังนั้นก็ยิ่งมีความยินดีนักคำนับกราบลงกับที่ แล้วก็ลงจากศาลขึ้นเวียน
 กลับมาค่าย

จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้งอธิบายกับศาล เมื่อเห็นคนแก่เดินมาจึง เข้าไปถาม
 เพื่อต้องการจะรู้ว่าใคร ว่า “ท่านนี้ชื่ออะไรเป็นแชนอันใด” การถามดังกล่าวสอดคล้องกับหลักตรง
 ประเด็น เพราะขงเบ้งถามในสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการสนทนาเท่านั้น ม้าฮ้วนเทพารักษ์ จึงแกล้งไม่ได้
 ยิน และตอบไปว่า ตนได้ยินกิดคิศัพท์ขงเบ้งว่าชื่อสัตย์ โอบอ้อมอารีแก่ราษฎร จึงเข้ามาคำนับท่าน
 ขงเบ้ง จึงพูดถามอย่างอ่อนน้อม โดยการยกย่องม้าฮ้วนเทพารักษ์ไปว่า “ท่านเป็นใหญ่ในตำบลนี้”
 และถามโดยให้สาระข้อมูลว่า “น้ำในธารนี้เป็นเหตุผลประการใด” การพูดดังกล่าวสอดคล้องกับ
 การใช้หลักปริมาณ คือ มีการให้สาระข้อมูลในการถามที่จำเป็นแก่การสนทนา ม้าฮ้วนเทพารักษ์
 ก็ให้ความร่วมมือในการสนทนาบอกแก่ขงเบ้งว่าน้ำในลำธารนี้เป็นอันตรายอย่างไร ขงเบ้งจึงถาม
 โดยกล่าวให้ข้อมูลว่า หากคนจะยกไปตีสูโตะแล้วยังจับเบ้งเฮ็กไม่ได้ ก็เกรงเบ้งเฮ็กจะตีกระหนาบ
 หลัง การพูดให้สาระข้อมูลที่จำเป็นแก่การสนทนาเพื่อให้คู่สนทนาเข้าใจถึงความในใจ ดังกล่าว
 จึงสอดคล้องกับการใช้หลักปริมาณในการสนทนา ม้าฮ้วนเทพารักษ์จึงบอกแก่ขงเบ้งว่าอย่าวิตกเลย
 ตนจะบอกชื่อยาแก่น้ำเบือเมานี้ให้ ขงเบ้ง จึง ใช้การพูดกล่าวยกย่องแสดงให้เห็นถึงความอ่อนน้อม
 ในคำพูดอย่างชัดเจนว่า “ท่านเป็นผู้เฒ่าสูงอายุ แม้รู้เห็นประการใดก็ช่วยแนะนำสั่งสอนข้าพเจ้า
 ด้วยเถิด” การพูดโดยใช้ถ้อยคำสื่อสารที่ชัดเจน ถึงการยกย่องคู่สนทนาไม่มีถ้อยคำที่คลุมเครือ
 ดังกล่าว จึงสอดคล้องกับกรใช้หลักวิธีพูดในการสนทนา ม้าฮ้วนเทพารักษ์จึงบอกที่ที่มียาแก้พิษ
 ให้แก่ขงเบ้ง ขงเบ้งจึงถามคำถามเดิมตั้งแต่พบคนแก่ว่า “ท่านนี้ชื่ออันใดเป็นแชนอันใด บอกให้
 ข้าพเจ้าแจ้งด้วย เมื่อสำเร็จราชการจะกลับมาแทนคุณท่าน” การถามครั้งนี้ขงเบ้งให้ข้อมูลแก่คู่
 สนทนาไปเพิ่มเติมว่า “บอกให้ข้าพเจ้าแจ้งด้วย เมื่อสำเร็จราชการจะกลับมาแทนคุณท่าน” การให้
 สาระข้อมูลที่จำเป็นแก่การสนทนาจึงสอดคล้องกับหลักปริมาณ ม้าฮ้วนจึงตอบไปว่า ตัวเรา คือ
 ม้าฮ้วน แล้วก็หายไป

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้ง ใช้หลักตรงประเด็น หลักปริมาณ และหลักวิธีพูด ในการสนทนากับม้าอ้วน ทำให้การพูดสัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 92

ครั้นเพลากลางขงเบ้งจึงชวนองเป้งกับทหารทั้งปวงซึ่งเป็นไ้บั้น รีบไปเก็บยาตามคำ เทพารักษ์ว่า ครั้นข้ามเขาชันชกไปอีลิบเส้น เห็นต้นไม้ใหญ่ริมธารน้ำนั้นเป็นอันมาก และมีเรือน อยู่ในป่าไม้ประมาณสิบเรือน ขงเบ้งเห็นเด็กคนหนึ่งเดินออกมาก็ดีใจเดินเข้าไป พอเบ้งเจียดห่ม เสื้อขาวใส่ห่มวกสามผมเหลืองตาแดง เดินออกมาเห็นขงเบ้งจึงถามว่า

เบ้งเจียด : “ท่านนี้มหาอุปราชเมืองเสฉวนหรือ”

ขงเบ้งหัวเราะตอบว่า : “เหตุไฉนท่านจึงรู้จักข้าพเจ้า”

เบ้งเจียดจึงว่า : “ข้าพเจ้ารู้มานานอยู่แล้วว่ามหาอุปราชยกกองทัพมารบกับเบ้งเฮ็ก จะปราบ ในแดนอันนี้แล้ว เบ้งเจียดก็เชิญขงเบ้งเข้าไปในเรือน”

ขงเบ้งจึงว่าแก่เบ้งเจียดว่า : “รับสั่งพระเจ้าเล่าเสี้ยนให้ยกกองทัพมาปราบปรามเบ้งเฮ็ก ให้อ่อนน้อมต่อเมืองเสฉวนจงได้ บัดนี้เบ้งเฮ็กหนีเข้าไปอยู่ในเขาอิมตองตัน เรายกไปถึงทาง ตะวันตก ทหารทั้งปวงลงกินน้ำในธารก็เป็นไป้ไปลื่น เทพารักษ์บอกเราว่ายาแก่น้ำนั้นอยู่ตำบล ริมมาหาท่านหวังจะเก็บยา ท่านจงเมตตาบอกให้เราด้วยจะได้แก้ชีวิตคนทั้งปวง”

เบ้งเจียดจึงว่า : “ตัวข้าพเจ้าเป็นคนป่าหาควรที่มหาอุปราชจะมาหาไม่ จะใช้แต่ทหารเลวมา ก็ได้ ยาก็มีอยู่ที่หลังบ้าน มหาอุปราชต้องประสังค์สักเท่าใดก็ไปเก็บเอามาเถิด”

แล้วเบ้งเจียดก็ให้เด็กพาองเป้งกับทหารซึ่งเป็นไ้บั้นออกไปที่ธารน้ำ ทหารทั้งปวงได้กิน น้ำนั้นเข้าไปก็รากเสมหะร้ายออกมาพุดจ่าได้เป็นปรกติดังเก่า

เบ้งเจียดจึงว่าแก่ขงเบ้งว่า : “หนทางซึ่งท่านจะเข้าไปในเขาอิมตองตันนั้นกันดารนัก กอปรด้วยสัตว์อันร้ายต่าง ๆ ท่านจงเก็บใบสุยเหียบนี้ไปให้มากจะได้แก้อันตรายในทางนั้น”

ขงเบ้งได้ฟังดังนั้นมีความยินดีนัก จึงให้ทหารไปเก็บใบไม้แห้งมาเป็นอันมาก

แล้วขงเบ้งจึงว่าแก่เบ้งเจียดว่า : “ท่านมีไมตรีเราเป็นอันมาก ท่านชื่อไรเป็นแซ่อันใด เมื่อสำเร็จราชการแล้วจะได้ตอบแทนไมตรีท่าน”

เบ้งเจียดจึงว่า : “ข้าพเจ้าชื่อเจียดแซ่เบ้ง เป็นพี่ชายเบ้งเฮ็ก”

ขงเบ้งได้ฟังดังนั้นก็ตกใจท้อใจใหญ่

เบ้งเจียดจึงว่า : “ท่านอย่ากินแห่งรังเกียจข้าพเจ้าเลยตัวข้าพเจ้านี้เป็นพี่น้องร่วมท้องกับเบ้งเฮ็ก เบ้งฮิวก็จริง แต่เบ้งเฮ็ก เบ้งฮิวเป็นคนพาลหยาบซำมิได้เอาคำข้าพเจ้าผู้พี่ ข้าพเจ้าจึงละสมัครพรรคพวกเสียดออกมาอยู่ที่นี้หวังจะหาความสบาย บัดนี้น้องข้าพเจ้าทำความผิดคิดมิชอบ มหาอุปราชจึงได้ความลำบากมาถึงนี้ ตัวข้าพเจ้าเป็นผู้ที่ก็หาพ้นความผิดไม่ มหาอุปราชจึงโปรดให้ท่านชีวิตข้าพเจ้าด้วย”

ขงเบ้งจึงว่า : “ท่านอย่าวิตกเลย เบ้งเฮ็ก เบ้งฮิวเป็นคนชั่วกระทำความผิดโทษก็จะอยู่แก่ตัวเขา ท่านเป็นคนดีมีความสัตย์ ความชอบก็จะมิอยู่แก่ตัวท่าน เมื่อสำเร็จราชการกลับไปเมืองแล้วเราจึงจะกราบทูลพระเจ้าเล่าเสี้ยนให้ตั้งท่านเป็นใหญ่ในแดนนี้”

เบ้งเจียดจึงว่า : “ซึ่งโปรดมาทั้งนี้พระคุณหาที่สุดไม่ แต่น้ำใจข้าพเจ้ารักแต่ความสบาย มิได้ยินดีต่อสมบัติพัสถานที่จะเป็นใหญ่สืบไป”

ขงเบ้งได้ฟังดังนั้นก็ให้สิ่งของเงินทองแก่เบ้งเจียดเป็นอันมาก เบ้งเจียดก็มิได้รับสิ่งของ (น.458-459)

จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้งนั้นได้พาทหารไปเก็บยาตามคำม้าอ้วนว่า และได้สนทนากับเบ้งเจียด เมื่อเบ้งเจียดเห็นขงเบ้งจึงถามขงเบ้งว่า เป็นมหาอุปราชเมืองเสฉวนหรือ ขงเบ้งได้ฟังจึงถามในสิ่งที่สัมพันธ์กับคำถามเบ้งเจียดว่า “เหตุไฉนท่านจึงรู้จักข้าพเจ้า” การถามในสิ่งที่สัมพันธ์กับการสนทนาจึงสอดคล้องกับหลักตรงประเด็น เบ้งเจียดจึงว่า รู้มานานแล้วว่ามหาอุปราชยกทัพมารบเบ้งเฮ็กแล้วเชิญขงเบ้งไปข้างใน ขงเบ้งจึงว่า “รับสั่งพระเจ้าเล่าเสี้ยนให้ยกกองทัพมา

ปราบปรามเบ้งเฮ็ก ให้อ่อนน้อมต่อเมืองเสฉวนจงได้ บัดนี้เบ้งเฮ็กหนีเข้าไปอยู่ในเขาอิมตองสัน เรยกไปถึงทางตะวันตก ทหารทั้งปวงลงกินน้ำในธารก็เป็นไป้ไปลื่น เทพารักษ์บอกเราว่ายาแก่น้ำนั้นอยู่ตำบลริบมาหาท่านหวังจะเก็บยา ท่านจงเมตตาบอกให้เราด้วยจะได้แก่ชีวิตคนทั้งปวง” จากคำพูดดังกล่าวของเบ้งได้เล่าถึงสาเหตุของการมาเก็บยา และกล่าวขอความช่วยเหลือแก่เบ้งเจียดในตอนท้าย การพูดอย่างเป็นขั้นตอนดังกล่าวนี้ สอดคล้องกับการใช้หลักวิธีพูดในการสนทนา เบ้งเจียดก็ให้ความร่วมมือในการสนทนา บอกให้ไปเก็บยาที่หลังบ้านตน เมื่อทหารทั้งปวงหายเป็นไป้แล้ว เบ้งเจียดจึงว่าแก่ขงเบ้งว่า ทางที่จะไปเขาอิมตองสันนั้นอันตรายมาก มีสัตว์ร้าย ให้อ่อนน้อมไปสอยเหยียบไปด้วย ขงเบ้งเห็นเบ้งเจียดมีน้ำใจ จึงพูดแก่เบ้งเจียดว่า “ท่านมีไมตรีเราเป็นอันมาก ท่านชื่ออะไรเป็นแน่อันใด เมื่อสำเร็จราชการแล้วจะได้ตอบแทนไมตรีท่าน” ขงเบ้งถามเพื่อต้องการตอบแทนบุญคุณเบ้งเจียด จึงถามในสิ่งที่สัมพันธ์เหตุการณ์ในการสนทนา การถามดังกล่าว จึงสอดคล้องกับการใช้หลักตรงประเด็น เบ้งเจียดจึงบอกว่า ชื่อเจียดแซ่เบ้ง เป็นพี่ชายเบ้งเฮ็ก ขงเบ้งได้ฟังก็ทอใจใหญ่ เบ้งเจียดจึงบอกแก่ขงเบ้งว่า ตนกับเบ้งเฮ็ก เบ้งฮิวเป็นพี่น้องกันจริง แต่ทั้งสองคนเป็นคนพาลหยาบซ่า ไม่ทำตามคำพี่ จึงหนีมาอยู่ที่นี่ และน้องของตนนั้นทำความผิด ผู้เป็นพี่ก็มีความผิดด้วย ขอให้ขงเบ้งไว้ชีวิตตนด้วย ขงเบ้ง จึงพูดปลอบใจเบ้งเจียดว่า “ท่านอย่าวิตกเลย เบ้งเฮ็ก เบ้งฮิวเป็นคนชั่วกระทำความผิดโทษก็จะอยู่แก่ตัวเขา ท่านเป็นคนดีมีความสัตย์ ความชอบก็จะมืออยู่แก่ตัวท่าน เมื่อสำเร็จราชการกลับไปเมืองแล้วเราจึงจะกราบทูลพระเจ้าเล่าเสี้ยนให้ตั้งท่านเป็นใหญ่ในแดนนี้” ขงเบ้งเห็นเบ้งเจียดไม่สบายใจ จึงพูดให้สาระข้อมูลที่ต้องการปลอบใจเบ้งเจียดให้คลายความกังวล การพูดให้สาระข้อมูลที่เหมาะกับวัตถุประสงค์ของการสนทนาจึงสอดคล้องกับหลักปริมาณ แต่เบ้งเจียดนั้นตอบปฏิเสธไปว่า ตนรักความสบายไม่ยินดีกับสมบัติพัสถานใดๆ ขงเบ้งมอบสิ่งของให้เบ้งเจียดก็ไม่รับแต่ประการใด

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้ง ใช้หลักตรงประเด็น หลักปริมาณ และหลักวิธีพูดในการสนทนากับเบ้งเจียด ทำให้การพูดสัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 93

เบ้งเฮ็กจึงว่า : “ซึ่งท่านจะให้เราอ่อนน้อมต่อท่านนั้นไม่ชอบ เพราะเรามีได้แพ้ฝีมือท่าน บัดนี้เอียวหองเพื่อเราทำกลอุบายให้เราไว้ใจจึงจับเรามาได้ ถึงท่านจะฆ่าเสียก็ตามเถิด เรามีได้อ่อนน้อมต่อเป็นอันขาด”

ขงเบ้งจึงว่า : “ครั้งนี้ตัวหนีเราเข้าอยู่ในที่คับขัน หวังจะลวงเราให้เป็นอันตรายด้วยน้ำร้ายกลางทาง เทพดาก็ช่วยบำรุงรักษาเราให้เข้ามาได้ถึงที่นี่ เหตุไหนท่านถือทิฐิมานะไม่อ่อนน้อมต่อเราอีกเล่า”

เบ้งเฮ็กจึงว่า : “เดิมเราอยู่เมืองจินแข ภูมิภาคกำแพงหอรบมั่นคง แม้ท่านจับเราได้ในเมืองนั้น เราก็จะอ่อนน้อมต่อท่านชั่วลูกชั่วหลาน นี่เราออกมาจากเมืองเราดอกท่านจึงลวงจับตัวเราได้” ขงเบ้งได้ฟังดังนั้นเห็นว่าเบ้งเฮ็กยังมีมานะถือตัวอยู่จึงว่า : “เราจะปล่อยท่านไปอีกครั้งหนึ่ง ท่านจงหาที่มั่นบำรุงทแกล้วทหารไว้พร้อมไว้เถิด เราจะยกไปสู้รบกับท่าน ท่านก็จะได้เห็นฝีมือเรา แม้เราจับมาได้ท่านยังพูดจะนี้อยู่เราจะฆ่าเสียให้สิ้นทั้งโครต” แล้วก็ให้ทหารแค้นเบ้งเฮ็กออก (น.462)

จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้งนั้นจับเบ้งเฮ็กได้อีก เบ้งเฮ็กนั้นไม่ยอมอ่อนน้อมให้ ขงเบ้งจึงพูดให้เบ้งเฮ็กฟังว่า “ครั้งนี้ตัวหนีเราเข้าอยู่ในที่คับขัน หวังจะลวงเราให้เป็นอันตรายด้วยน้ำร้ายกลางทาง เทพดาก็ช่วยบำรุงรักษาเราให้เข้ามาได้ถึงที่นี่ เหตุไหนท่านถือทิฐิมานะไม่อ่อนน้อมต่อเราอีกเล่า” ขงเบ้งพูดโดยให้สาระข้อมูลนี้เพื่อหวังให้เบ้งเฮ็ก เห็นใจ และยอมรับในความพ่ายแพ้ การพูดให้สาระข้อมูลที่เหมาะแก่วัตถุประสงค์ของการสนทนาจึงสอดคล้องกับการใช้หลักปริมาณในการสนทนา เบ้งเฮ็กก็อ้างไปอีกว่าถ้าขงเบ้งไปจับตนได้ในเมืองจินแข จึงจะยอมอ่อนน้อมชั่วลูกหลาน ขงเบ้งเห็นว่าเบ้งเฮ็กยังไม่ยอม จึงบอกเบ้งเฮ็กว่า จะปล่อยไปอีกครั้ง ให้เตรียมทหารไว้ให้พร้อม ตนจะยกไปสู้กับเบ้งเฮ็ก ขงเบ้งเห็นเบ้งเฮ็กยังมียอมด้วยใจ จึงพูดเพื่อให้เบ้งเฮ็กไปเตรียมสู้รบกัน การพูดในสิ่งที่สัมพันธ์กับการสนทนาดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการใช้หลักตรงประเด็นในการสนทนา

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้ง ใช้หลักปริมาณ และหลักตรงประเด็นในการสนทนากับเบ้งเฮ็ก แต่การพูด ไม่สัมฤทธิ์ผล เพราะเบ้งเฮ็กมีทิฐิมานะถือตน ไม่ยอมอ่อนน้อมต่อขงเบ้ง

บทสนทนาที่ 94

ขณะเมื่อสี่คนเสพย์สุรานั้น ขงเบ้งจึงให้ทหารคนหนึ่งแต่งกลไปว่าแก่เบ้งเฮ็กว่า : “บัดนี้มหาอุปราชาจะให้ปล่อยท่านเสีย ถ้าท่านจะใคร่ทำศึกกับมหาอุปราชาคู่มือมีความคิดอีก เราจะปล่อยท่านไปช่องสุมทหารยกมารบให้สิ้นฝีมือ จะได้เห็นประจักษ์ว่าผู้ใดแพ้แลชนะ”

เบ้งเฮ็กได้ฟังดังนั้นก็คือน้อยใจน้ำตาตกจึงว่า : “แต่ก่อนมาก็ยังไม่เคยได้ยินว่า ทำการศึกกันเขาจับได้แล้วปล่อยเสียถึงเจ็ดครั้ง ด้วยเราเป็นคนต่างแดนกับท่านก็จริง แต่รู้จักผิดแลชอบมีความอายอยู่บ้าง ตัวเรากับภรรยาแลสมิตรพรรคพวกทั้งปวงควรจะไปกราบลงกับดินมหาอุปราชขอชีวิตจึงจะชอบ”

แล้วเบ้งเฮ็กก็พากันมาหาขเบ้งค่านับกราบลงแล้วจึงว่า : “ตัวข้าพเจ้าได้กระทำความผิดมหาอุปราชไว้ชีวิตปล่อยไปมิเอาโทษข้าพเจ้าถึงหกครั้ง มหาอุปราชจงอดโทษข้าพเจ้าเถิด แต่นี้ไปเมื่อหน้าข้าพเจ้ามิได้คิดคดต่อมหาอุปราชสืบไปเลย”

ขเบ้งจึงถามว่า : “ท่านยอมอ่อนน้อมแล้วหรือยัง”

เบ้งเฮ็กได้ฟังก็ร้องไห้แล้วจึงว่า : “ข้าพเจ้าจะยอมเป็นขามหาอุปราชสืบไปชั่วลูกหลาน”

ขเบ้งจึงเชิญเบ้งเฮ็กขึ้นนั่งบนที่อันเดียวกัน เชิญให้กินโต๊ะเสวยสุราแล้วขเบ้งก็ตั้งให้เบ้งเฮ็กเป็นเจ้าเมืองอยู่ดั่งเก่า แต่บรรดาหัวเมืองแลทหารซึ่งเข้าเกลี้ยกล่อมอยู่ในขเบ้งนั้นก็คืนให้เบ้งเฮ็กสิ้น

ปีอุยนายทหารจึงว่าแก่ขเบ้งว่า : “มหาอุปราชมาทำการครั้งนี้ก็ลำบากไพร่พลนัก เบ้งเฮ็กจึงสมัครอ่อนน้อมด้วย ซึ่งมหาอุปราชจะให้แต่เบ้งเฮ็กอยู่รักษาเมืองผู้เดียวนั้นเกลือกเบ้งเฮ็กกลับกลอก นานไปจะได้ความเดือดร้อน ขอให้มหาอุปราชตั้งขุนนางไว้กำกับด้วย”

ขเบ้งจึงว่า : “ในเมืองเบ้งเฮ็กนี้ผิดเทศเราอยู่สามประการ คือชาวเมืองนี้กินแต่เนื้อสัตว์ดิบนั้นประการหนึ่ง แลเรายกกองทัพมาครั้งนี้ก็ฆ่าพี่น้องชาวเมืองนี้เสียเป็นอันมาก เห็นชาวเมืองจะมีใจเจ็บแค้นเราอยู่สองประการ อนึ่งในเมืองนี้มีได้มีกฎหมายเป็นอย่างธรรมเนียมเหมือนเมืองทั้งปวง ถ้าผู้ใดทำให้เจ้าเมืองโกรธแล้วก็ฆ่าเสียเป็นสามประการ ครั้นเราจะให้ขุนนางแลทหารทั้งปวงอยู่กำกับนั้นเห็นจะขัดสน จะได้ความเดือดร้อนภายหลัง อนึ่งเบ้งเฮ็กก็สิ้นความคิดแพ้ฝีมือเรานักอยู่แล้ว เห็นจะไม่คิดคดต่อเราสืบไป”

เบ้งเฮ็กแลสมิตรพรรคพวกทั้งปวงได้ฟังดังนั้น ก็ชวนกันค่านับกราบขเบ้งลงพร้อมกันต่างคนต่างลาไปที่อยู่ (น.475)

จากบทสนทนาข้างต้น เบ้งเฮ็กนั้นถูกขังเบ้งจับได้ถึงเจ็ดครั้ง จึงเข้ามากราบและขออดโทษ ขงเบ้งว่า ต่อจากนี้ไปจะไม่คิดคิดต่อมหาอุปราชาเลย ขงเบ้ง จึงถามย้ำในสิ่งที่เบ้งเฮ็กพูด ว่า “ท่านยอมอ่อนน้อมแล้วหรือยัง” การพูดดังกล่าวสอดคล้องกับหลักตรงประเด็น คือ ถามในสิ่งที่สัมพันธ์กับการสนทนา เบ้งเฮ็กจึงร้องไห้และบอกแก่ขงเบ้งว่าจะยอมเป็นข้ามหาอุปราชไปจนชั่วลูกหลาน ขงเบ้งจึงเชิญกินโต๊ะ ปีสุนายทหารเห็นขงเบ้งต้องจับเบ้งเฮ็กถึงเจ็ดครั้ง ก็เกรงว่านานไปเบ้งเฮ็กจะกลับคำ จึงจะให้ตั้งขุนนางกำกับไว้ ขงเบ้งจึงพูดอธิบายให้ปี่สูยฟังอย่างละเอียดว่า “ในเมืองเบ้งเฮ็กนี้คิดเพศเราอยู่สามประการ คือชาวเมืองนี้กินแต่เนื้อสัตว์ดิบนั้นประการหนึ่ง แลเรายกกองทัพมาครั้งนี้ก็ฆ่าพี่น้องชาวเมืองนี้เสียเป็นอันมาก เห็นชาวเมืองจะมีใจเจ็บแค้นเราอยู่สองประการ อนึ่งในเมืองนี้มีได้มีกฎหมายเป็นอย่างธรรมเนียมเหมือนเมืองทั้งปวง ถ้าผู้ใดทำให้เจ้าเมืองโกรธแล้ว ก็ฆ่าเสียเป็นสามประการ ครั้นเราจะให้ขุนนางแลทหารทั้งปวงอยู่กำกับนั้นเห็นจะขัดสน จะได้ความเดือดร้อนภายหลัง อนึ่งเบ้งเฮ็กก็สิ้นความคิดแพ้ฝีมือเรานักอยู่แล้ว เห็นจะไม่คิดคิดต่อเราสืบไป” การพูดดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการใช้หลักวิธีพูด คือ พูดให้ชัดเจน เพื่อให้ผู้ฟังเกิดความเข้าใจในเหตุผลของการกระทำ

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้งใช้หลักตรงประเด็นในการสนทนากับเบ้งเฮ็ก และใช้หลักวิธีพูดในการสนทนากับปี่สูย ทำให้การพูดสัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 95

เจ้าจิ๋วขุนนางผู้ใหญ่ได้ฟังดังนั้นจึงกล่าวแก่ขงเบ้งว่า : “เพลาคืนนี้ข้าพเจ้าพิเคราะห์ดูฤกษ์บน เห็นดาวประจำเมืองฝ่ายเหนือมีรัศมีบริบูรณ์อยู่ มหาอุปราชก็มีสติปัญญาหลักแหลมรู้การทั้งปวง ซึ่งจะยกไปตีเมืองสุโต้นั้นเกลือกจะป่วยการเสียเปล่า”

ขงเบ้งจึงว่า : “อันจะถือเอาฤกษ์บนเป็นประมานนั้นมิได้ พิศเคราะห์ในการเอาเมืองลกเอียงนั้นเป็นประมาน ถึงมาตราว่าดาวประจำเมืองจะเป็นอันตรายก็ดีถ้าไม่มีข้าศึกทำอันตรายแล้วเมืองนั้นก็บริบูรณ์อยู่ บัดนี้เราจะยกกองทัพไปตั้งอยู่ ณ เมืองฮันตั้งฟังข่าวราชการเมืองลกเอียง เห็นได้ที่แล้วเราจะยกเข้าตีเอาให้จงได้” (น.483)

จากบทสนทนาข้างต้น เจ้าจิ๋ว ได้ท้วงเกี่ยวกับการยกไปตีสุโต้นั้นว่าจะมีสำเร็จด้วยเห็นดาวประจำเมืองฝ่ายเหนือสุกสว่างอยู่ ขงเบ้ง เห็นเจ้าจิ๋วว่าดังนั้น จึงพูดว่า จะเอาฤกษ์จากดาวนั้นไม่ได้

ทั้งหมด ถึงแม้ดาวประจำเมืองจะเป็นอันตรายแต่ถ้าไม่มีข้าศึกมาเมืองนั้นก็หาเป็นอันตรายไม่ แล้ว ยืนยันว่า จะยกกองทัพไปตั้งอยู่ ณ เมืองอันตั้งฟังข่าวราชการเมืองลกเอียง เห็นได้ทีแล้วเราจะยก เข้าตีเอาให้จงได้ จากการพูดคุยดังกล่าวของเบ้งต้องการยกไปตีฮูโต้ เมื่อเจาจิวท้วงจึงอ้างโดยการให้ ข้อมูลที่แย้งกับสิ่งที่เจาจิวพูดไปว่า จะถูกรุกจากดาวไม่ได้ การพูดให้สาระข้อมูลดังกล่าว จึงสอดคล้องกับการใช้หลักปริมาณในการสนทนา

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ของเบ้ง ใช้หลักปริมาณในการสนทนากับเจาจิว ทำให้การพูด สัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 96

ซุยกุเหลียงเห็นเหลือกำลังสิ้นความคิด ก็ควมม้ากลับมาถึงอาวุธเสียเข้าไปกำนบของเบ้ง ของเบ้งก็พาเอาตัวซุยกุเหลียงมาค่าย แล้วถามว่า : “เมืองลำอันนี้แต่เสหัวหลิมยังไม่ยกมาผู้ใดเป็น เจ้าเมืองอยู่ก่อน”

ซุยกุเหลียงจึงบอกว่า : “เจ้าเมืองคนนี้ชื่อเอียวหลง เป็นหลานเอียวสู กับข้าพเจ้าก็ชอบใจ กัน”

ของเบ้งจึงว่า : “เราจะให้ท่านเข้าไปพูดจาคิดอ่านกับเอียวหลงจับตัวเสหัวหลิมส่งมาให้เรา เราจะปูนบำเหน็จตั้งให้เป็นใหญ่ในเมืองลำอัน” (น.492)

จากบทสนทนาข้างต้น ของเบ้ง เปิดประเด็นการสนทนาโดยการถามซุยกุเหลียงว่า ใครเป็น เจ้าเมืองลำอัน เป็นการถามเฉพาะในสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการสนทนาโดยตรงไปตรงมา จึงสอดคล้อง กับการใช้หลักตรงประเด็น ซุยกุเหลียงจึงตอบไปว่าเจ้าเมืองชื่อเอียวหลง เป็นหลานเอียวสู กับ ข้าพเจ้าก็ชอบใจกัน เมื่อของเบ้งได้ฟังคำตอบเช่นนี้ จึงมีจุดมุ่งหมายให้ซุยกุเหลียงไปเจรจาคิดอ่าน กับเอียวหลง จับตัวเสหัวหลิมมาให้ตน ของเบ้งให้สาระข้อมูลคือ ยื่นข้อเสนอแก่ซุยกุเหลียงว่าถ้าจับ เสหัวหลิมได้จะปูนบำเหน็จให้เป็นเจ้าเมือง การให้สาระข้อมูลที่เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ใน การสนทนานี้จึงสอดคล้องกับการใช้ หลักปริมาณ ในการสนทนา

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้ง ใช้หลักตรงประเด็น และหลักปริมาณในการสนทนากับชวยเหลียง ทำให้การพูดสัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 97

ชวยเหลียงนั้น เมื่อไปเล่าให้เอียวเหลงฟัง เอียวเหลงว่าพระเจ้าโจยอยมีพระคุณกับตน จะทรยศไม่ได้ จึงคิดช้อนกลแก่ขงเบ้ง

ชวยเหลียงก็ลาออกมาหาขงเบ้ง ณ ค่าย บอกขงเบ้งว่า : “ข้าพเจ้าเข้าไปคิดอ่านกับเอียวเหลง เอียวเหลงก็รับว่าจะจับตัวแฮหัวหลิมส่งให้ แต่ทหารน้อยตัวก็จะทำการไม่สำเร็จ จึงให้ข้าพเจ้ามาบอกว่า เวลาค่ำวันนี้จะเปิดประตูเมืองออกรับ ให้ท่านยกทหารเข้าไปเถิด จะช่วยกันจับตัวแฮหัวหลิมให้จงได้”

ขงเบ้ง ได้ฟังดังนั้นจึงแกล้งว่า : “การทั้งนี้เห็นจะสำเร็จเพราะท่าน”

แล้วจึงเรียกกวนหินกับเตียวเปามากระซิบสั่งเป็นความลับ แล้วจัดทหารซึ่งเข้าเกลี้ยกล่อม ร้อยเศษ เอาทหารขงเบ้งเข้าไปในไว้บัง มอบให้กวนหิน เตียวเปา ครั้งเวลาค่ำขงเบ้งจึงเรียกชวยเหลียงเข้ามาสั่งว่า

ขงเบ้ง : “ท่านจงพาทหารเหล่านี้เข้าไปก่อน ให้เอียวเหลงคิดอ่านทำการชุมนุมทหารเหล่านี้ไว้ เวลาสองยามเราจึงจะยกตามเข้าไป ท่านจงจุดเพลิงขึ้นเป็นสำคัญเปิดประตูเมืองรับเราเถิด”

ชวยเหลียงได้ฟังดังนั้น ครั้นจะไม่รับก็กลัวขงเบ้งจะจับพิรุณได้ จึงคิดว่าเมื่อถึงกำหนดแล้ว เราจะฆ่าทหารเหล่านี้เสียก่อนจึงจะเปิดประตูรับขงเบ้ง ชวยเหลียงก็กำนับลาขงเบ้งไป (น.493)

จากบทสนทนาข้างต้น เมื่อชวยเหลียงมาบอกแก่ขงเบ้งว่าจะจับตัวแฮหัวหลิม ให้ขงเบ้งยกทหารเข้าไป จะเปิดประตูเมืองรับ ขงเบ้งนั้นรู้ว่าเป็นกลอุบาย จึงแกล้งพูดออกไปว่า “การทั้งนี้เห็นจะสำเร็จเพราะท่าน” ขงเบ้งนั้นแกล้งรับปากและพูดในสิ่งที่ไม่เป็นความจริง เพื่อหลอกให้ชวยเหลียงเข้าใจผิดว่าตนไม่รู้ว่าเป็นแผนการ การพูดในสิ่งที่ไม่เป็นความจริง ทำให้คู่สนทนาเข้าใจผิดจึงสอดคล้องกับการละเมิดหลักคุณภาพในการสนทนา

จากนั้นขงเบ้งจึงเรียกซุยกุเหลียง มาสั่งการว่า ให้พาทหารเหล่านี้เข้าไปก่อน ให้เอียวเหลงซุ่มทหารเหล่านี้ไว้ เวลาสองยามตนจึงเข้าไป ให้จุดเพลิงเป็นสัญญาณเปิดประตูเมืองรับตน ขงเบ้งต้องการซ่อนกล จึงให้สารถีข้อมูลที่เหมาะกับวัตถุประสงค์ของการสนทนาแก่ซุยกุเหลียง เพื่อสั่งการให้สารถีข้อมูลที่เหมาะกับวัตถุประสงค์ในการสนทนาดังกล่าวจึงสอดคล้องกับหลักปริมาณในการสนทนา ซุยกุเหลียงจึงรับไปเพราะกลัวขงเบ้งจับพิรุณได้

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้ง ใช้การละเมียดหลักคุณภาพ และใช้หลักปริมาณในการสนทนากับซุยกุเหลียง ทำให้การพูดสัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 98

พอเวลาเช้าขงเบ้งเอาตัวแฮหัวหลิมมัดมาให้ขงเบ้ง ขงเบ้งก็เอาตัวแฮหัวหลิมไปขังไว้ในเกวียน

เตงจีจึงถามขงเบ้งว่า : “ซุยกุเหลียงคิดกลอุบายเป็นความลับ เหตุใดมหาอุปราชจึงรู้”

ขงเบ้งจึงว่า : “เราแจ้งอยู่ว่าซุยกุเหลียงหาเป็นใจทำราชการด้วยเราโดยสุจริตไม่ เราจึงแกล้งไข้เข้าไปในเมือง หวังจะให้แฮหัวหลิมคิดซ่อนกลเรา เราจึงเอาชัยชนะต่อภายหลัง”

นายทัพนายกองได้ฟังดังนั้นก็คำนับกราบลงแล้วสิ้นศึรยะ ว่ามหาอุปราชมีสติปัญญาหาผู้เสมอมิได้ (น.494)

จากบทสนทนาข้างต้น เตงจีถามขงเบ้งว่า เหตุใดจึงรู้ว่า เป็นอุบาย ขงเบ้งจึงตอบโดยให้ข้อสารถีข้อมูลตามคำถามว่า รู้ว่าซุยกุเหลียงมิได้มีใจสุจริต จึงแกล้งไข้ไปในเมือง หวังให้แฮหัวหลิมคิดซ่อนกล แล้วจึงมาคิดเอาชนะภายหลัง ขงเบ้งพูดอธิบายให้ฟังอย่างชัดเจน จึงสอดคล้องกับหลักวิธีพูดในการสนทนา คือ พูดให้ชัดเจน หลีกเลี่ยงถ้อยคำที่คลุมเครือ ทหารจึงพากันยกย่องขงเบ้ง

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้ง ใช้หลักวิธีพูดในการสนทนากับเตงจี ทำให้การพูดสัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 99

เลียงเขียนอยู่บนเชิงหินเห็นเกียงอุยควมม้ามาถึงก็โกรธ ร้องคำว่าอ้ายโจรมึงเป็นขบถไป เข้าด้วยขงเบ้งแล้วจะกลับมาลวงเอาเมืองกุหรือ แล้วก็สั่งทหารเอาเกาทัณฑ์ระดมยิงลงไป เกียงอุยก็ตกใจร้องให้ควมม้าหนีไปทางเมืองเตียงฮัน ถึงป่าซุกแห่งหนึ่งได้ยินเสียงทหารโห่ร้องอื้ออึงอยู่ กวนหนิงก็สั่งทหารสกัดทางออกมา เกียงอุยเห็นดังนั้นครั้งนั้นจะเข้าสู่รบกับกวนหนิง กำลังก็อดโรยนัก จึงชักม้ากลับหนีมา พอเห็นขงเบ้งก็เกวียนน้อยพาทหารลัดทางออกมาตามเชิงเขาก็หยุดม้าอยู่ ขงเบ้งจึงร้องว่าแก่เกียงอุยว่า : “ท่านก็สิ้นคิดได้ความลำบากถึงเพียงนี้แล้ว เหตุไฉนจึงไม่มาอ่อนน้อมต่อเรา”

เกียงอุยได้ฟังดังนั้นจึงคิดว่า : “ตัวเราบัดนี้อยู่ในหว่างศึกเข้าตาจนอยู่แล้ว จะถอยหลังไป กวนหนิงก็ตั้งสกัดทางอยู่ ครั้นจะเข้าหาขงเบ้งบัดนี้เล่าก็จะสมร้าย ซึ่งคนนิทาว่าเป็นขบถต่อเจ้า ตัวกูเป็นชาติทหารจะให้ปรากฏชื่อองได้”

แล้วเกียงอุยก็โดดลงจากม้าชักกระบี่ออกจะเชือดคอตาย

ขงเบ้งเห็นดังนั้นก็ตกใจ ลงจากเกวียนวิ่งเข้ายึดกระบี่ไว้แล้วว่า : “ตัวเรานี้แต่พระเจ้าเล่าปี่ยังไม่ซุบเสี้ยมเป็นคนเชียวใจอยู่นั้น เราก็พอใจคบเพื่อนแสวงหาวิชา ก็มีได้เห็นผู้ใดที่จะมีสติปัญญาหลักแหลมเหมือนท่าน บัดนี้เรามาพบท่านก็มีความยินดีนัก ท่านไปอยู่กับเราเถิดจะได้ช่วยกันคิดอ่านทำนุบำรุงแผ่นดินให้เป็นสุขสืบไป อย่าให้เสียที่ที่ได้เรียนวิชาไว้”

เกียงอุยได้ฟังดังนั้นก็มีความยินดีคำนับกราบลงกับเท้าขงเบ้ง ขงเบ้งก็จูงมือเกียงอุยมาขึ้นบนเกวียนพากันกลับมาค่าย แล้วแต่งโต๊ะเชิญเกียงอุยเสพย์สุรา (น.500)

จากบทสนทนาข้างต้น เลียงเขียนนั้นไม่ไว้ใจ เกียงอุย จึงร้องคำมาว่าเป็นขบถ เกียงอุยจึงมาพบขงเบ้ง ขงเบ้งจึงถามเกียงอุยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการสนทนาอย่างตรงไปตรงมาว่า “ท่านก็สิ้นคิดได้ความลำบากถึงเพียงนี้แล้ว เหตุไฉนจึงไม่มาอ่อนน้อมต่อเรา” การพูดเฉพาะสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการสนทนา จึงสอดคล้องกับการใช้**หลักตรงประเด็น** ในการสนทนา เกียงอุยมีตอบประการใด แต่หีบกระบี่ขึ้นมาจะเชือดคอตาย ขงเบ้งจึงห้ามไว้ แล้ว พูดเกลี้ยกล่อมว่า“ตัวเรานี้

แต่พระเจ้าเล่าปี่ยังไม่ชอบเลี้ยงเป็นคนเชื่องใจอยู่นั้น เราก็พอใจคบเพื่อนแสวงหาวิชา ก็มีได้เห็นผู้ใด
ที่จะมีสติปัญญาหลักแหลมเหมือนท่าน บัดนี้เรามาพบท่านก็มีความยินดีนัก ท่านไปอยู่กับเราเถิด
จะได้ช่วยกันคิดอ่านทำนุบำรุงแผ่นดินให้เป็นสุขสืบไป อย่าให้เสียทีที่ได้เรียนวิชาไว้” การพูด
ดังกล่าวขงเบ้งให้สาระข้อมูลที่จำเป็นแก่การชักชวนเกียงอู ให้มาทำราชการด้วย จึงสอดคล้องกับ
หลักปริมาณ ในการสนทนา คือ พูดให้สาระข้อมูลที่จำเป็นเหมาะกับวัตถุประสงค์ในการสนทนา
เกียงอูได้ฟังดังนั้นจึงกราบลงที่เท้าขงเบ้ง

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้ง ใช้หลักตรงประเด็น และหลักปริมาณในการสนทนา
กับเกียงอู ทำให้การพูดสัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 100

ขงเบ้งเห็นสุมาอี้ยกทหารกลับไปก็ตบมือหัวเราะ

ทหารทั้งปวงจึงถามว่า : “สุมาอี้ยกทหารมาถึงสิบห้าหมื่นจะทำร้ายท่าน การจวนตัวอยู่ถึง
เพียงนี้ เหตุใดท่านจึงมิกลัวยังตบมือหัวเราะเสียอีกเล่า”

ขงเบ้งจึงว่า : “ซึ่งเราหัวเราะทั้งนี้เพราะเห็นสุมาอี้รู้มิเท่าเรา สำคัญว่าเราชุมนุมทหารไว้
ก็ตกใจกลัวหนีไปเอง อันกลอุบายนี้เรามีทำก็จำทำ ด้วยจงใจจวนตัวอยู่แล้วก็จำเป็น แลสุมาอี้
กลับไปครั้งนี้เห็นจะไปทางน้อยริมเขาบุกองสันเป็นมั่นคง ก็จะพบกองทัพกวนหิน เดียวเป่าซึ่งไป
ชุมนุมอยู่ จะต้องด้วยกลของเราทำไว้จะไม่เสียทีเปล่า”

ทหารทั้งปวงได้ฟังขงเบ้งว่าก็ยินดี ชวนกันลงมากำหนดแล้ว : “ถ้าเป็นใจข้าพเจ้าทั้งปวงนี้
ที่ไหนจะแข็งใจอยู่ได้ ก็จะทิ้งเมืองเสียพากันหนีไป”

ขงเบ้งจึงว่า : “ถ้าจะทำใจอ่อนทิ้งเมืองเสียเหมือนท่านว่านั้น ทหารเราสองพันห้าร้อย
สักหิบบมือหนึ่งหรือจะหนีทหารสิบห้าหมื่นพัน เขาก็จะไล่จับเอาดังหนู ประเดี๋ยวหนึ่งก็จะจุมูก
มาได้สิ้น” ว่าแล้วก็ตบมือหัวเราะ ทหารทั้งปวงก็ดีใจ

ขงเบ้งจึงว่า : “บัดนี้สุมาอี้ถอยทัพไปด้วยกลของเรานั้น ศิร่ายก็จะยกกลับมาทำร้ายอีก จะไว้ใจมิได้ก็ให้กวาดครอบครัวอพยพชาวเมืองทั้งปวงลาดถอยทัพมายังเมืองฮันตั้งลี้” (น.533)

จากบทสนทนาข้างต้น ทหารเห็นขงเบ้งไม่ทุกครั้งร้อนที่สุมาอี้ยกทัพมาจึงถามว่า สุมาอี้ยกทัพมาถึงสิบห้าหมื่น ทำไมยังมีกลัว ขงเบ้งจึงตอบคำถามเหล่าทหาร ว่า สุมาอี้ถอยทัพเพราะต้องกลคน และคงจะถอยหนีไปทางริมเขาบุกองสัน ซึ่งก็จะไปเจอกองทัพกวนหิน เตียวเป่าที่ตนให้ไปซุ่มอยู่ จึงว่าสุมาอี้ต้องกลอุบายตน การอธิบายให้ทหารฟังอย่างชัดเจน เพื่อสร้างความเข้าใจในการสนทนาดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการใช้หลักวิธีพูดในการสนทนา เหล่าทหารจึงว่าถ้าเป็นคนจะทิ้งเมืองหนี ขงเบ้งจึงให้สารระข้อมูลว่า “ถ้าจะทำใจอ่อนทิ้งเมืองเสียเหมือนท่านว่านั้น ทหารเราสองพันห้าร้อย ลักหยิบมือหนึ่งหรือจะหนีทหารสิบห้าหมื่นพัน เขาก็จะไล่จับเอาคังหนู ประเดี๋ยวหนึ่งก็จะจูงจูงมูกมาได้ลี้” จากการพูดดังกล่าวมีการเปรียบเทียบให้เห็นว่ากองกำลังที่มีน้อยนิดก็เปรียบเหมือนหนู ถ้าหนีก็จะถูกเค้าจับได้ เป็นการเปรียบเทียบเพื่อให้เห็นภาพที่ชัดเจน ทำให้เข้าใจในสิ่งที่พูดมากขึ้น จึงสอดคล้องกับการใช้หลักวิธีพูดในการสนทนา แล้วขงเบ้งจึงบอกแก่ทหารทั้งปวงว่า สุมาอีนั่น อาจย้อนกลับมาอีก ให้เตรียมอพยพชาวเมืองไปยังฮันตั้ง การพูดดังกล่าวเป็นการให้สารระข้อมูลที่จำเป็นในการสนทนาเพื่อให้เหล่าทหารมิได้ประมาทเตรียมพร้อมเมื่อสุมาอี้ยกทัพกลับมา การให้สารระข้อมูลที่จำเป็นแก่การสนทนาดังกล่าวจึงสอดคล้องกับหลักปริมาณในการสนทนา

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้ง ใช้หลักวิธีพูด และหลักปริมาณในการสนทนากับทหาร ทำให้การพูดสัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 101

ขณะนั้นพอคนเข้ามาบอกว่า บัดนี้ม้าเจ๊ก อองเป้ง อูยเอียน โทเสียงมาถึงแล้ว

ขงเบ้งให้อองเป้งเข้ามาแล้วถามว่า : “ตัวท่านเป็นผู้ใหญ่ เราไว้ใจให้ไปรักษาตำบลเกเต้ง ด้วยม้าเจ๊กได้กำชับว่ากล่าวไป เหตุไฉนมิได้ห้ามปราม และให้ม้าเจ๊กขึ้นไปตั้งค่ายอยู่บนเขาให้เสียการทั้งนี้”

องเป้งกำนับแล้วจึงบอกว่า : “ซึ่งมหาอุปราชกำจับแก่ข้าพเจ้าไปนั้นจะได้ละลิมเสียหามีได้ เมื่อไปถึงตำบลเกเตงนั้นข้าพเจ้าได้ทักทานเป็นหลายครั้ง ม้าเจ๊กขึ้นโทษมิฟังข้าพเจ้าจึงเสียการไปแล้วองเป้งก็แจ้งเนื้อความให้ฟังสิ้นทุกประการ”

ขงเบ้งแจ้งแล้วก็จับองเป้งออกไปเสีย จึงให้หาม้าเจ๊ก ม้าเจ๊กรู้ว่าโทษตัวผิดใจหลวงจึงมัดตัวเองเข้ามาหน้าขุนนางทั้งปวง

ขงเบ้งจึงถามว่า : “ตัวท่านมีสติปัญญาได้เรียนรู้ในกลสงครามมาแต่บ่อยจนใหญ่ และขันอาสาไปครั้งนี้เราก็ได้กำจับเป็นกวดขันว่า ตำบลเกเตงนั้นเป็นที่สำคัญอยู่ ท่านอวดรู้ทำทัณฑ์บนให้แก่เรา บัดนี้ก็ไม่เหมือนทัณฑ์บนทำให้เสียการทั้งนี้โทษท่านก็ใหญ่หลวง ครั้นจะมีเอาโทษตามพระอัยการศึกนั้น สืบไปเบื้องหน้าทหารทั้งปวงก็จะดูเบาแก่ราชการ แม้ท่านตายเสียผู้เดียวก็จะเป็นกฎหมายอย่างธรรมเนียมไป ราชการก็ไม่แปรปรวนฟันเพื่อนเสีย ท่านอย่าน้อยใจเราเลย อันบุตรภรรยาอยู่ภายหลังเราจะช่วยทำนุบำรุงเลี้ยงไปดังตัวท่านยังอยู่ เกิดมาเป็นชาติทหารแล้วอย่าได้อาลัยแก่ชีวิตเลย จงสู้ตายตามโทษานุโทษนั้นเถิด แล้วก็สั่งให้เอาม้าเจ๊กไปฆ่าเสีย” ม้าเจ๊กก็ร้องให้อ้อนวอนขอโทษต่าง ๆ

ขงเบ้งเห็นม้าเจ๊กร้องให้อ้อนวอนก็ล้นน้ำตามิได้ ร้องให้แล้วจึงว่า : “ตัวท่านกับเรารักกันอยู่เหมือนพี่กับน้อง ซึ่งเราทำทั้งนี้ก็ตามกฎหมายอย่างธรรมเนียมมิใช่จะมีใจชิงชังท่านหามิได้ อันบุตรภรรยาของท่านนั้นเราจะเลี้ยงไว้”

พอว่าสิ้นคำลงทาก็คุมเอาม้าเจ๊กออกไป ขณะเมื่อทหารจะลงดาบนั้นพอเจียวอ้วนมาแต่เมืองเสฉวนจึงห้ามไว้หึงคไว้ ก็เข้าไปว่าแก่ขงเบ้งว่า

เจียวอ้วน : “ซึ่งม้าเจ๊กกระทำให้เสียการครั้งนี้โทษถึงตายอยู่แล้ว แต่ข้าพเจ้าเห็นว่าบ้านเมืองยังมีราบคาบ แลมหาอุปราชจะมาฆ่าทหารเอกเสียจะนี้หาเสียคายไม่หรือ”

ขงเบ้งจึงว่า : “เราทำทั้งนี้มิใช่จะมีความชิงโกรธก็หามิได้ แม้จะละโทษม้าเจ๊กเสียทหารทั้งปวงก็จะเอาเยี่ยงอย่าง”

พอว่ายังมีขาดคำทหารก็เอาศิระม้าเจ๊กเข้ามาให้แก่ขงเบ้ง ขงเบ้งเห็นศิระม้าเจ๊กก็ระลึกลงถึงคำเล่าปี่ว่าไว้แต่ก่อนก็ร้องให้

เจิวอ้วนจึงถามว่า : “ม้าเจ็กทำผิดท่านสั่งให้เอาไปประหารชีวิตเสีย แล้วเหตุใดจึงร้องให้เล่า”

ขงเบ้งจึงว่า : “ซึ่งเราร้องให้ทั้งนี้ไซ้จะอาลัยด้วยรักม้าเจ็กหามิได้ เราคิดถึงคำพระเจ้าเล่าปี่เมื่อมาพักอยู่เมืองเป็กเตี้ยนนั้น จะใกล้ตายได้ว่าไว้แก่เราว่าม้าเจ็กนี้ปากรู้มากกว่าใจ ซึ่งจะใช้การใหญ่ไปภายหน้ามิได้ เราลี้มไปมิได้คิด ครั้นเห็นศิระม้าเจ็กกระดิกได้จึงร้องให้” (น.537-540)

จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้งนั้นให้หาตัวองเป้งเข้ามา แล้วถามถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทันทีว่า “ตัวท่านเป็นผู้ใหญ่ เราไว้ใจให้ไปรักษาตำบลกเตงด้วยม้าเจ็กได้กำชับว่ากล่าวไป เหตุไฉนมิได้ห้ามปราม ละให้ม้าเจ็กขึ้นไปตั้งค่ายอยู่บนเขาให้เสียการทั้งนี้” จากคำถามขงเบ้งนั้นพูดถามเฉพาะสิ่งทีเกี่ยวกับการสนทนาว่า เหตุใดองเป้งจึงมิห้ามปรามม้าเจ็ก การถามดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการใช้หลักตรงประเด็นในการสนทนา องเป้งจึงอธิบายว่าห้ามแล้วแต่ม้าเจ็กมิฟัง ขงเบ้งจึงให้ม้าเจ็กเข้ามา และพูดถามโดยให้สาระข้อมูลทีจำเป็นแก่การสนทนา ว่าม้าเจ็กนั้นทำการด้วยความประมาท ครั้นจะไม่เอาโทษก็จะผิดราชการ ส่วนบุตรภรรยา นั้นจะช่วยบำรุงเลี้ยงดูให้ ขงเบ้งให้ข้อมูลดังกล่าวเพื่อให้ม้าเจ็กรู้ว่าต้องยอมรับโทษในความผิดนั้น การพูดให้สาระข้อมูลที่จำเป็นแก่วัตถุประสงค์ในการสนทนานี้จึงสอดคล้องกับการใช้หลักปริมาณในการสนทนา

เจิวอ้วนจึงเข้ามาร้องขออย่าเพิ่งให้ประหารม้าเจ็ก ขงเบ้งจึงพูดอธิบายให้ฟังว่า ที่ทำไม่ได้ทำเพราะความโกรธ ถ้าไม่เอาโทษม้าเจ็กทหารทั้งปวงจะเอาเยี่ยงอย่าง การอธิบายให้ฟังอย่างชัดเจนถึงเหตุผลของการกระทำนั้น จึงสอดคล้องกับการใช้หลักวิธีพูดในการสนทนา คือ พูดให้ชัดเจนหลีกเลี่ยงถ้อยคำที่คลุมเครือ เมื่อทหารนำศิระม้าเจ็กเข้ามา ขงเบ้งก็ร้องให้ เจิวอ้วนจึงถามว่า ม้าเจ็กทำความผิดท่านจึงสั่งประหาร ทำไมต้องร้องให้ ขงเบ้งจึงพูดถึงครั้งที่เล่าปี่เคยเตือนตนว่า ม้าเจ็กนั้นปากรู้มากกว่าใจ จะใช้ให้ทำการใหญ่มิได้ ตนจึงร้องให้ เป็นการพูดอธิบายถึงสาเหตุที่ตนร้องให้ให้เจิวอ้วนฟัง จึงสอดคล้องกับการใช้หลักวิธีพูดในการสนทนา คือ พูดให้ชัดเจนหลีกเลี่ยงถ้อยคำที่คลุมเครือ

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้ง ใช้หลักตรงประเด็นในการสนทนากับองเป้ง ใช้หลักปริมาณในการสนทนากับม้าเจ็ก และหลักวิธีพูด ในการสนทนากับเจิวอ้วน ทำให้การพูดสัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 102

ครั้งบิสุยมาถึงเมืองฮันต้งเข้าไปคำนับขงเบ้งแล้วจึงเอาตราส่งให้ แล้วคิดกลัวขงเบ้งจะได้ความอภัยจึงว่า

บิสุย : “แต่แรกมหาอุปราชยกทหารไปตีหัวเมืองได้สิบตำบลนั้น พระเจ้าเล่าเสี้ยนและเสนาบดีอาณาประชาราษฎร์มีความยินดีสรรเสริญปัญญาความคิดท่านทั้งเมือง”

ขงเบ้ง ได้ยินบิสุยว่าดังนั้นก็โกรธหน้าตึงจั้น จึงว่า : “แต่แรกเราตีได้หัวเมืองก็จริง ครั้นมาภายหลังก็กลับเสียมิได้เป็นสิทธิ์แก่ตัวก็รู้อยู่ด้วยกัน ท่านมาเจรจาจะนี่ยะเราหรือ”

บิสุยเห็นขงเบ้งโกรธก็แกล้งเฉยทำเป็นไม่รู้จึงไถลว่า : “พระเจ้าเล่าเสี้ยนแจ้งไปว่ามหาอุปราชได้เกียงอุยทหารพระเจ้าโจยอยมาไว้ก็ยินดีนักหนา”

ขงเบ้งจึงว่า : “เราไปทำการครั้งนี้ ก็เสี่ยงทแถ้วทหารเป็นอันมาก เสียเปรียบข้าศึกถึงร้อยเท่า และได้ทหารมาแต่ผู้เดียวนี้จะเกื้อหนุนสิ่งใด ไซ้ว่าเราจะปลีองทหารลงก็หาไม่ ท่านจะว่าให้เราอภัยหรือ”

บิสุยจึงถามต่อไปว่า : “บัดนี้มหาอุปราชช่องสุมทหารไว้ได้อีกสามสิบสี่สิบหมื่น นี้ยังจะคิดทำการแก้มืออีกหรือประการใด”

ขงเบ้งจึงว่า : “ครั้งก่อนเรายกทหารไปทำเสียการแก่ข้าศึกที่ตำบลก๊กนั้นเป็นอันมาก ทุกวันนี้เหมือนเป็นฝอยอยู่ในอกใจฉันนัก ก็คิดจะไปทำการแก้แค้นให้ได้ ท่านอุตส่าห์ทำการด้วยเราเถิด”

บิสุยได้ฟังดังนั้นก็มีความยินดีด้วย คำนับแล้วก็ลากลับไปเมืองเสฉวน ฝ่ายขงเบ้งก็ช่องสุมทแถ้วทหารทั้งปวงซ่อมหัดการตามกระบวนสงคราม และตระเตรียมพร้อมไว้ทุกประการ (น.540-541)

จากบทสนทนาข้างต้น เมื่อขงเบ้งนั้นมีหนังสือถึงพระเจ้าเล่าเสี้ยน ขอรับโทษในความผิด ที่ทำการรบแพ้ พระเจ้าเล่าเสี้ยนจึงลดตำแหน่งขงเบ้งจากมหาอุปราชต่ำลงมาสามสถาน แล้วให้บิสู มาแจ้งแก่ขงเบ้ง บิสูเกรงขงเบ้งอายุ จึงแกล้งพูดว่า “แต่แรกมหาอุปราชยกทหารไปตีหัวเมืองได้ ลิบตำบลนั้น พระเจ้าเล่าเสี้ยนแลเสนาบดีอาณาประชาราษฎร์มีความยินดีสรรเสริญปัญญาความคิด ท่านทั้งเมือง” ขงเบ้งได้ฟัง จึงโกรธ แล้วถามกลับถึงสิ่งที่ได้ยินว่า “แต่แรกเราตีได้หัวเมืองก็จริง ครั้นมาภายหลังก็กลับเสียมิได้เป็นสิทธิ์แก่ตัวที่รู้อยู่ด้วยกัน ท่านมาเจรจาจะนี่เยาะเราหรือ” การถาม ดังกล่าวขงเบ้งถามเฉพาะสิ่งที่เกี่ยวข้องกับบิสูพูด จึงสอดคล้องกับการใช้หลักตรงประเด็น ในการสนทนา คือ พูดเฉพาะสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการสนทนา บิสูจึงแกล้งพูดไปว่า พระเจ้าเล่าเสี้ยน นั้นยินดีที่ขงเบ้งได้ก่อกองทหารโจยอยมา ขงเบ้งนั้นไม่รู้ว่าบิสูแกล้งพูดจึง พูดว่าได้ทหารมา คนหนึ่งแต่เสียทหารไปเป็นร้อย บิสูพูดเช่นนี้จะให้คนอายุหรือ ขงเบ้งนั้นถามกลับในสิ่งที่บิสูพูดเท่านั้น จึงสอดคล้องกับหลักตรงประเด็นในการสนทนา คือ พูดเฉพาะสิ่งที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับการสนทนาเท่านั้น บิสูจึงถามว่า ที่ขงเบ้งช่องสุมทหารไว้สามสิบสี่สิบหมื่นนั้น คิดจะทำการแก้ แค้นหรืออย่างไร ขงเบ้ง จึงตอบไป ว่า ตนเสียที่ข้าศึกที่ก๊กนั้น เหมือนเป็นผีเข้าในอก ก็จะคิด แก้แค้นให้จงได้ ขงเบ้งมีการเปรียบเทียบความพ่ายแพ้เหมือนเป็นผีเข้าในอก ให้คู่สนทนาได้เกิด ความเข้าใจในความรู้สึกของตนได้ชัดเจน จึงสอดคล้องกับการใช้หลักวิธีพูดในการสนทนา คือ พูดให้ชัดเจนหลีกเลี่ยงถ้อยคำที่คลุมเครือ บิสูได้ฟังดังนั้นก็มีความยินดีด้วย คำนับแล้วก็ลากลับไป เมืองเสฉวน

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้ง ใช้หลักตรงประเด็น และหลักวิธีพูดในการสนทนากับ บิสู ทำให้การพูดสัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 103

ฝ่ายขงเบ้งแต่งตัวอาโงงถือพัดป้องหน้า ชี้เกวียนน้อยยกทหารออกมาข้างหน้าจึงร้องไปว่า

ขงเบ้ง : “ให้ทหารทั้งปวงบอกนายทัพออกมาเราจะสนทนาด้วย”

ปีเถียวได้ยินขงเบ้งร้องมา ก็ขับม้ามาข้างหน้าแล้วสั่งทหารว่า : “ถ้าเห็นทหารขงเบ้งรบบพุ่ง เข้ามาก็ให้ถอยเสีย กองทัพเราจะยกมาข้างหลังค่ายกองหนึ่ง ถ้าเห็นแสงเพลิงติดขึ้นแล้ว จงเร่งรบบพุ่งฆ่าฟันเข้าไป”

ขงเบ้งเห็นปีเอียวจี้มาเดินออกมาหน้าทหารทั้งนั้นจึงร้องว่า : “ท่านจะออกมาเจรจาด้วยเรานั้นควรไม่ จงกลับไปบอกโจจิ้นให้ออกมาพบกับเราจึงจะควร”

ปีเอียวก็โกรธจึงร้องตอบมาว่า : “โจจิ้นนายเราเป็นคนตั้งอยู่ในสัจย์ในธรรม หรือจะออกมาเจรจากับท่านเป็นคนพาลทรยศต่อแผ่นดิน นายเราเหมือนหนึ่งพฤษชาติซึ่งมีลำต้นเป็นเงินมีใบแสดออกผลเป็นทอง ก็ควรจะต้องอยู่ในยอดเขาอันจะตั้งอยู่ในพื้นดินหาควรไม่”

ขงเบ้งได้ยั้งดั่งนั้นก็โกรธ จึงเอาพัดโบกให้ทหารล้อมเข้าจับเอาตัว (น.555)

จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้งได้ร้องบอกไปว่า “ให้ทหารทั้งปวงบอกนายทัพออกมาเราจะสนทนาด้วย” จะเห็นว่าขงเบ้งพูดให้สาระข้อมูลแก่ปีเอียวให้ไปบอกนายตน จึงสอดคล้องกับการใช้หลักปริมาณ คือ พูดให้สาระข้อมูลที่เหมาะแก่วัตถุประสงค์ของการสนทนา ปีเอียวมิได้ตอบประการใด ขับม้าข้างหน้า แล้วหัน ไปสั่งทหาร “ถ้าเห็นทหารขงเบ้งรบพุ่งเข้ามาก็ให้ถอยเสีย กองทัพเราจะยกมาข้างหลังค่ายกองหนึ่ง ถ้าเห็นแสงเพลิงติดขึ้นแล้ว จงเร่งรบพุ่งฆ่าฟันเข้าไป” ขงเบ้งจึงว่า “ท่านจะออกมาเจรจากับเรานั้นควรไม่ จงกลับไปบอกโจจิ้นให้ออกมาพบกับเราจึงจะควร” จากคำพูดดังกล่าวขงเบ้งเห็นปีเอียวไม่ตอบประการใด แต่ขับม้ามาข้างหน้าจึงพูดให้ปีเอียวกลับไปบอกโจจิ้นให้ออกมาเจรจา การพูดให้สาระข้อมูลปีเอียว เพื่อฝากบอกโจจิ้นนั้น จึงสอดคล้องกับการใช้หลักปริมาณในการสนทนา คือ พูดให้สาระข้อมูลที่จำเป็นแก่การสนทนา ปีเอียวโกรธ จึงว่า “โจจิ้นนายเราเป็นคนตั้งอยู่ในสัจย์ในธรรม หรือจะออกมาเจรจากับท่านเป็นคนพาลทรยศต่อแผ่นดิน นายเราเหมือนหนึ่งพฤษชาติซึ่งมีลำต้นเป็นเงินมีใบแสดออกผลเป็นทอง ก็ควรจะต้องอยู่ในยอดเขาอันจะตั้งอยู่ในพื้นดินหาควรไม่” ขงเบ้งได้ฟังก็โกรธ จึงเอาพัดโบกให้ทหารล้อมเข้าจับเอาตัวปีเอียว

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้งใช้หลักปริมาณในการสนทนากับปีเอียว แต่การพูดไม่สัมฤทธิ์ผล เนื่องจากปีเอียวมีใจเจ็บแค้น และเป็นฝ่ายศัตรู ต้องการเอาชนะขงเบ้ง

บทสนทนาที่ 104

ฝ่ายอุยเอียนกับเกียงอุยรีบยกกองทัพมาถึงตำบลตันฉอง เห็นเจียบสังคยอมุมิได้เห็นทหารเฮ็กเจียวอยู่บนเชิงเทิน เห็นแต่ธงจารึกชื่อเมืองเสฉวนปักอยู่บนกำแพงก็หลากใจ ได้ยินเสียงขงเบ้งร้องออกมาว่า

ขงเบ้ง : “เป็นไฉนท่านทั้งสองรีบมา หวังจะให้กิดคิศัพท์เลื่องลือให้เฮ็กเจียวระวังทัพท่านอยู่ เราจึงยกทหารลัดมาทางน้อยปลอมเข้าจุดเพลิงเผาค่ายขึ้น ก็เข้าโจมตีเอาได้ง่าย”

อุยเอียนเกียงอุยแฉ่งคังนั้นก็สรรเสริญว่า : “มหาอุปราชคิดกลอุบายทั้งนี้คัจฉาหนึ่งเทพยดา”

ขงเบ้งจึงว่า : “ซึ่งเรายกมาตีได้ตำบลตันฉองนี้แล้ว ก็ยังจะต้องทำการต่อไป ครั้นจะอยู่ซ้าก็มิได้ ข้าศึกรู้ตัวก็จะเตรียมการซึ่งจะรบสู้ ทนเกล้าทหารจะได้รับความลำบากมาก ท่านทั้งสองอย่าหยุดอยู่เลย จงรีบยกไปตีด่านชันกวนอย่าให้ทันรู้ตัว” อุยเอียนกับเกียงอุยกำนับแล้วก็ยกทหารไป (น.565-566)

จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้งเห็นอุยเอียนกับเกียงอุย มา จึงร้องถามไปว่า “เป็นไฉนท่านทั้งสองรีบมา หวังจะให้กิดคิศัพท์เลื่องลือให้เฮ็กเจียวระวังทัพท่านอยู่ เราจึงยกทหารลัดมาทางน้อยปลอมเข้าจุดเพลิงเผาค่ายขึ้น ก็เข้าโจมตีเอาได้ง่าย” ขงเบ้งเห็นอุยเอียนกับเกียงอุยกลับมา ก็กลัวจะเสียแผนการ จึงอธิบายให้ฟังว่าแผนการของตนคืออะไร การพูดของเบ้งนั้นเป็นการพูดอธิบายเพื่อให้ผู้ฟังเข้าใจ โดยใช้การพูดที่ชัดเจน อธิบายให้เห็นเป็นลำดับขั้นตอน จึงสอดคล้องกับการใช้หลักวิธีพูด เมื่อทั้งสองเข้าใจจึงพากันสรรเสริญขงเบ้งว่าคิดกลได้ดังเทพยดา แล้วขงเบ้งก็ได้เล่าถึงแผนการของตนให้ฟังต่อว่า ตนยกมาตีตันฉองได้แล้ว ต้องทำการต่อให้ทั้งสองรีบไปทำการรบสู้ที่ด่านชันกวนอย่าให้ข้าศึกรู้ตัว ขงเบ้งต้องการให้อุยเอียน เกียงอุยกลับไปตีด่านชันกวนโดยเร็ว จึงให้สาระข้อมูลที่เป็นแก่นการสนทนา เพื่อให้ทั้งสองรีบกลับไปทำการ การให้สาระข้อมูลที่เป็นแก่นการสนทนานั้นจึงสอดคล้องกับหลักปริมาณในการสนทนา

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้ง ใช้หลักวิธีพูด และหลักปริมาณในการสนทนากับอุยเอียน เกียงอุย ทำให้การพูดสัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 105

ขงเบ้งนั้นคิดว่าสุมาอื้นั้นต้องเข้ามาปล้นค่ายในค่ำวันนี้ ก็ให้แต่งเกวียนเชื้อเพลิงไว้เป็นอันมาก เกณฑ์ทหารให้ชุมนุมอยู่ในป่าสองข้างทางคอยสกัดทัพสุมาอื้นจะยกมา ครั้นเวลาสองยามเศษ เดียวคืบกับได้เพลงขมมาจะใกล้ถึงค่าย ทหารนั้นได้ยินเสียงคนบนเนินเขาก็ยังอยู่ เดียวคืบจึงจับม้าตกลงหลังลงมา พอได้ยินเสียงประทัดแสงเพลิงก็สว่างขึ้นรอบตัว ทหารในป่าก็โห่ร้องล้อมเข้ามา

ขงเบ้งอยู่บนเนินเขาจึงร้องว่า : “สุมาอื้นี้สำคัญว่าเราอยู่ในเมือง ให้ท่านมาปล้นค่ายเราหรือ บัดนี้ต้องด้วยกลของเราแล้ว เข้ามาค้ำหน้าเราโดยดีเถิด ตัวท่านก็เป็นทหารเลวหาผู้ใดนับถือไม่อย่าคิดอายถือตัวอยู่เลย”

เดียวคืบได้ยินขงเบ้งร้องลงมาก็โกรธ จึงเอาเส้ชื่อว่า : “มึงนี้ชาวบ้านนอก อวดตั้งตัวเป็นใหญ่องอาจล่วงลงมาถึงแดนเมืองกู กูจะจับเอาตัวสับเสียให้ละเอียด มิให้กากลิ้นแค่น แล้วก็จับม้าขึ้นไปบนเขาจะจับตัวขงเบ้ง” (น.569)

จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้งพูดถึงว่าเดียวคืบมาปล้นค่ายตามคำสั่งสุมาอื้นหรือ บัดนี้ต้องกลของเราแล้ว ให้มาค้ำหน้าตนแต่โดยดี เดียวคืบนั้นเป็นแค่ทหารเลว ไม่มีใครนับถือ จากการพูดดังกล่าว ขงเบ้งพูดเพื่อให้เดียวคืบนั้นรู้ว่าเสียทีตนแล้ว การพูดให้สาระข้อมูลเพื่อให้เดียวคืบเข้ามาขอมแพ้นั้น จึงสอดคล้องกับหลักปริมาณ คือ พูดในสิ่งที่จำเป็นเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ในการสนทนา เดียวคืบได้ฟังก็โกรธ และกล่าวว่าขงเบ้งกลับ หาได้เข้ามามอบตัวไม่

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้ง ใช้หลักปริมาณ ในการสนทนากับเดียวคืบ แต่การพูดไม่สัมฤทธิ์ผล คือ ทำให้เดียวคืบไม่พอใจ จึงจับม้าขึ้นไปจะจับตัวขงเบ้งไม่ได้เข้ามามอบตัวแต่ประการใด

บทสนทนาที่ 106

ฝ่ายขงเบ้งพอรู้ว่าสุมาอื้นยกตามมา เวลากลางคืนให้หานายทัพนายกองทั้งปวงมาปรึกษา

ขงเบ้ง : “ทหารสุมาอื้นยกมาบัดนี้เห็นจะได้รบพุ่งกับเรากวาดจันนักร ถึงแพ้แลชนะเป็นมั่นคงแลในกองทัพเรานี้ไม่เห็นมีผู้ที่จะอาสาออกต่อสู้ด้วยทหารร้อยคนพันคนแต่ผู้เดียวได้” ขงเบ้งว่าพลางแลดูอุยเอียนแล้วก็ก้มหน้าเสีย

องเป็งจึงว่า : “ครั้งนี้ข้าพเจ้าจะขออาสาท่านให้ถึงขนาด”

ขงเบ้งจึงว่า : “ท่านภักดีต่อเราจะขออาสาที่ขอบใจอยู่ แต่ทว่ากองทัพสุมาอี้ครั้งนี้ก็เข้มแข็งนักไม่เหมือนทุกครั้ง แม้เสียการของเราไปจะทำประการใด”

องเป็งจึงว่า : “ข้าพเจ้าจะอาสาไปครั้งนี้ ใ้จะอาลัยแก่ชีวิตนั้นหามิได้ ถึงจะเป็นประการใดก็จะสู้ตาย ถ้าแลเสียการไป ข้าพเจ้าจะให้ศิรยะแก่ท่าน”

ขงเบ้งได้ฟังดังนั้นก็สรรเสริญว่า : “องเป็งนี้สัตย์ซื่อภักดีต่อเราจริง แต่ทว่าตัวท่านผู้เดียวถึงจะมีฝีมือเข้มแข็งก็ดี อันจะสู้ด้วยทหารสุมาอี้ที่เห็นเหลือตัวนัก เราคิดจะให้ผู้ใดออกไปช่วยท่านเป็นสองนายด้วยกัน ก็ไม่เห็นหน้าใครเลย”

ขณะนั้นเดียวเอ๊กจึงว่า : “มหาอุปราชาอย่าวิตกเลย ข้าพเจ้าจะขออาสาออกไปช่วยองเป็งทำการเอง”

ขงเบ้งจึงว่า : “เดียวกับทหารสุมาอี้คนนี้มีใจพอดี ท่านจะอาสาออกไปนั้นเราเห็นฝีมือจะสู้เดียวกับไม่ได้”

เดียวเอ๊กจึงว่า : “ตัวข้าพเจ้าก็นับว่าเป็นทหารคนหนึ่ง ถึงเดียวกับจะมีฝีมือ ข้าพเจ้ามิกลัวผิดก็สู้ตาย ถ้าแลเพลิงพล้ำเสียการของท่านก็ให้ตัดศิรยะข้าพเจ้าเสีย”

ขงเบ้งได้ฟังดังนั้นก็ชอบใจ จึงว่า : “ฉะนั้นท่านจงคุมทหารคนละหมื่นยกไปชุมนุมอยู่ทางซอกเขา ถ้าเห็นทหารกองหน้าสุมาอี้ยกมา จงปล่อยให้ล่วงเข้ามาเถิดอย่ารบพุ่งเลย แม้ได้ยินเสียงทหารเราจุดประทัดโห่ร้องขึ้นแล้ว ท่านทั้งสองจงยกทหารปิดหลังตีกระหนาบมาหาเรา ถ้ากองทัพสุมาอี้ยกธรรมาช่วย จึงให้เดียวเอ๊กแยกทหารออกรบทัพสุมาอี้ไว้อย่าให้เข้ามาช่วยกันได้ เราจะคิดกลอันหนึ่งไปช่วยท่าน” (น.571-572)

องเป็ง เดียวเอ๊ก สองนายรับคำแล้วก็ยกทหารสองหมื่นไปชุมนุมอยู่

จากบทสนทนาข้างต้น เมื่อขงเบ้งรู้ว่า สุมาอี้ยกกองกำลังตามมา จึงเรียกทหารมาปรึกษา โดยให้ข้อมูลว่า “ทหารสุมาอี้ยกมาบัดนี้เห็นจะได้รบพุ่งกับเรากวาดซันนั๊ก ถึงแพ้แลชนะเป็นมันคง แลในกองทัพเรานี้ไม่เห็นมีผู้ที่จะอาสาออกต่อสู้ด้วยทหารร้อยคนพันคนแต่ผู้เดียวได้” การพูดของ ขงเบ้งนั้นมีจุดมุ่งหมายเพื่อหาทหารออกไปสู้กับกองกำลังสุมาอี้ จึงใช้การให้ข้อมูลตามหาทหารอาสา จึงสอดคล้องคล้อยกับ**หลักปริมาณ**ในการสนทนา อองเป้ง จึงรับอาสา ขงเบ้งจึงพูดในสิ่งที่ สัมพันธ์กับการสนทนาข้างต้นที่อองเป้งรับปากว่า “ท่านรักดีต่อเราจะขออาสาที่ขอบใจอยู่ แต่ทว่า กองทัพสุมาอี้ครั้งนี้ก็เข้มแข็งนักไม่เหมือนทุกครั้ง แม้เสียการของเราไปจะทำประการใด” การพูดดังกล่าวขงเบ้งมีจุดมุ่งหมายเพื่อดูความมุ่งมั่นของอองเป้ง การพูดในสิ่งที่สัมพันธ์กับการสนทนา นั้นจึงสอดคล้องกับการใช้**หลักตรงประเด็น** เป็นผลให้อองเป้งรับว่า จะสู้จนตัวตาย

ขงเบ้งจึงสรรเสริญ อองเป้งว่า “อองเป้งนี้สัตย์ซื่อรักดีต่อเราจริง” จากนั้นจึงพูดถึงความ จำเป็นที่ต้องการคนช่วยอองเป้งรบว่า “แต่ทว่าตัวท่านผู้เดียวถึงจะมีฝีมือเข้มแข็งก็ดี อันจะสู้ด้วย ทหารสุมาอี้เห็นเหลือตัวนัก เราคิดจะให้ผู้ใดออกไปช่วยท่านเป็นสองนายด้วยกัน ก็ไม่เห็นหน้า ใครเลย” การพูดชมเชยเป็นตัวอย่างก่อน แล้วเอ่ยขึ้นมาด้วยถ้อยคำที่ว่า “เราคิดจะให้ผู้ใดออกไป ช่วยท่านเป็นสองนายด้วยกัน ก็ไม่เห็นหน้าใครเลย” นั้น เป็นการพูดที่มีวิธีการพูดอย่างเป็น ขันตอน มีเนื้อความชัดเจน เพื่อหาทหารอาสา นั้น จึงสอดคล้องกับ**หลักวิธีพูด** เดียวอีกจึงอาสาว่า จะช่วยอองเป้ง ขงเบ้งต้องการดูความกล้าหาญ มุ่งมั่นของเดิวยอีก จึงให้สาระข้อมูลว่า “เดิวยกับ ทหารสุมาอี้คนนี้มีไช่พอดี ท่านจะอาสาออกไปนั้นเราเห็นฝีมือจะสู้เดิวยกับไม่ได้” การพูดให้สาระ ข้อมูลที่จำเป็นแก่การสนทนา จึงสอดคล้องกับการใช้**หลักปริมาณ** ในการสนทนา เดิวยอีกจึงว่า ตนมิกลัวจะขอสู้อยู่ ขงเบ้งเห็นความกล้าหาญ ของทั้งสอง จึงบอกแผนการให้นำไปทำการรบว่า “ฉะนั้นท่านจงคุมทหารคนละหมื่นยกไปซุ่มอยู่ทางซอกเขา ถ้าเห็นทหารกองหน้าสุมาอี้ยกมา จงปล่อยให้ล่วงเข้ามาเถิดอย่ารบพุ่งเลย แม้ได้ยินเสียงทหารเราจุดประทัดให้ร้องขึ้นแล้ว ท่าน ทั้งสองจงยกทหารปิดหลังตีกระหนาบมาหาเรา ถ้ากองทัพสุมาอี้ยกกร่นมาช่วย จึงให้เดิวยอีกแยก ทหารออกรบทัพสุมาอี้ไว้อย่าให้เข้ามาช่วยกันได้ เราจะคิดกลอันหนึ่งไปช่วยท่าน” การอธิบาย แผนการให้อองเป้ง เดิวยอีกฟังอย่างชัดเจน เป็นขั้นเป็นตอนนั้น เพื่อให้ทั้งสองนำไปปฏิบัติได้ อย่างถูกต้อง การพูดให้ชัดเจน หลีกเลี่ยงความคลุมเครือดังกล่าวจึงสอดคล้องกับ**หลักวิธีพูด** ในการสนทนา

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้ง ใช้หลักปริมาณ และหลักตรงประเด็นในการสนทนา กับอองเป้ง และใช้หลักวิธีพูด กับหลักปริมาณในการสนทนากับเดิวยอีก ทำให้การพูดสัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 107

ขณะนั้นขงเบ้งให้ซักซ้อมทหารหัดปรือกันอยู่ จะไปตีเมืองลกเอียงอีก พอม้าใช้ มาบอก จึงให้หาเตียงหวีกับองเป้งเข้ามาสั่งว่า

ขงเบ้ง : “ท่านคุมทหารพันหนึ่งยกไปตั้งตำบลตันจ้องรับทัพสุมาอี้ไว้ แล้วเราจึงจะยกกองทัพไปช่วย”

องเป้งกับเตียงหวี ยกมือขึ้นคำนับแล้วจึงว่า : “บัดนี้กิดคิดศัพท์ว่าสุมาอียกกองทัพมาถึงหัวลิบหมื่นหกสิบหมื่น มหาอุปราชจะให้พลข้าพเจ้าทั้งสองไปแต่พันหนึ่งนี้ ที่ไหนจะต่อสู้ทหารสุมาอี้ได้ จะมีเสียการไปหรือ”

ขงเบ้งจึงว่า : “เป็นไฉนท่านมาวิตกจะนี้เล่า เราหาหลวงท่านให้สุมาอี้ย่ำเสียไม่ถึงมาตราว่าท่านไปเสียทีแก่ข้าศึกมาเราก็มีเอาโทษ”

องเป้ง เตียงหวี ก็มีอาจรับ แต่อ้อนวอนขงเบ้งเป็นหลายครั้ง

ขงเบ้งจึงว่า : “ท่านอย่าวิตก อันเราใช้ไปครั้งนี้ด้วยเราพิเคราะห์ดูในอากาศเห็นดาวฤกษ์ มีรัศมีหม่นหมองนัก ในเดือนนี้จะมีฝนทำใหญ่ตกเป็นหลายวัน เราเห็นว่ากองทัพสุมาอี้ยะลวงแดนเข้ามามิได้ ด้วยน้ำป่าจะหนักมาท่วมทหารสุมาอี้ยี้ก็จะกลับไปเอง เราจึงให้ทหารท่านไปแต่น้อย ครั้นจะให้ไปมากก็จะลำบากเสียเปล่า ตัวเราก็คงไปช่องสุมทหารเมืองฮันตั้งไว้ให้พร้อม ถ้าสุมาอี้ยี้ถอยทัพแล้ว เราก็คงยกทหารออกโจมตีซ้ำหลังไป มิพักให้ยากแก่ทแกล้วทหาร กองทัพเมืองลกเอียงก็จะเสียทีแก่เรา

องเป้ง เตียงหวี ก็มีความยินดีคำนับแล้วก็ยกทหารไป (น.576)

จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้งนั้นเรียกองเป้งกับเตียงหวีมาสั่งการว่า “ท่านคุมทหารพันหนึ่งยกไปตั้งตำบลตันจ้องรับทัพสุมาอี้ไว้ แล้วเราจึงจะยกกองทัพไปช่วย” การพูดให้สาระข้อมูลเท่าที่จำเป็นแก่การสนทนา เพื่อสั่งการนั้น สอดคล้องกับการใช้หลักปริมาณในการสนทนา

องเป้งกับเตียวหิงเห็นว่า กองกำลังสุมาอี้มาห้าสิบลหมื่น จึงถามขงเบ้งว่า ให้กองกำลังคนไป
 แค่นั้นหนึ่งจะสู้สุมาอี้ได้อย่างไร ขงเบ้ง จึงพูดในสิ่งที่องเป้งกับเตียวหิง เป็นกังวลว่า “เป็นไหน
 ท่านมาวิตกคะนี้เล่า เราหาหลวงท่านให้สุมาอี้ฆ่าเสียไม่ถึงมาตรว่าท่านไปเสียทีแก่ข้าศึกมาเราก็มีเอ
 โทษ” การพูดเฉพาะสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการสนทนานั้น จึงสอดคล้องกับการใช้หลักตรงประเด็นใน
 การสนทนา แต่ องเป้ง เตียวหิง ก็มีอาจรับ แต่อ่อนวอนขงเบ้งเป็นหลายครั้ง เพราะยังไม่แจ้งแก่
 ความคิดขงเบ้ง ขงเบ้งจึงพูดอธิบายให้ทั้งสองฟังให้เข้าใจว่า “ท่านอย่าวิตก อันเราใช้ไปครั้งนี้ด้วย
 เราพิเคราะห์ดูในอากาศเห็นดาวฤกษ์มีรัศมีหม่นหมองนัก ในเดือนนี้จะมีฝนทำใหญ่ตกเป็นหลาย
 วัน เราเห็นว่ากองทัพสุมาอี้จะล่วงแดนเข้ามามิได้ ด้วยน้ำป่าจะหนักมาท่วมทหารสุมาอี้ก็จะกลับ
 ไปเอง เราจึงให้ทหารท่านไปแต่น้อย ครั้นจะให้ไปมากก็จะลำบากเสียเปล่า ตัวเราก็จะไปช่องสุ
 ทหารเมืองฮันตั้งไว้ให้พร้อม ถ้าสุมาอี้ถอยทัพแล้ว เราก็จะยกทหารออกโจมตีข้าหลังไป มิพักให้
 ยากแก่แกแล้วทหาร กองทัพเมืองลกเอียงก็จะเสียทีแก่เรา” การพูดในสิ่งที่ชัดเจนแก่ผู้ฟังนั้น
 สอดคล้องกับหลักวิธีพูดในการสนทนา เมื่อองเป้ง เตียวหิง แจ้งในแผนการนี้จึงยกทหารไป
 ตามขงเบ้งว่า

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้งใช้หลักตรงประเด็น และหลักวิธีพูดในการสนทนากับ
 องเป้ง และเตียวหิง ทำให้การพูดสัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 108

ฝ่ายขงเบ้งจับยามคว่ำว่าสุมาอี้ยกกองทัพกลับไปแล้ว คนถือหนังสือ ซึ่งองเป้ง เตียวหิง
 ใช้มานั้น เข้ามาแจ้งว่า กองทัพสุมาอี้เลิกไปแล้ว ขงเบ้งจึงสั่งผู้ถือหนังสือให้เร่งกลับไปบอกแก่
 องเป้ง เตียวหิงว่าอย่าให้ยกทหารตามไปเลย

ขุนนางทั้งปวงจึงว่า : “สุมาอี้ถอยทัพไปได้ที่อยู่แล้ว เหตุใดมหาอุปราชจึงมิให้ยกไป
 โจมตีเล่า”

ขงเบ้งจึงว่า : “อันสุมาอี้นี้ชำนาญในการสงครามนัก ถึงมาตรว่าล่าไปครั้งนี้ก็มีไปเปล่า
 เห็นจะแต่งทหารซุ่มไว้คอยรับทัพตามไปเป็นมั่นคง เราจะตามไปก็ต้องด้วยกลของสุมาอี้
 ปลอ่ยให้ไปเถิด แล้วเราจึงค่อยยกทหารไปจังกักออกเอาตำบลกีสานอย่าให้ทันสุมาอี้รู้ตัว”

ขุนนางทั้งปวงจึงว่า : “ซึ่งมหาอุปราชาไปเมืองเตียงฮันนั้น จะไปทางอื่นมิได้หรือ จำเพาะจะยกไปแต่เขากิสาน ข้าพเจ้าทั้งปวงมิเต็มใจเลย ด้วยเห็นว่าไปถึงสามครั้งแล้วก็มีได้การ”

ขงเบ้งจึงบอกว่า : “ตำบลเขากิสานนั้นเป็นหัวใจของเมืองเตียงฮัน ด้วยจะกะเกณฑ์ทแกล้วทหารแลเสบียงทั้งปวงก็อาศัยเมืองหลงเส เมืองหลงเสนนั้นก็มารวมในปากทางกิสาน อนึ่ง ก็เป็นซอกห้วยธารเขาที่จะชุมนุมทหารไว้ได้มาก ถึงจะทำการสงครามก็ถนัด เราจึงจะยกไปทางกิสาน เพราะเห็นเหตุฉะนี้”

ทหารได้ฟังดังนั้นก็ยกมือขึ้นคำนับ สรรเสริญขงเบ้งว่า : “ปัญญาดังเทพยดา”

(น.577-578)

จากบทสนทนาข้างต้น เมื่อขุนนางทั้งปวง ได้ยินว่า ขงเบ้งสั่งไม่ให้ยกไปทางเขากิสาน ขงเบ้งจึงให้สารถีนำจดหมายไปแจ้งแก่ข้าหลวงเมืองเตียงฮันว่า “อันสุมาอี่นี้ชำนาญในการสงครามนัก ถึงมาตรว่าถ้าไปครั้งนี้ก็มีไปเปล่า เห็นจะแต่งทหารชุมนุมไว้คอยรับทัพตามไปเป็นมั่นคง เราจะต้องด้วยกลของสุมาอี่ ปล่อยให้ไปเถิด แล้วเราจึงค่อยยกทหารไปจำกัออกเอาตำบลกิสานอย่าให้ทันสุมาอี่รู้ตัว” การพูดเฉพาะสารถีนำจดหมายที่จำเป็นแก่การสนทนา จึงสอดคล้องกับการใช้หลักปริมาณ แต่เหล่าขุนนางยังมีคลายความสงสัย จึงถามว่า ทำไมให้ยกไปทางเขากิสาน ขงเบ้งจึงอธิบายว่าเขากิสานมีความสำคัญอย่างไร ดังที่ว่า “เขากิสานนั้นเป็นหัวใจของเมืองเตียงฮัน ด้วยจะกะเกณฑ์ทแกล้วทหารแลเสบียงทั้งปวงก็อาศัยเมืองหลงเส เมืองหลงเสนนั้นก็มารวมในปากทางกิสาน อนึ่ง ก็เป็นซอกห้วยธารเขาที่จะชุมนุมทหารไว้ได้มาก ถึงจะทำการสงครามก็ถนัด เราจึงจะยกไปทางกิสานเพราะเห็นเหตุฉะนี้ การพูดอธิบายด้วยถ้อยคำที่ชัดเจน ดังกล่าว จึงสอดคล้องกับการใช้หลักวิธีพูด เมื่อขุนนางทั้งปวงกระจ่างในความคิดขงเบ้งแล้ว จึงพากันสรรเสริญขงเบ้งว่ามีปัญญาดังเทพยดา

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้ง ใช้หลักปริมาณ และหลักวิธีพูดในการสนทนากับขุนนาง ทำให้การพูดสัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 109

ฝ่ายสุมาอื่ก็ยกทหารมาปะทะกันเข้า แลเห็นขงเบ้งจีเกวียนน้อยแต่งตัวโอโงงถือพัดขนนก มาในกลางทหาร ก็จับม้าขึ้นไปหน้าจึงร้องว่า

สุมาอื่ : “เจ้าเราได้เสวยราชย์ในเมืองหลวงถึงสองชั่วพระองค์แล้ว ก็มีได้ไปทำร้ายแก่เมือง เสฉวนแลเมืองฮันตั้งละให้ตั้งอยู่เป็นสุขมาช้านาน เพราะว่ามีความเอ็นดูกรุณาแก่ราษฎรมิให้ได้ ความเดือดร้อน และตัวขงเบ้งนี้เป็นชาวบ้านนอกอยู่ในแคว้นแคว้นแดนเมืองลำหยงควรรหรือจะมา ชื่นแบ่งให้เกินชาติภูมิของตัว บังอาจยกทหารล่งเข้ามาเหยียดถึงแดนเมืองเราเป็นหลายครั้งมิบังควรนัก ให้ท่านเร่งคิดห้ามใจอย่าได้กำริบ จงยกพลทหารกลับไปรักษาเมืองตามประเพณีจะดีกว่า แม้มิกลับไป จะขึ้นล่งเข้ามาเหยียดขอบเขตสิมาให้ได้ ชีวิตท่านก็จะมิได้คืนไปเมืองด้วยฝีมือทหารของเรา”

ขงเบ้งได้ฟังดังนั้นก็หัวเราะแล้วจึงว่า : “ตัวเราเป็นข้าพระเจ้าเล่าปี่ พระเจ้าเล่าปี่พระราชทาน เบี้ยหวัดผ้าปีชุบเลี้ยงเรามากี่ช้านาน และเมื่อพระองค์ประชวรจะสิ้นพระชนม์นั้น ได้ตรัสสั่งไว้แก่ เราว่าให้ช่วยทำนุบำรุงแผ่นดินของพระเจ้าเหี้ยนเต้ผู้มีคุณสืบไป ตัวเราก็ได้รับค่าไว้เป็นข้อใหญ่ ควรรหรือจะมานอนนิ่งเสียมิได้คิดอ่านทำการกำจัดศัตรูแผ่นดินดังคนหากตัญญุมิได้ ตัวท่านนี้บิดา มารดาที่เป็นข้าของพระเจ้าเหี้ยนเต้มาแต่ก่อน ควรที่จะเจ็บร้อนด้วยเจ้าอีก มากกลับเข้าด้วยอ้ายศัตรู แผ่นดินนี้หาควรไม่ว่าง”

สุมาอื่ได้ฟังขงเบ้งว่าก็อดสูแก่ใจมิรู้ที่จะตอบ จึงว่า : “ถ้าจะนั้นท่านจะรบกับเรากี่รบเถิด”

ขงเบ้งจึงว่า : “ท่านจะรบกับเราตัวต่อตัวก็ตาม หรือจะรบด้วยฝีมือทหารเรากี่มิกแล้ว”

สุมาอื่จึงว่า : “ถ้าจะนั้นเราจะรบกับท่านด้วยกลพยุหะก่อน”

ขงเบ้งจึงว่า : “ให้ท่านทำมาให้เราดูก่อนเถิด”

สุมาอื่ก็กลับไปข้างในทหารทั้งปวงจึงเอาธงแดงนั้นปักขึ้น ทหารก็ตั้งพยุหะเข้าพร้อมกัน ชื่อว่าอักษุตันพยุหะ แล้วจึงร้องถามขงเบ้งว่า : “กลพยุหะของเรานี้ท่านรู้จักหรือไม่”

ขงเบ้งจึงบอกว่า : “รู้จักอยู่ชื่่ออักษุตันกลพยุหะ”

สุมาอึ้งจึงว่า : “ท่านรู้จักพฤษะของเราแล้ว จงตั้งพฤษะของท่านมาเราจะขอคูบ้าง”

ขงเบ้งก็กลับเข้ามาเอาพัดโบกที่เดียว ทหารทั้งปวงก็ตั้งเป็นพฤษะเข้าในทันใด

ขงเบ้ง จึงออกมาร้องถามสุมาอึ้งว่า : “ท่านรู้จักหรือไม่”

สุมาอึ้งจึงบอกว่า : “พฤษะปักกั้วดินเรารู้จักอยู่”

ขงเบ้งจึงว่า : “ท่านรู้จักแล้วจะตีได้หรือไม่”

สุมาอึ้งจึงบอกว่า : “เราจะตีให้ได้”

ขงเบ้งจึงว่า : “ท่านจงเร่งเข้าตีเถิด”

สุมาอึ้งก็ขึ้นมาจัดแจงทหารจะออกตี (น.584-586)

จากบทสนทนาข้างต้น สุมาอึ้งนั้นได้ต่อว่าขงเบ้งว่า พระเจ้าโจยอยนั้นไม่เคยไปลูกถามเมืองเสฉวนและฮันตั้งเลย เพราะไม่ยอมให้ราษฎรเดือดร้อน ตัวขงเบ้งเป็นแค่ชาวบ้านนอก อย่าคิดทำอะไรเกินตัวให้ยกทัพกลับไปดีกว่า ขงเบ้งได้ฟังจึงแก้ว่า “ตัวเราเป็นข้าพระเจ้าเล่าปี่ พระเจ้าเล่าปี่พระราชทานเบี้ยหวัดผ้าป่าชุบเลี้ยงเรามากี่ช้านาน และเมื่อพระองค์ประจวรจะสิ้นพระชนม์นั้น ได้ตรัสสั่งไว้แก่เราว่า ให้ช่วยทำนุบำรุงแผ่นดินของพระเจ้าเหี้ยนเต้ผู้มีคุณสืบไป ตัวเราก็ได้รับคำสั่งเป็นข้อใหญ่ ควรหรือจะมานอนนิ่งเสียมิได้คิดอ่านทำการกำจัดศัตรูแผ่นดินดังคนหากตัญญูมิได้ ตัวท่านนี้บิดามารดาที่เป็นข้าของพระเจ้าเหี้ยนเต้มาแต่ก่อน ควรที่จะเจ็บร้อนด้วยเจ้าอีก มากลับเข้าด้วยอ้ายศัตรูแผ่นดินนี้หากควรไม่” ขงเบ้งใช้การพูดถึงข้อมูลความจริงที่มีหลักฐานเชื่อถือได้ว่าตนสัตย์อยู่กับเล่าปี่ไว้ว่าจะบำรุงแผ่นดินพระเจ้าเหี้ยนเต้ และกล่าวว่าพ่อแม่สุมาอึ้งก็เป็นข้าแผ่นดินพระเจ้าเหี้ยนเต้ ไม่ควรที่จะมารับใช้โจยอย การพูดในสิ่งที่เป็นความจริงมีหลักฐานเชื่อถือได้นั้น จึงสอดคล้องกับการใช้หลักคุณภาพในการสนทนา สุมาอึ้งไม่รู้จะตอบประการใด จึงทำรบขงเบ้งจึงพูดกลับไปในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการสนทนาว่า จะรบตัวต่อตัว หรือรบด้วยทหารตนก็มีกั้วการพูดในสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการสนทนา จึงสอดคล้องกับการใช้หลักตรงประเด็น ในการสนทนา สุมาอึ้งจึงว่า “จะรบด้วยกลพฤษะก่อน” ขงเบ้งจึงกล่าวตอบไปว่า “ให้ท่านทำมาให้เราดูก่อนเถิด”

ขงเบ้งพูดเฉพาะสิ่งสัมพันธ์กับการสนทนา จึงสอดคล้องกับการใช้**หลักตรงประเด็น** ในการสนทนา แล้วสุมาอี้ร้องถามขงเบ้งว่า “กลพยุหะของเรานี้ท่านรู้จักหรือไม่” ขงเบ้งจึงตอบให้ข้อมูลที่จำเป็นแก่การสนทนาไปว่า “รู้จักอยู่ชื่อนี้คือยุหะ” การให้สาระข้อมูลที่จำเป็นแก่การสนทนา ดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการใช้**หลักปริมาณ** ในการสนทนา สุมาอี้จึงขอดูพยุหะของขงเบ้งบ้าง ขงเบ้งก็กลับเข้ามาเอาพัดโบกทีเดียว ทหารทั้งปวงก็ตั้งเป็นพยุหะเข้าในทันใด ขงเบ้งจึงร้องถามสุมาอี้ไปว่า “ท่านรู้จักหรือไม่” การพูดถามดังกล่าว เป็นถามถามในสิ่งที่สัมพันธ์กับการสนทนา ข้างต้น จึงสอดคล้องกับ**หลักตรงประเด็น** ในการสนทนา สุมาอี้จึงตอบกลับว่า “พยุหะปักแก้วดินเรารู้จักอยู่” ขงเบ้งจึงว่า : “ท่านรู้จักแล้วจะตีได้หรือไม่” จากคำถามเป็นการถามในสิ่งที่สัมพันธ์กับการสนทนา จึงสอดคล้องกับ**หลักตรงประเด็น** สุมาอี้จึงบอกไปว่า จะตีให้ได้ ขงเบ้งจึงตอบกลับไปว่า จงเร่งเข้าตีเถิด เป็นการพูดที่สัมพันธ์กับการสนทนา จึงสอดคล้องกับ**หลักตรงประเด็น** ในการสนทนา สุมาอี้จึงจัดแจงยกกำลังเข้าตี

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้ง ใช้หลักคุณภาพ หลักปริมาณ และหลักตรงประเด็น ในการสนทนากับสุมาอี้ ทำให้การพูดสัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 110

ขณะนั้นเสียวอ้วนจึงเข้ามาทูลว่า มหาอุปราชยกไปครั้งนี้เห็นทำการได้ทั่วทั้งทีนี้ก็จะได้เมืองลกเอียงเป็นมั่นคง เหตุไฉนพระองค์จะให้หากลับมาเสียเล่า พระเจ้าเล่าเสี้ยนจึงว่า เรามีฐานะเป็นความลับจะห้ามหาอุปราชมาจะปรึกษาด้วย แล้วเร่งให้คนรีบถือหนังสือไป ครั้นขงเบ้งแจ้งดังนั้นก็ถอนใจใหญ่ว่า

ขงเบ้ง : “เจ้าเรานี้หนุ่มแก่ความนักร มาเชื่อถ้อยคำขุนนางสอพลอของขณะนี้ ที่ไหนเราจะทำการต่อไปได้ ครั้นเราไปบัดนี้ก็เป็นข้อขัดรับสั่ง ถ้าจะไปบัดนี้ก็เสียค่ายนักร สืบไปเบื้องหน้าจะกลับมาทำการสักร้อยครั้งก็มีอาจล่วงเข้ามาถึงที่นี่ได้”

เกียงอุยจึงถามว่า : “มหาอุปราชจะล่าทัพไปครั้งนี้ ถ้าสุมาอี้รู้ยกทหารตามมารบพุ่งจะคิดประการใด”

ขงเบ้งจึงว่า : “ท่านอย่าวิตกเลย อันเราจะยกไปครั้งนี้จะทำกลอุบายอันหนึ่งมิให้สุมาอี้ตามมาได้ เราจะยกทหารเดินเป็นห้ากองถ้าไปพักอยู่ที่ใดเราจะให้ทำเตาไปเพิ่มขึ้น ให้มากทุกวันไป สุมาอี้ก็จะสงสัยอยู่”

เตียวหิงจึงว่า : “ครั้งขุนป็นทำศึกกับบังก้วนนั้น ซ่อนเตาไฟเสียจึงเอาชนะได้ เหตุใดครั้งนี้มหาอุปราชาจึงเพิ่มเตาไปเข้าอีกเล่า”

ขงเบ้งจึงว่า : “ครั้งนั้นจะลวงให้เห็นว่าคนน้อยจึงซ่อนเตาเพลิงเสีย บัดนี้เราจะทำให้เห็นว่าทหารเราเพิ่มมาทุกวัน ด้วยสุมาอี้ปัญญาหลักแหลมนัก ถ้าเห็นกลเราทำไว้ก็จะสำคัญว่าทหารหนุนมามากแกล้งถอยเสีย ทำกลไว้จะลวงให้ตามก็รำคาญใจอยู่ เราก็กยกไปโดยสะดวก” ครั้นปรึกษาแล้ว ขงเบ้งก็ให้เลิกกองทัพล่ากลับไป (น.588)

จากบทสนทนาข้างต้น พระเจ้าเล่าเสี้ยนนั้นเชื่อในแผนการของของสุมาอี้ ว่าขงเบ้งคิดไม่ซื่อ จึงมีหนังสือให้ขงเบ้งกลับไป ขงเบ้งจึงพูดขึ้นว่า “เจ้าเรานี้หนุ่มแก่ความนัก มาเชื่อถ้อยคำขุนนาง สอพลอขงจะนี้ ที่ไหนเราจะทำการต่อไปได้ ครั้นเรามีไปบัดนี้ก็จะไปขัดรับสั่ง ถ้าจะไป บัดนี้ก็เสียความนัก สืบไปเบื้องหน้าจะกลับมาทำการสักร้อยครั้งก็มีอาจล่วงเข้ามาถึงที่นี่ได้” ขงเบ้งนั้นพูดในสิ่งที่เป็นความจริง มีหลักฐานเชื่อถือได้ คือพระเจ้าเล่าเสี้ยนนั้นเชื่อในคำขงเบ้งนั้น คิดไม่ซื่อ ตามแผนการของสุมาอี้ การพูดในสิ่งที่เป็นความจริงมีหลักฐานเพียงพอนั้น จึงสอดคล้องกับการใช้หลักคุณภาพในการสนทนา

เกียงอูย จึงถามว่าถ้าสุมาอี้รู้ว่าขงเบ้งไม่อยู่ แล้วมารบนั้นจะอย่างไร ขงเบ้งจึงบอกถึงแผนการให้ฟังว่า “ท่านอย่าวิตกเลย อันเราจะยกไปครั้งนี้จะทำกลอุบายอันหนึ่งมิให้สุมาอี้ตามมาได้ เราจะยกทหารเดินเป็นห้ากองถ้าไปพักอยู่ที่ใดเราจะให้ทำเตาไปเพิ่มขึ้น ให้มากทุกวันไป สุมาอี้ก็จะสงสัยอยู่” การพูดให้ข้อมูลที่จำเป็นแก่การสนทนาดังกล่าวจึงสอดคล้องกับหลักปริมาณในการสนทนา

เตียวหิงนั้นเกิดความสงสัยในแผนการดังกล่าว จึงถามว่า ทำไมขงเบ้งให้เพิ่มเตาไฟ ขงเบ้งจึงอธิบายให้ฟังด้วยความชัดเจนว่า “ครั้งนั้นจะลวงให้เห็นว่าคนน้อยจึงซ่อนเตาเพลิงเสีย บัดนี้เราจะทำให้เห็นว่าทหารเราเพิ่มมาทุกวัน ด้วยสุมาอี้ปัญญาหลักแหลมนัก ถ้าเห็นกลเราทำไว้ก็จะสำคัญว่าทหารหนุนมามากแกล้งถอยเสีย ทำกลไว้จะลวงให้ตามก็รำคาญใจอยู่ เราก็กยกไปโดยสะดวก” การพูดอธิบายแผนการอย่างชัดเจน นั้นสอดคล้องกับการใช้ หลักวิธีพูดในการสนทนา

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้ง ใช้หลักคุณภาพ หลักปริมาณในการสนทนากับเกียงอุย และใช้หลักวิธีพูดในการสนทนากับเตียวหิง ทำให้การพูดสัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 111

พอม้าไ้มาบอกขงเบ้งว่า ชุนเล็กคุมทหารประมาณยี่สิบหมื่นมาช่วยสุมาอี้ สุมาอี้เกณฑ์ทหารกองหนึ่งให้ไปตีด่านเกียมโก๊ะ และตัวสุมาอีนั่นยกกองทัพจะมาตีเอาเมืองโลเสียบ ขงเบ้งยังมีทันตอบประการใด ทหารทั้งปวงรู้ดังนั้นก็ตกใจ

เตียวหิงจึงว่าแก่ขงเบ้งว่า : “บัดนี้กองทัพสุมาอียกมาเป็นการจวนตัวด้วยกันอยู่แล้ว ซึ่งท่านจะให้ทหารเหล่านี้ออกไปก่อนนั้นไม่ได้ ถ้าทหารเกณฑ์ผลัดมาถึงเมื่อใด จึงให้ทหารซึ่งออกนั้นไป”

ขงเบ้งจึงตอบว่า : “ตัวเราได้ออกปากแล้วครั้งนี้จะคืนคำเสียทหารทั้งปวงก็จะดูหมิ่นได้ ตัวเรายังถืออาญาสิทธิ์อยู่ ถึงมาตราว่าเราเพลิงพลา้แก่ข้าศึกเราจะรักษาวาจาให้คงไว้ ซึ่งจะขัดเขาไว้นั้นเห็นไม่ชอบด้วยบิดามารดาบุตรภรรยาเขาจะคอยหากัน แล้วประกาศแก่ทหารทั้งปวงว่า ถึงกำหนดผลัดเปลี่ยนแล้วจงเร่งพากันไปเถิด”

ทหารทั้งปวงได้ฟังก็ว่า : “ข้าพเจ้าทั้งนี้จะขอเอาชีวิตอยู่แทนคุณอาสาท่านทำการเอาชัยชนะแก่ข้าศึกให้จงได้ก่อนจึงจะไป”

ขงเบ้งได้ฟังก็มีความยินดีจึงว่า : “ทหารทั้งปวงเป็นใจแก่ราชการครั้งนี้เราขอบใจนัก จึงพาทหารทั้งปวงนั้นออกไปรักษาค่ายอยู่นอกเมืองแล้วสั่งว่า ถ้าเห็นกองทัพสุมาอียามาเมื่อใด ก็เร่งออกตีอย่าให้อยู่ได้” (น. 594-595)

จากบทสนทนาข้างต้น เตียวหิง ตกใจที่ชุนเล็กคุมทหารยี่สิบหมื่นมาช่วยสุมาอี้ จึงว่าแก่ขงเบ้งว่า อย่าเพิ่งให้ทหารผลัดเวรออกไป ขงเบ้งจึงตอบว่า : “ตัวเราได้ออกปากแล้วครั้งนี้จะคืนคำเสียทหารทั้งปวงก็จะดูหมิ่นได้ ตัวเรายังถืออาญาสิทธิ์อยู่ ถึงมาตราว่าเราเพลิงพลา้แก่ข้าศึกเราจะรักษาวาจาให้คงไว้ ซึ่งจะขัดเขาไว้นั้นเห็นไม่ชอบด้วยบิดามารดาบุตรภรรยาเขาจะคอยหากัน แล้วประกาศแก่ทหารทั้งปวงว่า ถึงกำหนดผลัดเปลี่ยนแล้วจงเร่งพากันไปเถิด” จากคำพูดของขงเบ้ง

จะเห็นว่าขงเบ้งนั้นให้เหตุผลการกระทำของตน เพื่ออธิบายให้เอียวหงี และเหล่าทหารเห็นว่าตนนั้นรักษาความสัตย์ การให้สาระข้อมูลที่จำเป็นแก่การสนทนาดังกล่าว จึงสอดคล้องกับหลักปริมาณในการสนทนา เพื่อให้เหล่าทหารนั้นเห็นและซึ่งในน้ำใจขงเบ้ง ทหารทั้งปวงได้ยิน จึงว่าจะขอเอาชีวิตแทนคุณให้ได้ชัยชนะข้าศึกก่อนจึงไป ขงเบ้งจึงว่า “ทหารทั้งปวงเป็นใจแก่ราชการครั้งนี้เราชอบใจนัก” ขงเบ้งพูดในสิ่งที่สัมพันธ์กับคำพูดของทหารที่จะขอเอาชีวิตสู้กับทัพสุมาอี้ การพูดในสิ่งที่สัมพันธ์กับการสนทนาดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการใช้หลักตรงประเด็นในการสนทนา จากนั้นจึงพาทหารทั้งปวงนั้นออกไปรักษาค่ายอยู่นอกเมืองแล้วสั่งว่า “ถ้าเห็นกองทัพสุมาอี้มาเมื่อใด ก็เร่งออกตีอย่าให้อยู่ได้” การพูดสั่งการดังกล่าว สอดคล้องกับหลักปริมาณ คือ ให้สาระข้อมูลเพื่อให้ทหารนำไปปฏิบัติ

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้ง ใช้หลักปริมาณ และหลักตรงประเด็นในการสนทนากับเอียวหงี และทหาร ทำให้การพูดสัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 112

ขณะนั้นขงเบ้งตั้งทำนุบำรุงทแกล้วทหารช่องสุมาอาหารอยู่สามปี อาณาประชาราษฎร์ในเมืองเสฉวนแลเมืองฮันตั้งทำมาหากินเป็นสุข ครั้นพระเจ้าเล่าเสี้ยนเสวยราชย์ได้สิบเอ็ดปี (พ.ศ. 776) เป็นเทศกาลเดือนสี่ ขงเบ้งจึงเข้าไปกราบทูลพระเจ้าเล่าเสี้ยน

ขงเบ้ง : “ตัวข้าพเจ้าผู้จะทำนุบำรุงแผ่นดินให้อยู่เป็นสุข ก็ได้ปรนปรีบทแกล้วทหารช่องสุมาเสบียงอาหารว่างศึกมาถึงสามปีแล้ว บัดนี้ข้าพเจ้าขอถวายบังคมลา ยกกองทัพไปปราบปรามข้าศึกเมืองลงเอียงซึ่งเป็นเสี้ยนหนามให้ราบคาบ แม้ไม่สมคิดข้าพเจ้าก็ไม่กลับมาดูหน้าชาวเมืองเสฉวน”

พระเจ้าเล่าเสี้ยนได้ฟังก็ตกใจจึงตรัสห้ามว่า : “บัดนี้เมืองเราก็ราบคาบมีภูมิจานแผ่ไปกว้างขวาง แลเมืองลกเอียงเมืองกังกตั้งนั้นเห็นจะไม่ยกมากระทำร้ายแก่เราได้ แม้ท่านจะนั่งอยู่แต่เมืองนี้ก็พอจะเป็นสุขสืบไป เหตุใดจะยกกองทัพไปให้ลำบากกายเล่า”

ขงเบ้งจึงกราบทูลว่า : “พระเจ้าเล่าปี่มีพระคุณชุบเลี้ยงข้าพเจ้า แล้วได้สั่งไว้ให้คิดอ่านปราบปรามศัตรูในเมืองลกเอียงให้ราบคาบ แล้วจะยกเป็นเมืองหลวงขึ้นตั้งเก่า แลเนื้อความทั้งปวงก็ยังไม่สมความคิด ข้าพเจ้าก็ยังไม่หลับนอนตาไม่หลับข้าพเจ้าจึงจะยกไปทำการให้สำเร็จ”

เจิวจิ่วโหระ ได้ฟังขงเบ้งว่าดังนั้น จึงทูลพระเจ้าเล่าเสี้ยนว่า : “ข้าพเจ้าดูในตำราแล้วเห็น ความหาอุปราชเมืองเรานี้เศร้าหมอง อันดาวประจำเมืองฝ่ายเหนือขึ้นรุ่งเรือง อนึ่งชาวเมืองเรา เลื่องลือกันว่า เวลากลางคืนได้ยินโชนซึ่งต้องลมนั้น เหมือนเสียงคนร้องให้อ้ออิงอยู่ ซึ่งมหาอุปราชจะยกไปครั้งนี้ขอให้งดไว้ก่อน”

พระเจ้าเล่าเสี้ยนยังมีได้ครัสประการใด

ขงเบ้งจึงว่าแก่เจิวจิ่วว่า : “ตัวเราได้รับสั่งพระเจ้าเล่าปี่ไว้ว่าจะคิดอ่านบำรุงแผ่นดินให้ ราบคาบ ซึ่งท่านจะเอานิมิตมโนสาเร่มาขัดไว้ฉันไม่ได้ จำเราจะยกไปทำการตามรับสั่ง จึงจะควร”

แล้วขงเบ้งก็เอาธูปเทียนไปจุดบูชาพระศพพระเจ้าเล่าปี่ จึงกราบลงแล้วร้องไห้ว่า : “ตัวข้าพเจ้าได้รับสั่งพระองค์ให้ปราบปรามศัตรูราชสมบัติเสียให้ราบคาบ ข้าพเจ้าก็ได้ยกไปทำการ กับเหล่าศัตรูแผ่นดิน ณ เขากิสานถึงห้าครั้งก็ยังไม่สำเร็จตามรับสั่งก่อน ครั้นนี้ข้าพเจ้าจะยกกองทัพ ไปอีก แม้ไม่สมความคิดก็จะมีได้กลับมาเลย”

แล้วก็ลาพระเจ้าเล่าเสี้ยนไปเมืองฮันต๋งให้จัดแจงทแกล้วทหารได้สามสิบสี่หมื่น และ ตระเตรียมเครื่องศัสตราวุธไว้ทุกกอง (น. 600-601)

จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้งนั้นเข้าเฝ้าพระเจ้าเล่าเสี้ยนเพื่อกราบบังคมลา จึงกล่าวว่า “ตัวข้าพเจ้าผู้จะทำนุบำรุงแผ่นดินให้อยู่เป็นสุข ก็ได้ปรนปรีทแกล้วทหารช่องสุเมสเบียงอาหาร วางศึกมาถึงสามปีแล้ว บัดนี้ข้าพเจ้าขอถวายบังคมลา ยกกองทัพไปปราบปรามข้าศึกเมืองลงเอียง ซึ่งเป็นเสี้ยนหนามให้ราบคาบ แม้ไม่สมคิดข้าพเจ้าก็ไม่กลับมาดูหน้าชาวเมืองเสฉวน” จากคำพูด ของขงเบ้งนั้น ขงเบ้งพูดให้สาระข้อมูลที่จำเป็นแก่การสนทนา เพื่อลาพระเจ้าเล่าเสี้ยนยกกำลังไปรบ การพูดให้สาระข้อมูลที่จำเป็นแก่การสนทนาดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการใช้**หลักปริมาณ**ในการ สนทนา พระเจ้าเล่าเสี้ยน จึงห้ามว่าขณะนี้แผ่นดินก็กว้างขวางเป็นสุขดีแล้ว เหตุใดต้องยกทัพไป ลำบาก ขงเบ้ง จึงพูดให้สาระข้อมูลแก่พระเจ้าเล่าเสี้ยนว่า “พระเจ้าเล่าปี่มีพระคุณชุบเลี้ยงข้าพเจ้า แล้วได้สั่งไว้ให้คิดอ่านปราบปรามศัตรูในเมืองลกเอียงให้ราบคาบ แล้วจะยกเป็นเมืองหลวงขึ้น

ดั่งเก่า และเนื้อความทั้งปวงก็ยังไม่สมความคิด ข้าพเจ้าก็ยังไม่หลับข้าพเจ้าจึงจะยกไปทำการให้สำเร็จ” การพูดให้สาระข้อมูลที่จำเป็นแก่การสนทนาดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการใช้หลักปริมาณในการสนทนา

เจียวจิ๋วโหระ จึงทักท้วงว่าความหาอุปราชเส้าหมอง จึงขอให้ขงเบ้งงดไว้ก่อน ขงเบ้งจึงว่าแก่เจียวจิ๋วว่า “ตัวเราได้รับสั่งพระเจ้าเล่าปี่ไว้ว่าจะคิดอ่านบำรุงแผ่นดินให้ราบคาบ ซึ่งท่านจะเอานิคมโนสาเร่มาขัดไว้ฉันไม่ได้ จำเราจะยกไปทำการตามรับสั่งจึงจะควร” คำพูดของขงเบ้งนั้นมีจุดมุ่งหมายที่จะแย้งการทัดทานของเจียงเอี๋ยมูลที่ว่ารับปากพระเจ้าเล่าปี่ไว้ การพูดให้สาระข้อมูลที่จำเป็นแก่การสนทนาให้เห็นความจำเป็นที่ต้องยกทัพไปนั้น จึงสอดคล้องกับหลักปริมาณในการสนทนา แล้วขงเบ้งก็เอารูปเทียนไปจุดบูชาพระศพพระเจ้าเล่าปี่ จึงกราบลงแล้วร้องให้รำว่า “ตัวข้าพเจ้าได้รับสั่งพระองค์ให้ปราบปรามศัตรูราชสมบัติเสียให้ราบคาบข้าพเจ้าก็ได้ยกไปทำการกับเหล่าศัตรูแผ่นดิน ณ เขากิสานถึงห้าครั้งก็ยังไม่สำเร็จตามรับสั่งก่อน ครั้งนี้ข้าพเจ้าจะยกกองทัพไปอีก แม้ไม่สมความคิดก็จะมีได้กลับมาเลย” ขงเบ้งพูดให้คำมั่นสัญญาแก่พระศพพระเจ้าเล่าปี่ เป็นการพูดให้สาระข้อมูลในความตั้งใจจะรับใช้พระเจ้าเล่าปี่ด้วยความซื่อสัตย์ การพูดให้ข้อมูลที่จำเป็นแก่การสนทนานี้จึงสอดคล้องกับหลักปริมาณในการสนทนา

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้งใช้หลักปริมาณในการสนทนากับพระเจ้าเล่าเสี้ยน และเจียวจิ๋ว ทำให้การพูดสัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 113

พอนายประจักษ์เข้าไปบอกขงเบ้งว่า มีทหารคนหนึ่งจะเข้ามาหาท่าน

ขงเบ้งจึงให้เข้ามาแล้วถามว่า : “ตัวเป็นทหารใครมาด้วยเหตุสิ่งใด”

ทหารนั้นแกล้งอุบายบอกว่า : “ข้าพเจ้าชื่อเต๋นุ๊นเป็นข้าโจยอย โจยอยให้ข้าพเจ้ากับจินล่งคุมทหารมาเป็นลูกกองสุมาอี้ จินล่งนั้นเป็นคนประสมประสาน สุมาอี้ชอบใจใช้สอยแต่งตั้งจินล่งขึ้นเป็นขุนนาง แลสุมาอี้กับจินล่งข่มเหงคูหมื่นหยาบซ้ำแก่ข้าพเจ้าเป็นอันมาก ข้าพเจ้ามีใจเจ็บแค้นจึงลอบหนีมา หวังจะอยู่พึ่งบุญท่านจะได้ทำการศึกสืบไป”

ขงเบ้งยังไม่ทันว่าประการใดพอทหารเข้ามาบอกว่า จินล่งคุมทหารเข้ามาร้องทำทายเป็น
หน้าค่ายเป็นข้อหยาบซ้ำ แล้วว่าจะตามจับตัวแต่บูน

ขงเบ้งได้ฟังดังนั้นจึงถามแต่บูนว่า : “ฝีมือท่านกับจินล่งนั้นเป็นกระไรกัน”

แต่บูนจึงแกล้งบอกว่า : “ฝีมือข้าพเจ้าดีกว่าจินล่ง ข้าพเจ้าจะอาสาออกไปตัดศีรษะจินล่ง
มาให้ท่านจงได้”

ขงเบ้งจึงว่า : “ถ้าทำได้ดังนั้นเราก็จะลั่นธงสังหารท่าน”

แต่บูนก็ขึ้นม้าถึงง้าวออกไป ขงเบ้งก็ตามออกไปดูถึงหน้าค่าย ฝ่ายจินล่งเห็นแต่บูนออก
มาก็แกล้งร้องคำว่า เหตุใดจึงลักเอาม้าของกูมา ถ้ามึงกลัวความตายจงเร่งส่งม้ามาให้กูโดยดี
แม้ขัดขวางอยู่กูจะตัดศีรษะมึงเสีย แล้วขับม้าเข้าป้อมทหารอยู่ ให้จินเบ้งผู้น้องขับม้าออกไปรบกับ
แต่บูนได้เพลงหนึ่ง แต่บูนก็เอาง้าวฟันถูกจินเบ้งตกม้าตาย จินล่งกับทหารก็ทำอวยแตกไป แต่บูน
จึงตัดเอาศีรษะจินเบ้งเข้ามาให้ขงเบ้งแล้วว่า

แต่บูน : “ข้าพเจ้าได้ศีรษะจินล่งมาให้ท่าน”

ขงเบ้งเห็นดังนั้นก็โกรธจึงว่า : “จินล่งนั้นกูรู้จักอยู่ เหตุใดจึงแกล้งแต่งกลอุบายมา
ล่อลวงหวังจะให้ไว้ใจ จะได้อยู่เป็นไส้ศึกเอาความลับลอบไปบอกแก่สุมาอี้หรือ แม้มึงไม่บอก
ความจริงก็จะให้ตัดศีรษะเสียไว้หน้าค่าย”

แต่บูนจึงร้องให้ขอชีวิตว่า : “ตัวข้าพเจ้าลวงท่านจริง ด้วยสุมาอี้ใช้มาให้อ่อนน้อมอยู่ด้วย
ท่านหวังจะได้เป็นไส้ศึก ท่านอย่าฆ่าเสียเลย ข้าพเจ้าจะขออยู่แทนคุณท่านโดยสุจริต”

ขงเบ้งจึงว่า : “ถ้าตัวรักชีวิตอยู่เราก็จะไม่ฆ่าเสีย แต่ให้เขียนหนังสือเป็นลายมือของตัว
นัดแนะให้แก่สุมาอี้ออกมาปล้นค่ายเรา แม้เราจับตัวสุมาอี้ได้ก็จะปูนบำเหน็จตั้งให้ตัวเป็นทหารเอก”

แต่บูนจำเป็นจำรับคำ จึงเขียนหนังสือตามคำขงเบ้งว่าแล้วส่งให้ ขงเบ้งรับเอาหนังสือ
มาแล้วสั่งให้เอาตัวแต่บูนจำไว้

อ้วนเกียนจึงถามว่า : “เหตุใดท่านจึงรู้ว่าแต้บุนทำกลอุบายมาลวงท่าน”

ขงเบ้งจึงว่า : “สุมาอ้วนนั้นมักใช้คนดีมีฝีมือ แลจิ้นล่งก็กล้าแข็งตั้งให้เป็นนายทหาร เราพิเคราะห์หัดเมื่อจิ้นล่งออกมารบกับแต้บุนได้เพลงเดียวก็ถูกง้าวตาย เราจึงเห็นว่าพิศผีมือทหารเอก” ขุนนางทั้งปวงได้ฟังดังนั้นก็พากันสรรเสริญขงเบ้งว่ามีสติปัญญาเป็นอันมาก (น. 605-606)

จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้งนั้นถามทหารว่า “ตัวเป็นทหารใครมาด้วยเหตุลึงใด” ขงเบ้งใช้การถามเฉพาะสิ่งที่ต้องการทราบ จึงสอดคล้องกับการใช้**หลักตรงประเด็น**ในการสนทนา ทหารนั้นจึงแกล้งบอกอุบายว่า ชื่อแต้บุน เป็นข้าทหาร โจยอย ถูกสุมาอ้วนและจิ้นล่งข่มเหง จึงหนีมาหวังพึ่งขงเบ้ง จากนั้นทหารเข้ามาบอกว่า จิ้นล่งคุมทหารเข้ามาล้อมทำร้ายถึงหน้าค่ายเป็นข้อหยาบซ้ำ แล้วว่าจะตามจับตัวแต้บุน ขงเบ้งจึงถามว่า “ฝีมือท่านกับจิ้นล่งนั้นเป็นกระไรกัน” การถามเฉพาะสิ่งที่ต้องการทราบ จึงสอดคล้องกับการใช้**หลักตรงประเด็น**ในการสนทนา แต้บุนจึงว่า ตนฝีมือดีกว่าจิ้นล่ง จะไปตัดศีรษะจิ้นล่งมาให้ท่าน ขงเบ้งจึงว่า “ถ้าทำได้ดังนั้นเราก็จะสิ้นสงสัยท่าน” ขงเบ้งใช้การพูดที่กระชับและชัดเจนว่าถ้าแต้บุนทำได้จะเชื่อ การใช้คำพูดที่กระชับไม่กำกวมนั้นสอดคล้องกับ**หลักวิธีพูด**ในการสนทนา แต้บุนจึงแกล้งไปรบกับจิ้นเบ้งหนึ่งเพลง แล้วตัดเอาศีรษะจิ้นเบ้งมาให้ขงเบ้ง แล้วบอกว่าเป็นศีรษะจิ้นล่ง ขงเบ้งจึงว่า “จิ้นล่งนั้นกูรู้จักอยู่ เหตุใดจึงแกล้งแต่งกลอุบายมาลวงหวังจะให้ไว้ใจ จะได้อยู่เป็นไส้ศึกเอาความลับลอบไปบอกแก่สุมาอ้วนหรือ แม้มีงไม่บอกความจริงก็จะให้ตัดศีรษะเสียไว้หน้าค่าย”

เมื่อขงเบ้งจับได้ว่าแต้บุนโกหก จึงให้สารถีข้อมูลว่าไปว่าตนรู้จักจิ้นล่ง แล้วให้แต้บุนบอกความจริงว่ามาเพื่ออะไร แต้บุนจึงร้องขอชีวิต แล้วว่าสุมาอ้วนใช้ให้มาเป็นไส้ศึก อย่าฆ่าตนเลย ขงเบ้งจึงพูดกับแต้บุนว่า ถ้ารักชีวิตก็จะไม่ฆ่า แต่ให้เขียนหนังสือแนบให้สุมาอ้วนออกมาปล้นค่ายเรา ถ้าจับตัวสุมาอ้วนได้จะตั้งให้เป็นทหารเอก จากการพูดของขงเบ้งนั้นมีการให้สารถีข้อมูลคือ ยื่นข้อเสนอให้แต้บุนเขียนหนังสือถึงสุมาอ้วน เพื่อแลกกับการไว้ชีวิต การให้ข้อมูลที่จำเป็นแก่การสนทนา นี้จึงสอดคล้องกับ**หลักปริมาณ**ในการสนทนา แต้บุนจำใจรับ

อ้วนเกียนจึงถามว่าเหตุใดขงเบ้งจึงรู้ ขงเบ้งจึงว่า “สุมาอ้วนนั้นมักใช้คนดีมีฝีมือ แลจิ้นล่งก็กล้าแข็งตั้งให้เป็นนายทหาร เราพิเคราะห์หัดเมื่อจิ้นล่งออกมารบกับแต้บุนได้เพลงเดียวก็ถูกง้าวตาย เราจึงเห็นว่าพิศผีมือทหารเอก” จากการพูดของขงเบ้งจะเห็นว่าใช้การอธิบายให้คู่สนทนาเข้าใจว่าทำไมตนถึงจับได้ว่าเป็นอุบาย การพูดให้คู่สนทนาฟังอย่างชัดเจนดังกล่าวจึงสอดคล้อง

กับหลักวิธีพูด ในการสนทนา ขุนนางทั้งปวงได้ฟังดังนั้นก็พากันสรรเสริญขงเบ้งว่ามีสติปัญญาเป็นอันมาก

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้งใช้หลักตรงประเด็น หลักวิธีพูด และหลักปริมาณ ในการสนทนากับเต๋บู๊น และใช้หลักวิธีพูดกับอ้วนเกียน ทำให้การพูดสัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 114

ขงเบ้งจึงเรียก ตอยฮุย อ่าวตังเข้ามากระซิบสั่งให้คุมช่างพันหนึ่งไปซ่อนท่าโคยนคร ๓ เขาโลก๊ก ตอยฮุย อ่าวตังก็จัดช่างแล้วไปทำการอยู่ตามขงเบ้งสั่ง ขงเบ้งจึงให้ม้าดำยคุมทหาร ห้าร้อยไปคอยรักษาอยู่ ณ ปากซอกเขาเขาโลก๊ก อย่าให้ผู้ใดเข้าออกเห็นการซึ่งทำนั้นได้

ขณะเมื่อช่างไปซ่อนทำการอยู่นั้น ขงเบ้งก็ไปคู่วันละสองครั้ง

เตียวหิงจึงว่าแก่ขงเบ้งว่า : “อันเสบียงซึ่งซ่อนสุ่มไว้ ณ ค่านเกียม โกะะนั้น ข้าพเจ้าเห็นว่า โครกระบือจะลากเข็นมาส่งกองทัพเรานี้ขัดสนด้วยทางไกลกันคนรักขของท่านจงดำริการให้ส่งเสบียงได้โดยง่าย”

ขงเบ้งได้ฟังดังนั้นก็หัวเราะแล้วว่า : “ท่านอย่าวิตกเลย เราได้จัดแจงให้ช่างท่าโคยนคร สำหรับจะเข็นเสบียงทั้งกลางวันกลางคืนมิให้ลำบากด้วยโครกระบือ” (น. 609-610)

แล้วขงเบ้งก็เอาตำราอย่างโคยนครมาให้ดู เตียวหิงแลขุนนางทั้งปวงเห็นดังนั้นก็ว่า ฟังได้เห็นครั้งนี้ แล้วสรรเสริญว่าสติปัญญามหาอุปราชคิดได้จะนี่ดังเทพดามาตลใจท่าน

จากบทสนทนาข้างต้น เตียวหิงขอให้ขงเบ้งคิดหาวิธีลำเลียงเสบียงไม่ให้ลำบาก ขงเบ้งจึงตอบกลับไปว่า “ท่านอย่าวิตกเลย เราได้จัดแจงให้ช่างท่าโคยนครสำหรับจะเข็นเสบียงทั้งกลางวันกลางคืนมิให้ลำบากด้วยโครกระบือ” ขงเบ้งนั้นตอบกลับเตียวหิงไปว่า ตนได้คิดทำ โคยนครขนเสบียงแล้วไม่ต้องกังวล การพูดให้สาระข้อมูลที่จำเป็นแก่การสนทนานั้นสอดคล้องกับ**หลักปริมาณ** ในการสนทนา ขุนนางแลทหารทั้งปวงก็พากันยกย่องขงเบ้งว่ามีสติปัญญาดังเทพดามาตลใจ

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้ง ใช้หลักปริมาณในการสนทนากับเตียวหิง ทำให้การพูดสัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 115

ฝ่ายโกเสียงซึ่งแตกไปนั้น ครั้นเห็นทหารสุมาอี้ไปแล้วก็รีบเข็นเกวียนเสบียงมาถึงค่าย จึงบอกแก่ขงเบ้งว่า : “โทษข้าพเจ้านี้ผิดนัก ด้วยทหารสุมาอี้ดีซึ่งเอาโคยন্ত্রไปได้ห้าตัว”

ขงเบ้ง ได้ฟังดังนั้นก็หัวเราะแล้วว่า : “ซึ่งสุมาอี้ได้โคยন্ত্রไปนั้นเรามีความยินดีนัก เห็นเราจะได้เสบียงไว้เป็นกำลังอีกเป็นมั่งคั่ง”

นายทหารทั้งปวงได้ฟังดังนั้นก็ถามขงเบ้งว่า : “เหตุใดท่านจึงรู้ว่าจะได้เสบียง”

ขงเบ้งจึงบอกว่า : “ซึ่งทหารสุมาอี้ดีซึ่งโคยন্ত্রไปได้นั้นสมความคิดเรา สุมาอี้ก็จะให้ทำโคยন্ত্রไปจนเสบียงบ้าง แล้วเราจะคิดกลอุบายให้ทหารไปตีเอาเสบียงมาให้ได้” (น. 609-611)

จากบทสนทนาข้างต้น โกเสียงถูกทหารสุมาอี้ซึ่งโคยন্ত্রจึงกลับมาบอกแก่ขงเบ้งว่า “โทษข้าพเจ้านี้ผิดนัก ด้วยทหารสุมาอี้ดีซึ่งเอาโคยন্ত্রไปได้ห้าตัว” ขงเบ้ง จึงว่า “ซึ่งสุมาอี้ได้โคยন্ত্রไปนั้นเรามีความยินดีนัก เห็นเราจะได้เสบียงไว้เป็นกำลังอีกเป็นมั่งคั่ง” ขงเบ้ง จึงพูดในสิ่งที่สัมพันธ์กับการสนทนาที่โกเสียงบอกว่าถูกชิงโคยন্ত্রไป ว่า ตนยินดีนัก และจะได้เสบียงไว้อีก การพูดในสิ่งที่สัมพันธ์กับการสนทนา สอดคล้องกับหลักตรงประเด็นในการสนทนา ทหารจึงถามว่า “เหตุใดท่านจึงรู้ว่าจะได้เสบียง” ขงเบ้ง จึงบอกว่า “ซึ่งทหารสุมาอี้ดีซึ่งโคยন্ত্রไปได้นั้นสมความคิดเรา สุมาอี้ก็จะให้ทำโคยন্ত্রไปจนเสบียงบ้าง แล้วเราจะคิดกลอุบายให้ทหารไปตีเอาเสบียงมาให้ได้” การพูดดังกล่าวขงเบ้งให้สาระข้อมูลเท่าที่จำเป็นแก่การสนทนาเท่านั้น ไม่ได้บอกแผนการตีเอาเสบียงคืน จึงสอดคล้องกับหลักปริมาณในการสนทนา

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้ง ใช้หลักตรงประเด็น และหลักปริมาณในการสนทนากับโกเสียง และทหาร ทำให้การพูดสัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 116

ผู้ถือหนังสือได้ฟังดังนั้นก็ลากลับมา ณ ค่าย จึงบอกว่าขงเบ้งว่าสุมาอ้ออ่านหนังสือแล้ว หัวเราะมิได้เห็นซึ่งโทษประการใด แล้วเล่าเนื้อความตามสุมาอ้อว่านั่นให้ขงเบ้งฟังทุกประการ

ขงเบ้งได้ฟังดังนั้นจึงว่า : “สุมาอ้อมีสติปัญญาล่วงรู้สุขแลทุกข์ของเรา”

เอียวหุจึงว่าแก่ขงเบ้งว่า : “ท่านคิดการทั้งปวงเห็นจะเหนื่อย เอาเหื่อต่างน้ำอดกิน อดนอนจนชুবวมถึงเพียงนี้ ข้าพเจ้าเห็นจะต้องคำสุมาอ้อว่า”

ขงเบ้งได้ฟังดังนั้นก็ร้องไห้แล้วจึงตอบว่า : “ทุกวันนี้ไซ้เราไม่รู้หรือ ซึ่งเราทำการทั้งปวงนี้ เพราะคิดถึงคุณพระเจ้าเล่าปี่ ครั้นจะละเลยก็หาผู้ใดที่จะไว้ใจมิได้เราจึงอุตส่าห์มาทำการศึกหวังจะปราบปรามศัตรูแผ่นดิน จะได้บำรุงพระเจ้าเล่าเสี้ยนให้อยู่เย็นเป็นสุข”

ทหารทั้งปวงได้ฟังดังนั้นก็กลัมน้ำตาไม่ได้ ร้องไห้รักขงเบ้งสิ้นทุกคน ขณะนั้นหน้า ขงเบ้งก็เศร้าสลดไม่สบาย ให้ป่วยนอกอยู่ตั้งหนามยอก มิได้คิดออกไปรบพุ่งกับสุมาอ้อเป็นหลายวัน (น.622)

จากบทสนทนาข้างต้น เมื่อขงเบ้งฟังรายงานจากผู้ถือหนังสือ ก็พูดขึ้นว่า สุมาอ้อมีปัญญา ล่วงรู้สุขแลทุกข์ของตน การพูดดังกล่าวขงเบ้งพูดในสิ่งที่สัมพันธ์กับสิ่งที่ได้ยินจากทหาร จึงสอดคล้องกับหลักตรงประเด็นในการสนทนา เอียวหุจึงว่า ขงเบ้งคิดการทั้งปวงเห็นจะเหนื่อยถึง ได้ชুবวม ขงเบ้ง จึงร้องไห้ แล้วว่า “ทุกวันนี้ไซ้เราไม่รู้หรือ ซึ่งเราทำการทั้งปวงนี้เพราะคิดถึง คุณพระเจ้าเล่าปี่ ครั้นจะละเลยก็หาผู้ใดที่จะไว้ใจมิได้เราจึงอุตส่าห์มาทำการศึกหวังจะปราบปราม ศัตรูแผ่นดิน จะได้บำรุงพระเจ้าเล่าเสี้ยนให้อยู่เย็นเป็นสุข” ขงเบ้งนั้นพูดให้เหตุผลของการกระทำ ของตนว่า ทำการทั้งปวงเพราะคิดถึงคุณเล่าปี่ หวังบำรุงให้พระเจ้าเล่าเสี้ยนมีความสุข การพูด ดังกล่าวขงเบ้งใช้การบอกเหตุผลซึ่งทำให้เกิดความชัดเจนในการกระทำ ให้ผู้ฟังเข้าใจได้ดีขึ้น จึงสอดคล้องกับหลักวิธีพูดในการสนทนา ทหารก็พากันร้องไห้รักขงเบ้ง

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้ง ใช้หลักตรงประเด็น และหลักวิธีพูดในการสนทนา กับเอียวหุ ทำให้การพูดสัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 117

ครั้นเวลาค่ำขงเบ้งอุตสาห์เดินออกไปดูอากาศ เห็นดาวสำหรับตัวนั้นเศร้าหมองว่า แต่ก่อนก็ยังตกใจเป็นอันมาก จึงพากיעงอุยเข้าไปที่ข้างในแล้วว่า

ขงเบ้ง : “ชีวิตเรานี้เห็นที่จะตายในวันพรุ่งนี้แล้ว”

เกียงอุยได้ฟังดังนั้นก็ตกใจจึงถามว่า : “เหตุใดมหาอุปราชจึงว่าจะนี้”

ขงเบ้งจึงบอกว่า : “เราพิเคราะห์ดูอากาศเห็นดาวสำหรับตัวเรานี้วิปริต จึงรู้ว่าจะสิ้นอายุแล้ว”

เกียงอุยจึงว่า : “ถ้ากระนั้นท่านจงแต่งการบูชาเทพยดาสะเดาะเคราะห์เสียเห็นพอจะสืบอายุไปได้บ้าง”

ขงเบ้งจึงตอบว่า : “อันการนี้เราก็แจ้งอยู่ แต่เป็นโบราณกรรมถึงอายุของเราแล้ว จำจะแต่งบูชาขอกำลังเทพดาให้ช่วยตามบุญแล้วตั้งเกียงอุยว่า ท่านจงจัดทหารสี่สิบเก้าคน ให้ห่มเสื้อขาวใส่หมวกขาวถือธงขาวล้อมวงเราอยู่ อย่าให้ผู้ใดเข้าออกรู้เห็นเป็นอันขาด เราจะนั่งทำการอยู่ในม่านแต่เวลากลางคืนให้ครบเจ็ดวัน แม้เห็นโคมสำหรับตัวเราสุกใสสว่างอยู่ เราก็จะมีอายุสืบไปได้อีกสองปี ถ้าเพลิงในโคมนั้นดับ เราก็จะถึงแก่ความตายเป็นมั่งคง” เกียงอุยก็ออกมาจัดแจงทำการตามขงเบ้งสั่ง (น.623-624)

จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้งนั้นเห็นดาวสำหรับตัวเศร้าหมอง จึงพูดกับเกียงอุยว่า “ชีวิตเรานี้เห็นที่จะตายในวันพรุ่งนี้แล้ว” จากการพูดดังกล่าวขงเบ้งพูดด้วยถ้อยคำที่กระชับ และชัดเจน จึงสอดคล้องกับหลักวิธีพูด คือ พูดให้ชัดเจน กระชับหลีกเลี่ยงถ้อยคำที่กำกวม เกียงอุยจึงถามว่า เหตุใดจึงว่าจะนี้ ขงเบ้งจึงตอบโดยการให้สาระข้อมูลว่า ตนนั้นดูดาวสำหรับตัวเอง เห็นดาวนั้นวิปริต จึงเห็นว่าตนจะสิ้นอายุแล้ว การให้สาระข้อมูลเพื่อตอบคำถามเท่าที่จำเป็นนั้นสอดคล้องกับหลักปริมาณในการสนทนา เอียงอุย จึงให้ขงเบ้งสะเดาะเคราะห์ต่อชะตา ขงเบ้งจึงว่า “อันการนี้เราก็แจ้งอยู่ แต่เป็นโบราณกรรมถึงอายุของเราแล้ว จำจะแต่งบูชาขอกำลังเทพดาให้ช่วยตามบุญแล้วตั้งเกียงอุยว่า ท่านจงจัดทหารสี่สิบเก้าคน ให้ห่มเสื้อขาวใส่หมวกขาวถือธงขาวล้อมวงเราอยู่ อย่าให้

ผู้ใดเข้าออกภูเห็นเป็นอันขาด เราจะนั่งทำการอยู่ในม่านแต่เวลากลางวันให้ครบเจ็ดวัน แม้เห็นโคมสำหรับตัวเราสุกใสสว่างอยู่ เราก็จะมีอายุสืบไปได้อีกสองปี ถ้าเพลิงในโคมนั้นดับ เราก็จะถึงแก่ความตายเป็นมั่งคั่ง” จากการพูดของขงเบ้งนั้น จะเห็นว่าขงเบ้งพูดบอกวิธีการทำพิธีสะเดาะเคราะห์ให้เกียงอุยฟังอย่างละเอียด และชัดเจน การพูดให้ชัดเจนนี้สอดคล้องกับการใช้หลักวิธีพูด ในการสนทนา

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้ง ใช้หลักวิธีพูด และหลักปริมาณในการสนทนากับเกียงอุย ทำให้การพูดสัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 118

ฝ่ายอุยเอียน ได้ยินทหารสุมาอี้ร้องทำทายเป็นดั่งนั้นก็โกรธ มิได้รู้ว่าขงเบ้งทำการอยู่ข้างใน จึงทะลวงเข้าไปหวังจะบอกขงเบ้ง พอสะดุดโคมสำหรับเสียงทายอายุขงเบ้งนั้นดับไป

ขงเบ้งเห็นดังนั้นก็ตกใจถึงกระบี่เสียดร้องขึ้นด้วยเสียงอันดังว่า : “ความตายนี้เป็นบุราณกรรม ถึงมาตรว่าจะคิดอ่านแก้ไขประการใดก็ไม่พ้น ตัวเราครั้งนี้จะถึงความตายเป็นมั่งคั่ง”

เกียงอุยกลับเข้ามาเห็นดังนั้นก็โกรธ ชักกระบี่ออกจะฆ่าอุยเอียนเสีย ขงเบ้งยุดมือไว้แล้วห้ามว่า

ขงเบ้ง : “ซึ่งท่านจะฆ่าอุยเอียนเสียนั้นไม่ควร อันเหตุทั้งนี้เพราะกรรมของเราก็จะถึงที่ตาย”

แล้วขงเบ้งอาเจียนโลหิตออกจนสลบลงกับที่ เกียงอุย อุยเอียนก็ช่วยกันแก้ไขฟื้นขึ้น

ขงเบ้งเห็นดังนั้นจึงว่าแก่อุยเอียนว่า : “สุมาอี้หมายใจว่าเราป่วยอยู่ จึงให้ทหารมาเข้าดูหวังจะให้รู้ประจักษ์ ท่านจงคุมทหารออกไปรบกับทหารสุมาอี้”

อุยเอียนก็ขับม้าพาทหารออกไปถึงหน้าค่าย (น.625)

จากบทสนทนาข้างต้น ขณะขงเบ้งทำพิธีต่อชะตานั้น อู๋เยียนมีรู้อึ้งเข้ามาสะคุดโคมเสียง ทายดับ ขงเบ้งจึงพูดขึ้นว่า “ความตายนี้เป็นบูรณกรรม ถึงมาครว่าจะคิดอ่านแก้ไขประการใด ก็ไม่พ้น ตัวเราครั้งนี้จะถึงความตายเป็นมั่นคง” เมื่อขงเบ้งเห็นว่าตนจะแก้ไขอย่างไรก็ไม่พ้นความ ตาย จึงพูดในสิ่งที่เป็นความจริงตามธรรมชาติของมนุษย์ว่า ความตายนี้เป็นบูรณกรรม การพูดใน สิ่งที่เป็นความจริงมีหลักฐานเชื่อถือได้จึงสอดคล้องกับการใช้หลักคุณภาพ ในการสนทนา เกียงอูย เห็นก็โกรธ ชักกระบี่จะฆ่าอู๋เยียน ขงเบ้งจึงให้สาระข้อมูลที่จำเป็นแก่การสนทนา คือ ต้องการให้ เกียงอูยหยุด ว่า “ซึ่งท่านจะฆ่าอู๋เยียนเสียนั้นไม่ควร อันเหตุทั้งนี้เพราะกรรมของเราจะถึงที่ตาย” การให้สาระข้อมูลที่จำเป็นแก่การสนทนาเหมาะกับวัตถุประสงค์จึงสอดคล้องกับหลักปริมาณใน การสนทนา จากนั้นขงเบ้งก็สลบไป เมื่อฟื้นขึ้นจึงว่าแก่อู๋เยียนว่า ที่สุมาอี้ให้ทหารมาร้องทำทายนั้น เพราะรู้ว่าตนป่วยอยู่ จึงให้ทหารมาเข้าดูให้แน่ใจ แล้วสั่งให้อู๋เยียนคุมทหารออกรบ จากการพูด ดังกล่าวขงเบ้งนั้นให้สาระข้อมูลที่จำเป็นแก่อู๋เยียนเพื่อให้อู๋เยียนเข้าใจว่าสุมาอี้ให้ทหารมาร้อง ทำทายทำไม และบอกให้อู๋เยียนออกรบ เพื่อหลอกสุมาอี้ว่าตนยังสบายดีอยู่

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้ง ใช้หลักคุณภาพ และหลักปริมาณ ในการสนทนากับ เกียงอูย และอู๋เยียน ทำให้การพูดสัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 119

เส้าหัวป่าเห็นอู๋เยียนขับม้าออกมา ก็พาทหารถอยกลับมา ณ ค่าย อู๋เยียนขับม้าตามไปทาง ประมาณสองร้อยเส้น ครั้นไม่ทันแล้วก็กลับมาบอกแก่ขงเบ้งให้แจ้ง ขงเบ้งจึงให้อู๋เยียนไปรักษา หน้าที่อยู่ดั่งเก่า แล้วขงเบ้งจึงพาเกียงอูยเข้ามาที่ข้างในแล้วว่า

ขงเบ้ง : “ตัวเราตั้งใจจะบำรุงพระมหากษัตริย์ก็ไม่สมความคิด เพราะชีวิตเราจะตายอยู่แล้ว แต่เรามีวิชาแลความรู้แลตำราซึ่งได้เรียนมาคิดเป็นอักษรสิบหมื่นสี่พันร้อยสิบสองตัว คิดเป็นความ ยี่สิบสี่ข้อ การพิชัยสงครามแลตำราดูฤกษ์บนฤกษ์ต่ำอยู่ในนั้นสิ้น เราพิเคราะห์ดูไม่เห็นผู้ใดซึ่งจะมี ความอดสาหะเรียนตำราทั้งนี้ได้ เห็นแต่ท่านผู้เดียวมีสติปัญญาสัตย์ซื่อ ทั้งประกอบด้วยความเพียร เป็นอันมาก ควรจะรักษาตำราแลเรียนให้ชำนาญไว้ได้”

เกียงอูยได้ฟังดังนั้นก็รับตำราทั้งนั้นไว้แล้วก็ร้องให้

ขงเบ้งจึงเอาตำราฉบับหนึ่งมาชี้แจงให้เกียงอุยดู แล้วว่า : “ตำราหน้าไม้นี้ของเราคิดเอง แต่ยังไม่ได้ทำ ท่านจงเอาไว้แล้วคิดอ่านทำเถิด ยิงได้ที่ละสิบลูก”

เกียงอุยคำนับแล้วก็รับไว้ ขงเบ้งจึงว่า : “ท่านจงบำรุงแผ่นดินตามตำรานี้เถิด อันเมืองเสฉวน นั้นมิได้มีข้าศึกล่วงเข้าไปทำอันตรายได้ ด้วยค่านางนั้นเป็นซอกช่วยเนินเขากันดารนัก ท่าน จงระวังแต่ตำบลอิมเป็งนั้น เห็นจะมีข้าศึกล่วงเข้าไปทำอันตรายได้ทางเดียว”

แล้วเรียกม้าดำเข้าไปกระซิบสั่งว่า : “ถ้าเราตายแล้วอุยเอียนจะเป็นขบถต่อพระเจ้าเล่าเสี้ยน ท่านจงไปอยู่กับอุยเอียน ณ ค่าย แล้วคิดอ่านกำจัดเสียให้จงได้”

ม้าดำรับคำแล้วก็ลาออกมาอยู่กับอุยเอียน

ขงเบ้งจึงให้หาตัวเอียวหิงเข้ามา : “แล้วว่าตัวเราจะถึงแก่ความตายแล้ว อันอุยเอียนนั้น จะเป็นขบถต่อพระเจ้าเล่าเสี้ยน ท่านจงเอาหนังสือนี้ไว้ ถ้าขัดสนเมื่อใดจึงให้ฉีกฉีกออกดูแล้ว จึงให้ทำการ แต่ผู้ซึ่งจะฆ่าอุยเอียนนี้มีตัวอยู่แล้ว”

เอียวหิงร้องไห้แล้วรับหนังสือลาออกมา ขงเบ้งสั่งการสำเร็จแล้วก็สลบไปเป็นช้านาน ครั้นเวลาพลบค่ำขงเบ้งฟื้นขึ้นจึงแต่งหนังสือบอกอาการป่วยหนัก ให้ม้าใช้รีบถือขึ้นไปทูล พระเจ้าเล่าเสี้ยน

จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้งนั้น รู้ว่าตนจะสิ้น จึงสั่งเสียแก่เกียงอุยว่า “ตัวเราตั้งใจจะ บำรุงพระมหากษัตริย์ก็ไม่สมความคิด เพราะชีวิตเราจะตายอยู่แล้ว แต่เรามีวิชาแลความรู้แลตำรา ซึ่งได้เรียนมาคิดเป็นอักษรสิบหมื่นสี่พันร้อยสิบสองตัว คิดเป็นความยี่สิบสี่ข้อ การพิชัยสงคราม และตำราดูฤกษ์บนฤกษ์ต่ำอยู่นั้นสิ้น เราพิเคราะห์ดูไม่เห็นผู้ใดซึ่งจะมีความอุตสาหะเรียนตำรา ทั้งนี้ได้ เห็นแต่ท่านผู้เดียวมีสติปัญญาสัตย์ซื่อ ทั้งประกอบด้วยความเพียรเป็นอันมาก ควรจะรักษา ตำราแลเรียนให้ชำนาญไว้ได้ ” ขงเบ้งพูดให้สาระข้อมูลที่จำเป็นในการสั่งเสียแก่เกียงอุย การพูด ให้สาระข้อมูลที่จำเป็นแก่การสนทนานั้น สอดคล้องกับหลักปริมาณในการสนทนา เกียงอุยรับเอา ตำรามานี้แล้วก็ร้องไห้ แล้วขงเบ้งก็เอาตำราฉบับหนึ่งให้เกียงอุยดู แล้วว่าแก่เกียงอุยว่า “ตำราหน้า ไม้นี้ของเราคิดเองแต่ยังไม่ได้ทำ ท่านจงเอาไว้แล้วคิดอ่านทำเถิด ยิงได้ที่ละสิบลูก” การพูดชี้แจง ในสาระข้อมูลให้เกียงอุยฟังนั้น สอดคล้องกับหลักวิธีพูด คือ พูดให้ชัดเจน กระชับเลื่องคำกำกวม จากนั้น ขงเบ้งจึงสั่งว่า “ท่านจงบำรุงแผ่นดินตามตำรานี้เถิด อันเมืองเสฉวนนั้นมิได้มีข้าศึกล่วง เข้า

ไปทำอันตรายได้ ด้วยค่านางนั้นเป็นชอกห่วยเนิ่นเขากันคนรัก ท่านจงระวังแต่ตำบลอิมเป็งนั้น เห็นจะมีข้าศึกล่วงเข้าไปทำอันตรายได้ทางเดียว” ขงเบ้งพูดให้สาระข้อมูลที่จำเป็นในการสนทนา เหมาะกับวัตถุประสงค์ในการสนทนา จึงสอดคล้องกับ**หลักปริมาณ** ในการสนทนา

แล้วขงเบ้งจึงเรียกม้าดำไปกระซิบสั่งว่า “ถ้าเราตายแล้วอูยเอียนจะเป็นขบถต่อพระเจ้าเล่าเสี้ยน ท่านจงไปอยู่กับอูยเอียน ณ กาย แล้วคิดอ่านกำจัดเสียให้จงได้” ขงเบ้งนั้นพูดในสิ่งที่ เป็นข้อมูลที่จำเป็นแก่การสนทนากับม้าดำ จึงสอดคล้องกับการใช้**หลักปริมาณ** ในการสนทนา ม้าดำก็รับคำ ขงเบ้งจึงให้หาตัวเอียวหิงเข้ามาแล้วสั่งว่า “ตัวเราจะถึงแก่ความตายแล้ว ออันอูยเอียนนั้น จะเป็นขบถต่อพระเจ้าเล่าเสี้ยน ท่านจงเอาหนังสือนี้ไว้ ถ้าขัดสนเมื่อใดจึงให้ฉีกฉีกออกดูแล้ว จึงให้ทำการ แต่ผู้ซึ่งจะฆ่าอูยเอียนนี้มีตัวอยู่แล้ว” ขงเบ้งพูดให้สาระข้อมูลที่จำเป็นในการสนทนา เหมาะกับวัตถุประสงค์ในการสนทนา จึงสอดคล้องกับ**หลักปริมาณ** ในการสนทนา เอียวหิง ก็ร้องไห้และรับหนังสือมา

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้ง ใช้**หลักปริมาณ** และ**หลักวิธีพูด** ในการสนทนากับ เกียงอูย ม้าดำ และเอียวหิง ทำให้การพูดสัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 120

พระเจ้าเล่าเสี้ยนแจ้งคังนั้นก็ตกใจ จึงให้ลิสกริบไปเยี่ยม แม้ขงเบ้งจะสั่งความประการใด ท่านจงจำอาามอบอกแก่เรา ลิสกก็ลาไปถึงค่ายเขากิสาน แล้วเข้าไปบอกขงเบ้งว่า

ลิสก : “พระเจ้าเล่าเสี้ยนแจ้งว่าท่านป่วยหนักก็ไม่สบายจึงใช้ข้าพเจ้ามาเยี่ยม”

ขงเบ้งจึงว่า : “ตัวเรานี้คิดจะอยู่ทำราชการ บัดนี้หาบุญไม่อายุจะถึงแก่ความตายในวันนี้ พรุ่งนี้แล้ว ตัวท่านอยู่ภายหลังจงตั้งใจสุจริตต่อพระเจ้าเล่าเสี้ยนให้เหมือนเรา ซึ่งจะให้ผู้คนทำการสิ่งใดๆ จงประมาณหนักเลเบากับสติปัญญาผู้นั้นให้ควรแก่การจึงใช้ อันการข้างฝ่ายทหาร และตำราพิชัยสงครามนั้นเราก็สั่งเกียงอูยไว้เสร็จแล้ว ท่านจงกลับไปทูลพระเจ้าเล่าเสี้ยนก่อนเถิด ว่าเราเป็นคนบุญน้อย จะขอกราบถวายบังคมลาในวันพรุ่งนี้แล้ว เราจะแต่งหนังสือขึ้นไปถวายต่อ ภายหลัง”

ลิสกก็ลาขึ้นม้ารีบกลับไป

จากบทสนทนาข้างต้น พระเจ้าเล่าเรียน สั่งให้ลิกนั้นมาเยี่ยมขงเบ้ง ลิกจึงบอกขงเบ้งว่า พระเจ้าเล่าเรียนใช้มาเยี่ยม ขงเบ้งจึงพูดให้สาระข้อมูลที่เป็นแก่นการสนทนากับลิกว่า “ตัวเรานี้ คิดจะอยู่ทำราชการ บัดนี้หาบุญไม่อายุจะถึงแก่ความตายในวันนี้พรุ่งนี้แล้ว ตัวท่านอยู่ภายหลัง จงตั้งใจสุจริตต่อพระเจ้าเล่าเรียนให้เหมือนเรา ซึ่งจะให้ผู้คนทำการสิ่งใด ๆ จงประมาณการหนัก แลเบา กับสติปัญญาผู้นั้นให้ควรแก่การจึงใช้ อันการข้างฝ่ายทหารและตำราพิชัยสงครามนั้นเราก็กังเกียดอยู่ไว้เสร็จแล้ว ท่านจงกลับไปทูลพระเจ้าเล่าเรียนก่อนเถิด ว่าเป็นคนบุญน้อย จะขอกราบถวายบังคมลาในวันนี้พรุ่งนี้แล้ว เราจะแต่งหนังสือขึ้นไปถวายต่อภายหลัง” การพูดในสิ่งที่จำเป็นแก่การสนทนา นี้ สอดคล้องกับการใช้หลักปริมาณในการสนทนา

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้ง ใช้หลักปริมาณในการสนทนากับลิก ทำให้การพูด สัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 121

พอลงเบ้งฟื้นคืนกลับได้สมประดิมาลืมตาเห็นลิก

ขงเบ้งจึงว่า : “เรารู้ว่าคุณกลับไปแล้วพระเจ้าเล่าเรียนจะใช้ให้กลับมา”

ลิกจึงบอกว่า : “เนื้อความทั้งปวงซึ่งท่านสั่งนั้นข้าพเจ้าก็ไปทูลแล้ว บัดนี้ทรงพระวิตกอยู่ข้อหนึ่งว่า ท่านจะถึงแก่ความตายแล้ว จะให้ผู้ใดเป็นมหาอุปราชแทนท่าน”

ขงเบ้งจึงตอบว่า : “แม้เราตายแล้วจงให้เจียวฮ้วนเป็นมหาอุปราชแทนเรา”

ลิกจึงว่า : “ถ้าเจียวฮ้วนหาบุญไม่ ท่านจะให้ผู้ใดเป็นมหาอุปราชต่อไปอีกเล่า” ขงเบ้งจึงว่า : “ให้เอาบิฮุยตั้งขึ้นแทนเจียวฮ้วนเถิด”

ลิกจึงถามว่า : “ถ้าบิฮุยตายแล้วท่านเห็นผู้ใดจะเป็นแทนที่เล่า” (น.628)

พอลงเบ้งสิ้นใจในเดือนสิบแปดค่ำ เมื่อขงเบ้งตายนั้น อายุได้ห้าสิบสี่ปี พระเจ้าเล่าเรียนเสวยราชย์ได้สิบสองปี (พ.ศ. 777)

จากบทสนทนาข้างต้น เมื่อลิสกกลับมา ขงเบ้งจึงว่าแก่ลิสกว่า “เรารู้ว่าคุณกลับไปแล้ว พระเจ้าเล่าเรียนจะใช้ให้กลับมา” การพูดของขงเบ้งนั้นเป็นการพูดในสิ่งที่สัมพันธ์กับการสนทนา คือ ขงเบ้งรู้ว่าลิสกจะกลับมาถามเรื่องอะไร การพูดในสิ่งที่สัมพันธ์กับการสนทนานั้นจึงสอดคล้องกับการใช้หลักตรงประเด็นในการสนทนา ลิสกจึงบอกขงเบ้งว่า พระเจ้าเล่าเรียนกังวลว่าจะให้ใครเป็นมหาอุปราชแทนขงเบ้ง ขงเบ้งจึงให้สาระข้อมูลที่จำเป็นแก่การสนทนาตอบกลับไปว่า “แม้เราตายแล้วจงให้เจียวฮ้วนเป็นมหาอุปราชแทนเรา” การพูดให้สาระข้อมูลที่จำเป็นแก่การสนทนานั้นๆ จึงสอดคล้องกับการใช้ **หลักปริมาณ** ในการสนทนา ลิสกจึงถามต่อว่าถ้าเจียวฮ้วนตายแล้ว จะให้ใครเป็นต่อ ขงเบ้งจึงว่า ให้บิฮูยเป็นแทนเจียวฮ้วนเถิด ขงเบ้งนั้นพูดให้สาระข้อมูลที่จำเป็นแก่การสนทนากับลิสก การพูดให้สาระข้อมูลที่จำเป็นแก่การสนทนานั้นๆ จึงสอดคล้องกับการใช้ **หลักปริมาณ** ในการสนทนา ลิสกนั้นถามต่อว่าถ้าบิฮูยตายแล้วจะให้ใครเป็นแทน แต่ขงเบ้งได้สั่นใจก่อน

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้ง ใช้หลักตรงประเด็น และหลักปริมาณในการสนทนากับลิสก ทำให้การพูดสัมฤทธิ์ผล